پنجاب دی دھرتی دی سدا بہار تے شاہکار کتاب

دلاں نوں کھچ پان والا پنجاب دی دھرتی دا یادگار قصہ

ہیر وارث شاہ

مصنف: حضرت بابا وارث شاہؒ

مرتبہ: سیف اللہ

رابطہ نمبر: 03014834753

www.clicksforit.blogspot.com

مرتّب دا پیغام:

ایہہ کتاب میں بڑی محنت نال PDF وچ تیار کیتی اے۔ میں ذاتی طور تے ایس کتاب نوں بڑا پسند کرنا۔ سانوں چاہیدا اے کہ اسیں اپنے ایہو جیہے نایاب پنجابی ادب نوں سنبھال کے رکھیے تے اپنی آن والی نسل نوں تحفہ دیئے۔ ایس کتاب وچ پورا پنجاب وسدا اے تے بابے وارثؒ دا ایہہ پنجاب بہت سوہنا اے۔ سانوں ایس پنجاب نال پیار اے۔

۱

اوّل حمد خدا دا ورد کیجے، عشق کیتا سو جگ دا مول میاں
پہلے آپ ہی رب نے عشق کیتا، معشوق ہے نبی رسول میاں
عشق پیر فقیر دا مرتبہ ہے، مرد عشق دا بھلا رنجول میاں
کھلے تنہا ندے باغ قلوب اندر، جنہاں کیتا ہے عشق قبول میاں

۲

دوئی نعت رسول مقبول والی جیندے حق نزول لولاک کیتا
والی کرکے مرتبہ وڈا دتا سبھ خلق دے عیب تھیں پاک کیتا
سرور ہوئے کے اولیاں انبیاں دا اگے حق دے آپ نوں خاک کیتا
کرے امتی امتی روز محشر خوشی چھڈ کے جیئو غمناک کیتا

۳

چارے یار رسول ﷺ دے چار گوہر سبھا اک تھیں اک چڑھیندڑے نیں
ابوبکرؓ تے عمرؓ عثمانؓ علیؓ آپو آپنے گنیں سوہیندڑے نیں
جنہاں صدق یقین تحقیق کیتا راہ رب دے سیس وکیندڑے نیں
ذوق چھڈ کے جنہاں نیں زہد کیتا واہ واہ اوہ رب نے بندڑے نیں

۴

مدح پیر دی حب دے نال کیجے- جیندے خادماں دے وچ پیریاں نی
باجھ ایس جناب دے پار نہیں لکھ ڈھونڈ دے پھرن فقیریاں نی
جیہڑے پیر دے نظر منظور ہوئے گھر تہاندے پیریاں میریاں نی
روز حشر دے پیر دے طالباں نوں ہتھ سجڑے ملن گیاں چیریاں نی

۵

مودود دا لاڈلا پیر چشتی شکر گنج مسعود بھرپور ہے جی
خاندان وچ چشت دے کاملیت شہر فقر دا پٹن معمور ہے جی
بائیاں قطباں دے وچ ہے پیر کامل جیندی عاجزی زہد منظور ہے جی
شکر گنج نیں آن مکان کیتا دکھ درد پنجاب دا دور ہے جی

۶

یاراں اساں نوں آن سوال کیتا عشق ہیر دا نواں بنائیے جی
ایس پریم دی جھوک دا سبھ قصہ جیبھ سوہنی نال سنائیے جی
نال عجب بہار دے شعر کہہ کے رانجھے ہیر دا میل ملائیے جی
یاراں نال مجالساں وچ بہہ کے مزا ہیر دے عشق دا پائیے جی

۷

حکم من کے سجناں پیاریاں دا قصہ عجب بہار دا جوڑیا اے
فقرہ جوڑ کے خوب درست کیتا نواں پھل گلاب دا توڑیا اے
بہت جیؤ دے وچ تدبیر کرکے فرہاد پہاڑ نوں پھوڑیا اے
سبھا وِنھ کے زیب بنا دتا جیہا عطر گلاب نچوڑیا اے

۸

اک تخت ہزاریوں گل کیجے، جتھے رانجھیاں رنگ مچایا ہے

چھیل گبھرو مست اربیلڑے نیں سندراک تھیں اک سوایا ہے
والے کو کلے مندرے مجھ لنگی نواں ٹھاٹھ تے ٹھاٹھ چڑھایا ہے
کہی صفت ہزارے دی آکھ سکاں گویا بہشت زمین تے آیا ہے

۹

موجو چودھری پنڈ دی پاہندھ والا چنگا بھائیاں دا سردار آہا
پتر اٹھ دو بیٹیاں تسدیاں سن وڈا ٹبر اتے پروار آہا
بھلی بھائیاں وچ پرتیت اس دی منیا چوترے تے سرکار آہا
وارث شاہ ایہہ قدرتاں رب دیاں نے دھیدو نال اوس بہت پیار آہا

۱۰

باپ کرے پیار تے ویر بھائی ڈر باپ دے تھوں پئے سنگدے نیں
گجے مہنے مار کے سپ وانگوں اسدے کالجے نوں پئے ڈنگدے نیں
کوئی وس نہ چلنیں کڈھ چھڈن دیندے مہنیں رنگ برنگ دے نیں
وارث شاہ ایہہ غرض ہے بہت پیاری ہور ساک نہ سین نہ انگ دے نیں

۱۱

تقدیر سیتی موجو حق ہویا بھائی رانجھے دے نال کھیہڑ دے نہیں
کھائیں رج کے گھور دا پھریں رناں کڈھ رکتاں دھیدو نوں چھیڑ دے نیں
نت سجرا گھا کلیجڑے دا گلاں ترکھیاں نال اچیڑ دے نیں
بھائی بھابیاں ویر دیاں کرن گلاں ایہہ جھنجٹ نت سہیڑ دے نیں

۱۲

حضرت قاضی نے پینچ سدا سارے بھائیاں زمین نوں کچھ پوایا اے
وڈھی دے کے بھوئیں دے بنے وارث بنجر زمین رنجھیٹے نوں آیا اے
کچھاں مار شریک مزاخ کر دے بھائیاں رانجھے دے باب بنایا اے
گل بھائیاں ایہہ بنا چھیڈی مگر جٹ دے پھکڑی لایا اے

۱۳

پنڈا چھنڈ کے آرسی نال ویکھیں تنہاں واہن کیہا بل واہناں اے
تن پالکے چوپڑے پٹے جنہاں کسے رن کیہہ اوہناں تھوں چاہناں اے
ہنیں بھوئیں دے جھگڑے کرے منڈا ایس توڑ نہ مول نباہناں اے
دینہہ وںجھلی واہے تے رات گانویں کسے روز دا ایہہ پراہناں اے

۱۴

رانجھا جوتڑا واہ کے تھک رہیا- لاہ ارلیاں چھاؤں نوں آوندا اے
بھتا آن کے بھابی ہیر کول دھریا حال اپنا رو وکھاوندا اے
چھالے پئے تے ہتھ تے پیر پھٹے ساڈوں واہی دا کم نہ بھاوندا اے
بھابی آکھیا لاڈلا باپ دا سیں اتے کھرا پیارڑا ماؤں دا اے

۱۵

رانجھا آکھدا بھابیو ویرنوں نی تساں بھائیاں نالوں وچھوڑیا جے
خوشی روح نوں بہت دل گیر کیتا تساں پھل گلاب دا توڑیا جے
سکے بھائیاں نالوں وچھوڑ مینوں کنڈا وچ کلیجے دے پوڑیا جے
بھائی جگر تے جان سان اسیں اٹھے دکھو دکھ کر چا وچھوڑیا جے
نال قہر دے اکھیاں کڈھ بھابی ساڈوں مہناں ہور چنبوڑیا جے
جتھے صفاں ہوترن گیاں طرف جنت وارث شاہ دی واگ نہ موڑیا جے

۱۶

کریں آکڑاں کھاہ کے دودھ چاول ایہہ رج کے کھان دیاں مستیاں نیں
آکھن دیوراں نال نہال ہوئیاں ساڈوں سبھ شریکنیاں ہسدیاں نیں
ایہہ رانجھے دے نال ہین گھیو شکر پر جیئو دا بھیت نہ دسدیاں نیں
رناں ڈگدیاں ویکھ کے چھیل منڈا جیویں شہد وچ مکھیاں پھسدیاں نیں
اک توں کلنک ہیں اساں لگا ہو سبھ سکھالیاں وسدیاں نیں

گھروں نکلیں تے پیا مریں بھکھا بھل جاہن تینوں سبھے مستیاں نیں

۱۷

تساں چھترے مرد بنا دتے سپ رسیاں دے کرو ڈاریونی
راجے بھوج دے مکھ لگام دے کے چڑھ دوڑیاں ہو ٹونیں ہاریونی
کیرو پانڈواں دی صفا گال سٹی ذرا گل دے نال ہریاریونی
راون لنک لٹائیکے گرو ہویا کار تساں دے ہین ہتیاریونی

۱۸

بھابی آکھدی گنڈیا منڈیا وے اساں نال کیہ رکتاں چایاں نی
علی جیٹھ تے جنہاں فتو دیور ڈب مویاں اور بھرجائیاں نی
گھرو گھری وچار دے لوک سارے سانوں کہیاں پھائیاں پائیاں نی
تیری گل نہ بنے گی نال ساڈے لیا پرناہ سیالاں دیاں جائیاں نی

۱۹

منہ برا دیسنڈرا بھابیئے نی سڑے ہوئے پتنگ کیوں ساڑنی ہیں
تیرے گوچرا کم کیہ پیا ساڈا سانوں بولیاں نال کیوں مارنی ہیں
اتے چاڑھ کے پوڑیاں لاہ لیندی کہے گلاں دے محل اوسارنی ہیں
اساں نال کیہ معاملہ پیا تینوں پر پیکیاں ولوں گوارنی ہیں

۲۰

سدھا ہوئیکے روٹیاں کھاہ جٹا آء کاہنوں اڈیاں چایاں نی
تیرے پنگھوڑاں دے وچ پیوئی دھماں ترنجناں دے وچ پائیاں نی
گھر بار وسا کے خوار ہوئیاں جھوکاں پریم دیاں جنہانوں لائیاں نی
زلفاں کنڈیاں کالیاں ہوک منگو جھوکاں مکھ تے آن بہائیاں نی
وارث شاہ ایہہ جنہاں دے چن دیور گھول گھتیاں سبھ بھرجائیاں نی

۲۱

اٹھکیلیا اہل دیوانیا وے تھکاں موہڈیاں دے اتوں سٹنائیں
چیرا بنھ کے بھنڑے وال چوپڑ وچ ترنجناں پھیریاں گھتنائیں
روٹی کھاندیاں لون بے پوے تھوڑا چا اکنیں دے وچ سٹنائیں
کم کریں ناہیں چھا کھائیں پہنیں جڑھ اپنی آپ توں پٹنائیں

۲۲

بھل گئے ہاں وڑے ہاں آن ویہڑے سانوں بخش لے ڈاریئے واسطہ ای
ہتھوں تیریوں دیس میں چھڈ جاساں رکھ ہانساریئے واسطہ ای
دینہہ رات توں ظلم تے لک بدھا مریں روپ سنگاریئے واسطہ ای
نال حسن دے بھریں گمان لدی سمجھ مست ہنکاریئے واسطہ ای
وارث شاہ نوں مار نہ بھاگ بھریئے انی منس وی اے پیاریئے واسطہ ای

۲۳

ساڈا حسن پسند نہ لیاونائیں جاہ ہیر سیال ویاہ لیاویں
واہ ونجھل پریم دی گھت جالی کائی نڈھی سیالاں دی پھاہ لیاویں
تیتھے دل ہے رناں دلاونیں دا رانی کوکلاں محل توں لاہ لیاویں
دینہہ بوہیوں کڈھنی ملے ناہیں راتیں کندھ پچھواڑیوں ڈھا لیاویں
وارث شاہ نوں نال لیجائیکے تے جیویں دا لگے تیویں لا لیاویں

۲۴

نڈھی سیالاں دی ویاہ کے لیاوساں میں کریں بولیاں اتے ٹھٹھولیاں نی
بہے گھت پیہڑا وانگ مہریاں دے ہون تساں جیہاں اگے گولیاں نی
مجھو واہ وچ بوڑیئے بھابیاں نوں ہون تساں جیہاں بڑبولیاں نی
بس کرو بھابی اسیں رج رہے بھردیاں جے سانوں جھولیاں نی

۲۵

کیہا بھیڑ مچایوئی کچیاوے متھا ڈاہیئوای سوکناں وانگ کیہا
جا ہجرا کم گواہ ناہیں ہو جاسیا جوبناں پھیر بیہا
رانجھے کھا غصہ سر دھول ماری کیسی چنبڑی ان نوں جویں لیہا
تسیں دیس رکھواسیں چھڈ چلے لاہ جھگڑا بھاے گل ایہا
ہتھ پکڑ کے جتیاں مار بگل رانجھا ہو ٹریا وارث شاہ جیہا

۲۶

خبر بھائیاں نوں لوکاں جا دتی دھیدو رس ہزاریوں چلیا جے
ہل واہناں اوس توں ہوئے ناہیں مار بولیاں بھابیاں گھلیا جے
پکڑ راہ ٹریا ہنجوں نیں روون جیویں ندی دا نیر اچھلیا جے
اگوں ویر دے واسطے بھائیاں نیں ادھ واٹیوں راہ جا ملیا جے

۲۷

روح چھڈ قلبوت جیوں ودع ہندا تویں ایہہ درویش سدھاریائی
ان پانی ہزارے دا قسم کرکے قصد جھنگ سیالاں دے دھاریائی
کیتا رزق تے آب اوداس رانجھا چلو چل ہی جیو پکاریائی
کچھ ونجھلی مار کے رواں ہویا وارث وطن تے دیس وساریائی

۲۸

آکھ رانجھیا بھاء کیہہ بنی تیرے دیس اپنا چھڈ سدھار ناہیں
ویر امبڑی جایا جاہ ناہیں سانوں نال فراق دے مار ناہیں
ایہہ باندیاں تے اسیں ویر تیرے کوئی ہور وچار ناہیں
بخش ایہہ گناہ توں بھابیاں نوں کون جمیا جو گنہگار ناہیں
بھائیاں باجھ نہ مجلساں سوہندیاں نی اتے بھائیاں باجھ بہار ناہیں
بھائی مرن تاں پوندیاں بھجّ بانہاں بناں بھائیاں پر بے پروار ناہیں

لکھ اوٹ ہے کول وسیندیاں دی بھائیاں گیاں جیڈی کوئی ہار ناہیں
بھائی ڈھانودے بھائی اسار دے نیں بھائیاں باجھ بانہاں بیلی یار ناہیں
طالع منداں دیاں لکھ خوشامداں نے تے غریب دا کوئی بھی یار ناہیں
ایکل باہیاں نوں لوک مار دے نیں بانہاں والیاں نوں کوئی سار ناہیں
وارث شاہ میاں بناں بھائیاں دے سانوں جیوناں ذرا درکار ناہیں

۲۹

رانجھے آکھیا اٹھیا رزق میرا میتھوں بھائیو تسیں کیہ منگدے ہو
ونڈ لیا جے باپ دا ملک سارا تسیں ساک نہ سین نہ انگ دے ہو
وس لگے تاں منصور وانگوں مینوں چاء سولی اتے ٹنگ دے ہو
وچوں خوشی ہواساں دے نکلنے تے گل آکھدے مونہوں نہ سنگ دے ہو

۳۰

بھرجائیاں آکھیا رانجھیا وے اسیں باندیاں تیریاں ہنیاں ہاں
ناؤں لیناں ہیں جدوں توں جاونیدا اسیں ہنجواں رت دیاں رنیاں ہاں
جان مال قربان ہے تدھ اتوں اتے آپ بھی چوکھنے ہنیاں ہاں
سانوں صبر آرام نہ آوندا ہے جس ویلڑے تیتھوں وچھنیاں ہاں

۳۱

بھابھی رزق اداس جاں ہو ٹریا ہن کاہ نوں گھیر کے ٹھگدیاں ہو
پہلے ساڑ کے جیئو نمانڑے نوں پچھوں بھلیاں لاونیں لگدیاں ہو
بھائی ساک سن سوتساں وکھ کیتے تسیں ساک کیہ ساڈیاں لگدیاں ہو
وارث شاہ اکلڑے کیہ کرناں تسیں ست اکٹھیاں وگدیاں ہو

۳۲

واہ لارہے بھائی بھابیاں بھی رانجھا اٹھ ہزاریوں دھایا اے
ھکہ تنگ نوں جھاک کے پندھ کرکے راتیں وچ میت دے آیا اے

ہتھ ونجھلی پکڑ کے رات ادھی رانجھے مزا بھی خوب بنایا اے
رن مرد نہ پنڈ وچ رہیا کوئی سبھا گرد میت دے آیا اے
وارث شاہ میاں پنڈ جھگڑیاں دی پچھوں ملاں میت دا آیا اے

۳۳

مسجد بیت العتیق مثال آہی خانے کعبیوں ڈول اتاریا نیں
گویا اقصیٰ دے نال دی بھین دوئی شاید صندلی نور اساریا نیں
پڑھن فاضل درس درویش مفتی خوب کڈھ الحان پرقاریا نیں
تعلیل میزان تے صرف بہائی صرف میر بھی یاد پکاریا نیں
قاضی قطب تے کنز انواع باراں مسعودیاں جلد سواریا نیں
خانی نال مجموعہ سلطانیا ندے اتے حیرت الفقہ نواریا نیں
فتاوی برہنہ منظوم شاہاں نال زبدیاں حفظ قراریا نیں
معارج النبوت خلاصیاں توں روضہ نال اخلاق پساریا نیں
زرادیاں دے نال شرح ملاں زنجانیاں نحو نتاریا نیں
کرن حفظ قرآن تفسیر دوراں غیر شرح نوں دریاں ماریا نیں

۳۴

اک نظم دے درس ہرکرن پڑھدے نام حق تے خالق باریاں نی
گلستاں بوستاں نال بہار دانش طوطی نامہ تے رازق باریاں نی
منشیات نصاب تے ابوالفضلاں شاہنامیوں واحد باریاں نی
قران السعدین دیوان حافظ شیریں خسرواں لکھ سواریاں نی

۳۵

قلم دان دفتین دوات پٹی ناویں اعلی ویکھدے لڑکیاں دے
لکھن نال مسودے سیاق خسرے سیاہی اوارجے لکھدے ورقیاں دے
اک بھل کے عین دا غین واچن ملاں جند کڈھن نال کڑکیاں دے

اک آوندے شوق جزدان لے کے وچ مکتباندے نال ترکیاں دے

۳۶

ملاں آکھیا چونڈیاں ویکھدیاں ایں غیرشرع توں کون ہیں دور ہواوے
ایتھے لچاں دی کوئی تھاؤں ناہیں پٹے دور کر حق منظور ہواوے
انا الحق کہاوناں کبر کرکے اوڑک مریں گا وانگ منصور ہواوے
وارث شاہ نہ ہنگ دی باس چھپے بھاویں رسمی وچ کافور ہواوے

۳۷

داڑھی شیخ دی عمل شیطان والے کیہارانیوں جاندیاں راہیاں نوں
اگے گدھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکردیاں پھاہیاں نوں
ایہہ پلیت تے پاک دا کرو واقف اسیں جانسے شرع گواہیاں نوں
جیہڑے تھاؤں ناپاک لے وچ وڑیوں شکر رب دیاں بے پرواہیاں نوں
وارث شاہ وچ حجریاں فعل کر دے ملاں جوترے لاؤندے واہیاں نوں

۳۷

گھر رب دے مسجداں ہندیاں نیں ایتھے غیر شرع نہیں واڑیئے اوئے
کتا اتے فقیر پلیت ہووے نال دریاں دے بنھ ماریئے اوئے
تارک ہو صلوٰۃ دا پٹے رکھے لباں والیاں مار پچھاڑیئے اوئے
نیواں کپڑا ہووے تاں پاڑ سٹیئے لباں ہون دراز تاں ساڑیئے اوئے
جیہڑا فقہ دے علم دا نہیں واقف اوہنوں چاء سولی اتے چاڑیئے اوئے
وارث شاہ خدائے دے دشمناں نوں دوروں کتیاں وانگ دھرکاریئے اوئے

۳۹

سانوں دس نماز ہے کاس دی جی کاس نال بنائے کے ساریا نیں
کن، نک نماز دے ہین کتنے متھے کنہاندے دھروں ایہہ ماریا نیں
لمے قد چوڑی کس ہان ہندی کس چیز دے نال سواریا نیں

وارث کلیاں کتنیاں اسدیاں نیں کس نال ایہہ بنھ اتاریا نیں

۴۰

اساں فقہ اصول نوں صحیح کیتا غیر شرع مردود نوں مارناں ایں
اساں دسنیں کم عبادتاں دے پل صراط توں پار اتارناں ایں
فرض سنتاں واجباں نفل وتراں نال جائزاں بیچ نتارناں ایں
وارث شاہ جماعت دے تارکاں نوں تازیانیاں دریاں مارناں ایں

۴۱

باس حلویاں دی خبر مردیاں دی نال دعائیں دے جیوندے مار دے ہو
انھیں کوڑھیاں لولیاں وانگ بیٹھے قرعہ مرن جہان دے دھارے دے ہو
شرع چاء سرپوش بنایا جے رواوار وڈے گنہگار دے ہو
وارث شاہ مسافراں آئیاں نوں چلو چلی ہی پئے پکار دے ہو

۴۲

ملاں آکھیا نامعقول جٹا فرض کج کے رات گزار جائیں
فجر ہندی تھوں اگے ہی اٹھ ایتھوں سر کج کے مسجدوں نکل جائیں
گھر رب دے نال نہ بنھ جھیڑے ازغیب دیاں جتاں نہ اٹھائیں
وارث شاہ خداویاں خانیاں نوں ایہہ ملاں بھی چمبڑے ہین بلائیں

۴۳

چڑی چوہکدی نال جاں ٹرے پاہندی پیاں دودھ دے وچ مدھانیاں نیں
اٹھ غسل دے واسطے جان دوڑے سیجاں رات نوں جنہاں نیں مانیاں نیں
رانجھے کوچ کیتا آیا ندی اتے ساتھ لدیا پارمہانیاں نیں
وارث شاہ میاں لڈن وڈی کپن کپا شہد دا لدیا بانیاں نیں

۴۴

رانجھے آکھیا پار لنگھا ابا میکوں چاڑھ لے رب دے واسطے تے
اسیں رب کیہ جان دے بھین پاڑا بیڑا ٹھلدے لب دے واسطے تے
اساں رزق کماوناں نال حیلے بیڑی کھڑدے ڈھب دے واسطے تے
ہتھ جوڑ کے منتاں کرے رانجھا ترلا کراں میں جھب دے واسطے تے
رس آیا ہاں میں نال بھائیاں دے جھٹ کراں سبب دے واسطے تے

۴۵

پیسہ کھول کے ہتھ جے دھریں میرے گودی چائیکے پار اتارناں ہاں
اتے ڈھیکیا مفت جے کن کھائیں چاپیڑیوں زمیں تے مارناں ہاں
جیہڑا کپڑا دے تے نقد مینوں سبھو اوس دے کم سوارناں ہاں
زور آوری جے بیڑی تے آن چڑھے ادھ واٹڑے ڈوب کے مارناں ہاں
ڈوماں اتے فقیراں تے مفت خوراں دوروں کتیاں وانگ درکارناں ہاں
وارث شاہ جیہاں پیر زادیاں نوں مڈھوں بیڑی دے وچ نہ واڑناں ہاں

۴۶

رانجھاں منتاں کرکے تھک رہیا انت ہو کنڈھے پرہاں جا بیٹھا
چھڈ اگ بیگانڑی ہو گوشے پریم ڈھانڈری وکھ جگا بیٹھا
گانویں سد فراق دے نال رو وے اتے وجھلی سبد وجا بیٹھا
جو کوئی آدمی تریمتاں مرد ہیسن پتن چھڈ سبھ اوتے جا بیٹھا
رناں لڈن چھیل دیاں بھرن مٹھیں پیر دونہاندی ہک ٹکا بیٹھا
غصہ کھائیکے لئے جھیل جھئیاں اتے دونہاں نوں ہاک بلا بیٹھا
پنڈا باہوڑی جٹ لیجاگ رناں کیہا شغل ہے آن جگا بیٹھا
وارث شاہ ایس موہیاں مرد رناں نہیں جان دا کون بلا بیٹھا

۴۷

لڈن کرے وسواس جیئوں آدمی نوں یارو وسوسہ آن شیطان کیتا
ویکھ شور فساد جھیل سندا مئیں رانجھے نے جیئو حیران کیتا
بنھ سرے تے واہل تیار ہویا ترت ٹھلنیں داسمیان کیتا
رناں لڈن دیاں ویکھ رحم کیتا جو کجھ نبی نے نال مہمان کیتا
ایہو جھے جے آدمی ہتھ آون جان مال پروار قربان کیتا
آؤ کراں ہیں ایس دی منت زاری وارث کاس تھوں دل پریشان کیتا

۴۸

سئیں ونجھیں جھناؤں دا انت ناہیں ڈب مریں گا ٹھلھ نہ بجناں وو
چاڑھ موڈھیاں تے تینوں اسیں ٹھلاں کوئی جان توں ڈھل نہ بجناں وو
ساڈیاں اکھیاں دے وچ وانگ دھیری ڈیرا گھت بہو مل نہ بجناں وو
وارث شاہ میاں تیرے چوکھنے ہاں ساڈا کالجا سلھ نہ بجناں وو

۴۹

دونہاں بانہاں توں پکڑ رنجیٹھڑے نوں مڑ آن بیڑی وچ چاڑھیا نیں
تقصیر معاف کر آدمی دی مڑ آن بہشت وچ واڑیا نیں
گویا خواب دے وچ عزازیل ڈھامینوں پھیر مڑ عرش تے چاڑھیا نیں
وارث شاہ نوں ترت نہائے کے تے بیوی ہیر دے پلنگ سے چاڑھیا نیں

۵۰

یارو پلنگ کیہا سنیں سیج ایتھے لوکاں آکھیا ہیر جٹیٹڑی دا
بادشاہ سیالاندے ترنجناں دی مہر چوچک خاں دی بیٹڑی دا
شاہ پری پناہ نت لئے جستھوں ایں تھاؤں اوس مشک پیٹڑی دا
اسیں سبھ جھیل تے گھاٹ پتن سبھ حکم ہے اوس سلیٹڑی دا

۵۱

بیڑی نہیں ایہہ جنج دی بنی بیٹھک جو کو آوندا سد بہاوں دا اے
نڈا وڈ امیر فقیر بیٹھے کون پچھدا کیہڑے تھاوں دا اے
جویں شمع تے ڈگن پتنگ دھڑ دھڑ لنگھ نئیں مہائین آوں دا اے
خواجہ خضر دا بالکا آن لتھا جناں کھناں تیریناں لیاوں دا اے
لڈن ناہ لنگھایا پار اس نوں اوس ویلڑے نوں پچھوں تاوں دا اے
یارو جھوٹھ نہ کرے خدا سچا رناں میریاں ایہہ کھسکاوں دا اے
اک سد دے نال ایہہ جند لیندا پنچھی ڈیگدا مرگ بھاوں دا اے
ٹھگ سئیں تھنیسروں آوندیے ایہہ تاں ظاہرا ٹھگ جھناوں دا اے
وارث شاہ میاں ولی ظاہرا ہے ہنیں ویکھ جھبیل کناوں دا اے

۵۲

جاماہیاں پنڈ وچ گل ٹوری اک سگھڑ بیڑی وچ گاوندا اے
اوہدے بولیاں مکھ تھیں پھل کر دے لاکھ لاکھ دا سد اوہ لاوندا اے
سئیں لڈن جھبیل دیاں دونویں رناں سیج ہیر دی تے انگ لاوندا اے
وارث شاہ کواریاں آفتاں نیں اوہ ویکھ فتور ہن آوندا اے

۵۳

لوکاں پچھیا میاں توں کون ہنائیں ان کے نیں آن کھوالیا ای
تیری صورت بہت ملوک دے ایڈا جفاتوں کاتے جالی ای
انگ ساک کیوں چھڈ کے نس آیوں بڈھی ماں تے باپ نوں گالیا ای
اوہلے اکھیاں دے تینوں کیویں کیتا کنہاں دوتیاں دا قول پالیا ای

۵۴

رات ہس کے کھیڈ گزاریا سو صبح اٹھ کے جیئو اداس کیتا
راہ جانڈرے نوں ندی نظر آئی ڈیرا جاء ملاحاں دے پاس کیتا

بیڑی وچ وجائیکے ونجھلی نوں چاپلنگ اتے عام خاص کیتا
وارث شاہ جاء ہیر نوں خبر ہوئی تیری سیج دا جٹ نیں ناس کیتا

۵۵

لے کے سٹھ سہیلیاں نال آئی، ہیر مٹڑی روپ گمان دی جی
بک موتیاں دے کنیں جھمکدے سن کوئی حورتے پری دی شان دی جی
کڑتی سوہی جوہک دے نال پھبی ہوش رہی نہ زمین آسمان دی جی
جس دے نک بلاک جیوں قطب تارا جوبن بھنری قہر طوفان دی جی
آبندیاں والئے ٹلیں موئے اگے کئی گئے تنبو تان دے جی
وارث شاہ میں جٹی لوڑھ لٹی بھری کبرہنکار تے مان دی جی

۵٦

کہی ہیر دی کرے تعریف شاعر متھے چمکدا حسن مہتاب دا جی
خونی چونڈیاں رات جیوں چن دوالے سرخ رنگ جیوں رنگ شباب دا جی
نین نرگسی مرگ مموڑے دے گلھاں ٹہکیاں پھل گلاب دا جی
بھواں وانگ کمان لاہور دسن کوئی حسن نہ انت حساب دا جی
سرمہ نیناں دی دھار وچ پھب رہیا چڑھیا ہندتے کٹک پنجاب دا جی
کھلی ترنجناں دے وچ لٹکدی ہے ہاتھی مست جیوں پھرے نواب دا جی
چہرے سوہنیں تے خال خط بن دے خوش خط جیوں حرف کتاب دا جی
جیہڑے ویکھنے دے ریجھ وان آہے وڈا واعدا تنہاں دے باب دا جی
چلو لیلتہ القدر دی کرو زیارت وارث شاہ ایہہ کم ثواب دا جی

۵۷

ہوٹھ سرخ یاقوت جیوں لعل چمکن ٹھوڈی سیب ولایتی سارو چوں
نک الف حسینی دا پپلاسی زلف ناگ خزانے دی بارو چوں
دند چنبے دی لڑی کہ ہنس موتی دانئیں نکلے حسن انارو چوں

لکھی چین کشمیر تصویر جٹی قد سرو بہشت گلزار وچوں
گردن کونج دی انگلیاں رواںہہ پھلیاں ہتھ کولڑے برگ چنار وچوں
باہاں ویلنیں ویلیاں گنہ مکھن چھاتی سنگ مر مر گنگ دھار وچوں
چھاتی ٹھاٹھ دی ابھری پٹ کھینوں سیب بلخ دے چنے انبار وچوں
دھنی بہشت دے حوض دا مشک قبہ پیڈو مخملی خاص سرکار وچوں
کافور شہنا سرین بانکے ساق حسن ستون مینار وچوں
سرخ ہوٹھاں دی لوہڑے دندا سڑے دا خوجے کھتری قتل بازار وچوں
شاہ پری دی بھین پنج پھول رانی گجھی رہے نہ ہیر ہزار وچوں
سیاں نال لٹکدی مان متی جیویں ہرنیاں ترٹھیاں بار وچوں
اپرابدتے اوندھ ولٹ مصری چمک نکلے میان دی دھار وچوں
پھرے چھنک دی چاؤ دے نال جٹی چڑھیا غضب دا کٹک قندھار وچوں
لٹک باغ دی پری کہ اندرانی حور نکلی چند دی دھار وچوں
تِلی پیکنے دی نقش روم والے لدھا پری نے چند اجاڑ وچوں
اینویں سرکدی آوندی قہر لٹی جیویں کونج تر نکلے ڈار وچوں
متھے آن لگن جیہڑے بھور عاشق نکل جان تلوار دی دھار وچوں
عشق بول دا نڈھی دے ٹھاؤں ٹھائیں راگ نکلے زیل دی تار وچوں
قتل قزلباش جلاد سوار خونی نکل دوڑیا اردو بازار وچوں
وارث شاہ جاں نیناں دا داؤ لگے کوئی بچے نہ جوئے دی ہار وچوں

۵۸

پکڑ لئے جھیل تے بنھ مشکاں مار چھمکاں لہو لہان کیتے
آن پلنگ تے کون سوالیا جے میرے ویر دے تساں سامان کیتے
کڑیئے مار نہ اساں بے دوسیاں نوں کوئی اساں نہ ایہہ مہمان کیتے
چینچر ہاریئے رب توں ڈریں مویئے اگے کسے نہ ایڈ طوفان کیتے
ایس عشق دے نشے نیں نڈیئے نی وارث شاہ ہوری پریشان کیتے

۵۹

جوانی کملی راج ہے چوچکے دا اوے کسے دی کیہ پرواہ مینوں
میں تاں دھروہ کے پلہنگ توں چاشاں آیا کدھروں ایہہ بادشاہ مینوں
ناڈھو شاہ دا پت کہ شیر ہاتھی پاس ڈھکیاں لئے گا ڈھاہ مینوں
ناہیں پلہنگ تے ایس نوں سکن دیناں لا رہے گا لکھ جے واہ مینوں
ایہہ بودلا پیر بغداد گھگا میلے آء بیٹھا وارث شاہ مینوں

۶۰

اٹھیں ستیا سیج اساڈڑی توں لماں سری وانگ کیہہ پیا ہیں وے
راتیں کتے انیندرا کٹیوئی اڈی نیند والا لڑھ گیا ہیں وے
سنجیں ویکھ نخصمڑی سیج میری کوئی اہلکی آن ڈھیہہ پیا ہیں وے
کوئی تاپ کہ بھوت کہ جن لگوا کے ڈائن کسے بھکھ لیا ہیں وے
وارث شاہ توں جیوں دا گھوک ستوں اکے موت آئی مر گیا ہیں وے

۶۱

کوکے مارہی کے پکڑے چھمک پری آدمی تے قہروان ہوئی
رانجھے اٹھ کے آکھیا واہ سجن ہیر ہس کے تے مہربان ہوئی
کچھے ونجھلی کناں دے وچ والے زلف مکھڑے تے پریشان ہوئی
بھنیں وال چوئی بھواں چن رانجھا نین کھلے دی گھسان ہوئی
صورت یوسف دی ویکھ تیموس بٹی سنے مالکی بہت حیران ہوئی
نین مست کلیجڑے وچ دھانیں ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
آء بغل وچ بیٹھ کے کرے گلاں جیویں وچ قربان کمان ہوئی
بھلا ہویا میں تینوں نہ مار بیٹھی کائی نہیں سی گل بے شان ہوئی
روپ جٹ دا ویکھ کے جاگ لدھی ہیر گھول گھتی قربان ہوئی
وارث شاہ نہ تھاؤں دم مارنے دی چار چشماں دی جدوں گھسان ہوئی

۶۲

رانجھا آکھ دا ایہہ جہان سفناں مرجاوناں ایں متوالئے نی
تساں جیہاں پیاریاں ایہہ لازم آئے گئے مسافراں پالئے نی
اڈا حسن دا نانہہ گمان کیجے ایہہ لے پلھنگ ہے سئیں نہالئے نی
اساں رب دا آسرا رکھیائے اٹھ جاوناں ایں نیناں والئے نی

۶۳

آجی ہیر تے پلھنگ سبھ تھاؤں تیری گھول گھتیاں جیوڑا واریا ای
ناہیں گال کڈھی ہتھ جوڑنی ہاں ہتھ لا نہیں تینوں ماریا ای
اسیں منتاں کراں تے پیر پکڑاں تیتھوں گھولیاں کوڑماں ساریا ای
اساں ہس کے آن سلام کیتا آکھ کاسنوں مکر پساریا ای
سنجی پربے سی ترنجنیں چین ناہیں اللہ والیا ووساؤں تاریا ای
وارث شاہ شریک ہے کون اوس دا جس دا رب نیں کم سواریا ای

۶۴

مان متے روپ گمان بھریئے اٹھکیلئے رنگ رنگیلئے نی
عاشق بھور فقیر تے ناگ کالے باجھ منتروں مول نہ کیلئے نی
ایہہ جوبناں ٹھگ بازار دا اے ٹونیں ہاریئے چھیل چھبیلئے نی
تیرے پلنگ دا رنگ نہ روپ گھٹیا ناکر شہدیاں نال بخیلئے نی
وارث شاہ بن کاردوں ذبح کریئے بول نال زبان رسیلئے نی

۶۵

گھول گھول گھتی تاہنڈی واٹ اتوں بیلی دس ویکھاں کدوں آونا ایں
کسے مان متی گھروں کڈھیوں توں جس واسطے پھیریاں پاونا ایں
کون چھڈ آیوں پچھے مہر والی جس واسطے توں پچھوں تاونا ایں
کون وطن تے نام کیہ سائیاں وے اتے ذات دا کون سداونا ایں

تیرے وارنے وارنے چوکھنی ہاں منگو بابلے دا چار آیاونا ایں
منگو بابلے داتے توں چاک میرا ایہہ بھی پھند لگے جے توں لاونا ایں
وارث شاہ چوہیگ جے نویں چوچیں سبھے بھل جانیں جیہڑیاں گاؤنا ایں

۶۶

تساں جہے معشوق جے ہون راضی منگوئیناں دی دھار وچ چاریئے نی
نیناں تیریاں دے اسیں چاک لگے جیویں جیئو منے تیویں ساریئے نی
کتھوں گل کیجے نت نال تساں کوئی بیٹھ وچار وچاریئے نی
گل گھت جنجال کنگال ماریں جاتر بجنیں وڑیں کواریئے نی

۶۷

ہتھ بدھڑی رہاں غلام تیری سنے ترنجناں نال سہیلیاں دے
ہوسن نت بہار تے رنگ گھنے وچ بیلڑے دے نال بیلیاں دے
سانوں رب نے چاک ملا دتا بھل گئے پیار سہیلیاں دے
دینہہ بیلیاں دے وچ کریں موجاں راتیں کھیڈساں وچ حویلیاں دے

۶۸

نال نڈھیاں گھن چرکھڑے نوں تساں بیٹھناں وچ بھنڈار ہیرے
اسیں رلاں گے آن کے وچ ویہڑے ساڈی کوئی نہ لئے گا سار ہیرے
نکی گھن کے وہڑیوں کڈھ چھٹاں سانوں ٹھگ کے مول نے مار ہیرے
ساڈے نال جے توڑ نباہنی ہے دیہہ کھاں قول قرار ہیرے

۶۹

مینوں بابلے دی سونہہ رانجھیا وے مرے ماؤں جے تدھ تھیں مکھ موڑاں
تیرے باجھ طعام حرام مینوں تدھ باجھ نہ نین نہ انگ جوڑاں
خواجہ خضر تے بیٹھ کے قسم کھاہدی تھیواں سور جے پریت دی ریت توڑاں
کوڑھی ہوئے کے نین پران جاون تیرے باجھ جے کو نت میں ہور لوڑاں

۷۰

چیتا معاملے پین تے بھج جائیں عشق جالناں کھرا دوہیلڑا ای
سچ آکھنا ایں ہنیں آکھ منیوں ایہو سچ تے جھوٹھ دا ویلڑا ای
تاب عشق دی جھلن کھری اوکھی عشق گورو تے جگ سبھ چیلڑا ای
ایتھوں چھڈ ایمان جے نس جاسیں انت روز قیامت دے میلڑا ای

۷۱

تیرے ناؤں توں جان قربان کیتی مال جیؤ تیرے اتوں واریا ای
پاسا جان دا سیس میں لابازی تساں جتیا تے اساں ہاریا ای
رانجھا جیئو دے وچ یقین کرکے مہر چوچک دے پاس سدھاریا ای
اگے پیش ہو کے ہیر چلی کول رانجھے نوں چاء کھلھاریا ای

۷۲

ہیر جائیکے آکھدی بابلا وے تیرے ناؤں توں گھول گھمائیاں میں
جس آپنے حکم تے راج اندر وچ سندل بار کھڈائیاں میں
لاساں پٹ دیاں پائیکے باغ کالے پینگھاں شوق دے نال پنگھائیاں میں
میری جان بابل جویں ڈھول راجا ماہی مہیں دا ڈھونڈ لیائیاں میں

۷۳

باپ ہس کے پچھ دا کون ہوندا ایہہ منڈڑا کت سرکار دا اے
ہتھ لایاں پنڈے تے داغ پوندا ایہہ مہیں دے نہیں درکار دا اے
گھڑ چتر نے عقل دا کوٹ نڈھا مجھیں بہت سنبھال کے چار دا اے
مال آپنا جان کے سانبھ لیاوے کوئی کم نہ کرے وگار دا
ہکے نال پیار دے ہوک دے کے سوٹا سنگ تے مول نہ ماردا اے
وے نور اللہ دا مکھڑے تے موہنوں رب ہی رب چتار دا اے

۷۴

کیہڑے چودھری دا پت کون ذاتوں کیہا عقل شعور دا کوٹ ہے نی
کیکوں رزق نیں آن اوداس کیتا اس نوں کیہڑے پیر دی اوٹ ہے نی
فوجدار وانگوں کر کوچ دھاناں مارجیوں نقارے دی چوٹ ہے نی
کنہاں جٹاں دا پوترا کون کوئی وطن ایس دا کیہڑا کوٹ ہے نی

۷۵

پتر تخت ہزارے دے چودھری دا رانجھا ذات دا جٹ اصیل ہے جی
اوہدا بھولڑا مکھ تے نین نمیں کوئی چھیل جیہی اوہدی ڈیل ہے جی
متھا رانجھے دا چمک دا نور بھریا سخی جیئو دا نہیں بخیل ہے جی
گل سوہنی پر ہے دے وچ کردا کھوجی لائی تے نیاوں وکیل ہے جی

۷۶

کہے ڈوگراں جٹاں دے نیاوں جانیں پر ہے وچ دلاورے لائیاں دے
پاڑ چیر کر جان دا کڈھ دیسوں لڑیاں کیکروچ بھرجائیاں دے
کس گل توں رس کے اٹھ آیا لڑیا کاس تھوں ہے نال بھائیاں دے
وارث شاہ نہ ایس توں نفع کوئی جیہڑا رس آیا نال بھائیاں دے

۷۷

لائی ہوٹیکے معاملے دس دیندا منصف ہو وڈھے پھائی پھیڑیاں دے
واہو گھت کے کہی دے پارلائے ستھوں کڈھ دیندا کھوج جھیڑیاں دے
دھار دھار دی مہر دیواوں دا اے ہنڈ پاوں دا وچ بکھیڑیاں دے
سبھا رہی روفی نوں سانبھ لیا وے اکھیں وچ رکھے وانگ ہیڑیاں دے
سیناں جواناں دا بھلا ہے چاک رانجھا جتھے نت پوندے لکھ چھیڑیاں دے

۷۸

تیرا آکھناں اساں منظور کیتا مہیں ویہہ سنبھال کے ساریاں نی
خبردار رہے مجھیں وچ کھڑا بیلے وچ مصیبتاں بھاریاں نی
رلا کرے ناہیں نال کھنڈیاں دے ایس کدی نہیں مجھیں چاریاں نی
مت کھیڈ رجھے کھڑ جاہن مجھیں ہوون پنڈ دے وچ خواریاں نی

۷۹

پاس مانوں دے نڈھی نے گل کیتی ماہی مہیں دا آنیکے چھیڑیا میں
نت پنڈ دے وچ وچار پوندی ایہہ جھگڑا چاء نبیڑیا میں
سنجاں نت رلے منگوں وچ بیلے ماہی سگھڑ ہی آن سہیڑیا میں
مائی کرم جاگے ساڈے منگواں دے ساؤ اصل جٹیٹڑا گھیریا میں

۸۰

مکھن کھنڈ پراوٹھے کھاہ میاں مہیں چھیڑ دے رب دے آسرے تے
ہن گھبورابجھیا جال میاں گذر آوی دودھ دے کاسڑے تے
ہیر آکھدی رب رزاق تیرا میاں جائیں نہ لوکاں دے ہاسڑے تے
مہیں چھیڑ دے جھل دے وچ بیبا آپ ہوبہئیں اک پاسڑے تے

۸۱

بیلے رب دا ناؤں لے جاوڑیا ہویا وھپ دے نال ظہیر میاں
اہدی نیک ساعت رجوع آن ہوئی ملے راہ جاندے پنج پیر میاں
بچا کھا چوری چوء مجھ بوری جیئو وچ نہ ہو دلگیر میاں
کائی نڈھڑی سوہنی کرو بخشش پورے رب دے ہوتسیں پیر میاں
ہیر بخشی درگاہ تھیں تدھ تائیں سانوں یاد کریں پوے بھیڑ میاں

۸۲

خواجہ خضر تے شکر گنج نور گوہری ملتان دا ذکریا پیر نوری
ہور سید جلال بخاریا سی اتے لال شہباز بہشت حوری
طرہ خضر رومال شکر گنج بخشیا مندری لال شہباز نے نور نوری
خنجر سید جلال بخاریئے نیں کھونڈی ذکریئے پیر نے ہک بوری
تینوں بھیڑ پوے کریں یاد جتا نہیں جانی اساں تھیں پلک دوری

۸۳

ہیر چاء بھتا کھنڈ کھیر مکھن مَیں رانجھے دے پاس لے دھاوندی ہے
تیرے واسطے جوہ میں بھال تھکی رو رو اپنا حال وکھاوندی ہے
کیدو ڈھونڈ دا کھوج نوں پھرے بھوندا باس چوری دی بیلیوں آوندی ہے
وارث شاہ میاں ویکھو ٹنگ لنگی شیطان دی کلا جگاوندی ہے

۸۴

ہیر گئی جاں ندی ول لین پانی کیدو آن کے مکھ دکھاوَندائے
اسیں بھکھ نے بہت حیران کیتے آن سوال خدائے دا پاوندائے
رانجھے رگ بھر کے دتی چاء چوری لیکے ترت ہی پنڈنوں دھاوَندائے
رانجھا ہیر نوں پچھ دا ایہہ لنگاں ہیرے کون فقیر کس تھاوندائے
وارث شاہ میاں جیویں پچھ کے تے کوئی اپروں لون چالاوَندائے

۸۵

ہیر آکھیا رانجھیا برا کیتوئیں تاں پچھناں سی دہرائیکے تے
میں تاں جان دا نہیں ساں ایہہ سونہا خیر منگیا سو میتھوں آئیکے تے
خیر لیندو ہی پچھاں نوں ترت بھناں اٹھ وگیا کن ولائیکے تے
نیڑے جاندا ہی جاہل نڈھیے نی جا پچھ لے گل سمجھائیکے تے
وارث شاہ میاں اس تھوں گل پچھیں دو تن اڈیاں ہک وچ لائیکے تے

۸۶

ہیر آکھیا رانجھیا برا کیتو ساڈا کم ہے نال ویرائیاں دے
ساڈے کھوج نوں تک کے کرے چغلی دینہہ رات ہے وچ برائیاں دے
ملے سراں نوں ایہہ وچھوڑ دیندا بھنگ گھتدا وچ کڑمائیاں دے
بابل امڑی تے جا ٹھٹھ کری جا آکھسی پاس بھرجائیاں دے

۸۷

ملی راہ وچ دوڑ کے آ نڈھی پہلے نال فریب دے چھٹیا سو
نیڑے آن کے شینہنی وانگ گجی اکھیں روہ دا نیر پلٹیا سو
سروں لاہ ٹوپی گلوں توڑ سیلی لکے چاٹیکے زمین تے سٹیا سو
پکڑ زمیں تے ماریا نال غصے دھوبی پٹڑے تے کھیس چھٹیا سو
وارث شاہ فرشتیاں عرش اتوں شیطان نوں زمین تے سٹیا سو

۸۸

ہیر ڈھائیکے آکھیا میاں چاچا چوری دیہہ جے جیویا لوڑناں ہیں
نہیں مار کے جند گوا دیساں میںوں کے نہ ہٹکناں ہوڑناں ہیں
بنھ پیر تے ہتھ لٹکا دیساں لڑ لڑکیاں نال کیہ جوڑناں ہیں
چوری ایہہ کھاں نال حیا آپے کا ہے اساں دے نال اجوڑناں ہیں

۸۹

ادھی ڈلھ پئی ادھی کھوہ لئی چن میل کے پرے وچ لیاوندا ای
کیہا من دے نہیں سومول میرا چوری پلیوں کھول وکھاوندا ای
نہیں چوچلے نوں کوئی مت دیندا نڈھی مار کے نہیں سمجھاوندا ای
چاک نال اکلڑی جائے بیلے اج کل کوئی لیک لاوندا ای
جس ویلڑے مہرنے چاک رکھیا اوس ویلڑے نوں پچھوں تاوندا ای ۔

۹۰

چوچک آکھیا کوڑیاں کریں گلاں ہیر کھیڈ دی نال سہیلیاں دے
پینگھاں پانیکے سیاں دے نال جھوٹے ترنجن جوڑ دی وچ حویلیاں دے
ایہہ چغل جہان دا مگر لگا فقر جاندے ہو نال سہیلیاں دے
کدی نال مداریاں بھنگ گھوٹے کدی جا نچے نال چیلیاں دے
نہیں چوہڑے دا پت ہو سید گھوڑے ہون نہیں پتر لیلیاں دے
وارث شاہ فقیر بھی نہیں ہوندے پتر جٹاں تے موچیاں تیلیاں دے

۹۱

ماؤں ہیر دی تے لوک کرن چغلی مہری ملکئے دھیئو خراب ہے نی
اسیں ماسیاں پھوبھیاں لج مویاں ساڈا اندروں جیئو کباب ہے نی
شمس الدین قاضی نت کہے مسلے شوخ دھیئو دا ویاہ ثواب ہے نی
چاک نال اکلیاں جان دھیان ہویا ماپیاں دھروں جواب ہے نی
تیری دھی دا مغز ہے بیگماں دا ویکھو چاک جیئوں پھرے نواب ہے نی
وارث شاہ منہ انگلیاں لوک گھتن دھیئو ملکی دی بچ خراب ہے نی

۹۲

کیدو آکھدا دھیئو ویاہ ملکی دھروئی رب دی من لے ڈائنیں نی
اکے مار کے وڈھ کے کرس بیرے منہ سر بھن چواں ساڑ سائنیں نی
ویکھ دھیئو دے لاڈ کیہ دند کڈھیں بہت جھورسیں رنیں قصائنیں نی
آکے بنھ کے بھوہرے چا گھتو لنب وانگ بھڑ ولے دے آئنیں نی

۹۳

غصے نال ملکی تپ لال ہوئی جھب دوڑتوں مٹھیے نائنیں نی
سدلیاں ہیر نوں ڈھونڈ کے تے تیوں ماؤں سدبندی ہے ڈائنیں نی
کھڑونسے موہنے پاہڑے نی مشٹنڈیۓ یاردیۓ واہنیں نی

وارث شاہ واگوں کتے ڈب گئی گھر آسیاپے دیئے نائنیں نی

۹۴

ہیر آن کے آکھدی ہس کے تے انی جھات نی امڑیئے میریئے نی
تینوں ڈوہنگڑے کھوہ وچ چاہوڑاں کل پٹیو بچڑیئے میریئے نی
دھیئو جوان جے کسے دی بری ہووے چپ کیتڑے چانبڑیئے نی
تینوں وڈا اداد آء جاگیا اے تیرے واسطے منس سہیڑیئے نی
دھیئو جوان نہ نکلے گھروں باہر لگن دست تاں کھوہ نہ گیڑیئے نی
وارث جیئوں دے ہون جے بھین بھائی چاک چوبر نہ سہیڑیئے نی

۹۵

تیرے ویر سلطان نوں خبر ہووے کرے فکر اوہ تیرے مکاونے دا
چوچک باپ دے راج نوں لیک لائیاں کیہا فایدہ ماپیاں تاونے دا
نک وڈھ کے کوڑماں گالیو ای ہویا فائدہ لاڈ لڈاونے دا
راتیں چاک نوں چا جواب دیئیاں نہیں شوق اوس مہیں چراونے دا
ارے آمٹھیے لاہ لے سبھ گہنیں کیہا فایدہ گہنیاں پاونے دا
وارث شاہ میاں ایس چھوہری دا جیئو ہویا اے لنگ کٹاونے دا

۹۶

مائی رب نیں چاک گھر گھلیا سی تیرے ہون نصیب جے دھروں چنگے
ایہو جیہے جے آدمی ہتھ آون سارو ملک ہی رب تھیں دعا منگے
جیہڑے رب کیتے کم ہو رہے ساتوں ماتوں کیوں غیب دے دے ٹنگے
کل سیانیاں ملک نوں مت دتی تیغ مہریاں عشق نہ کرو ننگے
نہیں چھیڑیئے رب دیاں عاشقاں نوں جنہاں کپڑے خاک دے وچ رنگے
جنہاں عشق دے معاملے سریں چائے وارث شاہ کسے تھوں رہن سنگے

۹۷

ملکی آکھدی چوچکا بنی اوکھی سانوں ہیردیاں مہنیاں خوار کیتا
طعنے دیہن شریک تے لوک سارے چوطرفیوں خوار سنسار کیتا
ویکھو لج سیالاں دی لاہ سٹی نڈھی ہیر نیں چاک نوں یار کیتا
جاں میں مت دتی اگوں لڑن لگی لج لاہ کے چشم نوں چار کیتا
کڈھ چاک نوں کھوہ لے مہیں سبھے اساں چاک تھوں جیئو بیزار کیتا
اکے دھیئو نوں چاگڑھے ڈوب کریئے رب جان کے ہے گنہگار کیتا
جھب ویاہ دھیئو نوں کڈھ دیسوں سانوں ٹھٹھ ہے ایس مردار کیتا
وارث شاہ سانوں ہیر خوار کیتا نہیں رب صاحب سردار کیتا

۹۸

چوچک آکھدا ملکئے جمدی نوں گل گھٹ کے کاہ نہ ماریو ای
گھٹی اک دی گھول نہ دتیا ای اوہو اج صواب نتاریو ای
ایہ ڈوگھڑے دھیئو نہ بوڑیا ای واہن روڑھ کے مول نہ ماریو ای
وارث شاہ خدائے دا خوف کیتو قاروں وانگ نہ زمیں نگھاریو ای

۹۹

راتیں رانجھے نیں مہیں جاں آن ڈھویاں چوچک سیال متھے وٹ پایا ای
بھائی چھڈ مہیں اٹھ جاہ گھریں تیرا طور برا نظر آیا ای
سیالو کہو بھائی ساڈے کم نہیں جائے اودھرے جدھروں آیا ای
اساں ساتھ نہ رکھیا نڈھیاں دا دھیاں چارنیاں نہیں بنایا ای
اتقو مواضع التھم وارث شاہ ایہہ دھروں فرمایا ای

۱۰۰

ولو بسط اللہ الرزق العبادہ رج کھائکے مستیاں چائیاں نیں
کلوا والشربو ولا تسرفو نہیں مستیاں کرنیاں آئیاں نیں

کتھوں پچن ایہناں مشٹنڈیاں نوں نت کھانیاں دودھ ملائیں نیں
ومامن دابة فی الارض الا علی الله رزقها ایہہ آیت دھروں فرمائیاں نیں
رزق رب دیسی اسیں اٹھ چلے ایہہ لے سانبھ مجھیں گھر آئیاں نیں

۱۰۱

رانجھا سٹ کھونڈی اتوں لاہ بھورا چھڈ چلیا سب منگواڑ میاں
جیہا چورنوں کھڑے دا کھڑک پہنچے چھڈ چلدا سنھ دا پاڑ میاں
دل چایا دیس تے ملک اتوں اسدے بھاؤ دا بولیا باڑ میاں
تیریاں کھولیاں تھوں نہیں نفع کوئی کھڑے کٹیاں نوں کائی دھاڑ میاں
میتوں مجھیں دی کجھ پرواہ نہیں نڈھی پئی سی ایس رہاڑ میاں
تیری دھیئو نوں اسیں کیہ جانئے ہاں تینوں آنوندی نظر پہاڑ میاں
تیریاں مجھیں دے کارن رات ادھی بھرا بھن داقہر دے جھاڑ میاں
منگوں مگر میرے سبھو آوندا ای مجھیں آپنیاں مہر جی تاڑ میاں
گھٹ بھویں چرائیاں ماہیاں دیاں سہی کیتا ای کوئی کراڑ میاں
مہیں چار دیاں نوں گزرے برس باراں اج اٹھیا اندروں ساڑ میاں
دھیئو کھتری دی رہی کھتری تے لیکھا گیا ہے ہو پہاڑ میاں
تیری دھیئو تیرے گھر رہی بیٹھی جھاڑ مفت دا لیا ہی جھاڑ میاں
ہٹ بھری بھگنی نوں سانبھ لیئو کڈھ چھڈیو ننگ کراڑ میاں
وارث شاہ اگوں پوری ناہ پیا پچھوں آیا ساں پڑتنیں پاڑ میاں

۱۰۲

مجھیں چرن نہ باجھ رنجھیٹڑے دے ماہی ہور سبھے جھکھ مار رہے
کائی گھس جائے کائی ڈب جائے کائی شینہ پاڑے کائی پار رہے
سیال پکڑ ہتھیار تے ہور کماں مگر لگ کے کھولیاں چار رہے
وارث شاہ چوچک پچھوں تاوندا ای منگوناہ چرے اسیں ہار رہے

۱۰۳

مائی چاک تراہیا بابے ایس گل اتے بہت خوشی ہوئی
رب اوس نوں رزق ہے دین ہارا کوئی اوس دے رب نہ کسی ہوئی
مہیں پھرن خراب وچ نیایاں دے اندر کھوہیاں دے بھسوپھسی ہوئی
وارث شاہ اولاد نہ مال رہی جسدا حق کھتھا اوہ تاں دکھی ہوئی

۱۰۴

ملکی گل سناؤں دی چوچکے نوں لوک بہت دیندے بددعا میاں
باراں برس مہیں اوس چاریاں نیں نہیں کیتی سوچوں چرا میاں
حق کھوہ کے چاہ جواب دتا مہیں چھیڑ کے گھراں نوں جا میاں
پیریں لگ کے جاہ منا اوسنوں آہ فقر دی بری بے جا میاں
وارث شاہ فقیر نیں چپ کیتی اوہدی چپ ہی دیگ لڑھا میاں

۱۰۵

چوچک آکھیا جا منا اوسنوں ویاہ تیک تاں مہیں چرا لیئے
جدوں ہیر ڈولی پا ٹور دیئے رس پوے جواب تاں چاوئے
ساڈی دھی دا کجھ نہ لاہ لیندا سبھا شل نکور کرا لیئے
وارث شاہ اسیں جٹ سدا کھوٹے جٹکا فندا ایتھے ٹک لا لیئے

۱۰۶

ملکی جاویہڑے وچ پچھدی ہے جیہڑا ویہڑا سی بھائیاں سانویاں دا
ساڈے ماہی دی خبر ہے کتے اڑیو کدھر ماریا گیا پچھوں تاویاں دا
ذرا ہیر کڑی اونہوں سددی ہے رنگ دھو دیوے پلنگ دے پاویاں دا
رانجھا بولیا ستھروں بھن آکر ایہہ پیا سردار نتھاویاں دا
سر سپٹے صفا کر ہو رہیا جیہا باکا فنیاں باویاں دا
وارث شاہ جیسوں چورنوں ملے واہر اونجھے ساد بھرے ماریا باویاں دا

۱۰۷

ملکی آکھدی لڑیوں جے نال چوچک کوئی سخن نہ جیئو تے لیاوناں ایں
کیہا ماپیاں پتراں لڑن ہوندا تساں کھٹناں تے اساں کھاوناں ایں
چھڑماں دے نال میں گھول گھتی شام شام راتیں گھر آوناں ایں
تو نئیں چوئیکے دودھ جماوناں ای تو ہیں ہیر دا پلنگ وچھاوناں ایں
کڑی کل دی تیرے توں رس پئی توں ہیں اوس نوں مناوناں ایں
منگومال سیال تے ہیر تیری نالے گھورناں تے نالے کھاوناں ایں
تیرے ناؤں توں ہیر قربان کیتی منگو سانبھ کے چار لیاوناں ایں
منگو چھیڑ کے جھل وچ میاں وارث سال تخت ہزارے نوں جاوناں ایں

۱۰۸

رانجھا آکھدا ہیر نوں ماؤں تیری سانوں پھیر مڑ رات دی چمڑی ہے
میاں من لے اوسدے آکھنے نوں تیری ہیر پیاری دی امڑی ہے
کیہ جانیئے اوٹھ کس کڑی بہسی اجے ویاہ دی وتھ بھی لمڑی ہے
وارث شاہ ایس عشق دے وج وچوں کسے پلے نہ بدھڑی دمڑی ہے

۱۰۹

رانجھا ہیر دی ماؤں دے لگ آکھے چھیڑ مجھیاں جھل نوں آوندا ہے
منگو واڑ دتا وچ جھانگڑے دے آپ نھائیکے رب دھیاوندا ہے
ہیر ستواں دا مگر گھول چھناں ویکھو رزق رنجھیٹے دا آوندا ہے
پنجاں پیراں دی آمدن ترت ہوئی رانجھا ویکھ کے خوشی کراوندا ہے
رانجھا ہیر دونویں ہتھ بنھ کھڑے حکم صاحباں دا فرماوندا ہے

۱۱۰

بچہ دونہاں نے رب نوں یاد کرناں نہیں عشق نوں مناں لاؤں نائیں
اٹھے پہر خدائیدی یاد اندرتساں ذکر تے خیر کماوں نائیں

وارث شاہ پنجاں پیراں حکم کیتا بچہ عشق نوں نہیں ڈولاں نائیں

۱۱۱

ہیروت کے بیلیوں گھریں آئی ماں باپ قاضی سدلیاوں دے نیں
دونویں آپ بیٹھے اتے وچ قاضی اتے سامنے ہیر بہاوں دے نیں
بچہ ہیر تینوں اسیں مت دیندے مٹھی زبان دے نال سمجھاوں دے نیں
چاک چوبراں نال نہ گل کیجے ایہہ مختی کیہڑے تھاوں دے نیں
چرخہ ڈاہ کے اپنے گھریں بہے سگھڑ گاوں کے جی پر چاوں دے نیں
لال چرکھڑا ڈاہ کے چھوپ پایئے کیجے سوہنے گیت جھناوں دے نیں
نیویں نظر حیا دے نال رہیئے تینوں سبھ سیانے فرماوں دے نیں
چوچک سیال ہوری ہیرے جانی ہیں سردار تے پینچ گراوں دے نیں
شرم ماپیاں دی ول دھیان کریئے شاندار ایہہ جٹ سداوں دے نیں
باہر پھرن نہ سوہندا جٹیاں نوں اج کل لاگی گھر آوں دے نیں
ایتھے ویاہ دے وڈے سامان ہوئے کھیڑے پنے بنا بناوں دے نیں
وارث شاہ میاں چند روز اندر کھیڑے جوڑ کے جنج لے آوں دے نیں

۱۱۲

ہیر آکھدی بابلا عملیاں توں نہیں عمل ہٹایا جامیاں
جیہڑیاں وادیاں عادتاں جاہن نہیں رانجھے چاک توں رہیا نہ جامیاں
شینہہ چترے رہن نہ ماس باجھوں جھٹ نال اوہ رزق کما میاں
ایہ رضا تقدیر ہو رہی وارد کون ہوونی دے ہٹا میاں
داغ انب دی رسا دا لہے نہیں داغ عشق دا بھی نہیں جامیاں
ہور سبھ گلاں منظور ہوئیاں رانجھے چاک تھوں رہیا نہ جامیاں

۱۱۳

ایہدے وڈھ لڑکے کھوہ چونڈیاں نوں گل گھٹ کے ڈوہنگڑے بوڑ رنیں

سرہمن سونال مدھانیاں دے ڈھوئی کھڑے لتاں نال توڑ رنیں
ایہدھا داتری نال چا ڈھڈہ پاڑو سوا اکھیاں دے وچ پوڑ رنیں
وارث چاک تھوں ایہہ نہ مڑے مولے اسیں رہے بہتیرڑا ہوڑ رنیں

۱۱۴

سر بیٹیاں دے چا جدا کردے جدوں غصیاں تے باپ آوں دے نیں
سر وڈھ کے نیں وچ روڑھ دیندے ماس کاوں کتے بلی کھاوں دے نیں
سسی جام جلالی نے روڑھ دتی کئی ڈوم ڈھاڈی پیٹے گاوں دے نیں
اولاد جیہڑی کہے نہ لگے باپ اوس نوں ترت مکاوں دے نیں
جدوں قہر تے آوں دے باپ ظالم بنھ بیٹیاں بھوہرے پاوں دے نیں
وارث شاہ جے ماریئے بداں تائیں دینے خون نہ تہناں دے آوں دے نیں

۱۱۵

جنہاں بیٹیاں ماریاں روز قیامت سر تہناں دے وڈا گناہ میاں
ملن کھانیاں تہناں پھاڑ کرکے جیکوں ماریاں جے تویں کھاہ میاں
کہے ماں تے باپ دے اساں منیں گل پلوڑاتے منہ گھاہ میاں
اک چاک دی گل نہ کرو مولے اوس دا ہیر دے نال نباہ میاں

۱۱۶

سلطاں بھائی آیا ہیر سندا آکھے ماوں نوں دھیو نوں تاڑ اماں
اساں پھیر جے باہر ایہہ ڈٹھیا ای شاں ایس نوں جان تھیں مار اماں
تیرے آکھیاں ستر جے بچے نہیں پھیراں ایس دی دھون تلوار اماں
چاک وڑے ناہیں ساڈے وچ ویہڑے نہیں ڈکرے کراں گا چار اماں
جے دھیو نہ حکم وچ رکھیا ای سبھ ساڑ شاں گھر بار اماں
وارث شاہ جیہڑی دھیو بری ہووے روڑھ دیئے سمندروں پار اماں

۱۱۷

اکھیں لگیاں مڑن نہ ویر میرے بیبا وار گھتی بلہاریاں وے
ویہن پئے دریا نہ کدی مڑ دے وڈے لارہے زور زاریاں وے
لہو کیکروں نکلے نہیں بھائی جتھے لگیاں تیز کٹاریاں وے
لگے دست اک وار نہ بند ہیجن وید لکھدے ویدگیاں ساریاں وے
سردتیاں باجھ نہ عشق پکے ایہہ نہیں سکھالیاں یاریاں وے
وارث شاہ میاں بھائی ورجدے نیں ویکھو عشق بنائیاں خواریاں وے

۱۱۸

قاضی آکھیا خوف خدائیدا کر ماپے ضد چڑھے چا مارنی گے
تیری کیاڑیوں جیبھ کڈھا سٹن مارے شرم دے خون گذرانی گے
جس وقت دتا اساں چا فتوئی اوس وقت ہی مار اتارنی گے
ماوں آکھدی لوڑھ خدائیدا جی تکھے شوخ دیدے ویکھو پاڑنی گے

۱۱۹

پنجاں پیراں نوں رانجھے نے یاد کیتا جدوں ہیر سنیہڑا گھلیا ای
ماں باپ قاضی سبھ گرد ہوئے گلہ سبھناں دا اساں جھلیا ای
پنجاں پیراں اگے ہتھ جوڑ کھڑا نیر روندیاں مول نہ ٹھلیا ای
بچہ کون مصیبتاں پیش آئیاں وچوں جیو ساڈا تھرتھلیا ای
میری ہیر نوں ویر حیران کیتا قاضی باپ تے ماوں پتھلیا ای
مدد کرو خدائیدے واسطے تے میرا عشق خراب ہو چلیا ای
بہت پیار دلاسڑے نال پیراں مینیں رانجھے دا جیو تسلیا ای
تیری ہیر دی مدد میاں رانجھا مخدوم جہانیاں گھلیا ای
دو تن سد سناکھاں ونجھلی دے ساڈے گانونے تے جیو چلیا ای
وارث شاہ اگے جٹ گانودا اے ویکھو راگ سن کے جیو ہلیا ای

۱۲۰

شوق نال وجائیکے ونجھلی نوں پنجاں پیراں اگے کھڑا گاوَں دا اے
کدی اودھوتے کاہن دے بشن پتے کدی ماجھ پہاڑی دی لاوَں دا اے
کدی ڈھول تے ماروں چھوہ دیندا کدی بوبناں چاء سناوَں دا اے
ملکی نال جلالیاں خوب گانویں وچ چھوری دی کلی لاوَں دا اے
کدی سوہنی تے مہینوال والے نال شوق دے سد سناوَں دا اے
کدی دھرتیاں نال کبت چھوہے کدی سوہلے نال رلاوَں دا اے
سارنگ نال تلنگ شہانیاندے راگ سوہے دا بھوگ چاء پاوَں دا اے
سورٹھ گوجریاں پوربی للت بھیرو دیپک راگ دی زیل وجاوَں دا اے
ٹوڈی میگھ ملہار تے کوندھنا سری چیت سرے بھی نال لاوَں دا اے
مال سری تے پرج بن راگ بولے نال مالوا وچ وجاوَں وائے
کداراتی بھاگڑا راگ مارو نالے کاہنڑے دے سرلاوَں دا اے
کلیان دے نال مالکنس بولے اتے منگلاچا سناوَں دا اے
بھیرو نال پلاسیاں بھیم بولے نت راگ دی زیل وجاوَں دا اے
برواناں پہاڑ جھنجھوٹیاں دے ہورنال آسا کھڑا گانوں دا اے
بولے راگ بسنت ہندول گوپی مدارونیں دیاں سراں لاوَں دا اے
پلاسی نال تلاسیاں تھانس کے تے وارث شاہ نوں کھڑا سناوَں دا اے

۱۲۱

راضی ہو پنجاں پیراں حکم کیتا بچہ منگ لے دعا جو منگنی ہے
اجے ہیر جٹی مینوں بخش اٹھو رنگن شوق دے مال اوہ رنگنی ہے
مینوں کرو ملنگ بھبوت لاوَ بچہ اوہ بھی تیری ملنگنی ہے
جیہے نال رلئے تیہے ہو جایئے ننگاں نال رلیئے سوبھی ننگنی ہے
وارث شاہ نہ سویں نہ چھڈ جائیں گھر ماپیاں دے نہیں لنگنی ہے

۱۲۲

رانجھے پیراں نوں بہت خوشحال کیتا دعا دتیا نے جاہ ہیری تیری
تیرے سبھ مقصود ہو رہے حاصل مدد ہو گئے پنجے پیر تیری
جاہ گونج توں وچ منگواز بیٹھا بخش لئی ہے سبھ تقصیر تیری
وارث شاہ میاں پیراں کاملاں نے کر چھڈی ہے نیک تدبیر تیری

۱۲۳

رانجھے آکھیا آوکھاں بیٹھ ہیرے کوئی خوب تدبیر بنائیے نی
تیرے ماں تے باپ دلگیر ہندے کویں انہاں تھوں بات چھپائیے نی
مٹھی نائن سد کے بات کیتی جے توں کہیں تیرے گھر آئیے نی
میں سیالاں دے ویہڑے وڑاں نہیں ساتھے ہیر نوں نت پہنچائیے نی
دینہہ رات تیرے گھر میل ساڈا ساڈے سریں احسان چڑھائیے نی
ہیر پنج مہراں ہتھ دتیاں نیں جویں مٹھیے، ڈول پکائیے نی
کڑیاں نال نہ کھولناں بھیت تساں سبھا جیئو دے وچ لکائیے نی
وارث شاہ چھپائیے خلق کولوں بھاویں اپناں ہی گڑ کھائیے نی

۱۲۴

بھلے کول جتھے منگو بیٹھ دا سی اوتھے کول ہیسی گھر نائیاں دا
مٹھی نائن گھراں دی خصمنی سی نائی کم کر دے پھرن سائیاں دا
گھر نائیاں دے حکم رانجھنے دا جویں ساہورے حکم جوائیاں دا
چاں بھان مٹھی پھرن والیاں دی بارا کھلدا لیف تلائیاں دا
مٹھی سیج وچھائیکے پھل پورے اتے آوں دا قدم خدائیاں دا
دونوں ہیر رانجھا راتیں کرن موجاں کھڑیاں کھا مجھیں سرسائیاں دا
گھڑی رات رہندی گھریں ہیر جائے رانجھا بھاء پچھدا پھرے دھائیاں دا
آپو آپنے کار وچ جا رجھن بوہا پھیر نہ ویکھ دے نائیاں دا

۱۲۵

دینہ ہووے دوپہر تاں آوے رانجھا اتے اودھروں ہیر بھی آوں دی ہے
ایہہ مہیں لیا بھاؤں دا اے اوہ نال سہیلیاں لیاوں دی ہے
اوہ ونجھلی نال سرود کردا ایہہ نال سہیلیاں گاوں دی ہے
کائی زلف نچوڑ دی رانجھنے تے کائی آن گلے نال لاوں دی ہے
کائی چمڑی لک نوں مشک بوری کائی مکھ نوں مکھ چھوہاوں دی ہے
کائی میریاں آکھ کے بھج جاندی مگر پوے تاں ٹیاں لاوں دی ہے
کائی آکھ دی ماہیا ماہیا وے تیری مجھ کٹی کٹا جاوں دی ہے
کائی ماے دیاں خربوزیاں نوں کوڑے بکبکے چاء بناوں دی ہے
کائی آکھدی ایڈی آ رانجھیاوے، مار باہلی پارنوں دھاوں دی ہے
مردے تاریاں ترن جھال پے کے کوئی نوں نسل روڑھی آوں دی ہے
کتے تاریاں ترن چوا کرکے اک چھال گڑم دی لاوں دی ہے
اک شرط بدھی ٹبی مار جائے تے پتال دی مٹڑی لیاوں دی ہے
اک چین تے قاز چترانگ ہو کے سرخاب تے کونج بن آوں دی ہے
اک ڈھینگ بنیں اک چین بگلا اک کاکلا ہو وکھاوں دی ہے
اک وانگ گکوہیاں سنگھ نڈے اک آوت وانگ بلاوں دی ہے
اک اوکت بولدی ٹیٹہری ہو اک سنکھ جلکاولی آوں دی ہے
اک لدھر ہوئیکے کڑکڑاوے اک ہو سنسار شوکاوں دی ہے
اک دیہہ پسلیٹیاں ہو بلھن مشک وانگروں اور پھوکاوں دی ہے
ہیر ترے چو طرف ہی رانجھنے دے موری مچھلی بن بن آوں دی ہے
آپ بنیں مچھلی نال چاوڑاں دے نیں رانجھے نوں کرل بناوں دی ہے
ایس تخت ہزارے دے ڈنبھرے نوں رنگ رنگ دیاں جالیاں پاوں دی ہے
وارث شاہ جٹی ناز نیاز کرکے نت یاردا جیو پرچاوں دی ہے

۱۲۶

کیدو آکھدا ملکے بھیڑیئے نی تیری دھیئو وڈا پچھر چایا ای
جانئیں تے چاک دے نال گھلدی ایس ملک دا ارتھ گویا ای
ماؤں باپ قاضی سبھے ہار تھکے ایس اک نہ جیئو تے لایا ای
منہ گھٹ رہے وال پٹ رہے لنگ کٹ رہے مینوں تایا ای
جنگ جٹ رہے جھاٹا پٹ رہے انت ہٹ رہے غیب چایا ای
لٹ پٹ رہے انت ہٹ رہے تسیں جٹ رہے لنکایا ای
متیں دے رہے پیر سیوں رہے پیریں پے رہے لوڑھا آیا ای
وارث شاہ میاں ستے معاملے نوں لنگے رچھ نیں موڑ جگایا ای

۱۲۷

ملکی آکھدی سدتوں ہیرتائیں جھب ہو توں اولیا نائیا وے
کھیڈن گئی منہ سوجھلے گھروں نکل نماں شام ہوئی نہیں آیاوے
الفو موچیا موجماں واگیا دے دھدھی ماچھیا بھج توں بھائیا وے
وارث شاہ ماہی ہیر نہیں آئی موہر منگواندی گھریں آئیاوے

۱۲۸

جھنگڑ ڈوم تے فتو کلال دوڑے بیلا چوہڑاتے جھنڈے چاک میاں
جاہیر اگے دھم گھتیا نیں بچہ کیہی اڈائی آخاک میاں
تیری ماؤں تیرے اتے بہت غصے جانوں مارسی جوچک باپ میاں
رانجھا جاہ تیری سر آن بنیاں نالے آکھدے ماریئے چاک میاں
سیال گھیرنگر پون کد تینوں گنیں آپ نوں بہت چالاک میاں
طوطا انب دی ڈال تے کرے موجاں تے گلیلڑا پوس ٹپاک میاں
اج سیالاں نے پلھیں نہ اگ گھتی سارو کوڑماں بہت غمناک میاں
وارث شاہ یتیم دے مارنیں نوں سبھا چڑی جھناں دی دھاک میاں

۱۲۹

ہیر ماؤں نوں آن سلام کیتا ماؤں آکھدی آنی نہریئے نی
پرولئے گولئے بے حیائے گنڈ وٹیے تے گل پہریئے نی
ادھلاگیے، ٹوٹینیں، تت کرمیں، نی چھیل چھیدریئے چھاپے چہریئے نی
غولہ رگنئے ازبکے تے مال زادیئے نی غصے ماریئے زہر دیئے زہریئے نی
توں اکانیکے ساڑکے لوڑھ دتانگ گھڑوں گی نال مطریئے نی
آ آکھنی ہوں ٹل جا ادھل مہر رانجھے دے نال دیئے مہریئے نی
ساہناں نال رہیں دنیہ رات کھیندی آٹلیں نی کتے وہڑیئے نی
اج رات تینوں مجھو واہ ڈوباں تیری ساعت آوندی قہریئے نی
وارث شاہ تینوں کپڑ دھڑی ہوسی ویکھیں نیل ڈاناں اتے لہریئے نی

۱۳۰

اماں چاک بیلے اسیں پینگھ پینگھاں کیہے غیب دے طوطیئے بولنی ایں
گندا بہت ملوک منہ جھوٹڑی دا اڈا جھوٹھ پہاڑ کیوں تولنی ایں
شعلہ نال گلاب تیار کیتا وچ پیاز کیوں جھوٹھدا گھولنی ایں
گداں کے دی نہیں چرا آندی دائی ہوئیکے غیب کیوں بولنی ایں
ان سنیاں نوں چاہ سنایا ای موئے ناگ وانگوں وس گھولنی ایں
وارث شاہ گناہ کیہ اساں کیتا اڈے غیب دے تولئے تولنی ایں

۱۳۱

سڑے لیکھ ساڈے لج پئی تینوں وڈھی سوہنی دھی نوں لیک لگی
نت کریں توبہ نت کریں یاری نت کریں پکھنڈتے وڈی ٹھگی
اسیں منع کر رہے ہاں مڑیں ناہیں تیوں کے فقیر دی کیسی وگی
وارث شاہ ایہہ کھنڈتے دودھ کھاندی ماری بھنک دی گئی جے ہو بگی

۱۳۲

اماں بس کر گالیاں دیہہ ناہیں گالیاں دتیاں وڈڑا پاپ آوے
بنی دبھ دی پٹنی بہت بری دھیاں ماریاں وڈا سراپ آوے
لے جائیں بھیا پٹنی نوں کوئی غیب دا سول کہ تاپ آوے
وارث شاہ نہ مڑاں رنجھیٹڑے توں بھاویں باپ دے باپ دا باپ آوے

۱۳۳

کیدو آنکھے آکھدا سوہریو اومیتھوں کون چنگا مت دیسیا او
میں موہیاں تے نال سیال مٹھے اج کل وگاڑ کریسیا او
ایہہ نت دا پیار نہ جائے خالی بنج گڈوا پاس نہ دیسیا او
متھوں مار سیالاں نیں گل ٹالی پر ہاں چھڈ جھیڑا ایہہ بھیسیا او
رگ اک ودھیک ہے لنگیاں دی کرت گھن فر فیچ ملکھیسیا او

۱۳۴

کوئی روزنوں ملک مشہور ہو سی چوری یاری جے عیب کواریاں نوں
جنہاں پان ہے نیچنے کدنے دی رکھے کون رناں ہریاریاں نوں
ایس پا بھلاوڑا ٹھگ لیتے کم پہنچسی بہت خواریاں نوں
جدوں چاک اودھال لیجاگ نڈھی تدوں جھورسو بازیاں ہاریاں نوں
وارث شاہ میاں جنہاں لائیاں نیں سوئی جان دے واریاں یاریاں نوں

۱۳۵

قصہ ہیر نوں ترت سہیلیاں نے جاکن دے وچ سنایا ای
تینوں مہناں چاک دا دے کیدو اوس پر ہے وچ شور مچایا ای
وانگ ڈھول حرام شیطان دے جیوں ڈگا وچ بازار دے لایا ای
اہ گل جے جاپسی اج خالی تیں ہیر کیوں ناؤں سدایا ای
کر چھڈنی ایس دے نال ایسی نے دیس جو کیتڑا پایا ای

وارث شاہ اپراودھناں رہن جڑیاں لگے رچھ نیں معاملہ چاپایا ای

۱۳۶

ہیر آکھیا واڑ کے بھلے اندر گل پا رسا منہ گھٹ گھتو
لے کے کتکے تے کڈھن ماچھیاں دے دھڑا دھڑ ہی مار کے کٹ گھتو
ننگوں پکڑ کے لک وچ پاء جھی کے ٹوہڑے دے وچ سٹ گھتو
مارایس نوں لائیکے اگ جھگی ساڑ بال کے چیز سبھ لٹ گھتو
وارث شاہ میاں، داڑھی بھنڑی دا جوکو وال دے سبھو پٹا گھتو

۱۳۷

سیاں نال رل کے ہیر متا کیتا کھنڈ پھٹ کے گلیاں ملیاں نیں
کیدو آن وڑیا جدوں بھلے اندر خبراں ترت ہی ہیر تے گھلیاں نیں
ہتھیں پکڑ کاتیاں وانگ شاہ پریاں غصہ کھائیکے ساریاں چلیاں نیں
کیدو گھیر جیوں گدھا گھمیار پکڑے لاہ سلیاں پکڑ پتھلیاں نیں
کھاڑ گھڑن ٹھٹھیار جیوں پون دھمکاں دھائیں چھڑدیاں ملیاں چلیاں نیں

۱۳۸

گل پائیکے سلیاں لاہ ٹوپی پاڑ جلیاں سنگھ نوں گھٹیو نیں
بھن دور تے کتکے چھڑن لتیں روڑھ وچ کھڑل دے سٹیو نیں
جھنجھوڑ سر توڑ کے گھت مہدا لانگڑ پاڑ کے دھڑا دھڑ کٹیو نیں
وارث شاہ داڑھی پٹی پاڑ لانگڑ ایہہ اکھٹڑا ہی چاء گھتیو نیں

۱۳۹

اک مار لتاں دوئی لاء چھمک تری نال چپاکیاں مار دی اے
کوئی اٹ وٹا جتی ڈھیم پتھر کوئی پکڑ کے دھون بھوئیں مار دی اے
کوئی پٹ داڑھی دبر وچ دیندی کوئی ڈنڈکا وچ گزار دی اے
چور ماری دا ویکھئے چلو ساہدو وارث شاہ ایہہ ضبط سرکار دی اے

۱۴۰

پاڑ چنیاں ستھناں کڑتیاں نوں چک وڈھ کے چیکدا چوَر وانگوں
وتے پھرن پروار جیئوں چن دوالے گرد پائیلاں پاؤں دیاں مور وانگوں
شاہوکار دا مال جیئوں وچ کوٹاں دوالے چونکیاں پھرن لاہور وانگوں
وارث شاہ انگیاریاں بھکھدیاں نی اوہدی پریت ہے چند چکور وانگوں

۱۴۱

اوہ پھاٹ کے کٹ چکچور کیتا سیالیں لانیکے پائیاں دھائیاں نیں
جتھیں بال مواترے کالہ کالے وڈے بھانبڑ بال لے آئیاں نیں
جھگی ساڑ کے بھانڈڑے بھن سارے ٹکڑ کیتیاں چاء بھجائیاں نیں
جل پاڑ کے ساڑ کے فتح پائی لگیاں ہیر نوں ملن ودھائیاں نیں
فوجاں شاہ دیاں وارثا مار متھرا مڑ پھیر لاہور نوں آئیاں نیں

۱۴۲

کیدو لتھڑے پتھڑے خون وہندے کو کے باہوڑی تے فریاد میاں
میتوں مار کے ہیر نے چور کیتا پینچو پنڈ دیو دیو کھاں داد میاں
کفنی پاڑ بادشاہ تے جاکوکاں میں تاں پٹ شاں بنیاد میاں
میں تاں بولنوں ماریا وچ پچھے شیریں ماریا جیویں فرہاد میاں
چلو جھگڑیئے بیٹھ کے پاس قاضی ایہہ گل نہ جائے برباد میاں
وارث احمقاں نوں بناں پھاٹ کھاوے نہیں آوں دا عشق دا سواد میاں

۱۴۳

چوچک آکھیا نگیاں جاہ ساتھوں تینوں ول ہے جھگڑیاں جھیڑیاں دا
سردار ہیں چوراں اچکیاں دا سوہاں جیتیا ہیں ساہواں جھیڑیاں دا
تینوں ویر ہے ناں ایانیاں دے اتے ول ہے اب وریڑیاں دا
آپ چھیڑ کے پچھوں دی پھریں اوندا ایہو کج ہے ماہنواں جھیڑیاں دا

وارث شاہ ابلیس دی شکل کیدو ایہو مول ہے سب بکھیڑیاں دا

۱۴۴

مینوں مار کے اودھلاں منج کیتا جھگی لاء مواتڑے ساڑیا نیں
دور بھنکے کتکے ساڑ میرے پیوند جلیاں پھول کے پاڑیا نیں
ٹکڑ کتیاں بھنگ افیم لٹی میری بانونی چاء اجاڑیا نیں
دھڑ ویل دھاڑے مار ملک لٹن میرا دیس لٹیا اینہاں لاڑھیا نیں

۱۴۵

جھوٹھیاں پچیاں چغلیاں میل کے تے گھرو گھری توں لوتیاں لانوناں ہیں
پیو پتراں توں یار یار کولوں ماانواں دھیاں نوں پاڑ وکھاوناں ہیں
تینوں بان ہے برا کماونے دی اینویں ٹکراں پیا لڑاوناں ہیں
پرہاں جاجٹا پچھا چھڈ ساڈا اینویں کاسنوں پیا کھپاوناں ہیں

۱۴۶

دھروئی رب دی نیاؤں کماؤ پینچو بھرے دیس وچ چھاپا کٹیا ہاں
مرشد بخشیا سی ٹھوٹھا بھنیا نیں دھروں جڑاں تھیں لائیکے پٹیاں ہاں
میں ماریا ویکھدے ملک سارے دھرو کرنگ موئے وانگ سٹیا ہاں
ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے اڑی دار گدوں وانگ کٹیا ہاں
وارث شاہ میاں وڈا غضب ہویا رو رو ٹیکے بہت نکھٹیا ہاں

۱۴۶

کڑیاں سد کے پینچاں نے پچھ کیتی لنگاں کاس تھوں ڈھاہ کے ماریا جے
اینوں باجھ تقصیر گناہ ماریا اکے کوئی گناہ نتاریا جے
حال حال کرے پرے ہے وچ بیٹھا اڈا قہر تے خون گزاریا جے
کہو کون تقصیر فقیر اندر پھڑے چور وانگوں گھٹ ماریا جے
جھگی ساڑ کے مار کے بھن بھانڈے ایس فقر نوں مار اتاریا جے

وارث شاہ میاں پچھو لڑکیاں نوں اگ لاء فقیر کیوں ساڑیا جے

۱۴۸

منہ انگلیاں گھت کے کہن سبھے کارے کرن تھیں ایہہ ناں سنگدائے
ساڈیاں ممیاں ٹوہندا توڑ گلھاں پچھوں ہوئیکے ستھناں سنگدائے
سانوں کٹیاں کرے تے آپ پچھوں ساہن ہوئیکے ٹپ دا رنگدائے
نالے بنھ کے جوگ نوں جوء دیندا گتاں بنھ کے کھچ دا ٹنگدائے
تیڑوں لاہ گھائی دوالے پھرے بھوندا بھوں بھوں موتداتے نالے رنگدائے
وارث شاہ اجاڑ وچ جائیکے تے پھل کناں اساڈیاں سنگھدائے

۱۴۹

اوہ آکھدا مار گوا دتا ہڈ گوڈڑے بھن کے چور کیتے
جھگی ساڑ بھانڈے بھن کھوہ داڑھی لاہ بھاگ بچے پٹ دور کیتے
ننگوں پکڑ گھسیٹ کے وچ کھائی لتاں مار کے خلق حضور کیتے
وارث شاہ گناہ تھوں پکڑ کافر ہڈپیر ملائکاں چور کیتے

۱۵۰

وار گھتیاں کون بلا کتا درکار کے پرہاں نہ مار دے ہو
اساں بھیڑے پٹیاں ہتھ لایا تسیں اینتی گل نہ سار دے ہو
پھر پیھجیاں مکریاں ٹھکریاں نوں منہ لائیکے چاء وگاڑ دے ہو
مٹھی مٹھی ہاں ایڈا پراوھ پوندا دھیاں سدکے پرہے وچ مار دے ہو
ایہہ لچ مشٹنڈڑا اسیں کڑیاں اجے چج تے جھوٹھ نتار دے ہو
پرش ہوئیکے نڈھیاں نال گھلدا تسیں گل کیہ چانکھار دے ہو
وارث شاہ میاں مرد سدا جھوٹھے رناں بچیاں چج کیہ تار دے ہو

۱۵۱

کیدو باہوڑی تے فریاد کوکے دھیاں والیو کرونیاوں میاں

میراہٹ پیاری دالٹیا اے کول ویکھدا پنڈگراوَں میاں
میرا بھنگ افیم تے پوست سڑیا ہور نعمتاں دا کیہا ناوَں میاں
میری تساں دے نال نہ سانجھ کوئی پن ٹکڑے پنڈ دے کھاوَں میاں
طوطے باغ اجاڑ دے میویاں دے اتے پھاہ لیاوَں دے کاوَں میاں
وارث شاہ میاں وڈے مال لٹے کیہڑے کیہڑے دالیا میں ناوَں میاں

۱۵۲

پینچاں کیدو نوں آکھیاں صبر کر توں تینوں ماریا نیں جھکھ ماریا نیں
ہائے ہائے فقیر تے قہر ہویا کوئی وڈا ہی خون گزاریا نیں
بہت دے دلاسڑا پونجھ اکھیں کیدو لنگے نوں ٹھگ کے ٹھاریا نیں
کیدو آکھیا دھیاں دے ول ہو کے ویکھو دین ایمان نکھاریا نیں
وارث اندھ راجا تے بیداو نگری جھوٹھا دے دلاسڑا ماریا نیں

۱۵۳

چوچک آکھیا اکھیں ویکھاں مینوں منڈی لاہ شاں منڈے منڈیاں دی
اگے دیاں تراہ میں ترت ماہی ساڈے دیس نہ تھاوَں ہے گنڈیاں دی
سرواہیاں چھک کے الکھ لاہاں اسیں سبھ نہ پرہے ہاں ٹنڈیاں دی
کیدو آکھیا ویکھ پھڑاوناں ہاں بھلا ماوَں کیہڑی اینہاں لنڈیاں دی
اکھیں دیکھ کے پھیر جے ناہ مارو تدوں جانساں پرہے دو بنڈیاں دی
ایس ہیر دے برچھے دی بھنگ لیساں سہلی وٹساں چاک دے جنڈیاں دی
وارث شاہ میاں ایتھے کھیڈ پوندی ویکھو بڈھیاں دی اتے منڈیاں دی

۱۵۴

کیدو آکھیا جیئو تدبیر کرکے ایہہ جوہ وچ جانیئے کھیڈ دے نی
میرے آکھیاں دھیاں نوں ناہ مارن پنڈکوں مارے خون بھیڈ دے نی
تیجھن تک کے جنگلے وچ آیا ایہہ ویکھ کارے ایس ڈھیڈ دے نی

وارث شاہ پرائیاں جھگیاں نوں اگ لالنگے ہوری سینڈ دے دی

۱۵۵

وڈی ہوئی انجیھڑتاں جا چھپیا پوہ ماگھ کتا وچ کنواں دے
ہویا چھاہ ویلا تدوں وچ بیلے پھر آن پئی سسی پنواں دے
بوٹا بھن کے رانجھے دے ہتھ ملیا ڈھیر آ لگے اتے چنواں دے
بیلا لال ہی لال پکار داسی کیدو پے رہیا وانگ کنواں دے

۱۵۶

جدوں لال کچوری نوں کھیڈ سیاں سبھے گھرو گھری اٹھ چلیاں نیں
رانجھا ہیر نیارڑے ہو ستے کندھاں ندی دیاں مہیں نے ملیاں نیں
پچے ویکھ کے دوہاں اکٹھیاں نوں ٹنگاں لنگے دیاں تیز ہو چلیاں نیں
پرے وچ کیدو جاء پگ ماری چلو ویکھ لو گلاں اولیاں نیں

۱۵۷

پرھے وچ بے عزتی گل ہوئی چوبھ وچ کلیجے دے چسکدی اے
بے شرم ہے ٹپ کے سرے چڑھدا بھلے آدمی دی جان دھسکدی اے
چوچک گھوڑے تے ترت اسوار ہویا ہتھ سانگ جیوں بجلی لشکدی اے
سنب گھوڑے دے کاڑہی کاڑ وجن ہیر سن دیاں رانجھے تھوں کھسکدی اے
اٹھ رانجھیا بابل آوں دا ای نالے گل کر دی نالے ڈسکدی اے
مینوں چھڈ سہیلیاں نس گیاں مکر نال ہولی ہولی پھسکدی اے
وارث شاہ جیوں مورچے بیٹھ بلی ساہ گھٹ جاندی نہیں کسکدی اے

۱۵۸

مہر ویکھ کے دونہاں اکلیاں نوں غصہ کھائیکے ہویا رت وناں
ایہہ ویکھ نگھار خدائے دا جی بیلے وچ اکلیاں پھرن رناں
اکھیں نیویاں رکھ کے ٹھمک چلی ہیر کجھ وچ مار کے تھال چھناں

چوچک آکھیا رکھ توں جمع خاطر تیرے سوٹیاں نال میں لنگ بھناں

۱۵۹

مہیں چھڈ ماہی اٹھ جاء بھکھا اوسدے کھان دی خبر نہ کسے لیتی
بھتا پھیر نہ کسے لیاؤناں ای ایدوں پچھلی بابلا ہوئی بیتی
مست ہو بے حال تے مہر کھلا جیویں کسے ابدال نے بھنگ پیتی
کتے نڈھی دا چا وواہ کیجے ایہہ مہر نے جیئو دے وچ سیتی

۱۶۰

جدوں رانجھناں جانکے چاک لگا مہیں سانبھیاں چوچک سیال دیاں نی
لوکاں تخت ہزارے وچ جا کہیا کوماں اوس اگے وڈے مال دیاں نی
بھائیاں رانجھے دیاں سیالاں نوں خط لکھیا ذاتاں محرم ذات دے حال دیاں نی
موجو چودھری دا پت چاک لایو ایہہ قدرتاں جل جلال دیاں نی
ساتھوں رس آیا تسیں موڑ گھلو ایہنوں واہراں رات دن بھال دیاں نی
جناں بھوئیں توں رس کے اٹھ آیا کیاریاں بنیاں پیاں اوس لال دیاں نی
ساتھوں واہیاں بیجیاں لے دانے اتے مانیاں پچھلے سال دیاں نی
ساتھوں گھڑی نہ وسرے ویر پیارا رووَن بھابیاں ایس دیاں جال دیاں نی
مہیں چار دا وڈھیوس نک ساڈا ساتھی کھونیاں ایس دے مال دیاں نی
مجھیں کٹک نوں دے کے کھسک جاسی ساڈا نہیں ذمہ پھرو بھال دیاں نی
ایہہ صورتاں ٹھگ جو ویکھدے ہو وارث شاہ فقیر دے نال دیاں نی

۱۶۱

تسیں گھل دیوتاں احسان ہووے نہیں چل میلا اسیں آنو نے ہاں
گل پلڑا پائیکے ویر سبھے اسیں رٹھڑا ویر مناونے ہاں
اساں آیاں توں تسیں جے ناہ موڑو تدے چیٔے پکا پکاونے ہاں
نالے بھائیاں پنڈ دے پینچ سارے وارث شاہ نوں نال لے آونے ہاں

۱۶۲

چوچک سیال نے لکھیا رانجھیاں نوں نڈھی ہیر دا چاک اوہ ہنڈڑا جے
سارو پنڈڑرے اوس چاک کولوں سرہایاں دے اوہدا کنڈڑا جے
اساں جٹ ہے جان کے چاک لایادیاں تراہ جے جانئیں گنڈڑا جے
ایہہ گھبرو گھروں کیوں کڈھیو جے لنگاں نہیں کم چورناں ٹنڈڑا جے
سرسوہندیاں بودیاں نڈھڑے دے کنیں لاڈلے دے بنیں بندڑا جے
وارث شاہ نے کسے نوں جان دا اے پاس ہیر دے رات دینہہ ہنڈڑا جے

۱۶۳

گھر آئیاں دولتاں کون دیندا کوئی بنھ پنڈوں کے توریا ای
اساں جیوندیاں نہیں جواب دیناں ساڈا رب نے جوڑناں جوڑیا ای
کے چٹھیاں سنہیاں اوتے مال لٹیاناہیںوں موڑیا ای
جائے بھائیاں بھابیاں پاس جم جم کے ناہیوں ہٹکیا ہوڑیا ای
وارث شاہ سیالاں دے باغ وچوں ایس پھل گلاب دا توڑیا ای

۱۶۴

بھرجائیاں رانجھے دیاں تنگ ہو کے خط ہیر سیال نوں لکھیا ای
ساتھوں چھیل سوادھ ونڈائے ستی لوک یاریاں کدھروں سکھیا ای
دیور چن ساڈا ساتھوں رس آیا بول بول کے کھرا ترکھیا ای
ساڈا لال موڑو سانوں خیر گھتو جانوں کملیاں نوں پائی بھکھیا ای
کڑیئے سانبھ ناہیں مال رانجھیاں دا کر سار دا دیدڑا ترکھیا ای
جھٹ کیتیاں لال نہ ہتھ آون سوئی ملے جو توڑ دا لکھیا ای
کوئی ڈھونڈو ڈھیرڑا کم جوگا اجے ایہہ نہ یاریاں سکھیا ای
وارث شاہ لے چٹھیاں دوڑیائی کم قاصداں دا میاں سکھیا ای

۱۶۵

جدوں خط دتا لیا قاصداں نے نڈھی ہیر نے ترت پڑھایا ای
سارے معاملے اتے وجھاپ سارے گلہ لکھیا وچ سنایا ای
گھلو موڑ کے دیورا اساڈڑے نوں منڈا رس ہزاریوں آیا ای
ہیر سد کے رانجھنے یار تائیں سارا معاملہ کھول سنایا ای

۱۶۶

بھائیاں بھابیاں چائے جواب دتا سانوں وطن تھیں چا تراہیو جے
بھوئیں کھوہ کے باپ دا لیا ورثہ مینوں اپنے گلوں چا لاہیو جے
مینوں مار کے بولیاں بھابیاں نے کوئی سچ نہ قول نبا ہیوجے
مینوں دے جواب تے کڈھیو جے ہل جوکیارڑا واہیوجے
رل رن خصماں مینوں ٹھٹھ کیتا میرا عرش دا کنگرا ڈھائیوجے
نت بولیاں ماردیاں جا سیالیں میرا کڈھناں دیس تھیں چاہیوجے
اسیں ہیر سیال دے چاک لگے جتی مہر دے نال دل پھاہیو جے
ہن چٹھیاں لکھ کے گھلیاں جے راکھ کیتھڑے نوں جدوں چاہیوجے
وارث شاہ سمجھا جٹیٹیاں نوں ساڈے نال متھا کیہا ڈاہیوجے

۱۶۷

ہیر پچھ کے ماہیڑے اپنے توں لکھوا جواب چاء توڑیا ای
تساں لکھیا سو اساں واچیا ای سانوں واچیاں ہی لگا جھوریا ای
اساں وھیدو نوں چا مینوال کیتا کدی تورناں تے نیں توریا ای
کدی پان نہ دل تھیں پھیر پہنچے شیشہ چور ہویا کے جوڑیا ای
گنگا ہڈیاں مڑدیاں نہیں گئیاں وقت گئے نوں پھیر کس موڑیا ای
ہتھوں چھٹڑے واہرے نہیں مل دے وارث چھڈناں تے نہیں چھوڑیا ای

۱۶۸

جے توں سوہنی ہونیکے پویں سوکن اسیں اک تھیں اک چڑھندیاں ہاں
رب جان داہے سبھا عمر ساری اسیں ایس محبوب دیاں بندیاں ہاں
اسیں ایس دے مگر دیوانیاں ہاں بھانویں چنگیاں تے بھانویں مندیاں ہاں
اوہ اساں دے نال ہے چند بن دا اسیں کھتیاں نال بنیدیاں ہاں
اوہ ماردا گالیاں دے سانوں اسیں مڑ کے چوکھنے ہندیاں ہاں
جس ویلڑے دا ساتھوں رس آیا اسیں ہنجواں رت دیاں روندیاں ہاں
ایہدھے تھانوں غلام ہور لہو ساتھوں ممنوں احسان دیاں ہندیاں ہاں
رانجھے لعل باجھوں اسیں خوار ہوئیاں کونجاں ڈار تھیں اسیں وچھنیاں ہاں
جوگی لوکاں نوں من کے کرن چلے اسیں ایس دے عشق دیا منیاں ہاں
وارث شاہ رانجھے اگے ہتھ جوڑیں تیرے پریم دی اگ نے بھنیاں ہاں

۱۶۹

چوچک سیال تھوں لکھ کے نال چوری ہیر سیال نے کہی تبیت ہے نی
ساڈی خیر تساڈڑی خیر چاہاں جیہی خط دے لکھن دی ریت ہے نی
ہور رانجھے دی گل جو لکھیا جے ایہہ بات میری انانیت ہے نی
رکھیا چائیکے مصحف قرآن اسنوں قسم کھائیکے وچ میت ہے نی
تسیں مگر کیوں ایس دے اٹھ پیاں ایہدی اساں دے نال پریت ہے نی
اسیں ترنجناں وچ جابہنیاں ہاں سانوں گانوناں اوسدا گیت ہے نی
دینہہ چھیڑ مہیں وڑے جھل بیلے ایس منڈڑے دی ایہا ریت ہے نی
راتیں آن اللہ نوں یاد کردا وارث شاہ دے نال میت ہے نی

۱۷۰

نی میں گھول گھتی ایہدے مکھڑے توں پاؤ ددھ چاول ایہہ دا قوت ہے نی
الہ اللہ دیاں جلیاں پانوں دا ای ذکر حق تے لایموت ہے نی

نہیں بھابیاں تے کرتوت کائی سبھے لڑن نوں بنی مضبوط ہے نی
جدوں تساں تے سی گالیاں دیندیاں ساؤ ایہہ تاں اوتنی دا کوئی اوت ہے نی
ماریا تساں دے مہنیں گالیاں دا ایہہ تاں سک کے ہویا تابوت ہے نی
سونپ پیراں نوں جھل وچ چھیڑ نیں ہاں ایہدی مدت خضرؑ تے لوط ہے نی
وارث شاہ پھرے اوہدے مگر لگا اج تیک اوہ رہیا اچھوت ہے نی

۱۷۱

ساڈا مال سی سوتیرا ہو گیا ذرا دیکھنا برا خدائیاں دا
توہیں جنیاں تے توہیں پالیاسی نہ ایہہ بھابیاں داتے نہ بھائیاں دا
شاہوکار ہو بیٹھی ایں مار تھیلی کھوہ بیٹھی ہیں مال توں سائیاں دا
اگ لین آئی ایں گھر سانبھیوئی ایہہ تیرا ہے باپ نہ مائیاں دا
گنڈا ہتھ آیا تساں گنڈیاں نوں انھاں چوہاتے تھوتھیاں دھائیاں دا
وارث شاہ دی ماریٔ وگے ہیرے جھیا کھویو ای ویر توں بھائیاں دا

۱۷۲

تسیں ایس دے خیال نہ پو اڑیو نہیں گھٹ کجھ ایس پیار اتوں
نی میں جیوندی ایس بن رہاں کیکوں گھول گھول گھتی رانجھے یار اتوں
جھلاں بیلیاں وچ ایہہ پھرے بھوندا سروپیچ دا میں گنہگار اتوں
میری واسطے کار کماوندا ای میری جند گھولی ایہدی کار اتوں
تدوں بھابیاں ساک نہ بن دیاں سن جدوں سٹیا پکڑ پہاڑ اتوں
گھروں بھابیاں چا جواب دتا انہاں بھوئیں دیاں پٹیاں چار اتوں
ناامید ہو وطن نوں چھڈ ٹریا موتی ترے جیسوں پٹ دی تار اتوں
بناں محنتاں مصقلے لکھ پھیرو نہیں مورچہ جائے تلوار اتوں
ایہہ مہناں لہے گا کدی نہیں ایس سیالاں دے سبھ سردار اتوں
نڈھی آ گھسن جھگڑ دی نال لوکاں ایس سوہنے بھنڑے یار اتوں
وارث شاہ سمجھا توں بھابیاں نوں ہن مڑے نہ لکھ ہزار اتوں

۱۷۳

چوچک سد بھائی پرہے لا بیٹھا کتے ہیر نوں چاپرنایئے جی
آکھو رانجھے دے نال وواہ دیواں اکے بنڑے چا منگایئے جی
ہتھیں آپنیں کتے ساماں کیجے جان بجھ کے لیک نہ لایئے جی
بھائیاں آکھیا چوچکا ایہہ مصلحت اسیں کھول کے چا سنایئے جی
وارث شاہ فقیر پریم شاہی ہیر اوس تھوں پچھ منگایئے جی

۱۷۴

رانجھیاں نال نہ کدی ہے ساک کیتا نہیں دتیاں اساں کڑمائیاں وو
کتھوں رلدیاں گولیاں آیاں نوں وجن سیالاں دیاں جائیاں وو
نال کھیڑیاں دے ایہہ ساک کیجے دتی مصلحت سبھناں بھائیاں وو
بھلیار ساکاں دے نال چاء ساک کیجے دھروں ایہہ جے ہندیاں آئیاں وو
وارث شاہ میاں انگیاریاں بھی کسے وچ باروت چھپائیاں وو

۱۷۵

کھیڑیاں بھیجیا اساں تے اک نائی کرن منتاں چا احسان کیجے
بھلے جٹ بوہے اتے آ بیٹھے ایہہ چھوکری انہاں نوں دان کیجے
اساں بھائیاں ایہہ صلاح دتی کیہا اساں سوبھ پروان کیجے
انہاں دنہاں دا کجھ وساہ نہیں اتے باہاں واناہ کمان کیجے
جتھے رب دے ناؤں دا ذکر آیا لکھ بیٹیاں چائے قربان کیجے
وارث شاہ میاں نہیں کرو آکڑ فرعون جیہاں ول دھیان کیجے

۱۷۶

چوچک پھیر کے گنڈھ سدا گھلے آون چودھری ساریاں چکراں دے
ہتھ دے روپیہ پلے پاء شکر سوال پانوں دے چھوہراں بکراں دے
لاگیاں آکھیا سن توں سن ملیا تیرا ساک ہویا نال ٹھکراں دے

دھریا ڈھوں جٹیٹیاں دیسن ویلاں چھنیں لیانوں دیاں دانیاں شکراں دے
رانجھے ہیر سنیاں دلگیر ہوئے دونویں دین گالیاں نال اکراں دے

۱۷۷

ملی جاء ودھائی جاں کھیڑیاں نوں لڈی مار کے جھنبراں گھتدے نی
چھالاں لین اپھیاں خوشی ہوئے لامجلساں کھیڈے وتدے نی
بھلے کرم ملے سانوں شرم والے رجے جٹ وڈے اہل پتدے نی
وارث شاہ دی شیرنی وندیا نیں وڈے دیگچے ددھ تے بھتدے نی

۱۷۸

ہیر ماؤں دے نال آلڑن لگی تساں ساک کیتا نال زوریاں دے
کدوں منگیا منس میں آکھ تیتھوں ویرکڈھیںو ای کنہاں کھوریاں دے
ہن کریں ولاکیوں اساں کولوں ایہہ کم نہ ہندے نی چوریاں دے
جیہڑے ہون بے عقل چالاوندے نیں اتاں ماڑیاں دیاں وچ موریاں دے
چاء چغدنوں کونج دا ساک دتو پری بدھیا ای گل ڈھوریاں دے
وارث شاہ میاں گنا چکھ سارا مزے وکھ نیں پوریاں پوریاں دے

۱۷۹

ہیر آکھدی رانجھیا قہر ہویا ایتھوں اٹھ کے چل جے چلناں ایں
دونویں اٹھ کے لمڑے راہ پوئیے کوئی اساں نیں ویس نہ ملنا ایں
جدوں جھگڑے وڑی میں کھیڑیاں دے کے اساں نوں موڑ نہ گھلناں ایں
ماؤں باپ نے جدوں ویاہ ٹوری کوئی اساں داوس نہ چلناں ایں
اسیں عشق دے آن میدان ردھے برا سورے نوں رنوں ہلناں ایں
وارث شاہ جے عشق فراق دوڑے ایہہ کٹک پھیر آکھ کس جھلناں ایں

۱۸۰

ہیرے عشق نہ مول سواد دیندا نال چوریاں اتے اوھالیاں دے

کڑاں پونڈیاں نٹھے ہاں دیس وچوں وسے سنیں سن کھونیاں گالیاں دے
ٹھگی نال توں مہیں چرائیو ای ایسوراہ نیں رناں دیاں چالیاں دے
وارث شاہ صراف سبھ جان دے نیں عیب کھوٹیاں ٹھپیاں والیاں دے

۱۸۱

چوچک سیال نے قول وسار کے تے جدوں ہیر نوں بابا مائیاں نیں
کڑیاں جھنگ سیالاں دیاں دھملا ہو سبھے پاس رنجھیٹے دے آئیاں نیں
اوہدے ویاہ دے سبھ سامان ہوئے گنڈھیں پھیریاں دیس تے نائیاں نیں
ہن تیری وے رانجھیا گل کیکوں توں بھی رات دن مہیں چرائیاں نیں
آوے مورکھا پچھ توں نڈھڑی نوں میرے نال توں کیہاں چائیاں نیں
ہیر قہر کیتو رل نال بھائیاں سبھا کلوکل چاء گواہیاں نیں
جے توں انت مینوں پچھا دیوناں سی اڈیاں محنتاں کاہ کراہیاں نیں
ایہا حد ہیرے تیرے نال ساڈی محل چاڑھ کے پوڑیاں چائیاں نیں
تینوں ویاہ دے ہارسنگار ہوئے اتے کھیڑیاں گھریں ودھائیاں نیں
کھاء قسم سوگندتوں گھول پیتی ڈوب سٹیوں پوریاں پائیاں نیں
باہوں پکڑ کے ٹور دہ کڈھ دیسوں اونویں توڑ نیناں جیویں لائیاں نیں
یار یار تھوں جدا کر دور ہوئے میرے باب تقدیر لکھائیاں نیں
وارث شاہ ٹھگیسو ای دغا دے کے جیہاں کیتیاں سواساں پائیاں نیں

۱۸۲

رانجھے آکھیا مونہوں کیہ بولناں میں گھٹ وٹ کے دکھڑا پیوناں ایں
میرے صبر دی دادجے رب دتی کھیڑا ہیر سیال نہ جیوناں ایں
یوم تشقق السماء بالغمام سارے دیس وچ ایہہ غم تھیوناں ایں
یوم تبدل الارض غیرالارض فی السماء انبرپاڑے نوں کس سیوناں ایں
صبر دلاں دے مارجہان پٹن اجے کاہ نوں اساں بکیوناں ایں
تسیں کملیاں عشق تھیں نہیں واقف نیوں لاوناں نم دا پیوناں ایں

وارث شاہ چپ کیتیاں کم پایئے اچا بولیاں نہیں وہیوناں ایں

۱۸۳

رل ہیر تے آئیاں پھیر سبھے رانجھے یار تیرے سانوں گھلیائے
سوٹا وجھلی کمبلی سٹ کے تے اٹھ دیس پردیس ول چلیائے
جے توں انت اوہنوں پچھا دیوناں سی اس دا کالجا کاسنوں سلھیائے
اساں ایتنی گل معلوم کیتی تیرا نکل ایمان ہن چلیائے
تیری لبھ لئی اساں گل ساری سبھا صدق یقین ہن ہلیائے
بے صدق ہوئیں صدق ہاریوئی تیرا صدق ایمان ہن ہلیائے
اوہدا ویکھ کے حال احوال سارا ساڈا روندیاں نیر نہ ٹھلیائے
ہائے ہائے مٹھی بھیڑی ننگ نھاتی اوہنوں سکھناں کاسنوں گھلیائے
نراس دی راس لے عشق کولوں سقلات دے بیاں نوں چلیائے
وارث حق دے تھوں جدوں حق کھتھا عرش رب دا تدوں تھرتھلیائے

۱۸۴

ہیر آکھیا اوس نوں کڑی کرکے بکل وچ لکاء لیایا جے
میری ماؤں تے باپ تھوں کرو پردہ گل کسے نہ مول سنایا جے
آہموں ساہمناں بیٹھ کے کرے گلاں تسیں منصف ہو مکایا جے
جیہڑے ہون سچے سیئی چھٹ جان ڈن جھوٹھیاں نوں چالایا جے
میں آکھ تھکی اوس کملڑے نوں لے کے اٹھ چل وقت گھسایا جے
میرا آکھناں اوس نہ کن کیتا ہن کاہنوں دکناں لایا جے
وارث شاہ میاں ایہہ وقت گھتھا کسے پیر نوں ہتھ نہ آیا جے

۱۸۵

راتیں وچ رلائیکے ماہیڑے نوں کڑیاں ہیر دے پاس لے آئیاں نی
ہیر آکھیا آنوں دیاں بسم اللہ اج دولتاں میں گھر پائیاں نی

لوکاں آکھیا ہیر دا ویاہ ہندا اسیں ویکھن آنیاں ہاں مائیاں نی
سورج چڑھے گا مغربوں جویں قیامت توبہ ترک کر کل برائیاں نی
جنہاں مجھیں دا چاک سال سنیں نڈھی سوئی کھیڑیاں دے ہتھ آئیاں نی
اوسے وقت جواب ہے مالکاں نوں ہک دھاڑویاں جاں اگے لائیاں نی
ایہہ سہیلیاں ساک تے سین تیرے سبھے ماسیاں پھپھیاں تائیاں نی
تساں ووہٹیاں بنن دی نیت بدھی لیکاں حدتے ہج کے لائیاں نی
اساں کیہا آس ہے نڈھیئے نی جتھے کھیڑیاں زراں دکھائیاں نی
وارث شاہ اللہ نوں سونپئیں توں سانوں چھڈ کے ہور دھرائیاں نی

۱۸۶

کھیڑیاں ساہا کڈھایکے بمناں تھوں بھلا متھ مہورت وار میاں
ناوئیں سانونوں رات سی ویرواری لکھ گھلیا ایہہ زوار میاں
پہر رات نوں آن نکاح لیناں دس چھڈیا ایہہ اقرار میاں
اوتھے کھیڑیاں ہج سامان کیتے ایتھے سیال بھی ہوئے تیار میاں
رانجھے دعا کیتی جنج آنوں دی نوں کائی غیب دے کٹک کے دھاڑ میاں
وارث شاہ سبالڑا نال ہویا ہتھ تیر کانی تلوار میاں

۱۸۷

لگے نگدیاں تے شکرپارے تلین ڈیر لاوتے وڈے گھیوڑاں دے
تلے خوب حبیب گل بہشت بوندی لڈو ٹکیاں بھنڑے میوراں دے
میدا کھنڈتے گھیوپار ہے جبھی بھابھی لاڈلی نال جیسوں دیواراں دے
کلے قند مکھانیاں سھال مٹھے پکوان کھنیں نال تیوراں دے
ٹکا والیاں نتھ حمیل جھانجر بازو بند مالاں نال نیوراں دے

۱۸۸

مٹھے ہور فجور پراکڑی دے بھرے خوانچے نال سموسیاں دے

اندرسے پکوریاں لچی وڑے اتے کھنڈری کھرنیاں کھوسیاں دے
پیڑے نال خطائیاں ہور گپ چپ بیدانیاں نال پلوسیاں دے
رانجھا جوڑ کے پر ہے فریاد کردا دیکھو کھس دے ساک بیدوسیاں دے
وارث شاہ نصیب ہی پون جھولی کرم ڈھین نہیں نال جھوسیاں دے

۱۸۹

منڈے ماس چاول دال دہئیں دھکر ایہہ ماہیاں پالیاں راہیاں نوں
سبھ چوہڑے چپڑے رج تھکے راکھے جیہڑے سانبھ دے واہیاں نوں
کاہیں چاک چوبر سیری ڈنگراں نوں دہئیں مکھ جیوں دیہن بھلایاں نوں
دال شوربا رساتے مٹھا منڈے ڈوماں ڈھلیاں کنجراں نائیاں نوں

۱۹۰

ساک ماڑیاں دے کھوہ لین ڈاہڈے ان پیچ دے اوہ نہ بولدے نی
نہیں چلداوس لاچار ہو کے موئے سپ وانگوں وس گھولدے نی
کدی آکھدے ماریئے آپ مریئے پئے اندروں باہروں ڈولدے نی
گن ماڑیاں دے سبھے رہن وچے ماڑے ماڑیاں تے دکھ پھولدے نی
شاندار نوں کرے نہ کوئی جھوٹھا کنگال جھوٹھا کر ٹولدے نی
وارث شاہ لٹائیندے گھریں ماڑے مارے خوف دے مونہوں نہ بولدے نی

۱۹۱

مشکی چاولاں دے بھرے آن کوٹھے سویں پتی تے جھونڑے چھڑی دے نی
باس متی مسافری بیگمی سن ہر چند تے زردیئے دھری دے نی
سٹھی کر چکا سیولاکرت کنتل انوکھلا تہرا سری دے نی
باریک سفید کشمیر کابل خورش جیہڑے حور تے پری دے نی
گلیاں پچیاں نال ہتھوڑیاں دے موتی چون لنبوہیاں جڑی دے نی
وارث شاہ زیوراں گھڑن تائیں پنڈ پنڈ سنیارڑے پھڑی دے نی

۱۹۲

کنگن نال زنجیریاں پنج منیاں ہارنال لونگیر پوروا ہیونیں
ترگانال کپوراں دے جٹ سچے توڑے پانوٹے گجریاں چھائیونیں
پہونچی چونکیاں نال حمیل مالا مہر بچھوے نال گھڑائیو نیں
سوہنیاں الیاں نال پازیب پکھے گھنگھرالاں دے گھنگھرو لائیونیں
جوی مال نوگری تے چونپ کلیاں کان پھول تے سیس بنائیونیں
وارث شاہ گہناں ٹھیک چاک آہا سوئی کھٹڑے چاڑے پوائیونیں

۱۹۳

سکندری نیوری بیربلیاں چپل وترے جھمکے ساریانیں
ہس جڑے چھڑ گنگناں نال بودا بدھی ڈول میانڑا دھاریا نیں
چنن ہار لوہلاں ٹکا نال بیڑا اتے جگنی چا سواریانیں
بانکاں چوڑیاں مشک بلایاں بھی نال مچھلیاں والڑے ساریانیں
بندے آرسی نال انگوٹھیاں دے عطر دان لدن ہریاریانیں
داج گھتکے تونک صندوق بدھے سنو کیہ کیہ داج رنگایا نیں
وارث شاہ میاں اصل داج رانجھا اک اوہ بدرنگ کرایانیں

۱۹۴

لال ٹپکھیاں اتے متاع لاچے کھن کھیس ریشمیں سلاریاں نیں
مانگ چونک پٹاگلاں جوڑیئے سن پونداں اودھ پنچدا تیاں ساریاں نیں
چوپ چھایلاں تے نال چار سوہے چنداں موراں دے بانسوں جھاریاں نیں
سالو چھترے چادراں بافتے دیاں نال بھوچناں دے پھلکاریاں نیں
وارث شاہ چنگے سروپا خاصے پوشاکیاں مل دیاں بھاریاں نیں

۱۹۵

لال گھگرے کا ڈھویں نال مشر و مشکی پگاں دے نال تیلڑے نیں

دریائی دیاں چولیاں نال مٹی کمخواب تے چنیاں . پیلڑے نیں
ٹوک بند تے عنبری بادلاسی زری خاص چو تار سیلڑے نیں
چار خانیئے ڈوریئے ململاں سن چھولی جالیاں سبھ سکھیلڑے نیں
الاہ تے جالیاں جھمیاں سن شیر شکر گلبدن رسیلڑے نیں
وارث شاہ دو اوڑھنیاں ہیر رانجھا سکے تیلڑے تے بڑے حیلڑے نیں

۱۹۶

سرے دانیاں تھالیاں تھال چھنیں لوہ کڑچھ تے نال کڑاہیاں دے
کول بھول گنیں نال سن طبل بازاں قاب اتے پرات پرواہیاں دے
چمچے بیلوے دوہنیں دیگچے بھی . نال خونچے طاس باوشاہیاں دے
پٹ اتے پٹیھراں داج دتے جگر پاٹ گئے ویکھ راہیاں دے
گھمیاراں نیں مٹاں دے ڈھیر لائے ڈھکے بہت بالن نال کاہیاں دے
دیگاں کھچ دے گھت زنجیر رسے توپاں کھڑے کنک باوشاہیاں دے
وارث شاہ میاں چائے ویاہ داسی سنجیں پھرن کھنڈے منگوں ماہیاں دے

۱۹۷

ڈاراں خوباں دیاں سیالاں دے میل آئیاں حور پری دے ہوش گواندیاں نیں
لکھ جٹیاں مشک پلیٹیاں نیں اتن پدمنی وانگ سہاندیاں نیں
باراں ذات تے ست سنات ڈھکی رنگ رنگدیاں صورتاں آوندیاں نیں
اتے بھوچن سن بنج تو لئے دے اتے لنگیاں تیز جھاؤں دیاں نیں
لکھ سُھنی دیسن تے لین گالیں واہ واہ کیہ سہرا گانوں دیاں نیں
پری ذات ٹیٹیاں نین خونی نال ہیک مہین دے گانوں دیاں نیں
نال آرسی مکھڑا ویکھ سندر کول عاشقاں نوں ترساندیاں نیں
اک کھوہل کے چادراں مُدھ چھاتی اپر واڑیوں جھاتیاں پانوں دیاں نیں
اک وانگ بساطیاں کڈھ لاٹو ویرا رادھ دی ناف ویکھانوں دیاں نیں
اک تاوڑیاں ماردیاں نچدیاں نی ایک سدیاں گھوڑیاں گانوں دیاں نیں

اک گانوں کے کونلاں کانگ ہویاں اک راہ وچ دوہڑے لانوں دیاں نیں
اک آکھدیاں مور نہ مار میرا اک وچ مموڑا گانوں دیاں نیں
وارث شاہ جیئوں شیر گڈھ پٹن مکے لکھ سنگتاں زیارتیں آنوں دیاں نیں

۱۹۸

جویں لوک نگاہے تے رتن تھمن ڈھول مار دے تے رنگ لانوں دے نیں
بھڑتھومار کے بھمنیاں گھت دے نی اک آنوں دے تے اک جانوں دے نیں
جیہڑے صدق دے نال چل آنوں دے نیں قدم چم مراد سبھ پانوں دے نیں
وارث شاہ دا چورماں کٹ کے تے دے فاتحہ ونڈونڈانوں دے نیں

۱۹۹

ڈھاڈی بھگتیے کنجریاں نقلیے سن ڈوم اتے سرودوجائیکے جی
کشمیریاں دکھنی نال واجے بھیراں طوطیاں چھناں چھنائیکے جی
چڑھ گھوڑیاں کھیڑیاں گنڈھ پھیری چڑھے گبھرو جنج پھبائیکے جی
کیسر بھنڑے پگاں دے پیچ دونویں گھوڑے لوہل حمیل چھنکائیکے جی
کاٹھیاں سرخ بنات دیاں ہتھ نیزے داروپی کے دھرگ وجائیکے جی
پھلاں سہرے طریاں نال شکن ٹکے دتے نیں لکھ لوٹائیکے جی
وارث شاہ دے مکھ تے بنھ ملکاں سوئین سہرے بناں بنائیکے جی

۲۰۰

آتش بازیاں چھٹ دیاں پھل جھڑیاں پھوئیں چھٹے تے باغ ہوا میاں
ہاتھی مور تے چرخیاں جھاڑ چھٹن تاڑ تاڑ پٹاکیاں پاء میاں
ساون بھادروں کجیاں نال چھٹے ٹنڈ چوہیاں دی کرے تاء میاں
مہتابیاں ٹوٹکے چادراں سن دیون چسکیاں وڈے رساء میاں

۲۰۱

مل میل سیالاں نیں جنج آندی لگیاں سگن سبب کرانونیں نوں

گھت نرم سلائیاں دیہن گالیاں اتے کھڈ کنیں نال کھدانونیں نوں
آبیٹھ کھڈ کنیں کھیڈ ملا سوز فیل فنوس جگانویں نوں
بنھ تیلیاں پر ہے وچ بال دیوے آئیاں نوشہ دی نظر ٹکا نونیں نوں
کائی آکھدی اماں پچھتاویا وے نکی آندی او ناں نچاونیں نوں
تیرے نکے ساہلے دی جہی کیتی سداوسنوں کول بہاونیں نوں
کائی دے گلتھ تے دے چھبی اک جھڑکدی دوئی ہٹاونیں نوں
اک ہسدیاں دھکدیاں دیہن موساں پاسے کھیندیاں لاڈ لڈاونیں نوں
چھناں تھال دے وچ چاء گڈیو نیں پکڑ زور دے نال ہلاونیں نوں
دیویں دودھ حساب شتاب سانوں کڈھ بھوناں ڈھل نہ لانونیں نوں
مولی نال چا کھچیا گھبرو نوں روڑی گلیاں آن کھوانیں نوں
بھری گھڑو گھڑولی تے کڑی نھاتی آئیاں پھیر نکاح پڑھانویں نوں

۲۰۲

بھینٹک منگدیاں سالیاں پیچ چھلا دودھ دیہہ ان یدھڑی چڑی داوے
دودھ دے گھوڑی دا چو جٹاناں لے دکھناں کھنڈدی پڑی داوے
لونگاں منجراں دے وچ کوٹ کر دے گھت گھت چھلا کڑی چڑی داوے
بتاں بلداں دے کھوہ دیہہ گیڑ سانوں ویکھاں ککروں اوہ بھی گڑی داوے
ٹیپو ٹاپر دیہہ کھاں کھڑک ترگا پنجیا دیہہ کھاں سوئین چڑی داوے
اک منس کسیرے دا کھڑی منگے ہاتھی پائے کجے وچ پھڑی داوے
ساڈے پنڈ دے چاک نوں دیہہ اماں لیکھا نال تیرے ایئویں وری داوے
وارث شاہ جیجا کھڑیا وانگ پھلاں جویں پھل گلاب دا کھڑی داوے

۲۰۳

انی سوہنیں چھیل ملوک کڑیئے ساتھوں ایتناں جھیڑانہ جھڑی دانی
سوہنھ دے وچ بلقیس رانی ایہہ لے پیچ چھلا اوس دی پڑی دانی
جھسار ، ساوا ، مارغ سار ہوئی دیھ کاہ سرکڑا کھڑی دانی

ٹنگیں پاڈھنگا دوہنی پور کڈھی ایہہ لے ددھ ان یدھڑی چڑی دانی
سوہیاں ساویاں نال بہار تیری مشک آنوں دا لونگاں دی دھڑی دانی
کھنڈ پوڑی دی وچھناں دیاں تینوں ٹکالالے وچ توں دھڑی دانی
چال چلیں مرغائیاں تے تریں تاری بولیاں پھل گلاب دا جھڑی دانی
کوٹ ندی وچ لے سئیں لونگ منجا تیرے سون نوں کون لے وری دانی
اک گل بھلی میرے یاد آئی روٹ سکھیا پیر دا دھڑی دانی
باجھ بلداں دے کھوہ بھجا دتا اوھا کھڑک دا کاٹھ دی کڑی دانی
جھب نہالے بک بھر چھل کرئیے چاؤ کھوہ دا نال لے کھڑی دانی
ہور کون ہے نی جیہڑی منس منگے اساں منس لدھا جوڑجڑی دانی
اساں بھال کیسرے دامنس ندا ٹپ ٹپ تیرے اتے چڑھی دانی
چجا بوہ تے ہندوستان اندر ایسے حکمت پیر دی جڑی دانی
آرہیں کورائیے کنج کرئیے جیہا پاوناں کنجی دی جھری دانی
ٹیپو ٹائیرلئیں نی ساز سبھے میلہ ویکھ لے دھر ونگل دے گھڑی دانی
سرمہ سرخی تے لئیں دنداسڑا بھی شیشہ صاف ہی آر سی جڑی دانی
چولی مشک تے لئیں کھڑک ترگا مشک سبھ سریۓ وچ وڑی دانی
اک منگیو ایہہ ان ہوند کرئیے پوہنچا سونئے دا کتے نہ گھڑی دانی
اساں بھال کے سارا جہان آندا جیہڑا ساڑیاں مول نہ سڑی دانی
اک چاک دی بھین تے تسیں سبھے چلو نال میرے جوڑ جڑی دانی
وارث شاہ گھیرا کاہنوں گھتیو جے جیہا چمن پروار وچ وڑی دانی

۲۰۴

قاضی سدیا پڑھن نکاح نوں جی نڈھی وہر بیٹھی نہیں بول دی اے
میں تاں منگ رنجھیٹے دی ہو چکی ماہنوں کفر تے غیب کیوں تول دی اے
نزع وقت شیطاں جینوں دے پانی پئی جان غریب دی ڈول دی اے
اساں منگ درگاہ تھیں لیا رانجھا صدق سچ زباں سبھ بول دی اے

اساں جان رانجھٹے دے پیش کیتی لکھ کھیڑیاں نوں چاگھول دی اے
مکھن نذر رانجھٹے دے اساں کیتا سنجیں مانوں کیوں چھاہ نوں رول دی اے
وارث شاہ میاں انھیں مئیوں وانگوں پئی موت وچ مچھلیاں ٹول دی اے

۲۰۵

قاضی محکمے وچ ارشاد کیتا من شرع دا حکم جے جیوناں ایں
بعد موت دے نال ایمان ہیرے داخل وچ بہشت دے تھیوناں ایں
نال ذوق دے شوق دا نور شربت وچ جنت عدن دے پیوناں ایں
چادر نال حیا دے ستر کیجے کاہ درز حرام دی سیوناں ایں

۲۰۶

ہیر آکھدی جیوناں بھلا سوئی جیہڑا ہووے بھی نال ایمان میاں
سبھو جگ فانی ہکو رب باقی حکم کیتا ہے رب رحمان میاں
کل شی خلقنا زوجین حکم آیا ہے وچ قرآن میاں
میرے عشق نوں جان دا ڈھول باشک لوح قلم تے زمیں آسمان میں

۲۰۷

جوبن روپ دا کجھ وساہ نہیں مان متئے مشک پلٹیے نی
نبی حکم نکاح فرماء دتا رب فانکحو من لے جٹیئے نی
کدی دین اسلام دے راہ ٹریئے جڑھ کفر دی جینوتھوں پٹیے نی
جیہڑے چھڈ حلال حرام تکن وچ ہاویہ دوزخ سٹیے نی
کھیڑا حق حلال قبول کر توں وارث شاہ بن بیٹھی ہیں ڈھیٹھے نی

۲۰۸

قلوب المومنین عرش اللہ تعالیٰ عرضی قاضی عرش خدائے دا ڈھاہ نہیں
جتھے رانجھے دے عشق مقام کیتا اوتھے کھیڑیاں دی کوئی واہ نہیں
ایسہ چڑھی گولیر میں عشق والی جتھے نہ کوئی چارہ لاہ نہیں

جس جیونیں کاج ایمان ویچاں ایسا کون جوانت فناہ نہیں
جیہا رنگڑاں وچ نہ پیر کوئی اتے لدھراں وچ بادشاہ نہیں
وارث شاہ میاں قاضی شرع دے نوں نال اہل طریقتاں واہ نہیں

۲۰۹

درے شرع دے مار ادھیڑ دیساں کراں عمر خطاب دانیانوں ہیرے
گھت گکھاں دے وچ میں ساڑشاں تینوں ویکھسی پنڈ گرانوں ہیرے
کھیڑا کریں قبول تاں خیر تیری چھڈ چاک راںجھٹے دانانوں ہیرے
اکھیں میٹ کے وقت لنگھا مویئے ایہہ جہان ہے بدلاں چھانوں ہیرے
وارث شاہ ہن آسرا رب دا ہے جدوں وڑے باپ تے مانوں ہیرے

۲۰۱

رلے دلاں نوں پکڑ وچھوڑ دیندے بری بان ہے تنہاں ہتیاریاں نوں
نت شہر دے فکر غلطان رہندے ایہو شامتاں رب دیاں ماریاں نوں
کھاون وڈھیاں نت ایمان ویچن ایہو مارہے قاضیاں ساریاں نوں
رب دوزخاں نوں بھرے پا بالن کیہا دوس ہے انہاں وچاریاں نوں
وارث شاہ میاں بنی بہت اوکھی نہیں جان دے ساں اینہاں کاریاں نوں

۲۱۱

جیہڑے چھڈ کے راہ حلال دے نوں تکن نظر حرام دی مارئین گے
فیر وچ بہائیکے نال گرزاں اوتھے پاپ تے پن نوارئین گے
روز حشر دے دوزخی پکڑ کے تے گھت اگ دے وچ نگھارئین گے
کوچ وقت نہ کسے ہے ساتھ رلناں خالی دست تے جیبھ بھی جھاڑئین گے
وارث شاہ ایہہ عمر دے لال مہرے اک روز نوں عاقبت ہارئین گے

۲۱۲

قالوبلی دے دن نکاح پڑھیا روح نبی دی آپ پڑھایا اے

قطب ہو وکیل وچ آ بیٹھا حکم رب نیں آن کرایا اے
جبرائیل میکائیل گواہ چارے عزرائیل اسرافیل بھی آیا اے
اگلا توڑ کے ہور نکاح پڑھناں آکھ رب نے کدوں فرمایا اے

۲۱۳

جیہڑے عشق دی اگ دے تاؤ تتے تہناں دوزخاں نال کیہ واسطا ہے
جنہاں اک دے ناؤں تے صدق بدھا انہاں فکر اندیشڑا کاسدا ہے
آخر صدق یقین تے کم پوسی موت چرغ ایہہ پتلا ماسدا ہے
دوزخ موریاں ملن بے صدق جھوٹھے جنہاں بان تکن آس پاسدا ہے

۲۱۴

لکھیا وچ قرآن کتاب دے ہے گنہگار خدائے دا چورہے نی
حکم ماؤں تے باپ دامن لیاں ایہو راہ طریق دا زورہے نی
جنہاں نہ منیا پچھوں تاہ روسن پیر ویکھ کے جھور دا مورہے نی
جو کجھ ماؤں تے باپ تے اسیں کریئے اوتھے تدھ دا کجھ نہ زور ہے نی

۲۱۵

قاضی ماؤں تے باپ قرار کیتا ہیر رانجھا دے نال ووانہی ہے
اساں اوس دے نال چائے قول کیتا لب گور دے تیک نباہنی ہے
انت رانجھے نوں ہیر پرناہ دیئی کوئی روز دی ایہہ پراہنی ہے
وارث شاہ نہ جان دے مجھ کملی خورش شیر دی گدھے نوں ڈاہنی ہے

۲۱۶

قرب وچ درگاہ دے تہناں نوں ہے جیہڑے حق دے نال نکاحنیں گے
ساتوں باپ دے حکم دے وچ چلے بہت ذوق دے نال ووانہیں گے
جیہڑے شرع تھوں جان بے حکم ہوئے وچ ہاویے دوزخاں لاہنیں گے
جیہڑے حق دے نال پیار وندن اٹھ بہشت بھی انہاں نوں چاہنیں گے

جیہڑے نال تکبر آکڑن گے وانگ عید دے بکرے ڈھاہنیں گے
تن پالکے جنہاں خودروی کیتی اگے اگ دے عاقبت داہنیں گے
وارث شاہ میاں جیہڑے بہت سیانے کانوں وانگراں پلک وچ پھاہنیں گے

۲۱۷

جیہڑے اک دے ناؤں تے محو ہوئے منظور خداے دے راہ دے نی
جنہاں صدق یقین تحقیق کیتا مقبول درگاہ الہ دے نی
جنہاں اک دا راہ درست کیتا تنہاں فکر اندیشڑے کاہ دے نی
جنہاں نام محبوب دا ورد کیتا اوہ صاحب مرتبے جاہ دے نی
جیہڑے رشوتاں کھائکے حق روڑھن اوہ چور اچکڑے راہ دے نی
ایہہ قرآن مجید دے معنی نیں جیہڑے شعرمیں وارث شاہ دے نی

۲۱۸

قاضی آکھیا ایہہ جے روڑ پکا ہیر جھگڑیاں نال ناںہہ ہار دی ہے
لیاؤ پڑھو نکاح منہ بنھ اسدا قصہ کوئی فساد گزار دی ہے
چھڈ مسجداں دائیریاں وچ وڑدی چھڈ بکریاں سوریاں چاردی ہے
وارث شاہ مدھانی ہے ہیر جٹی عشق دہنیں دا گھیو نتار دی ہے

۲۱۹

قاضی بنھ نکاح تے گھت ڈولی نال کھیڑیاں دے دتی ٹور میاں
تیور بیوراں نال جڑاؤ گہنیں دم دولتاں نعمتاں ہور میاں
ٹمک مہیں تے گھوڑڑے اوٹھ دتے گہناں پتڑا ڈھگڑا ڈھور میاں
کھیڑے ہیر نوں گھن کے رواں ہوئے جویں مال نوں لے وگے چور میاں

۲۲۰

مئیں ترن نہ باہجھ رانجھیٹڑے دے بھوئے ہوئیکے پنڈ بھجائیونیں
پٹ جھگیاں لوکاں نوں ڈھڈھ مارن بھانڈے بھن کے شور گھتائیونیں

پوشل چانیکے بوتھیاں اتانہ کرکے شوکاٹ تے دھندلا لائیونیں
نوکاں آکھیا رانجھے دی کرو منت پیر چم کے آن جگائیونیں
چشماں پیردی خاک والا متھے وانگ سیوکاں تخی منائیونیں
بھڑتھو ماریو نیں دوالے رانجھنیں دے لال بیگ دا تھڑا پچائیونیں
پکوان تے پنیاں رکھ اگے بھولو رام نوں خوشی کرائیونیں
مگر مہیں دے چھیڑ کے نال شفقت سر ٹمک چاء چوائیونیں
واہو واہ چلے راتو رات کھیڑے دیہنہ جانیکے پنڈ چڑھائیونیں
اگوں لین آئیاں سیاں وہٹڑی نوں "جے توں آندڑی وے ویرا" گائیونیں
دیہہ چوری تے کھچڑی دیاں ست برکیاں نڈھا دیور گود بہائیونیں
سروں لاہ ٹمک بھوراکھس لیتا آدم بہشت تھیں ویکھ تراہئیونیں
وارث شاہ میاں ویکھ قدرتاں نی بھکھا جنتوں روح کڈھائیونیں

۲۲۱

لے وے رانجھیا واہ میں لاتھکی ساڈے وس تھیں گل بے وس ہوئی
قاضی ماپیاں ظالماں بنھ توری ساڈی تاہنڈڑی دوستی بس ہوئی
گھر کھیڑیاں دے نہیں وساں ساڈی انہاں دے نال خرخس ہوئی
جاہ جیواں گی ملاں گی رب میلے حال سال تاں دوستی بس ہوئی

۲۲۲

جو کچھ وچ رضائے دے لکھ چھٹا مونہوں بس نہ آکھیئے بھیڑیئے نی
سنجاں سکھناں چاک نوں رکھیو ای متھے بھوریئے چندریئے بھیڑیئے نی
جیتاں منتر کیل داناہ ہووے اینویں سترے ناگ نہ چھیڑیئے نی
اکے یار دے ناؤں توں فدا ہوئیے موہرا دے کے اکے نبیڑیئے نی
دغا دیوناں ہووے ہی جیہڑے نوں پہلے روز ہی چاکھدیڑیئے نی
جے تاں اتریئے یار دے نال پورے اڈے پٹنیں ناہ سیہڑیئے نی
وارث شاہ جے پیاس نہ ہووے اندر شیشے شرہتاں دے نہیں چھیڑیئے نی

۲۲۳

تینوں حال دی گل میں لکھ گھلاں ترت ہو فقیر تیں آنوناں ایں
کسے جوگی تھے جائیکے بنیں چیلا سواہ لائیکے کن پڑاوناں ایں
سبھا ذات صفات برباد کرکے اتے ٹھیک تیں سیس مناوناں ایں
توہیں جیوندا دیدناں دئیں سانوں اساں وت نہ جیوندیاں آوناں ایں

۲۲۴

رانجھے آکھیا سیال گل گئے سارے اتے ہیر بھی چھڈ ایمان چلی
سر بیٹھا کر گیا پھیر مہر چوچک جدوں ستھ وچ آن کے گل ہلی
دھیاں ویچدے قول زبان ہارن محراب متھے اتے دھون چلی
یارو سیالاں دیاں داڑھیاں وکھ دے ہوجیہا منڈمنگواڑ دی مسر پلی
وارث شاہ میاں دھی سوہنی نوں گل وچ چائے پاوں دے ہین ٹلی

۲۲۵

یارو جٹ دا قول منظور نہیں گوزشتر ہے قول روستائیاں دا
پتاں ہون اکی جس جٹ تائیں سوئی اصل بھراہے بھائیاں دا
جدوں بہن اروڑی تے عقل آوے جویں کتڑا پھرے قصائیاں دا
سروں لاہ کے چترڑاں بیٹھ دیندے مزہ آنوں نیں تدوں صفائیاں دا
جٹی جٹ دے سانگ تے ہون راضی پھڑے مغل تے وس کیہ لائیاں دا
دھیاں دینیاں کرن مسافراں نوں ویچن ہور دھر مال جوائیاں دا
وارث شاہ نہ معتبر جانیئے جی قول جٹ سنیار قصائیاں دا

۲۲۶

پینچاں پنڈیاں بیچ تھیں ترک کیتی قاضی رشوتاں مار کے کور کیتے
پہلے ہوراں نال قرار کرکے طمع ویکھ داماد پھر ہور کیتے
گل کریئے ایمان دی کنڈھ چھڈن پینچ پنڈ دے ٹھگ تے چور کیتے

اشراف دی بات منظور ناہیں چور چودھری اتے لنڈور کیتے
کانوں باغ دے وچ کلول کر دے کوڑا پھولنے دے اتے مور کیتے
زور و زور ویاہ لے گئے کھیڑے اساں روبتیڑے شور کیتے
وارث شاہ جو اہل ایمان آہے تنہاں جا ڈیرے وچ گور کیتے

۲۲۷

یارو ٹھگ سیال تحقیق جانوں دھیاں ٹھگنیاں سبھ سکھاؤں دے نیں
پتر ٹھگ سرداراں دے مٹھیاں ہواوہنوں مہیں دا چاک بنانوں دے نیں
قول ہار زبان دا ساک کھوہن چاء پیوند ہور دھرلانوں دے نیں
داڑھی شیخاں دی چھرا قصائیاں دا بیٹھ پرہے وچ پینچ سدانوں دے نیں
جٹ چور تے یار تے راہ مارن ڈنڈی موہندے تے سنھاں لانوں دے نیں
وارث شاہ ایہہ جٹ نیں ٹھگ سبھے نرے ٹھگ ایہہ جٹ جھناؤں دے نیں

۲۲۸

ڈوگر جٹ ایمان نوں ویچ کھاندے دھیاں مار دے تے پاڑ لانوں دے نیں
ترک قول حدیث دے نت کردے چوری یاریاں بیاج کمانوں دے نیں
جیہے آپ تھیون تہیاں عورتاں نیں بیٹے بیٹیاں چوریاں لانوں دے نیں
جیہڑا چور تے راہزن ہووے کوئی اوسدی وڈی تعریف سنانوں دے نیں
جیہڑا پڑھے نماز حلال کھائے اوہنوں مہناں متقی لانوں دے نیں
مونہوں آکھ کڑمائیاں کھوہ لیندے ویکھو رب تے موت بھلانوں دے نیں
وارث شاہ میاں دو دو خصم دیندے نال بیٹیاں ویر کمانوں دے نیں

۲۲۹

جدوں گانڑے دے دن پنج پئے لسی مندری کھیڈن آئیاں نیں
پئی دھم کہاء آج گانڑے دی پھرن خوشی دے نال سوائیاں نیں
سیدا لال پیہڑے اتے آبیٹھا کڑیاں وہٹری پاس بہائیاں نیں

پکڑ ہیر دے ہتھ پرات پائے باہاں مردیاں وانگ پلمائیاں نیں
وارث شاہ میاں نیناں ہیر دیاں نیں وانگ بدلاں جھانبراں لائیاں نیں

۲۳۰

گھر کھیڑیاں دے جدوں ہیر آئی چک پئے تگاوڑے اتے جھیڑے
وچ سیالاں دے چپ چنگ ہوئی اتے خوشی ہو پھرے نیں سبھ کھیڑے
فوجدار تغیر ہو آن بیٹھا کوئی رانجھے دے پاس نہ پائے پھیرے
وچ تخت ہزارے دے ہون گلاں اتے رانجھے دیاں بھابیاں کرن جھیڑے
چٹھی لکھ کے ہیر دی عذر خواہی جویں مویاں نوں پچھے ہونیڑے
ہوئی لکھی رضا دی رانجھناں وے ساڈے اڑے گھاس توں اچیڑے
مڑ آنہ وگڑیا کم تیرا لنگندڑا گھریں توں پاء پھیرے
جیہڑے پھل دا نت توں رہیں راکھا اوس پھل نوں توڑ لے گئے کھیڑے
جیندے واسطے پھریں توں وچ جھلاں جتھے باگھ بگھیلے تے شینہ پیڑے
کوئی نہیں وساہ کواریاں دا انہویں لوک نکمڑے کرن جھیڑے
توں تاں محنتاں سیں دن رات کردا ویکھ قدرتاں رب دیاں کون پھیرے
اوس جوہ وچ پھیر نہ چین پانی کھس جان جاں کھیڑیاں منہ پھیرے
کلس زری دا چاڑھیئے جاء روضے جس ویلڑے آن کے وڑیں ویہڑے
وارث شاہ ایہہ نذر سی اساں منی خواجہ خضر چراغ دے لئے پیڑے

۲۳۱

بھابھی خزاں دی رت جاں آن پہنچی بھور آسرے تے پئے جال دے نیں
سیون بلبلاں بوٹیاں سکھیاں نوں پھیر پھل لگن نال ڈال دے نیں
اساں جدوں کدوں انہاں پاس جاناں جیہڑے محرم اساڈڑے حال دے نیں
جنہاں سولیاں تے جالئے جھوٹے منصور ہوری ساڈے نال دے نی
وارث شاہ جو گئے سو نہیں مڑدے لوک اساں تھوں آوناں بھال دے نی

۲۳۲

موجو چودھری دا پت چاک لگا ایہہ پیکھنے جل جلال دے نی
ایس عشق پچھے لڑن مرن سودے صفاں ڈوب دے کھوہنیاں گال دے نی
بھابھی عشق تھوں نس کے اوہ جاندے پتر ہون جے کے کنگال دے نی
مارے بولیاں دے گھریں نہیں وڑ دے وارث شاہ ہوری پھرن بھال دے نی

۲۳۳

گئے عمر تے وقت پھر نہیں مڑدے گئے کرم تے بھاگ نہ آنوں دے نی
گئی گل زبان تھیں تیر چھٹا گئے روح قلبوت نہ آنوں دے نی
گئی جان جہان تھیں چھڈ جسہ گئے ہور سیانیں فرمانوں دے نی
مڑ ایتنے پھیر جے آنوں دے نی رانجھے یار ہوری مڑ آنوں دے نی
وارث شاہ میاں سانوں کون سدے بھائی بھابیاں بولیاں لانوں دے نی

۲۳۴

اگے واہیوں چاء گوائیونیں ہن عشق تھیں چاء گوانوں دے نیں
رانجھے یار ہوراں ایہا تھاپ چھڈی کتے جاٹیکے کن پڑانوں دے نیں
اگے آپنی جند گوانوں دے نیں اگے ہیر جٹی پھندلیا نوں دے نیں
ویکھ جٹ ہن پھند چلانوں دے نیں بن چیلڑے گھون ہو آنوں دے نیں

۲۳۵

مصلحت سوہریاں ہیردیاں ایہہ کیتی مڑ ہیر نہ پیڑے گھلنی جے
مت چاک مڑ چنبڑے وچ بھائیاں گل کساک دی چلنی جے
آخر رن دی ذات بیوفا ہندی جاء پیڑے گھریں ایہہ ملنی جے
وارث شاہ دے ناں نہ ملن دیجے ایہہ گل نہ کسے اتھلنی جے

۲۳۶

ایک وہٹڑی ساہورے چلی سیالیں آئی ہیر تے لین سنیہاں نوں
تیرے پیڑے چلی ہاں دیہہ گلاں کھوہل قصیاں جہیاں کیہاں نوں
تیرے ساہوریاں تدھ تے پیار کیہا کر گرم سنیہاں پیہاں نوں
تیری گھبرو نال ہے بنی کیہی وہٹیاں دس دیندیاں اساں جیہاں نوں
ہیر آکھیا اوس دی گل اینویں دیر ریشماں نال لیہاں نوں
وارث کاف تے لام تے الف بولے کیہ آکھناں جیہاں تیہاں نوں

۲۳۷

ہتھ بنھ کے گل وچ پاء پلا کہیں دیس نوں دعا سلام میرا
گھت ویریاں دے وس پائیونیں سیاں چاء وساریا نام میرا
مجھو واہ وچ ڈوبیا ماپیاں نیں انہاں نال نہیں کوئی کام میرا
ہتھ جوڑ کے رانجھے دے پیر پکڑیں اک ایتناں کہیں پیغام میرا
وارث نال بے وارثاں رحم کیجے مہربان ہو کے کرو وڈا جیرا

۲۳۸

ترٹی قہر کلور سرتتڑی دے تیرے برہوں فراق نے کٹھیاں میں
سنجیں تراٹ کلیجڑے وچ دھانی نہیں جیوناں مرن رٹھیاں میں
چور پون راتیں گھر ستیاں دے ویکھو دنیہ بازار وچ مٹھیاں میں
جوگی ہوئیکے آء جو ملیں مینوں کے انبروں قہر دیوں ٹرٹیاں میں
نہیں چھڈ گھر بار اجاڑ دیساں نہیں وسناں تے نہیں اٹھیاں میں
وارث شاہ میاں پریم چھٹیاں نیں مار بھٹیاں جٹیاں کٹھیاں میں

۲۳۹

ووہٹی آن کے ساہورے وڑی جس دن پچھے چاک سیالاں دا کیہڑا نی
منگو چارداسی جیہڑا چوچکے دا منڈا تخت ہزارے دا جیہڑا نی

جیہڑا عاشقاں وچ مشہور رانجھا سراوس دے عشق دا سہرا نی
کتے دائرے کتے میت ہندا کوئی اوس دا کتے ہے ڈیرا نی
عشق پٹ کے تڑیاں گالیاں نیں اجڑ گیاں دا ویہڑا کیہڑا نی

۲۴۰

کڑیاں آکھیا چھیل ہے مس بھناں چھڈ بیٹھا ہے جگ دے سب جھیڑے
ست وبھلی اہل فقیر ہو یا جس روز دے ہیر لے گئے کھیڑے
وچ بیلیاں کو کدا پھرے کملا جتھے باگھ بگھیلے تے شینہ پیڑے
کوئی اوس دے نال نہ گل کردا باجھ منتروں ناگ نوں کون چھیڑے
کڑی آکھیا جاہ ولاوَں اوس نوں کویں گھیر کے ماندری کرونیڑے

۲۴۱

کڑیاں جاء ولایا رانجھنے نوں پھرے دکھ تے درد دا لدیا ای
آء گھن سنیہڑا سجناں دا تینوں ہیر سیالی نیں سدیا ای
تیرے واسطے ماپیاں گھروں کڈھی اساں ساہورا پیڑا تجیا ای
تدھ باجھ نہ جیوناں ہو میرا وچ سیالاں دے جیئوکیوں گڈیا ای
جھب ہو فقیر تے پہنچ میتھے اوتھے جھنڈڑا کاہ نوں اڈیا ای
وارث شاہ اس عشق دی نوکری نہیں دماں باجھ غلام کر چھڈیا ای

۲۴۲

مَیں رانجھے نے ملاں نوں جاکیہا چٹھی لکھو جی سجناں پیاریاں نوں
تساں ساہورے جا آرام کیتا اسیں ڈھوئے ہاں سول انگیاریاں نوں
اگ لگ کے زمین آسمان ساڑھے چالکھاں سجے دکھڑیاں ساریاں نوں
میتھوں ٹھگ کے مَیں چرا لیئوں رناں چج نیں توڑ دیاں تاریاں نوں
چاک ہو کے وت فقیر ہوواں کیہا ماریو اساں وچاریاں نوں
گلہ لکھو جو یار نے لکھیا اے سجن لکھدے جویں پیاریاں نویں

وارث شاہ نہ رب بن تاہنگھ کائی کیوں جتنے معاملیاں ہاریاں نوں

۲۴۳

تیوں جاء سی وڈا دواہ والا بھلا ہویاں توں جھب وتجیئیں نی
ایتھوں نکل گئی ایں برے دناں وانگوں انت ساہورے جا تجیئیں نی
رنگ رتیئے دوپٹے کھیڑیاں دی اے کیدو لنگے دی گنڈ بھتیجیئیں نی
چلیں پاء پانی دکھاں نال پالی کرم سیدے دے ماپیاں بیجئیں نی
قاصد جائیکے ہیر نوں خط دتا ایہہ لے چاک دا لکھیا بیجئیں نی

۲۴۴

تیرے واسطے بہت اودس ہاں میں رہا میل توں چریں وچھنیاں نوں
ہتھیں ماپیاں دتی ساں ظالماں نوں لگا لون کلیجیاں بھنیاں نوں
موت اتے سنجوگ نہ ٹلے مولے کون موڑ دا ساہیاں پنیاں نوں
جوگی ہوئیکے آء توں بجناں او کون جان دا جوگیاں منیاں نوں

۲۴۵

قید آبخور دی کھچی واگ قسمت کوئل لنک دے باغ دی گئی ولی
میناں لئی بنگالیوں چاک کملے کھیڑا پیار ازغیب دی آن ملی
چستی اپنی پکڑ نہ ہار ہمت ہیر ناہیوں عشق دے وچ ڈھلی
کوئی جائیکے پکڑ فقیر کامل فقر مار دے وچ رضا کلی
وارث شاہ مستانڑا ہو، لئی سیلی گودڑی پہن ہو شیخ چلی

۲۴۶

دتی ہیر لکھائیکے چٹھی رانجھے یار دے ہتھ لے جاء دینی
کتے بیٹھ نویکلا سد ملاں ساری کھول کے بیات سنا دینی
ہتھ بنھ کے میریاں سجناں نوں رو رو سلام دعا دینی
مرچکیاں جان ہے نک اتے اک وار جے دیدناں آ دینی

کھڑے ہتھ نہ لانوں دے منجڑی نوں ہتھ لائیکے گور وچ پادینی
لکھ جوھیاں غماں نال رانجھا ایسا چنگ لے جائیکے لا دینی
میرا یار ہیں تاں میتھے پہنچ میاں کن رانجھے دے ایتنی پا دینی
میری لئیں نشانڑی بانک چھلا رانجھے دے ایتنی پاء دینی
وارث شاہ میاں اوس کملڑے نوں وھنک زلف زنجیر دی پاء دینی

۲۴۷

اگے چونڈیاں نال ہنڈایا ای زلف کنڈلاں دار ہن ویکھ میاں
گھت کنڈل ناگ سیاہ پلمے ویکھے اوہ بھلا جس لیکھ میاں
ملے وٹناں لوڑھ دندا سڑے دانین خونیاں دے بھرن بھیکھ میاں
آء حسن دی دید کر ویکھ زلفاں خونیں نیناں دے بھیکھ نوں دیکھ میاں

۲۴۸

قاصد آن رانجھٹے نوں خط دتا نڈھی مری ہے تنگ تے جان میاں
کوئی پاء بھلاوڑا ٹھگیو ای سر گھتیو چاء مسان میاں
تیرے واسطے رات نوں گنیں تارے کشتی نوح دی وچ طوفان میاں
اک گھڑی آرام نہ آنوں دا ای کیہا ٹھوکیو پریم دا بان میاں
تیرا نانوں لے کے نڈھی جیوندی ہے بھانویں جان تے بھانویں نہ جان میاں
مونھوں رانجھے دانام جاں کڈھ بہندی اوتھے نت پوندی گھمسان میاں
راتیں گھڑی نہ سیج تے مول سوندی رہے لوگ بتیرڑا ران میاں
جوگی ہوئیکے نگروچ پاء پھیرا موجاں نال توں نڈھڑی مان میاں
وارث شاہ میاں سبھو کم ہندے جدوں رب ہندا مہربان میاں

۲۴۹

چٹھی۔ناںوں تیرے لکھی نڈھڑی نے وچے لکھے سو درد فراق سارے
رانجھا ترت پڑھائیکے فرش ہو یا دلوں آہ دے ٹھنڈڑے ساہ مارے

میاں لکھ توں درد فراق میرا جیہڑا انبروں ست دا توڑ تارے
ایویں لکھ جو والاں دے دکھڑے نوں لکھن پیاریاں نوں جویں یار پیارے

۲۵۰

لکھیا ایہہ جواب رانجھیٹڑے نے جدوں جینو وچ اوس دے شور پئے
اوسے روز دے اسیں فقیر ہوئے جس روز دے حسن دے چور پئے
پہلے دعاء سلام پیاریاں نوں مجھو واہ فراق دے بوڑ گئے
اساں جان تے مال درپیش کیتا اوہ لگڑی پریت نوں توڑ گئے
ساڈی ذات صفات برباد کرکے لڑکھیڑیاں دے نال جوڑ گئے
آپ ہس کے ساہورے ملیو نیں ساڈے نیناں دا نیر نکھوڑ گئے
وارث شاہ میاں ملیاں واہراں توں دھڑویل ویکھو زور و زور گئے

۲۵۱

ساڈی خیر ہے چاہندے خیر تینڈی پھیر لکھو حقیقتاں ساریاں جی
پاک رب تے پیر دی مہرباجھوں کٹے کون مصیبتاں بھاریاں جی
موجو چودھری دا پت چاک ہو کے چوچک سیال دیاں کھولیاں چاریاں جی
دغا دے کے آپ چڑھ جان ڈولی چینچر ہاریاں ایہہ کوریاں جی
سپ رسیاں دے کرن مار منتر تارے دیندیاں نیں بیٹھ کھاریاں جی
پیکے جٹاں نوں مار فقیر کرکے لین ساہورے جا ٹھکاریاں جی
آپ نال سہاگ دے جاء رہن پچھے لاء جاون پچکاریاں جی
سرداراں دے پتر چاک کرکے آپ مل دیاں جا سرداریاں جی
وارث شاہ نہ ہاردیاں اساں کولوں راجے بھوج تھیں نہ ہاریاں جی

۲۵۲

رانجھے آکھیا لٹی دی ہیر دولت جرم گالیے تاں اوتھے جا لیئے
اوہ رب دے نور دا خوان یغما شہدے ہوئیکے جرم وٹا لیئے

اک ہووناں رہیا فقیر میتھوں رہیا ایتناں وس سولا لیئے
مکھن پا لیا چیکناں نرم پنڈا ذرہ خاک دے وچ رلا لیئے
کسے جوگی تھیں سکھیئے سحر کوئی چیلے ہوئیکے کن پڑوا لیئے
اگے لوکاں دے جھگڑے بال سیکے چنگ اپنے آپ نوں لا لیئے
اوتھے خودی گمان منظور ناہیں سر ویچئے تاں بھیت جا لیئے
وارث شاہ محبوب نوں تدوں پایئے جدوں اپناں آپ گوا لیئے

۲۵۳

بجھی عشق دی اگ نوں واء لگی سماں آیا ہے شوق جگاونیں دا
بالناتھ دے ٹلہ دا راہ پھڑیا متا جاگیا کن پڑاونیں دا
پٹے پال ملائیاں نال رکھے وقت آیا ہے رگڑ مناونیں دا
جرم کرم تیاگ کے تھاپ بیٹھا کسے جوگی دے ہتھ وکاونیں دا
بندے سوئنیں دے لاہ کے چاء چڑھیا کن پاڑ کے مندراں پاونیں دا
کسے ایسے گرودیوی ٹہل کریئے سحر دس دے رن کھسکاونیں دا
وارث شاہ میاں ایہناں عاشقاں نوں فکر ذرہ نہ جند گواونیں دا

۲۵۴

ہوکا پھرے دیندا پنڈاں وچ سارے آوٴ کسے فقیر جے ہووناں جے
منگ کھاواں کم نہ کاج کرناں نہ کجھ چارناں تے نہیں چووناں جے
ذرہ کن پڑائیکے سواہ ملنی گرو سارے ہی جگ دا ہووناں جے
نہ دیہاڑی نہ کسب روزگار کرناں بادشاہ پھر مفت دا ہووناں جے
نہیں دینی ودھائی پھر جمنے دی کسے موئے نوں مول نہ رووناں جے
منگ کھاوناں اتے مست سو ناں نہ کجھ دیوناں تے نہیں کجھ لیوناں جے
نالے منگناں تے نالے گھورناں ایں دینیں دار نہ کسے دا ہووناں جے
خوشی آپنی اٹھناں میاں وارث اتے اپنی نیند ہی سووناں جے

۲۵۵

ٹلے جائیکے جوگی نے ہتھ جوڑے سانوں آپناں کرو فقیر میاں
تیرے درس دیدار دے ویکھنیں نوں آیا دیس پردیس نوں چیر میاں
صدق دھار کے نال یقین آیا اسیں چیلڑے تے تسیں پیر میاں
بادشاہ سچا رب عالماں دا فقر اوس دے ہین وزیر میاں
بناں مرشداں راہ نہ ہتھ آوے دودھ باجھ نہ رجھدی کھیر میاں
فقر کل جہاں دا آسرا ہے تابع فقر دے پیر تے میر میاں
میرا ماں نوں تے باپ نہ ساک کوئی چاچا تایا نہ بھین نہ ویر میاں
دنیا وچ ہاں بہت حیران ہویا پیروں ساڈیوں لاہ زنجیر میاں
تینوں چھڈ کے جاں میں ہور کس تے نظر آوناں ایں ظاہرا پیر میاں

۲۵۶

ناتھ ویکھ کے بہت ملوک چینچل اہل طبع تے سوہناں چھیل منڈا
کوئی حسن دی کھان ہوشناک سندراتے لاڈلا ماں نوں تے باپ سندا
کسے دکھ توں رس کے اٹھ آیا اکے کسے دے نال پے گیا دھندا
ناتھ آکھدا دس کھاں سچ میتھے توں ہیں کیہڑے دکھ فقیر ہندا

۲۵۷

ایہہ جگ مقام فنادا اے سبھاریت دی کندھ ایہہ جیوناں ایں
چھاؤں بدلاں دی عمر بندیاں دی عزرائیل نے پاڑناں سیوناں ایں
اج کل جہان ہے سہج میلا کسے نت نہ حکم تے تھیوناں ایں
وارث شاہ میاں انت خاک ہوناں لکھ آب حیات جے پیوناں ایں

۲۵۸

ہتھ کنگناں پہنچیاں پھب رہیاں کنیں چھنکدے سوہنیں بندڑے نیں
مجھ پٹ دیاں لنگیاں گھن اتے سرھنیں چھلیل دے جندڑے نیں

سرکوچ کے باریاں دار چھلے کجل بھنڑے نیں پلندڑے نیں
کھاء پین بھرن سروں ماپیاں دیوں تساں جہے فقیر کیوں ہندڑے نیں

۲۵۹

خواب رات دی جگ دیاں سبھ گلاں دھن مال نوں مول نہ جھوریئے جی
پنج بھوت بکارتے اور بانی نال صبر سنتوکھ دے پوریئے جی
آسن ست دکھ سکھ سہاں جا پے جہے شال مشروتے بھوریئے جی
بہو آتما وس رس کس تیاگے اینویں گورونوں کاہ وڈوریئے جی

۲۶۰

بھوگ بھوگناں دودھ تے دہیں پیون پنڈلیاں کے رات دینہ دھوناں ہیں
کھڑی کٹھن ہے فقر دی واٹ جھاکن مونہوں آکھ کے کاہ وگووناں ہیں
واہیں ونجھلی تریمتاں نت گھوریں گائیں مہیں والالکے چووناں ہیں
سچ آکھ جٹا کہی بنی تینوں سواد چھڈ کے کھیہ کیوں ہووناں ہیں

۲۶۱

جوگی چھڈ جہان فقیر ہوئے ایس جگ وچ بہت خواریاں نیں
لین دین تے دغا اپانوں کرناں لٹ گھٹ تے چوریاں یاریاں نیں
اوہ پرکھ نربان پدجاء پہنچے جنہاں پنجے ہی اندریاں ماریاں نیں
جوگ دیہہ تے کرو نہال مینوں کیہاں جیوتے گھنڈیاں چاڑھیاں نیں
ایس جٹ غریب نوں تار اونویں جیویں اگلیاں سنگتاں تاریاں نیں
وارث شاہ میاں رب شرم رکھے جوگ وچ مصیبتاں بھاریاں نیں

۲۶۲

مہاں دیوتھوں جوگ داپنتھ بنیاں کھڑا کٹھن ہے جوگ مہم میاں
کوڑا بکبکا سواد ہے جوگ سندا جیہی گھوٹ کے پیونی نم میاں
جہان سن سادھ کی منڈلی ہے اتے جوتاں ہے رم جھم میاں

تہان بھسم لگائیکے بھسم ہوناں پیش جاء نہیں گرب دھم میاں

۲۶۳

تسیں جوگ داپنتھ بتاؤ سانوں شوق جاگیا حرف نگینیاں دے
ایس جوگ دے پنتھ وچ آوڑیاں چھپن عیب صواب کمینیاں دے
حرص اگ تے فقر دا پوے پانی جوگ ٹھنڈ گھتے وچ سینیاں دے
اک فقر ہی رب دے رہن ثابت ہو رتھڑ کدے اہل خزینیاں دے
تیرے دوارتے آن محتاج ہوئے اسیں نوکر باجھ مہینیاں دے
تیرا ہو فقیر میں نگر منگاں چھڈاں واعدے انہاں روزینیاں دے

۲۶۴

ایس جوگ دے واعدے بہت اوکھے ناد الکھ تے سنکھ وجاوناں وو
جوگی جنگم گودڑی جٹا دھاری منڈی نرملا بھیکھ وٹاوناں وو
تاڑی لائیکے ناتھ وادھیان دھرنا دسویں دوار ہی ساس چڑھاوناں وو
جے آئے دا ہرکھ تے سوگ چھڈے نہیں مویاں گیاں پچھوں تاوناں وو
ناؤں فقر دا بہت آسان لینا کھڑا کٹھن ہے جوگ کماوناں وو
دھودھائیکے جٹاں نوں دھوپ دیناں سدا انگ بھبوت رماوناں وو
اوبان باشی جتی ستی جوگی جھات استری تے نہیں پاوناں وو
لکھ خوب صورت پری حور ہووے ذرہ جیئو نہیں بھرماوناں وو
کند مول تے پوست افیم بچھ نشہ کھائیکے مست ہو جاوناں وو
جگ خواب خیال دی بات جانیں ہو کملیاں ہوش بھلاوناں وو
گھت مندراں جنگلاں وچ رہناں بین کنگ تے سنکھ وجاوناں وو
جگن ناتھ گوداوری گنگ جمناں سدا تیرتھاں تے جانہاوناں وو
میلے سدھاں دے کھیلناں دیس پچھم نواں ناتھاں دا درسن پاوناں وو
کام کرودھ تے لوبھ ہنکار مارنا جوگی خاک در خاک ہو جاوناں وو
رناں گھور دا گانوں دا پھریں وحشی تینوں اوکھڑا جوگ کماوناں وو

ایہہ جوگ ہے کم نرسیاں داتساں جناں کیہ جوگ تھوں پاوناں وو

۲۶۵

تساں بخشاں جوگ تاں کرو کرپا دان کردیاں ڈھل نہ لوڑیئے جی
جیہڑا آس کرکے ڈگے آن دوارے جیئو اوسدا چاء نہ توڑیئے جی
صدق بنھ کے جیہڑا چرن لگے پارلائیے وچ نہ بوڑیئے جی
وارث شاہ میاں جیندا کوئی نہیں مہراوس تھوں ناہ وچھوڑیئے جی

۲۶۶

گھوڑا صبر دا ذکر دی واگ دے کے نفس مارناں کم بھوں چنگیاں دا
چھڈ زراں تے حکم فقیر ہوون ایہہ کم ہے ماہنواں چنگیاں دا
عشق کرنے تے تیغ دی دھار کپن نہیں کم ایہہ بھکھیاں ننگیاں دا
جہڑے مرن سو فقر تھیں ہون واقف نہیں کم ایہہ مرن تھیں سنگیاں دا
ایتھے تھاؤں نہیں اڑبنگیاں دا فقر کم ہے سراں تھوں لنگھیاں دا
شوق مہر تے صدق یقین باجھوں کیہا فائدہ ٹکڑیاں منگیاں دا
وارث شاہ جو عشق دے رنگ رتے کندی آپ ہے رنگدیاں رنگیاں دا

۲۶۷

جوگ کرے سو مرن تھیں ہوئے اتھر جوگ سکھے سکھناں آیا ای
نیچا دھار کے گورو دی سیوا کریئے ایہہ ہی جوگیاں دا فرمایا ای
نال صدق یقین دے بنھ تقویٰ دھنیں چھروں رب نوں پایا ای
میل دلے دی دھوئیکے صاف کیتی ترت گورو نے رب کھایا ای
بچہ سیئوں جس قلبوت اندر سچے رب نے تھانوں بنایا ای
وارث شاہ میاں ہمہ اوست جاپے سرب مئی بھگوان نے پایا ای

۲۶۸

مالا منکیاں وچ جیوں اک دھاگا توں سرب کے بیچ سماء رہیا

سبھناں جیوندیاں وچ ہے جان وانگوں نشہ بھنگ افیم وچ آرہیا
جویں پترے مہندیوں رنگ رچیاتویں جان جہان وچ آء رہیا
جویں رکت سریر وچ ساس اندر تویں جوت میں جوت سماء رہیا
رانجھا بنھ کے خرچ ہے مگر لگا جوگی آپناں زور سبھ لاء رہیا
تیرے دوار جوگا ہورہیا ہاں میں جٹ جوگی نوں گھناں سمجھاء رہیا
وارث شاہ میاں جینوں عشق لگا دین دنی دے کم تھیں جاء رہیا

۲۶۹

جوگی ہو لاچار جاں مہر کیتی تدوں چیلیاں بولیاں ماریاں نیں
جیبھاں سان چڑھائیکے گرو ہوئے جویں تکھیاں تیز کٹاریاں نیں
ویکھ سوہناں رنگ جٹیٹڑے دا جوگ دین دیاں کریں تیاریاں نیں
جوگ دئیں نہ مول نمانیاں نوں جنہاں کیتیاں محنتاں بھاریاں نیں
ٹھرک منڈیاں دے لگے جوگیاں نوں متاں جنہاں دیاں رب نے ماریاں نیں
وارث شاہ خوشامداں سوہیاں دیاں گلاں حق دیاں نہیں نرواریاں نیں

۲۷۰

غیبت کرن بگاڑی طاعت اوگن ستے آدمی ایہہ گنہگار ہندے
چور کرت گھن چغل تے جھوٹھ بولے لوتی لاوڑا ستوان یارہندے
اساں جوگ نوں نہیں گل بنھ بہناں تسیں کاسنوں اڈ بیزار ہندے
وارث جنہاں امید نہ تاہنگھ کائی بیڑے تنہاں دے عاقبت پارہندے

۲۷۱

رل چیلیاں تاؤ کساؤ کیتا بالناتھ نوں پکڑ پتھلیو نیں
چھڈ دوار اکھاڑ بھنڈار چلے جاء رندتے واٹ سبھ ملیو نیں
سیلیاں ٹوپیاں مندراں سٹ بیٹھے موڑ گودڑی ناتھ نے گھلیو نیں
وارث شاہ نہ رب بخیل ہووے چار راہ نصیب دے ملیو نیں

۲۷۲

سخیاں لوک بخیل ہے باپ ماندے میرا رب بخیل نہ لوڑیئے جی
کیجے غور تے کم بنادیجے ملے دلاں نوں ناں وچھوڑیئے جی
ایہہ حکم تے حسن نہ نت ہوندے نال عاجزاں کرو نہ زوریئے جی
کوئی کم غریب دا کرے ضائع سگوں اوسنوں ہٹکیے ہوڑیئے جی
بیڑا لدیا ہویا مسافراں دا پار لایئے وچ نہ بوڑیئے جی
زمین نال نہ ماریئے پھیر آپے ہتھیں جنہاں نوں چاڑھیئے گھوڑیئے جی
بھلا کردیاں ڈھل نہ مول کیجئے قصہ طول دراز نہ توریئے جی
وارث شاہ یتیم دی غور کریئے ہتھ عاجزاں دے نال جوڑیئے جی

۲۷۳

دھروں ہندڑے کانوں ساں ویر آئے بریاں چغلیاں دھروں بخیلیاں وو
مینوں ترس آیا ویکھ زہد تیرا گلاں مٹھیاں بہت رسیلیاں وو
پانی دودھ وچوں کڈھ لین چاتر کدوں چھلکے پانوں دے تیلیاں وو
گرو دبکیا منداں جھب لیاؤ چھڈ دیہو گلاں اٹھکیلیاں وو
نہیں ڈرن ہن مرن تھیں بھور عاشق جنھاں سولیاں سراں تے جھیلیاں وو
وارث شاہ پھر ناتھ نے حکم کیتا کڈھ اکھیاں نیلیاں پیلیاں وو

۲۷۴

چیلیاں گورو دا بچن پروار کیتا جاء سرگ دیاں ٹمیاں میلیاں نیں
سبھا تن سوٹھ جابھویں تیرتھ واچ گواراں دے منتراں کیلیاں نیں
نویں ناتھ بونجڑا بیر آئے چوسٹھ جوگن نال رسیلیاں نیں
چھیہ جتی تے دس اوتار آئے وچ آب حیات دے جھیلیاں نیں

۲۷۵

دن چار بناء سکاء منداں بالناتھ دی نظر گزاریا نیں

غصے نال وگاڑ کے گل ساری ڈر دے گورو تھیں چاء سواریا نیں
گلے غضب کرودھ دی گل آہی سبھا جیئو دے اندر ماریا نیں
زور آوراں دی گل ہے بہت مشکل جان بجھ کے بدی وساریا نیں
گورو کیہا سوانہاں پروان کیتا نرداں پتھیاں تے بازی ہاریا نیں
گھٹ وٹ کے صم بکم ہوئے کائی موڑ کے گل نہ ساریا نیں
گھناں کپڑا کل تاراج کیتا حسن بانونی چاء اجاڑیا نیں
لیاء استرا گرو دے ہتھ دتا جوگی کرن دی نیت چادھاریا نیں
وارث شاہ بن حکم دے پئے بیٹھے لکھ ویریاں دھک کے ماریا نیں

۲۷۶

بالناتھ نے ساہمنے سددھیدو جوگ دین نوں پاس بہا لیا سو
روڈ بھوڈ ہویا سواہ ملی منہ تے سبھو کوڑمیں دانام گالیا سو
کن پاڑ کے جھاڑ کے حرص حسرت اک پلک وچ من ویکھا لیا سو
جیہا پتراں تے باپ مہر کر دے جاپے ددھ پوائیکے پالیا سو
سواہ انگ رماء سرمن اکھیں پاء مندراں چاء نوالیا سو
خبراں کل جہان وچ کھنڈ گیاں رانجھا جوگیڑا سار ویکھا لیا سو
وارث شاہ میاں سنیار وانگوں جٹ پھیر مڑبھن کے گالیا سو

۲۷۷

دتی دکھناں رب دی یادوسے گورو جوگ دے بھیت نوں پایئے جی
نہادھو کے خوب بھبوت ملیئے چاکسوت انگ وٹایئے جی
سنگیں پھاہوڑی کھیری ہتھ لے کے پہلے رب دا ناؤں دھیایئے جی
نگر الکھ وجائیکے جاوڑیئے پاپ جان جے ناؤوجایئے جی
سکھی دوار وسے جوگی بھیکھ مانگے دے دعا اسیس سنایئے جی
ایسی بھانت سوں نگر دی بھیکھ لے کے مست لنگدے دوار کو آیئے جی
وڈی مانوں ہی جان کے کرو نہچا چھوٹی بھین مثال کر پایئے جی

وارث شاہ یقین دی گل پھب دی سبھو حق ہی حق ٹھرایئے جی

۲۷۸

رانجھا آکھدا مکر نہ پوؤ میرے کدی قہر دی واگ ہٹایئے جی
گورو مت تیری سانوں نہیں پھب دی گل گھٹ کے چا لنگھایئے جی
پہلے چیلیاں نوں چاء ہنیر کریئے پچھوں جوگ دی ریت بتایئے جی
اک وار جو دساں دس چھڈو گھڑی گھڑی نہ گورو اکایئے جی
کرتوت جے ایہاسی سبھ تیری منڈے ٹھگ کے لیک نہ لایئے جی
وارث شاہ شاگرد تے چیلڑے نوں کوئی بھلی ہی مت سکھایئے جی

۲۷۹

کہے ناتھ رنجھیٹیا سمجھ بھائی سر چایو جوگ بھروڑی نوں
الکھ ناد وجائیکے کرو نیچا میل لیاوناں ٹکڑے روڑی نوں
اسیں مکھ آلود نہ جوٹھ کریئے چارلیایئے جی اپنی کھوتڑی نوں
ووڈی مانوں برابر جانئی ہے اتے بھین برابر چھوٹڑی نوں
جتی ستی نمانیاں ہو رہیئے رکھیں ثابت ایس لنگوٹڑی نوں
وارث شاہ میاں لے کے چھری کائی وڈھ دور کریں ایس بوٹڑی نوں

۲۸۰

ثابت ہوء لنگوٹڑی سنی ناتھا کاہے جھگڑا چاء اجاڑ دا میں
چپ عشق توں رہے جے جیبھ میری کاہے ایڈڑے پاڑ نیں پاڑدا میں
جیئو مار کے رہن جے ہوئے میرا ایڈے معاملے کاسنوں ہاردا میں
جیتاں مست اجاڑ وچ جابہندا مییں سیالاں دیاں کاہنوں چاردا میں
سر روڈ کرائے کیوں کن پاڑن جیتاں کبر ہنکارنوں ماردا میں
جے میں جان دا کن توں پاڑ ماریں ایہہ مندراں مول نہ ساردا میں
جے میں جان دا ہسنوں منع کرسیں تیرے ٹلے تے دھار نہ ماردا میں

اکے کن سوار دیہہ پھیرے میرے نہیں گھتوں ڈھلیت سرکار دا میں

۲۸۱

کھاہ رزق حلال تے سچ بولیں چھڈ دیہہ توں یاریاں چوریاں وو
توبہ کریں تقصیر معاف تیری جھڑیاں پچھلیاں صفاں نکھوریاں وو
اوہ چھڈ چالے گوار پنیں والے چن پاڑ کے گھتیوں موریاں وو
پچھا چھڈ جٹالیاں سانبھ خصماں جیہڑیاں پاڑیوں کھنڈ دیاں بوریاں وو
جوئے راہکاں جوترے لادتے جیہڑیاں ارلیاں بھنیاں ڈھوریاں وو
دھودھائیکے مالکاں ورت لیاں جیہڑیاں چائیاں کیتیوں کھوریاں وو
رلے وچ تیں ریڑھیا کم چوری کوئی خرچیاں ناہیوں بوریاں وو
چھڈ سبھ برائیاں خاک ہو جاہ نہ کر نال جگت دے زوریاں وو
تیری عاجزی عجز منظور کیتا تاں میں منددراں کن وچ سواریاں وو
وارث شاہ نہ عادتاں جاندیاں' نیں بھاویں کٹیے پوریاں پوریاں وو

۲۸۲

ناتھا جیوندیاں مرن ہے کھرا اوکھا ساتھوں ایہہ نہ واعدے ہوونیں نی
اسیں جٹ ہاں ناڑیاں کرن والے اساں کھکرے نہیں پروونیں نی
ائیویں کن پڑائیکے خوار ہوئے ساتھوں نہیں ہندے اڈے روونیں نی
ساتھوں کھپری نادنہ جائے سانبھی اساں ڈھگے ہی انت نوں جوونیں نی
رناں نال جے ورجدے چیلیاں نوں ایہہ گرو نہ بنھ کے چوونیں نی
رناں دین گالیاں اسیں چپ رہیئے اڈے صبر دے پیر کس دھوونیں نی
ہسن کھیڈناں تساں چا منع کیتا اساں دھوئیں گو ہے کے ڈھوونیں نی
وارث شاہ کیہ جانئے انت آخر کھٹے چوونیں کہ مٹھے چوونیں نی

۲۸۳

چھڈ یاریاں چوریاں دغا جھا بہت اوکھیاں ایہہ فقیریاں نی

جوگ جالناں سار دا ننگنائیں ایس جوگ وچ بہت ظہیریاں نی
جوگ نال نصیحتاں ہوئے جاندا جویں اٹھ دے نک نکیریاں نی
تونبا سمرنا کھپری نادسنگی چمٹا بھنگ نلیر زنجیریاں نی
چھڈ تیمتاں دی جھاک ہوئے جوگی فقر نال جہان کیہہ سیریاں نی
وارث شاہ ایہہ جٹ فقیر ہویا نہیں ہندیاں گدھے تھوں پیریاں نی

۲۸۴

سانوں جوگ دی ریجھ تدوکنی سی جدوں ہیر سیال محبوب کیتے
چھڈ دیس شریک قبیلڑے نوں اساں شرم دے طور مجحوب کیتے
رل ہیر دے نال سی عمر جالی اساں مزے جوانی دے خوب کیتے
ہیر چھتیاں نال میں مس بھناں اساں دونہاں نے نشے مرغوب کیتے
ہویا رزق اداس تے گل ہلی ماپیاں ویاہ دے چاہ اسلوب کیتے
دیہاں کنڈ دتی بھویں میری ساعت نال کھیڑیاں دے منسوب کیتے
پیاوقت تاں جوگ وچ آن پھاتھے ایہہ واعدے آن مطلوب کیتے
ایہہ عشق نہ ٹلے پیغمبراں تھوں تھوتھے عشق تھیں ہڈ ایوب کیتے
عشق نال فرزند عزیز یوسف نعرے درد دے بہت یعقوب کیتے
ایس زلف زنجیر محبوب دی نے وارث شاہ جیہے مجذوب کیتے

۲۸۵

ناتھ میٹ اکھیں درگاہ اندر نالے عرض کروا نالے سنگ دا جی
درگاہ لاؤ بالی ہے حق والی اوتھے آدمی بول دا سنگ دا جی
آسمان تے زمین دا وارثی توں تیرا وڈا پیارڑا رنگ دا جی
رانجھا جٹ فقیر ہو آن بیٹھا لاہ آسرا نام تے ننگ دا جی
سبھ چھڈ برائیاں بنھ تقوی لاہ آسرا ساک تے انگ دا جی
مار ہیر دے نیناں نے خوار کیتا لگا جگر وچ تیر خدنگ دا جی
ایس عشق نے مار حیران کیتا سڑ گیا جیوں رنگ پتنگ دا جی

کن پاڑ منائیکے سیس داڑھی پٹیو بھی پیالڑا بھنگ دا جی
جوگی ہوئیکے دیس تیاگ آیا رزق دور ہے کونج کلنگ دا جی
توں رب غریب نواز صاحب سوال مناں اوس ملنگ دا جی
کیکوں حکم ہے کھوبل کے کہو اصل رانجھا ہوئے جوگی ہیر منگ دا جی
پنجاں پیراں درگاہ وچ عرض کیتی دیہو فقرنوں چرم پلنگ داجی
ہو یا کم درگاہ تھیں ہیر بخشی بیڑا لا دتا اساں ڈھنگ دا جی
وارث شاہ ہن جنہاں نوں رب بخشے تنہاں نال کیہ محکمہ جنگ دا جی

۲۸۶

ناتھ کھوہل اکھیں کیہا رانجھنے نوں بچہ جاہ تیرا کم ہویا ای
پھل آن لگا اوس بوٹڑے نوں جیہڑا وچ درگاہ دے بویا ای
ہیر بخش دتی تیجے رب تینوں موتی لعل دے نال پرویا ای
چڑھ دوڑ کے جت لے کھیڑیاں نوں بچہ سون تینوں بھلا ہویا ای
کرکس اوداسیاں بنھ لیاں جوگی ترت تیار بھی ہویا ای
خوشی ہوئیکے کرو وداع مینوں ہتھ بنھ کے آن کھلویا ای
ء وارث شاہ جاں ناتھ نے وداع کیتا ٹلیوں اتر دا چتڑا ہویا ای

۲۸۷

جوگی ناتھ تھوں لے وداع ہویا چھٹا باز جیسوں تیز تراریاں نوں
پلک وچ جاں کم ہو گیا اوسدا لگی اگ جوگیلیاں ساریاں نوں
مڑ کے وھیدو نے اک جواب دتا اونہاں چیلیاں ہانیساریاں نوں
بھلے کرم جے ہون تاں جوگ پایئے ملے جوگ نہ کرماں ماریاں نوں
اسیں جٹ اجان ساں پھاس گئے کرم کیتا سواساں وچاریاں نوں
وارث شاہ اللہ جاں کرم کردا حکم ہندا ہے نیک ستاریاں نوں

۲۸۸

جدوں کرم اللہ دا کرے مدد بیڑا پار ہو جائے نمانیاں دا
لہناں قرض نہیں بوہے جاہمے کیہاتان ہے اساں نتانیاں دا
میرے کرم سوڑے آن پہنچے کھیت جمیاں بھنیاں دانیاں دا
وارث شاہ میاں وڈا وید آیا سردار جے سبھ سیانیاں دا

۲۸۹

جیہڑے پنڈوچ آوے تاں لوک پچھن ایہہ جوگیڑا بالڑا چھوڑانی
کنیں منداں ایس نوں نہیں پھبن ایہدھے تیڑ نہ بنیں لنگوڑانی
ست جرم کے ہمیں ہاں ناتھ پورے کدی واہیا ناہیں جوترانی
دکھ بھنجن ناتھ ہے نام میرا میں دھتروید دا پوترا نی
جوکواساں دے نال دم مار دا اے ایس جگ توں جایگا اوترانی
ہیرا ناتھ ہے وڈا گورو دیو لیتا چلے اوس کاپوجنیں چوترانی
وارث شاہ جو کوئی لئے خوشی ساڈی ددھ پتراں دے نال سوترانی

۲۹۰

دھائے نیلیوں رندلی کھیڑیاں دا چلیا مینہ جو آوندا اٹھ اتے
کعبہ رکھ متھے رب یاد کرکے چڑھیا کھیڑیاں دی بجی گھ اتے
نشے نال جھلار دا مست جوگی جویں سندر جھولدے اٹھ اتے
چپی کھپری پھاہوڑی ڈنڈا کونڈا بھنگ پوست بدھے چاپٹھ اتے
بیراگ سنیاس جولڑن چلے رکھ ہتھ تلوار دی مٹھ اتے
اینویں سرکدا آنوں دا کھیڑیاں نوں جویں فوج چڑھ دوڑ دی لٹ اتے

۲۹۱

رانجھے ویس سی کر لیا جوگیاں دا اٹھ ہیر دے شہر نوں دھاؤں دا اے
بھکھا شیر جیوں آنوں دا مار اتے چور ڈٹھ اتے جیویں آنوں دا اے

چاء نال رانجھا اوتھوں سرک تریا جیویں مینہ انھیری دا آنوں دا اے
جوہ رنگپور کھیڑیاں جاوڑیا وارث شاہ عیال بلانوں دا اے

۲۹۲

جدوں رنگپور دی جوہ جاوڑیا بھیڈاں چار دا چاک وچ بار دے جی
نیڑے آئیکے جوگی نوں ویکھدا اے جویں یار ویکھن نین یار دے جی
چھن چور دا چغل دی جیبھ وانگوں کجھے رہن نہ دیدرلے یار دے جی
چور یارتے ٹھگ نہ رہن کجھے کتھے چھپن آدمی کار دے جی
تسیں کیہڑے دیس دے فقر سائیں سخی دس کھاں کھوہل نروار دے جی
ہمیں لنک باشی چلے کنبھ میلے ہمیں پنچھی سمندروں پار دے جی
باراں برس بیٹھے باراں برس پھر دے ملن والیاں دے کل تار دے جی
وارث شاہ میاں چارے چک بھوندے ہمیں قدرتاں کوں دید ماردے جی

۲۹۳

توں تاں چاک سیالاں داناؤں دھیدو چھڈ ٹھگیوں گل نجاردے جی
مجھیں چوچکے دیاں جدوں چار داسیں جٹی مان داسیں وچ بار دے جی
تیرا مہناں سی ہیر سیال تائیں خبرعام سی وچ سنسار دے جی
نس جاہ ایتھوں مار سٹنی گے کھیڑے ات چڑھے بھکھے بہار دے جی
دیس کھیڑیاں دے ذرہ خبر ہووے جان تخت ہزارے نوں مار دے جی
بھج جاہ متاں کھیڑے لادھ کرنیں پیادے بنھ لے جان سرکار دے جی
مار چور کر سٹنی ہڈ گوڈے ملک گور عذاب قہار دے جی
وارث جیویں گوروچ ہڈ کڑکن گرزاں نال عاصی گنہگار دے جی

۲۹۴

ایڑ چارناں کم پیغمبراں دا کیہا عمل شیطان دا تولیو ای
بھیڈاں چار کے تمتماں جوڑنا ایں کیہا غضب فقیر تے بولیو ای

اسیں فقر اللہ دے ناتگ کالے اساں نال کیہ کویلا گھولیو ای
واہی چھیڑ کے کھولیاں چاریاں نی ہویوں جوگیڑا جیئو جاں ڈولیو ای
سچ من کے پچھاں مڑ جاہ جٹا کیہا کوڑ دا گھولناں گھولیو ای
وارث شاہ ایہہ عمرت کریں ضائع شکروچ پیاز کیوں گھولیو ای

۲۹۵

آ، سنی چاکا سواہ لامنہ تے جوگی ہوئیکے نظر بھوا بیٹھوں
ہیر سیال دا یار مشہور رانجھا موجاں مان کے کن پڑوا بیٹھوں
کھیڑے ویاہ لیائے منہ مار تیرے ساری عمر دی لیک لوا بیٹھوں
تیرے بیٹھیاں ویاہ لے گئے کھیڑے داڑھی پرے ہے دے وچ منا بیٹھوں
منگ چھڈیئے ناہنہ جے جان ہووے وٹی دتیا چھڈ حیا بیٹھوں
جدوں ڈھوئی داؤ نہ لگے کوئی بوہے ناتھ دے انت نوں جا بیٹھوں
ہن وار کیہ پچھنا ایں مورکھا وو جدوں رڑی تے مونڈ منا بیٹھوں
اک عمل نہ کیتوئی غافلا وو اینویں کیمیا عمر گوا بیٹھوں
سروڑہ کرن تیرے چاء بیرے جس ویلڑے کھیڑیں توں جا بیٹھوں
وارث شاہ تریاق دی تھانوں نہیں ہتھیں اپنے زہر توں کھا بیٹھوں

۲۹۶

ست جرم کے ہمیں فقیر جوگی نہیں نال جہان دے سیر میاں
اساں سلیاں کھپراں نال ورتن بھیکھ کھائیکے ہووناں ڈھیر میاں
پرہاں جاجٹا کہیں چاک سانوں اسیں فقر ہوں ظاہرا پیر میاں
ناتوں مہریاں دے لیاں ڈرن آوے رانجھا کون تے کیہڑی ہیر میاں
جتی ستی ہاں جوگ دے ناتھ پورے ست پیڑھیاں جرم فقیر میاں
جٹ چاک بناوناں جوگیاں نوں ایہی جیئو آوے سٹوں چیر میاں
تھرتھرا کنبے غصے نال جوگی اکھیں روہ پلٹیا نیر میاں
جتھے جنڈ اعلا نے جے بگڑے جوگی بخش لے ایہہ تقصیر میاں

تسیں پار سمندروں رہن والے بھل گیا چیلا بخش پیر میاں
وارث شاہ دی عرض جناب اندر سن ہوئے نہیں دلگیر میاں

۲۹۷

بھتے بیلیاں وچ لے جائے جٹی پینگھاں پینگھدے نال پیاریاں دے
ایہاپریم پیاڑا جھوکھیا ای نین مست سن وچ خماریاں دے
واہیں ونجھلی تے پھرے مگر لگی ہانجھ گھن کے نال کواریاں دے
جدوں ویاہ ہویا تدوں ویہر بیٹھی ڈولی چاڑھیا نیں نال خواریاں دے
دھاراں کھانگڑاں دیاں جھوکاں ہانیاں دیاں مزے خوبیاں گھول کواریاں دے
موساں لونگراں دیاں لاڈ نڈھیاں دے عشق کولیاں دے مزے یاریاں دے
جٹی ویاہ دتی رہیوں نڈھڑا توں سنجیں سکھنیں تونگ بناریاں دے
کھیڈن والیاں ساہورے بنھ کھڑیاں رلن چھمکاں بیٹھ بخاریاں دے
بڈھا ہوئیکے چور میت وڑدا رل پھریں ہیں نال مداریاں دے
گنڈی رن بڈھی ہوبنیں حاجن پھیرے مورچھر گرد پناریاں دے
پرہاں جاہ جٹا مار سٹن گے نہیں چھپدے یار کواریاں دے
کاریگری موقوف کر میاں وارث تیتھے ول ہے پاونیں چھاریاں دے

۲۹۸

تسیں عقل دے کوٹ ایال ہندے لقمان حکیم دستور ہے جی
باز بھور بگلا لوہا لونگ کالو شاہی شینہی نال کستور ہے جی
لوہا پشم پستہ دبا موت صورت کالو عزرائیل منظور ہے جی
پنجے باز جیہے لک وانگ چیتے پوہنچا وجیاں مرگ سب دور ہے جی
چک شینہ وانگوں گج مینہ وانگوں جس نوں دند مارن ہڈ چورہے جی
کسے پاس نہ کھولناں بھیت بھائی جو کجھ آکھیو سبھ منظور ہے جی
پردیس وچ کم آپیا میرا لئی ہیر اکے سر دور ہے جی
وارث شاہ ہن بنی ہے بہت اوکھی اگے تجھ دا قہر کلور ہے جی

۲۹۹

بھیت دِساں مرد دا کم ناہیں مرد سوئی جو ویکھ دم گھٹ جائے
گل جی دے وچ ہی رہے خفیہ کانوں وانگ پیخال نہ سٹ جائے
بھیت کسے دا دساں بھلا نہیں بھاویں پچھ کے لوک گھٹ جائے
وارث شاہ نہ بھیت صندوق کھلے بھانویں جان دا جندرا ٹٹ جائے

۳۰۰

مار عاشقاں دی لج لاہیا ای یاری لائے کے گھن لے جاونی سی
انت کھیڑیاں ویاہ لے جاونی سی یاری اوسدے نال کیہ لاونی سی
لے گئے سن ویاہ کے جیوندیاں مر جاوناں لیک نہ لاونی سی
نہیں یاری ہی مول نہ لاونی سی اڈی دھم کیوں مورکھا پاونی سی
وارث شاہ جے منگ لے گئے کھیڑے داڑھی پرہے دے وچ مناونی سی

۳۰۱

اکھیں ویکھ کے مردہن چپ کر دے بھاویں چور ہی جھگڑا لٹ جائے
دیناں نہیں جے بھیت وچ کھیڑیاں دے گل خوار ہووے کھنڈ پھٹ جائے
تورن کھیڑیاں دے بوہے چاک ہیرے متاں چاک نشانے نوں چٹ جائے
چورہاتھی گولیر تھیں چھٹ جاندے ایہا کون جو عشق تھیں چھٹ جائے

۳۰۲

اساں رانجھیا ہس کے گل کیتی جاہ لالے داؤ جو لگ دا ای
لاٹ رہے نہ جیو دے وچ لگی ایسہ عشق النبڑا اگ دا ای
جاہ ویکھ معشوق دے نین خونی تینوں نت الاہنبڑا جگ دا ای
ساں یار داتے گھسا باز والا جھٹ چور داتے داؤ ٹھگ دا ای
لے کے نڈھڑی نوں جھنگ جاہ چاکا سیدا ساک نہ ساڈڑا لگ دا ای
وارث کن پاٹے میں چار مڑیا اجے مگر الاہنبڑا جگ دا ای

۳۰۳

مرد باجھ مہری پانی باجھ دھرتی عاشق ڈھڑے باجھ نہ رج دے نیں
لکھ سریں اول سول آنون یاریاراں تھوں ھول نہ بجھ دے نیں
بھیڑاں پونڈیاں رنگ وٹائے ویندے پردے عاشقاں دے مرد گج دے نیں
دا چور تے یار دا اک ساعت نہیں وس دے میہ جو گج دے نیں

۳۰۴

رانجھے اگے اعیاں نے قسم کھاہدی نگر کھیڑیاں دے جاوھسیا ای
یارو کون گرانوں سردار کیہڑا کون لوک کدو کناں وسیا ای
اگے پنڈوے کھوہ تے بھرن پانی کڑیاں گھتیا ہس کھر کھسیا ای
یار ہیر دا بھانویں تے ایہہ جوگی کسے لبھیا تے نہیں دسیا ای
پانی پی ٹھنڈا چھانویں گھوٹ بوٹی سن پنڈ دانانوں کھڑ ہسیا ای
ایہدا نانوں ہے رنگپور کھیڑیاں دا کسے بھاگ بھری چاء دسیا ای
ارے کون سردار ہے بھات کھانی سخی شوم کیہا لیا جسیا ای
اجو نام سردار تے پت سیدا جس نے حق رانجھٹے دا کھسیا ای
باغ باغ رانجھیٹڑا ہو گیا جدوں نانوں جٹیٹیاں دسیا ای
سنگی کھپری بنھ کے تیار ہو یا لک چاء فقیر نے کسیا ای
کدی لئے ہولاں کدی جھولدا اے کدی رویا کدی ہسیا ای
وارث شاہ کرساں جیئوں ہون راضی مینہ اوڑ دے تھانوں وچ وسیا ای

۳۰۵

آء جو گیا کیہا ایہہ دیس ڈھو پچھن گھبرو بیٹھ وچ داریاں دے
اوتھے جھول مستانیاں کرے گلاں سخن سنوں کن پاٹیاں پیاریاں دے
کراں کون صلاح میں کھیڑیاں دی ڈار پھرن چو طرف کواریاں دے
مار عاشقاں نوں کرن چاہیرے نین کھڑے نوک کٹاریاں دے

ویہن عاشقاں نوں توڑے نال نیناں نیں رہن نہیں ہر یاریاں دے
ایس جوبنیں دیاں ونجاریاں نوں ملے آن ہوداگر یاریاں دے
سرمہ چھل دنداسڑا سرخ مہندی لٹ لئے نے ہٹ پساریاں دے
نیناں نال کلیجڑا چھک کڈھن دس بھولڑے مکھ وچاریاں دے
جوگی ویکھ کے آن چوگرد ہویاں چھٹے پر ہے وچ ناگ پٹاریاں دے
اوتھے کھوہل کے اکھیا ہس پوندا ڈٹھے خواب وچ میل کواریاں دے
آن گرد ہویاں بیٹھا وچ جھولے بادشاہ جیںوں وچ عماریاں دے
وارث شاہ نہ ریہن نچلڑے بھی جنہاں نزاں نوں شوق نظاریاں دے

۳۰۶

ماہی منڈیو گھریں نہ جاہ کہناں جوگی مست کملا اک آوڑیا
کنیں منداں سیلیاں شنداں نیں داڑھی پٹے سر بھواں مناوڑیا
جہاں ناؤں میرا کوئی جاہ لیندا مہاں دیولے دولتاں آء وڑیا
کے نال قدرت پھل جنگلے تھیں کویں بھل بلاوڑے آوڑیا

۳۰۷

کڑیاں ویکھ کے جوگی دی طرح ساری گھریں ہسدیاں ہسدیاں آئیاں نیں
مائے اک جوگی ساڈے نگر آیا کنیں منداں اوس نے پائیاں نیں
نہیں بولدا برا زبان وچوں بھانویں پچھیا ناہیوں پائیاں نیں
ہتھ کھپری پھاوڑی موہڈیاں تے گل سیلیاں عجب بنائیاں نیں
ارڑاوندا نال جلالیاں دے جٹاں وانگ مداریاں چھائیاں نیں
نا اوہ منڈیا گودڑی ناجنگم نا اوواسیاں وچ ٹھرائیاں نیں
پریم متیاں اکھیاں رنگ بھریاں سدا گوہڑیاں لال سوائیاں نیں
خونی بانکیاں نشے دے نال بھریاں نیناں کھویاں سان چڑھائیاں نیں
کدی سنگی ست کے شگن واچے کدی اوسیاں سواہ تے پائیاں نیں
کدی کنگ وجائیکے کھڑا رووے کدی سنکھ تے نادگھوکائیاں نیں

اٹھے پیر اللہ نوں یاد کردا خیر اوس نوں پانوں دیاں مائیاں نیں
نئے باجھ بھواں اوسدیاں تمیاں نیں مرگانیاں گلے بنائیاں نیں
جناں سوہندیاں چھل اوس جوگیڑے نوں جیویں چند دوالے گھٹاں آئیاں نیں
کوئی گورو پورا اوس نوں آن ملیا کن چھید کے مندراں پائیاں نیں
وارث شاہ چیلا بالناتھ دا اے جھوکاں پریم دیاں کسے نیں لائیاں نیں

۳۰۸

گھر آء ننان نے گل کیتی ہیرے اک جوگی نواں آیا ای
کنیں اوس دے درشنی مندراں نیں گل مینھگلا عجب بنایا ای
پھرے ڈھونڈ دا وچ حویلیاں دے کوئی اوس نے لعل گویا ای
نالے گانوں داتے نالے رووندا ای وڈا اوس نے رنگ مچایا ای
ہیرے کسے رجونیس دا ایہہ پتر روپ تدھ تھیں دون سوایا ای
وچ ترنجناں گانوں دا پھرے بھوندا انت اوس دا کسے نہ پایا ای
پھرے دیکھ دا وہوٹیاں چھل کڑیاں من کسے تے نہیں بھرمیا ای
کائی آکھ دی پریم دی چاٹ لگی تاہیں اوس نے سیس منایا ای
کائی آکھدی کسے دے عشق پچھے بندے لاہ کے کن پڑایا ای
کہن تخت ہزارے دا ایہہ رانجھا بالناتھ تھوں جوگ لیایا ای
وارث شاہ ایہہ فقرتاں نہیں خالی کسے کارنیں دے اتے آیا ای

۳۰۹

مٹھی مٹھی ایہہ گل نہ کرو بھیناں میں تاں سن دیاں ایں مرگئی جے نی
تساں ایہہ جدوکنی گل توری کھلی تلی ہی میں لہہ گئی جے نی
گئے ٹٹ سدھران تے عقل ڈبی میری دکھ کلیجڑے پئی جے نی
کیکوں کن پڑائیکے جیوندائے گلاں کن دیاں ایں جندگئی جے نی
رووواں جدوں سنیاں اوسدے دکھڑے نوں مٹھیں میٹ کے میں بہہ گئی جے نی
مسوبھیو دا ناوں جاں لیندیاں ہوجند سن دیاں ہی لڑھ گئی جے نی

کویں دیکھئے اوس مستانڑے نوں جس دی ترنجناں وچ پیوئی جے نی
ویکھاں کیہڑے دیس دا ایہہ جوگی اوس تھوں کون پیاری رس گئی جے نی
اک پوست دھتورا بھنگ پی کے موت اوس نے مل کیوں لئی جے نی
جس دا ماوں نہ باپ نہ بھین بھائی کون کرے گا اوس دی سعی جے نی
بھانویں بھکھڑا راہ وچ رہے ڈھٹھا کسے خبر نہ اوس دی لئی جے نی
ہائے ہائے مٹھی اوہدی گل سن کے میں تاں نکھڑا بوڑ ہو گئی جے نی
نہیں رب دے غضب توں لوک ڈردے متھے لیکھ دی ریکھ ویہہ گئی جے نی
جس دا چند پتر سواہ لا بیٹھا دتا رب دا ماں سہہ گئی جے نی
جس دے سوہنیں یار دے کن پاٹے اوہ تاں نڈھڑی چوڑ ہو گئی جے نی
وارث شاہ پھرے دکھاں نال بھریا خلق مگر کیوں اوس دے پئی جے نی

۳۱۰

رب جھوٹھ نہ کرے جے ہووے رانجھاتاں میں چوڑ ہوئی مینوں پٹیا سو
اگے اگ فراق دی ساڑ سٹی سڑی بلی نوں موڑ کے بھٹیا سو
نالے رن گئی نالے کن پاٹے آکھ عشق تھیں نفع کیہ کھٹیا سو
میرے واسطے دکھڑے پھرے کردا لوہا تاء جیبھے نال چٹیا سو
بکل وچ چوری چوری ہیر رووے گھڑا نیردا چاء پلٹیا سو
ہویا چاک پنڈے ملی خاک رانجھے لاہ ننگ ناموس نوں سٹیا سو
وارث شاہ اس عشق دے ونج وچوں جفا جال کیہ کھٹیا وٹیا سو

۳۱۱

گلیں لاٹکے کویں لیاوٗ اس نوں رل پچھے کیہڑے تھاوں دا ای
کیہہ لاٹکے دیس وچ پھرے بھوندا اتے ناوں دا کون کہاوں دا ای
ویکھاں کیہڑے دیس دا چودھری ہے اتے ذات دا کون سداوں دا ای
ویکھاں روہیوں ماجھیوں پٹیوں ہے راوی واہ دا اکے جھناوں دا ای
پھرے ترنجناں وچ خوارہندا وچ ویہڑیاں پھیریاں پاوں دا ای

وارث شاہ مڑھو ایہہ کاسدا ای کوئی ایس دا بھیت نہ پاؤں دا ای

۳۱۲

لین جوگی نوں آئیاں دھنبلا ہو چلو گل بناء سواریئے نی
سبھے بولیاں جانسکار جوگی کیوں نی سائیں سواریئے پیاریئے نی
وڈی مہر ہوئی ایس دیس اتے ویہڑے ہیر دے نوں چلو تاریئے نی
منّک نگراتیت نے اجے کھاناں باتاں شوق دیاں چائے وساریئے نی
میلے کنبھ دے ہمیں اتیت چلے نگر جائیکے بھیکھ چتاریئے نی
وارث شاہ تمہیں گھروں کھاء آئیاں نال چاوڑاں لو گنکاریئے نی

۳۱۳

رسم جگ دی کرواتیت سائیں ساڈیاں صورتاں ول دھیان کیجے
اجو کھیڑے دے ویہڑے نوں کرو پھیرا ذرہ ہیر دی طرف دھیان کیجے
ویہڑا مہر دا چلو وکھا لیایئے سہتی موہنی تے نظر آن کیجے
چلو ویکھنے گھراں سردار دیاں نوں اجی صاحبو ناہ گمان کیجے

۳۱۴

ہمیں بڈے فقیر ست پڑھیئے ہاں رسم جگ دی ہمیں نہ جانتیں ہاں
کند مول اجاڑ وچ کھائیکے تے بن باس لے کے موجاں مانتیں ہاں
بگھیاڑ ارشیر ارمرگ چیتے ہمیں تہناں دیاں صورتاں جانتیں ہاں
تمہیں سندراں بیٹھیاں خوبصورت ہمیں بوٹیاں جھٹیاں جانتیں ہاں
نگر بیچ نہ آتما پرچ دا اے اودیاں بہہ کے تنبو تانتیں ہاں
گورو تیرتھ جوگ بیراگ ہوئے روپ تہناں دے ہمیں پچھانتیں ہاں

۳۱۵

سیاں ویکھو تو مست الست جوگی جیندا رب دے نال دھیان ہے نی
انہاں بھوروں نوں آسرا رب دا ہے گھر بار نہ تان نہ مان ہے نی

سوئیں وڈی دہی نوں کھیہ کرکے رلن خاک وچ فقر دی بان ہے نی
سوہناں پھل گلاب معشوق نڈھا راج پتر سگھڑ سجان ہے نی
جنہاں بھنگ پتی سواہ لائے بیٹھے انہاں ماہنواں نوں کہی کان ہے نی
جویں اسیں ٹمیاریاں رنگ بھریاں تویں ایہہ بھی ساڈڑا بان ہے نی
آؤ پچھیے کیہڑے دیس دا ہے اتے ایس دا کون مکان ہے نی

۳۱۶

سنیں جوگیا گھبرا چھیل بانکیاں نیناں کھیویا مست دیوانیاں وے
کنیں منداں کھپڑی نادگی گل سیلیاں تے ہتھ کانیاں وے
وچوں نین ہس ہوٹھ بھیت دس اکھیں میٹ دا نال بہانیاں وے
کس منیوں کن کس پاڑیونی تیرا وطن ہے کون دیوانیاں وے
کون ذات ہے کاس تھوں جوگ لیتو بچو سچ ہی دس مستانیاں وے
ایس عمر کیہ واعدے پئے تینوں کیوں بھوناں ایں دیس بیگانیاں وے
کسے رن بھابی بھولی ماریا ای ہک ساڑیا سو نال طعنیاں وے
وچ ترنجاں پوے وچار تیری ہووے ذکر تیرا چکی ہانیاں وے
بیاوس شتاب ہو جیئو چاندا اسیں دھپ دے نال مرجانیاں وے
کرن منتاں مٹھیاں بھرن لگیاں اسیں پچھ کے ہنیں تر جانیاں وے
وارث شاہ گمان نہ پویں میاں آوے ہیر دیا مال خزانیاں وے

۳۱۷

رانجھا آکھدا خیال نہ پوو میرے شینہ سپ فقیر دا دیس کیہا
کونجاں وانگ مولیاں دیس چھڈے اساں ذات صفات تے بھیس کیہا
وطن دماں دے نال تے ذات جوگی سانوں ساک قبیلڑا خویش کیہا
جیہڑا وطن تے ذات ول دھیان رکھے دنیاں دار ہے اور درویش کیہا
دنیاں نال پیوند ہے اساں کیہا پتھر جوڑناں نال سریش کیہا
سبھ خاک در خاک فناہ ہوناں وارث شاہ پھر تنہاں نوں عیش کیہا

۳۱۸

سانوں ناہ اکاؤ رے بھات کھانے کھنڈا کرودھ دا ہمیں نہ سوتنیں ہاں
جلے آپنے دا پر آگئے کھلی جھنڈ سرتے اسیں بھوتنیں ہاں
گھر مہراں دے کاسنوں اساں جاناں سر مہریاں دے اسیں موتنیں ہاں
وارث شاہ میاں بیٹھ بال بھانبڑ اٹلے ہوبنیکے رات نوں جھوٹنیں ہاں

۳۱۹

اساں عرض کیتا تینوں گرو کرکے بالنا تھ دیاں تسیں نشانیاں ہو
تینوں چھڈیا کویں ہے ظالماں نے کشمیر دیاں تسیں خرمانیاں ہو
ساڈی عاجزی تسیں نہ من دے ہو غصہ نال پیاردے آنیاں ہو
اساں آکھیا مہر دے چلو وہیڑے تسیں نہیں کر دے مہربانیاں ہو

۳۲۰

سبھے سوہندیاں ترنجنیں شاہ پریاں جویں ترکشاں دیاں تسیں کانیاں ہو
چل کرو انگشت فرشتیاں نوں تسیں اصل شیطان دیاں نانیاں ہو
تساں شیخ سعدیؒ نال مکر کیتا تسیں بڈیاں شریر دیاں بانیاں ہو
اسیں کسے پردیس دے فقر آئے تسیں نال شریکاں دے ثانیاں ہو
جاؤ واسطے رب دے خیال چھڈو ساڈے حال تھیں تسیں بیگانیاں ہو
وارث شاہ فقیر دیوانڑے نیں تسیں دانیاں اتے بھروانیاں ہو

۳۲۱

ہمیں بچھیا واسطے تیار بیٹھے تمہیں آن کے رکتاں چھیڑ دیاں ہو
اہاں لاہ پنجالیاں جوگ چھڈے تسیں پھیر مڑ کھوہ نوں گیڑدیاں ہو
اسیں چھڈ جھیڑے جوگ لائے بیٹھے تسیں پھیر آلودلویڑ دیاں ہو
پچھوں کہو گے بھوتنیں آن لگے انھیں کھوہ وچ سنگ کیوں رہڑھ دیاں ہو
ہمیں بھکھیا مانگنیں چلے ہاں رے تمہیں آن کے کاہ کھہیڑدیاں ہو

۳۲۲

رانجھا کھپری پکڑ کے گزرے چڑھیا منگیں دوار بدوار وجانوں دا اے
کوئی دے سیدھا کوئی پائے ٹکر کوئی تھالیاں پڑس لیانوں دا اے
کوئی آکھدی جوگیڑانواں آیا کوئی روہ دیاں بھواں چڑھانوں دا اے
کوئی دے گالیں دھاڑے مار پھروا کوئی بول دی جومن بھانوں دا اے
کوئی جوڑ کے ہتھ تے کرے منت سانوں آسرا فقر دے نانوں دا اے
کوئی آکھدی مستیا چاک پھر دا نال مستیاں پاٹ دا گانوں دا اے
کوئی آکھدی مست دیوانڑا اے وڑے انگ دے کنگ وجانوں دا اے
کوئی آکھدی ٹھگ ادھال پھر دا سوہاں چوراں دا کے گرانوں دا اے
لڑے بھڑے تے گالیاں دے لوکاں ٹھٹھے ماردا لوہڑ کمانوں دا اے
آٹا کنک والیئے تے کھیسو بھتا داناں ٹکڑا گود نہ پانوں دا اے
وارث شاہ رنجھیٹڑا چند چڑھیا گھرو گھری مبارکاں لیانوں دا اے

۳۲۳

آئے وڑے ہاں اجڑے پنڈ اندر کالی کڑی نہ ترنجنیں گانوں دی ہے
نہیں ککلی پانوں دی نہیں سی چھپی پائے نہ دھرت کنبانوں دی ہے
نہیں چوہڑی دا گیت گانوں دیاں نیں گرداره وچ کوئی نہ پانوں دی ہے
وارث شاہ چھڈ چلیئے ایہہ نگری ایسی طبع فقیر دی آنوں دی ہے

۳۲۴

چل جوگیا اسیں وکھا لیایئے جتھے ترنجنیں چھوہریاں گانوں دیاں نیں
لے کے جوگی نوں آن وکھایونیں جتھے وہوٹیاں چھوپ رل پانوں دیاں نیں
اک نچ دیاں مست ملنگ بن کے اک سانگ چوہڑی دا لانوں دیاں نیں
اک بایئڑاں نال گھسائے یارڈاک ماہل تے ماہل بھڑانوں دیاں نیں

۳۲۵

جتھے ترنجناں دی گھمکار پوندی آتن بیٹھیاں لکھ مہریٹیاں نیں
کھتریٹیاں اتے بھمنیٹیاں نیں ترکھیٹیاں اتے جٹیٹیاں نیں
لوہاریاں لونگ سپاریاں نیں سندر خوجیاں اتے ترکھیٹیاں نیں
سندرکواریاں روپ سنگاریاں نیں تے وواہیاں مشک لپیٹیاں نیں
اروڑیاں مشک وچ بوڑیاں نیں پھلیاریاں چھیل سنریٹیاں نیں
منہاریاں تے پکھی واریاں نیں سندر تیلناں نال مچھیٹیاں نیں
پٹھانیاں چادراں تانیاں نیں پشتو ماردیاں نال مغلیٹیاں نیں
بنجاریاں نال چھیاریاں نیں راجپوتناں نال بھٹیٹیاں نیں
درزانیاں سگھڑ سیانیاں نیں بروالیاں نال مچھیٹیاں نیں
سید زادیاں تے شیخ زادیاں تے ترکھانیاں نال گھمریٹیاں نیں
راولیانیاں بیٹیاں بانیاں دیاں جنہاں والیاں نال وٹیٹیاں نیں
چنگڑانیاں نائیناں میرزادیاں نیں جنہاں لسیاں نال لپیٹیاں نیں
گھنڈلیاں چھیل چھیلیاں نیں تے کلالناں نال بھابڑیاں بیٹیاں نیں
بازی گرنیاں نٹنیاں کنگریانیاں ویراداوھناں رام جٹیٹیاں نیں
پوربیانیاں چھینبیاں رنگریزاں بیراگنیاں نال ٹھٹھریٹیاں نیں
سنداسناں اتے خراساں نی ڈھال گرنیاں نال ونیٹیاں نیں
گگرانیاں ڈومنیاں ڈھائیں کٹاں آتشبازیاں نال بھلوانیاں نیں
کھیکناں تے پنج بندیاں . نی چوڑی گرنیاں تے لمگریانیاں نیں
بھرانیاں واہناں سرسیانیاں ساٹوں سیانیاں کتناں کوجھیاں نیں
بہروپناں راجناں زیل وٹاں بروالیاں بہت بھمنیٹیاں نیں
لبانیاں مورناں گگریانیاں اودھنیاں ددھ دیاں دھوتیاں نیں
جھلیٹیاں مونیاں پھبے کتنیاں چھبلینیاں نال قصیٹیاں نیں
کاغذ کٹ ڈگرنیاں ارد بیگن ہاتھی وانیاں نال بلوچنیاں نیں

بانکیاں گبھریاں ڈوگریاں چھیل منیاں راجویستاں راجے دیاں بیٹیاں نیں
پکڑ انچلا جوگی نوں لائے گلیں ویہڑا واہڑ کے گھیر لے بیٹھیاں نیں
وارث شاہ جیجا بیٹھا ہوئے جوگی دوالے بیٹھیاں سالیاں جیٹھیاں نیں

۳۲۶

کائی آء رانجھے دے نین ویکھے کائی مکھڑا ویکھ صلاحوں دی ہے
اڑیو ویکھو تا شان جوگیڑے دی راہ جاندیاں مرگاں نوں پھاہندی ہے
جھوٹھی دوستی عمر دی نال جس دے دن چار نہ پھیر نباہندی ہے
کوئی اوہڈنی لاہ کے مگر پونجھے دھوئے دھابھبوت چالاہندی ہے
کائی مکھ رنجھیٹے دے نال جوڑے تیری طبع کیہ جوگیا چاہندی ہے
سہتی لاڈ دے نال چوا کرکے چا سہلیاں جوگی دیاں لاہندی ہے
رانجھے پچھیا کون ہے نڈھی دھی اجودی کائی چا آہندی ہے
اجو بجو پچھو پھواتے کجو ہندا کون ہے تاں اگوں آہندی ہے
وارث شاہ ننان ہے ہیر سندی دھی کھیڑیاں دے بادشاہ دی ہے

۳۲۷

اجودھی رکھ دھاڑے مار پڑ مشٹنڈڑی ترنجنیں گھمدی ہے
کرے آن بے ادبیاں نال فقراں سگوں سہلیاں نوں نہیں چمدی ہے
لاہ سہلیاں ماردی جوگیاں نوں اتے ملدیاں میں نوں ٹنبدی ہے
پھرے نچدی شوخ بربان گھوڑی نا ایہہ کتدی تے نا ایہہ تبدی ہے
سردار ہے لوہکاں لاہکاں دی پیہن ڈوہلدی تے تون لنبدی ہے
وارث شاہ دل آوندا چیڑشاں بنیاد پر ظلم دی کھنب دی ہے

۳۲۸

لگوں ہتھ تاں پکڑ پچھاڑ سٹاں تیرے نال کرساں سوتوں جانسیں وے
بکو بک کرساں بھن لنگ تیرے تدوں رب نوں اک پچھانسیں وے

ویہڑے وڑیوں تاں کھو چنگوریاں نوں تدوں شکر بجا لیاوسیں وے
گدوں وانگ جاں جوڑ کے گھڑاں تینوں تدوں چھٹ تدبیر دی آنسیں وے
ہتی اٹھ کے گھراں نوں کھسک چلی منگن آنوسیں تاں مینوں جانسیں وے
وارث شاہ وانگوں تیری کراں خدمت موج سجناں دی تدوں مانسیں وے

۳۲۹

سپ شینہنی وانگ کولہنیں نی ماس کھائیں تے رت پینیں نی
کاہے فقر دے نال رہاڑپئیں بھلا بخش سانوں ماپے جیونئیں نی
دکھی جیئو دکھا نہ بھاگ بھریئے سوئین چڑی تے کونج کھنیئیں نی
ساتھوں نشا نہ ہوسیا مول تیری سکے خصم تھوں نال چتینئیں نی
چرخا چائیکے نٹھئیں مرد مارے کسے یارنیں پکڑ پلینئیں نی
وارث شاہ فقیر دے ویرپئیں جرم جتے کراں دیئے ہینئیں نی

۳۳۰

ویہڑے [illegible] دے منگ دا جا وڑیا اگے جٹ بیٹھا گانوں میل دا اے
نگیں پھوک کے ناد کھوکایا سو جوگی گج کے وچ جاء ٹھیل دا اے
ویہڑے وچ اودھوت جا گجیا اے مست ساہن وانگوں جائے پیل دا اے
ہو ہو کر کے سنگھ ٹڈیا سو فیلبان جیوں ہست نوں پیل دا اے

۳۳۱

یاناں نوڑ دے ڈھانڈری اٹھ نٹھی بھن دوہنی دودھ سب ڈولھیا ای
گھت خیر ایس کنک دے موہرے نوں جٹ اٹھ کے روہ ہو بولیا ای
جھرک بھکھڑے دیس دا ایہہ جوگی ایتھے ڈنڈ کیہ آن کے گھولیا ای
صورت جوگیاں دی اکھیں گنڈیاں دیاں داب کنک دے تے جیوں ڈولیا ای
جوگ اکھیاں کڈھ کے گھت تیوڑی لے کے کھپرا ہتھ وچ تولیا ای
وارث شاہ ہن جنگ تحقیق ہویا جموں شاکنی دے اگے بولیا ای

۳۳۲

جٹی بول کے ددھ دی کسر کڈھی سبھے اڑتنیں پڑتنیں پاڑ سٹے
پٹیں داو پڑدادڑے جوگیڑے دے سبھے ٹنگنیں تے ساک چاڑھ سٹے
جوگی روہ دے نال کھڑلت گھتی دھول مار کے دند بھ جھاڑ سٹے
جٹی زمیں تے پٹڑے وانگ ڈھٹھی جیسے واہرو پھٹ کے دھاڑ سٹے
وارث شاہ میاں جویں مار تیشے فرہاد نیں چیر پہاڑ سٹے

۳۳۳

جٹ ویکھ کے جٹی نوں کانگ کیتی ویکھو پری نوں رچھ پتھلیا جے
میری سیاں دی مہن مارجندوں تلک مہر دی ستھ نوں چلیا جے
لوکاں باہوڑی تے فریاد کوکاں میرا جھگڑا چوڑ کر چلیا جے
پنڈوچ ایہہ آن بلا وڑی جیہا چن پچھواڑ وچ ملیا جے
پکڑ لاٹھیاں گبھرو آن ڈھکے وانگ کانڈھویں کٹک دے چلیا جے
وارث شاہ جیسوں دھویاں سرکیاں توں بدل پاٹ کے گھٹاں ہو چلیا جے

۳۳۴

آء آ مہانیاں جدوں کیتی چوہیں ولیں جاں پلم کے آگئے
بچو بچ جاں پھاٹ تے جویں ویری جوگی ہوری بھی جیئو چرا گئے
ویکھو فقر اللہ دے مار جٹی اوس جٹ نوں واعدا پا گئے
جدوں مار چو طرف تیار ہوئی اوتھوں اپناں آپ کھسکا گئے
اک پھاٹ کڈھی سبھے سمجھ گیاں رناں پنڈ دیاں نوں راہ پا گئے
جدوں خصم ملے پچھوں واہراں دے تدوں دھاڑوی کھرے اٹھا گئے
ہتھ لائیکے برکتی جوان پورے کرامات ظاہر دکھلا گئے
وارث شاہ میاں بچے باز چھٹے جان رکھ کے چوٹ چلا گئے

۳۳۵

جوگی منگ کے پنڈتیار ہویا آٹا میل کے کھپرا پوریا ای
کسے ہس کے رگ چاپایا ای کسے جوگی نوں چاء وڈوریا ای
کائی دبک کے جوگی نوں ڈانٹ لیندی کتے انھاں نوں جوگی نے گھوریا ای
پہلے کھیڑیاں دے جھات پائیا سو جویں سوہلویں دا چن پوریا ای

۳۳۶

کیندی ولگناں ویہڑے تے ارل کھوڑاں کیندیاں بکھلاں اتے کھرلانیاں نی
کیندیاں کوریاں چاٹیاں ہنیاں تے کیندیاں کلیاں نال مدھانیاں نی
ایتھے اک پھپھوڑی جیہی بیٹھی کتے نکلیاں گھروں سوانیاں نی
چھت نال ٹنگے ہوئے نظر آون کھوپے ناڑیاں اتے پرانیاں نی
کوئی پلنگ اتے ناگرویل پئی جیہاں رنگ محل وچ رانیاں نی
وارث کواریاں کتنیں کرن پیہناں موئے ماپڑے مختاں آنیاں نی
سہتی آکھیا بھابیئے ویکھنی ہیں پھر یا چج مناکھر سانیاں نی
کتے ہجرے کن پڑا لیتے دھروں لعنتاں ایہہ پرانیاں نی

۳۳۷

جوگی ہیر دے ساہورے جاوڑیا بھکھا باز جیسوں پھرے للور دا جی
آیا خوشی دے نال دو چند ہو کے صوبہ دار جیسوں نواں لاہور دا جی
دھس دے کے ویہڑے وچ جا وڑیا ہتھ کیتا سوتھ دے چور دا جی
جائے الکھ وجائیکے ناد پھوکی سوال پاؤں دا لٹ پٹا لور دا جی
انی کھیڑیاں دی اے پیاریئے ووہٹے نی ہیرے سکھ ہے چاکور دا جی
وارث شاہ ہن اگ نوں جویں پھوی شگن ہویا ای جنگ تے شور دا جی

۳۳۸

چج آکھ توں راولا کہے سہتی تیرا جیوکائی گل لوڑ دا جی

وہیڑے وڑدیاں رکتاں چھڑیاں نی کنڈا وچ کلیجے دی بوڑ دا جی
بادشاہ دے باغ وچ نال چاوڑ پھریں پھل گلاب دا توڑ دا جی
وارث شاہ توں شتر مہار بابھوں ڈانگ نال کوئی منہ توڑ دا جی

۳۹۹

آہو کوارئے اڈ اپرادھنیں نی دھکا دیہہ نابک دے زوردانی
بندے کندھلی نتھلی ہس کڑیاں بہیں روپ بنائیکے موردانی
انی نڈھیئے رکتاں چھیڑ ناہیں ایہہ کم نہیں دھم شوہردانی
وارث شاہ فقیر غریب اتے ویر کڈھیو ای کسے کھوردانی

۳۴۰

کل جانئیکے نال چواء چاوڑ سانوں بھن بھنڈار کڈھایوں وے
اج آن وڑیوں جن وانگ ویہڑے ویر کل دا آن جگایوں وے
گدوں آن وڑیوں وچ چھوہراں دے کنہاں شامتاں آن بھمایوں وے
وارث شاہ رضاء دے کم ویکھو اج رب نے ٹھیک کٹایوں وے

۳۴۱

کچی کوارئے لوڑھ دیئے مارئیے نی ٹونیں ہارئیے آکھ کیہ آہنی ہیں
بھلیاں نال بری کا ہے ہوونی ہیں کائی برے ہی پھاونیں چاہنی ہیں
اساں بھکھیاں آن سوال کیتا کہیاں غیب دیاں رکتاں ڈاہنی ہیں
وچوں پکیے چھیل اچکیے نی راہ جاندڑے مرگ نوں پھاہنی ہیں
گل ہو چکی پھیر چھیڑنی ہیں ہری ساکھ نوں موڑ کے واہنی ہیں
گھر جان سردار دا بھیکھ مانگی ساڈا عرش دا کنگرہ ڈھاہنی ہیں
کیہانال پردیسیاں ویر چایو چنچر ہارئیے آکھ کیہ آہنی ہیں
راہ جاندڑے فقر کہیڑنی ہیں آنہرئیے سنگ کیوں واہنی ہیں
گھر پیڑے دھروئیاں پھیریاں نی ڈھگے وہڑئیے ساہناں نوں واہنی ہیں

آء واسطہ ای نیناں گنڈیاں دا ایہہ گل کویں پچھوں لاہنی ہیں
شکار دریا وچ کھیڈ موئے کیہاں موت وچ مچھیاں پھاہنی ہیں
وارث شاہ فقیراں نوں چھیڑ ناہیں اکھیں نال کیوں ٹھکراں لاہنی ہیں

۳۴۲

انی سنوں بھیناں کوئی چھٹ جوگی وڈی جوٹھ بھیڑا کسے تھانوں دا ہے
جھگڑیل مرکناں گھنڈ مچر رپڑ کھنٹ ایہہ کسے گرانوں دا ہے
پردیسیاں دی نہیں ڈول اس دی ایہہ واقف ہیر دے نانوں دا ہے
گل آکھ کے ہتھ تے پوے مکر آپے لانوں دا آپ بجھانوں دا ہے
ہنیں بھن کے کھپری توڑ سہلی نالے جناں دی جوٹ کھانوں دا ہے
جے میں اٹھ کے پان پت لاء سٹاں ہیچ ایہہ نہ کسے گرانوں دا ہے
کوئی ڈوم موچی اکے ڈھیڈ کنجر اکے چوہڑا کسے سرانوں دا ہے
وارث شاہ میاں واہ لاء رہیاں ایہہ جھگڑیوں باز نہ آنوں دا ہے

۳۴۳

پکڑ ڈھال تلوار کیوں گرد ہوئیں متھا منئیں کرمئیں بھاگئے نی
چنچر ہاریئے ڈاریئے جنگ بازے چھبر کھلے برے نیں لاگئے نی
فساد دی فوج دیئے پیشوائے شیطان دی لک دی تڑاگئے نی
اسیں جٹیاں نال جے کراں جھیڑے دکھ زہد تے کفر کیوں جھاگئے نی
متھا ڈاہ نہیں آء چھڈ پچھا بھنیں جاندے دے مگر نہ لاگئے نی
وارث شاہ فقیر دے قدم پھڑیے چھڈ کبر ہنکارنوں تیارگئے نی

۳۴۴

چکی ہانیاں وچ وچار پوندی ایہہ دی دھم تنور تے بھٹھ ہے نی
کم ذات کپتڑا ڈھیڈ بیڈا ڈبی پورے وے نال دی چھٹھ ہے نی
بھیڑوکار کھوٹا ٹھگ ماجھڑے دا جیھارن ریولی دا ہٹھ ہے نی

منگ کھان حرام مشٹنڈیاں نوں وڈا سارہشدھات دی لُٹھ ہے نی
مشٹنڈڑے ترت پچھان لیندے کم ڈاہ دیہو ایہہ بھی جٹ ہے نی
ایہہ جٹ ہے پرجھگا پٹ ہے نی ایہہ چودھری چوڑ چپٹ ہے نی
گداں لدیاں ایہہ سئیں چھٹ ہے نی بھانویں ویلنیں دی ایہہ لٹھ ہے نی
وارث شاہ نہ ائیں تے رسا مٹھا ایہہ کاٹھے کماد دی گٹھ ہے نی

۳۴۵

ویہڑے والیاں دانیاں آن کھڑیاں کیوں بولدے تسیں دیوانڑے نی
کریے کاس تھوں کھوجدی نال جوگی ایہہ جنگلی کھڑے نمانڑے نی
منگ کھانیکے سدا اوہ دیس تیاگن تنبو آس دے ایہہ نہ تان دے نی
جاپ جان دے رب دی یاد والا اڈے جھگڑے ایہہ نہ جان دے نی
سدا رہن اداس نراس ننگے برچھ بھوگ کے سیال لنگھانوں دے نی
وارث شاہ پراساں معلوم کیتا جتی جوگی دونویں اس بان دے نی

۳۴۶

نیناں ہیرویاں ویکھ کے آہ بھروا وانگ عاشقاں اکھیاں میٹ دا ای
جویں خصم کپتڑا رن بھندی کیتی گل نوں پیا گھسیٹ دا ای
رناں گنڈیاں وانگ فرنچ کردا تورن بارڑا لگڑی پریت دا ای
گھت گھگری بہے ایہہ وڈا ٹھٹھرا استاوڑا ایہہ میت دا ای
چوہنڈی وکھیاں دے وچ وڈھ لیندا پچھوں آپنی وار پھر چیک دا ای
اکے خیر ہتھا نہیں ایہہ راول اکے چیلڑا کسے پلیت دا ای
نہ ایہہ جن نہ بھوت نہ رچھ باندر نہ ایہہ چیلڑا کسے اتیت دا ای
وارث شاہ پریم دی زیل نیاری نیارا انترہ عشق دے گیت دا ای

۳۴۷

ایہہ مثل مشہور ہے جگ سارے کرم رب دے جیڈ نہ مہرے نی

ہنر جھوٹھ کمان لاہور جیہی اتے قاروں جیڈ نہ سحر ہے نی
چغلی نہیں دیپالپور کوٹ جیہی اوہ نمرود دے تھانوں بے مہر ہے نی
نقش چین تے مشک نہ ختن جیہا یوسف زیب نہ کسے دی چہرہے نی
میں تاں توڑ ہشدھات دے کوٹ سٹاں تینوں دس کھاں کاس دی وہرہے نی
بات بات تیری وچ ہیں کامن وارث شاہ دا شعر کیہ سحر ہے نی

۳۴۸

کوئی اساں جیہا ولی سندھ ناہیں جگ آنوں دا نظر ظہور جیہا
دستار بجوازیوں خوب آوے اتے بافتہ نہیں قصور جیہا
کشمیر جیہا کوئی ملک نہیں، نہیں چاناں چند دے نور جیہا
اگے نظر دے مزہ معشوق دا اے اتے ڈھول نہ سوہندا دور جیہا
نہیں رن کلکڑ تدھ جہی نہیں زلزلہ حشر دے صور جیہا
ستی جیڈ نہ ہور جھگڑیل کوئی اتے سوہناں ہور نہ حور جیہا
کھیڑیاں جیڈ نہ نیک نصیب کوئی، کوئی تھانوں نہ بیت معمور جیہا
سہج وسدیاں جیڈ نہ بھلا کوئی برا نہیں جے کم فتور جیہا
ہینگ جیڈ نہ ہور بدبو کوئی باس دار نہ ہور کچور جیہا
وارث شاہ جیہا گنہگار ناہیں، بخشنہار نہ رب غفور جیہا

۳۴۹

جوگ دس کھاں کدھروں ہویا پیدا کتھوں ہویا سنداس بیراگ ہے وے
کیتے رامہ ہین جوگ دے دس دیکھاں کتھوں نکلیا جوگ دا راگ ہے وے
ایہہ کھپری سیلیاں ناد کتھوں کس بدھییا جٹاں دی پاگ ہے وے
وارث شاہ بھبوت کس کڈھیائی کتھوں نکلی پوجنی آگ ہے وے

۳۵۰

مہاندیو تھوں جوگ دا پنتھ بنیاں دیودت ہے گورو سنیاسیاں دا

راما نندتھوں سب بیراگ ہویا پرم جوت ہے گورو اواسیاں دا
برہماں برہمناں دا رام ہندواں دا بشن اتے مہیس سب راسیاں دا
ستھرا ستھریاں دا نانگ واسیاں دا شاہ مکن ہے منڈے ابھاسیاں دا
جیویں سید جلال جلالیاں دا تے اویس قرنی کھلے کاسیاں دا
جیویں شاہ مدار مداریاں دا انصار انصاریاں طاسیاں دا
وشٹ زبان ویراگیاں داشی کشن بھگوان ابھاسیاں دا
حاجی نوشہ نوشاہیاں دا اتے بھگت کبیر جلاسیاں دا
دستگیر دا قادری سلسلہ ہے فرید ہے چشت عباسیاں دا
جھیا ٹھیر پیر ہے موچیاں دا شمس پیر سنیاریاں چاسیاں دا
نام دیو ہے گرو جیوں چھینبیاں دا لقمان لوہار ترکھاسیاں دا
خواجہ خضر ہے میاں مہانیاں دا نقشبند مغلاں چغتاسیاں دا
سرور سخی بھرائیاں سیوکاں دا لعل بیگ ہے چوہڑیاں خاصیاں دا
تل راجہ ہے گرو جواریاں دا شاہ شمس سنیاریاں ہاسیاں دا
شیث ولد آدم جولاہیاں دا شیطان ہے پیر مراسیاں دا
وارث شاہ جیوں رام ہے ہندواں دا تے رحمان ہے مومناں خاصیاں دا
جویں حاجی گلگو کھمیار مَن شاہ علی ہے رافضیاں پاسیاں دا
سلمان پارس پیرنائیاں دا علی رنگریز نیلاریاں درزیاں دا
عشق پیر ہے عاشقاں ساریاں دا بھکھ پیر ہے مستیاں پاٹیاں دا
حسو تیلی جیوں پیر ہے تیلیاں دا سلیمان ہے جن بھوتاسیاں دا
سوٹا پیر ہے وگڑیاں تگڑیاں دا داؤد ہے زرہ نواسیاں دا

۳۵۱

پھرن برا ہے جگ تے انہاں تائیں جے ایہہ پھرن تاں کم دے مول ناہیں
پھرے قول زبان دا جوان رن تھیں ستر دار گھر چھوڑ معقول ناہیں
رضاء اللہ دی حکم قطعی ہے جی قطب کوہ کعبہ معمول ناہیں

۳۵۴

ریس جوگیاں دی تیتھوں نہیں ہندی ہونساں کیہاں جٹاں رکھائیاں دیاں
بے شرم دی موچھ جیہوں پوچھ بدھی جیہاں منجراں پٹ دے وھائیاں دیاں
تان سین جیہا راگ نہیں بن دا لکھ صفاں جے ہون بھرائیاں دیاں
اکھیں ڈٹھیاں نہیں توں چوبرا وے پرم کٹھیاں برہوں ستائیاں دیاں
سرمن داڑھی کھیہ لائیا ای قدراں ڈٹھیوں اڈیاں چائیاں دیاں
تیری چراچر برکدی جیبھ ایویں جیوں مرکدیاں جتیاں سائیاں دیاں
لنڈیاں نال گھلناں مندے بول بولن نہیں چالیاں بھلیاں دیاں جائیاں دیاں
نہیں کھیوں چوہڑا ہوئے واقف خبراں جان دے چوہڑے کھائیاں دیاں
نہیں فقر دے بھیت دا ذرا واقف خبراں تدھ نوں مہیں چرائیاں دیاں
چتر سواہ بھرے ویکھ مگر لگوں جویں کتیاں ہوں قصائیاں دیاں
جیہڑیاں سون اجاڑ وچ وانگ نچر قدراں اوہ کیہ جان دے وائیاں دیاں
گدوں وانگ جاں رجیوں کریں مستی کچھاں سنگھنائیں رناں پرائیاں دیاں
بابو نہیں پورا تینوں کوئی ملیا اجے ٹوہیوں بکاں مائیاں دیاں
پوچھاں گائیں توں مہیں دیاں جوڑنائیں کھریاں مہنیں نوں لاوناں گائیاں دیاں
ہاسا آوندا ویکھ کے سفل دا ای گلاں طبع دیاں ویکھ خفتائیاں دیاں
میاں کون چھڈا وی آن تینوں دھمکاں پون گیاں جدوں کنائیاں دیاں
گلاں عشق دے والیاں تھلیں رلیاں کچے گھڑے تے ویہن لڑھائیاں دیاں
پریاں نال کیہ دیواں نوں آکھ لگے جنہاں وکھیاں بھینیاں بھائیاں دیاں
ایہہ عشق کیہ جان دے چاک چوبر خبراں جان دے روٹیاں دھائیاں دیاں
وارث شاہ نہ بیٹیاں جنہاں جنیاں قدراں جان دے نہیں جوائیاں دیاں

۳۵۵

اسیں ستے مول نہ ڈراں تیتھوں تکھے دیدڑے تانڈری سار دے نی
ہاتھی نہیں تصویر دا قلعہ ڈھائے شیر مکھیاں تھوں نہیں ہار دے نی

کہے کانوں دے ڈھور نہ کدی موئے شیر پھویاں توں نہیں ہار دے نی
پھٹ ہین لڑائی دے اصل ڈھائی ہور اینویں پیار پیار دے نی
اکے مارناں اکے تاں آپ مرناں اکے نس جاناں اکے سار دے نی
ہمت ست بروت سرین بھارے ایہہ گھبرو کسے نہ کار دے نی
بنھ توریئے جنگ نوں دھک کرکے سگوں انگلیاں نوں پچھوں مار دے نی
سڑان کپڑے ہون تحقیق کالے جیہڑے گوشے ہون لوہار دے نی
جھوٹھے منیں نال نہ جوگ جاندا سنگ گلے نہ نال پھوہار دے نی
خیر دتیاں مال نہ ہوئے تھوڑا بوہل تھڑے نہ چرے کوٹار دے نی
تیں تاں کیتا ساتوں مارنیں دا تینوں ویکھ لے یارہن مار دے نی
جیہا کرے کوئی تیہا پاؤندائی سچے واعدے پروردگار دے نی
وارث شاہ میاں رن بھونکنی نوں فقر پائے جڑیاں چائے مار دے نی

۳۵۶

تیریاں سلیاں تھوں اسیں نہیں ڈردے کوئی ڈرے نہ بھیل دے سانگ کولوں
اینویں ماری دا جائیں ایس پنڈوں جویں کھسکدا کفر اے بانگ کولوں
سرکج کے ٹریں گا جہل جٹا جویں سپ اٹھ چلے ہے ڈانگ کولوں
اینویں کھپری سٹ کے جائیں گاتوں جویں دھاڑ دی سرکدا کانگ کولوں
میرے ڈھیاں کنبسی جان تیری جویں چور دی جان چھلانگ کولوں
تیری ٹوٹنی پھرے ہے سپ وانگوں آئے رناں دے ڈریں اپانگ کولوں
ایویں خوف پوسی تینوں ماریں دا جویں دھکدا پیرالانگ کولوں
وارث شاہ ایہہ جوگیڑا مویا پیا پانی دین گیاں جدوں پور سانگ کولوں

۳۵۷

کیہاں آن پنچاتیاں جوڑیاں نی اسیں رن نوں ریوڑی جانتیں ہاں
پھڑیئے چتھ کے لیئے لنگھا پل وچ تنبو ویر دے نت نہ تانتیں ہاں
لوگ جاگ دے مہریاں نال پر چن اسیں خواب اندر موجاں مانتیں ہاں

سوگ چھان دے بھنگ تے شرہتاں نوں اسیں آدمی نظر وچ چھاتیں ہاں

۳۵۸

جیٹھ مینہ تے سیال نوں واوٴمندی کتک ماہنگھ وچ منع انھیریاں نیں
رووں ویاہ وچ گاوناں وچ سیاپے ستر مجلساں کرن مندریاں نیں
چغلی خاونداں دی بدی نال مئیں کھائے لون حرام بدخیریاں نیں
حکم ہتھ کمذات دے سونپ دیناں نال دوستاں کرنیاں ویریاں نیں
چوری نال رفیق دے دغا پیراں پرنار پرمال دیاں سیریاں نیں
غیبت ترک صلوٰۃ تے جھوٹھ مستی دور کرن فرشتیاں طیریاں نیں
مڑن قول زبان دا پھرن پیراں برے دناں دیاں ایہہ بھی پھیڑیاں نیں
لڑن ناں فقیر سردار یاری کڈھ گھتاں مال دسیریاں نیں
میرے نال جوکھیڑیاں وچ ہوئی خچر وادیاں ایہہ سبھ تیریاں نیں
بھلے نال بھلیائیاں بدی بریاں یاد رکھ نصیحتاں میریاں نیں
بناں حکم دے مرن نہ اوہ بندے ثابت جنہاں دے رزق دیاں ڈھیریاں نیں
بدرنگ نوں رنگ کے رنگ لایو واہ واہ ایہہ قدرتاں تیریاں نیں
ایہا گھت کے جاووڑا کروں کملی پئی گرو میرے گھتیں پھیریاں نیں
وارث شاہ اساں نال جادواں دے کئی رانیاں کیتیاں چیریاں نیں

۳۵۹

اساں جادوڑے گھول کے سبھ پیتے کراں باورے جادواں والیاں نوں
راجے بھوج جیہے کیتے چائے گھوڑے نہیں جان دا ساڈیاں چالیاں نوں
سکے بھائیاں نوں کرن نفر راجے تے راج بہانوں دے سالیاں نوں
سر کپ رسالونوں وخت پایا گھت مکر دے رولیاں رالیاں نوں
رانوں لنک لٹائیکے گرد ہویا سیتا واسطے بھیت دے کھالیاں نوں
یوسف بندوچ پائے ظہیر کیتا سستی وخت پایاں اٹھاں والیاں نوں
رانجھا چار کے مہیں فقیر ہویا ہیر ملی جے کھیڑیاں سالیاں نوں

روڑ وڑھ کے ڈکرے ندی پایا تے جلالی دے ویکھ لے چالیاں نوں
پھوکو عمر بادشاہ خواہ ہوئے ملی مارون ڈھول دے رالیاں نوں
ولی بلعم باعور ایمان دتا ویکھ ڈوبیا بندگی والیاں نوں
مہینوال تھوں سوہنی رہی اینویں ہور پچھ لے عشق دے بھالیاں نوں
اٹھاراں کھوہنی کٹک لڑ موئے پانڈو ڈوب ڈاب کے کٹھیا کھالیاں نوں
رناں مار لڑائے امام زادے مار گھتیا پیریاں والیاں نوں
وارث شاہ توں جوگیاں کون ہنا ایں اوڑک بھریں کاساڑیاں ہالیاں نوں

۳۶۰

آء نڈھیئے غیب کیوں وڑھیا ای ساڑے نال کیہہ رکتاں لائیاں نی
کریں نراں دے نال برابری کیوں آکھ تساں وچ کون بھلیائیاں نی
بیکساں دا کوئی نہ رب باجھوں تسیں دونویں نناں بھرجائیاں نی
جیہڑا رب دے ناؤں تے بھلا کری اگے ملن گیاں اوس بھلیائیاں نی
اگے تہاں دا حال زبون ہوسی وارث شاہ جو کرن برائیاں نی

۳۶۱

مرد صاد ہیں چہرے نیکیاں دے صورت رن دی میم موقوف ہے نی
مرد عالم فاضل اصل قابل کسے رن نوں کون وقوف ہے نی
صبر فرح ہے مناں نیک مرداں ایتھے صبر دی واگ معطوف ہے نی
دفتر مکر فریب تے خچر والیاں انہاں پتیاں وچ ملفوف ہے نی
رن ریشمی کپڑا منع مسلے مرد جوز قیدار مشروف ہے نی
وارث شاہ ولایتی مرد میوے اتے رن مسواک دا صوف ہے نی

۳۶۲

دوست سوئی جو بپت وچ بھیڑ کٹے یارسوئی جو جان قربان ہووے
شاہ سوئی جوکال وچ بھیڑکٹے گل بات دا جو نگہبان ہووے

گانوں سوئی جو سیال وچ ددھ دیوے بادشاہ سوئی جوشبان ہووے
نارسوئی جو مال بن بیٹھ جالے پیادہ سوئی جو بھوت مسان ہووے
امساک ہے اصل افیم باجھوں غصے بناں فقیر دی جان ہووے
سوئی روگ جو نال علاج ہووے تیر سوئی جو نال کمان ہووے
کنجر سوئی جو غیرتاں باجھ ہوون جویں بھابڑا بناں اشنان ہووے
قصبہ سوئی جو ویڑ بن پیا وسے جلاد سوئی جو مہربن جان ہووے
کواری سوئی جو کرے حیا بہتا نیویں نظر تے باجھ زبان ہووے
بناں چور تے جنگ دے دیس وسے پت سوئی بن ان دے پان ہووے
سید سوئی جو شوم نہ ہووے کاذب زانی سیاہ تے ناقہروان ہووے
چاکر عورتاں سدا بے عذر ہوون اتے آدمی بے نقصان ہووے
پڑھاں جاوے بھیسیاں چوہڑا وسے متاں منگنوں کوئی ودھان ہووے
وارث شاہ فقیر بن حرص غفلت یاد رب دی وچ مستان ہووے

۳۶۳

کارساز ہے رب تے پھیر دولت سبھو دولتاں پیٹ دے کارنیں نی
نیک مردتے نیک ہی ہووے عورت انہاں دونہاں نیں کم سوارنیں نی
پیٹ واسطے پھرن امیر در در سید زادیاں نے گدھے چارنیں نی
پیٹ واسطے پری تے حورزاداں جاہن جن تے بھوت دے وارنیں نی
پیٹ واسطے رات نوں چھوڑ گھر در ہو پاہرو ہو کرے مارنیں نی
پیٹ واسطے سبھ خرابیاں نیں پیٹ واسطے خون گزارنیں نی
پیٹ واسطے فقر تسلیم توڑن سبھو سمجھ لے رنیں گوارنیں نی
ایس زمین نوں واہندا ملک مکا اتے ہو چکے وڈے کارنیں نی
گاہون ہورتے راہک ہور اس دے خاوند ہور دم ہورناں مارنیں نی
مہربان جے ہووے فقیر اک پل تساں جہے کروڑ لکھ تارنیں نی
وارث شاہ جے رن نیں مہر کیتی بھانڈے بول دے کھوہل منہ مارنیں نی

۳۶۴

رب جیڈ نہ کوئی ہے جگ داتا زمین جیڈ نہ کسے دی صابری وے
مجھیں جیڈ نہ کسے دے ہون جیرے راج ہند پنجاب نہ بابری وے
چند جیڈ چالاک نہ سرد کوئی حکم جیڈ نہ کسے اکابری وے
آسمان دے جیڈ نہ کسے پلا رعیت جیڈ نہ خصم دی جابری وے
برا کسب نہ نوکری جیڈ کوئی یاد حق دی جیڈ اکابری وے
موت جیڈ نہ سخت ہے کوئی چھی اوتھے کسے دی ناہیوں نابری وے
مازادیاں جیڈ نہ کسب بھیڑا کمذات نوں حکم ہے کھابری وے
رن ویکھنی عیب فقیر تائیں بھوت وانگ ہے سراں تے بابری وے
وارث شاہ شیطان دے عمل تیرے داڑھی شیخ دی ہو گئی جھابڑی وے

۳۶۵

رن ویکھن عیب ہے انھیاں نوں رب اکھیاں دتیاں ویکھنیں نوں
سبھ خلق دا ویکھ کے لیو مجرا کرو دید ایس جگ دے پیکھنیں نوں
راؤ راجیاں سراں تے داؤ لائے ذرا جانکے اکھیاں سیکنیں نوں
مہاں دیو جہے پاربتی اگے کام لیانوں داسی متھا ٹیکنیں نوں
سبھا دید معاف ہے عاشقاں نوں رب نین دتے جگ ویکھنیں نوں
عزرائیل ہتھ قلم لے ویکھدا ای تیرا نام ایس جگ توں چھینکیں نوں
وارث شاہ میاں روز حشر دے نوں انت سدیئے گا لیکھ لیکھنیں نوں

۳۶۶

جہی نیت ہے تہی مراد ملیا گھرو گھری چھائی سربانوناں ایں
پھریں منگدا بھونکدا خوار ہندا لکھ دنغے گھنڈ جگانوناں ایں
سانوں رب نے دودھ تے دہیں دتا پچھا کھانوناں اتے ہنڈانوناں ایں
سونا ں ریڑا پین کے اسیں بیٹھے وارث شاہ توں جیو بھرمانوناں ایں

۳۶۷

سوئیناں رپڑا شان سوانیاں داتوں تاں نہیں اصیل نی گولیئے نی
گدھا اردکاں نال نہ ہوئے گھوڑا بانبہ پری نہ ہووے یرولیئے نی
رنگ گورڑے نال توں جگ مٹھا وچوں گناں دے کارنیں پولیئے نی
ویہڑے وچ توں کنجری وانگ نچیں چوراں یاراں دی وچ وچولیئے نی
اساں پیر کیہا تے توں ہیر آکھیں بھل گئی ہیں سخن وچ بھولیئے نی
انت ایہہ جہان ہے چھڈ جاناں اڈے کفر اپڑاوھ کیوں تولیئے نی
فقر اصل اللہ دی ہین مورت اگے رب دے جھوٹھ نہ بولیئے نی
حسن متے بوب کہ سوئن چڑیئے نیناں والیئے شوخ مولیئے نی
تاہنڈا بھلا تھیوے ساڈا چھڈ پچھا ابا جیونیئے آلیئے بھولیئے نی
وارث شاہ کیتی گل ہو چکی موت وچ نہ مچھیاں ٹولیئے نی

۳۶۸

چھیڑ کھنداں بھیڑ مچاوناں ہئیں سیکاں لنگ تیرے نال سوٹیاں دے
اسیں جٹیاں ہان پلٹیاں ہاں نک پاڑ سٹے جنہاں جھوٹیاں دے
جدوں مہلیاں پکڑ کے گرد ہوئیے پستے کڈھیئے چھینیاں کوٹیاں دے
جٹ کھیرنیں کنگے اتے سوٹے ایہہ علاج ہیں چتراں موٹیاں دے
لپڑ شاہ دا بالکا شاہ جھکڑ تیتھے ول ہین وڈے لپوٹیاں دے
وارث شاہ روڑا سرکن پاٹے ایہہ حال چوراں یاراں کھوٹیاں دے

۳۶۹

فقر شیر دا آکھدے ہیں برقع بھیت فقر دا مول نہ گھولیئے نی
دودھ صاف ہے ویکھناں عاشقاں دا شکر وچ پیاز نہ کھولیئے نی
سرے خیر سوہس کے آن دیجے لئے دعاتے مٹھڑا بولیئے نی
لیئے آکھ چھڑائیکے دودھ پیسہ پر تول تھیں گھٹ نہ تولیئے نی

برا بول نہ رب دیاں پوریاں نوں نی بے شرم کیتے تولیئے نی
مستی ناں فقیراں نوں دئیں گالیں وارث شاہ دو کھوک منو لیئے نی

۳۷۰

اسیں بھوت دی عقل گوائے دیئے ساتوں لائے بھبوت ڈراوناں ایں
ترنجن ویکھناں وہوٹیاں چھیل کڑیاں اوتھے کنگ دی تار وجاوناں ایں
میری بھابھی دے نال توں رمز ماری بھلا آپ نوں کون سداوناں ایں
اوہ پئی حیران ہے نال زحمت گھڑی گھڑی کیوں پیا اکاوناں ایں
نہ توں وید نہ ماندری نہ ملاں جھاڑے غیب دے کاہنوں پاوناں ایں
چور چوہڑے وانگ ٹیڈھ تیری پئی جاپ دی سری بھناوناں ایں
کدی بھوتاں ہوٹیکے جھنڈ کھولیں دی جوگ دھاری بن آوناں ایں
اٹ سٹ پگواڑتے کوار گندل ایہہ بوٹیاں کھول وکھاوناں ایں
دارو نہ کتاب نہ ہتھ شیشی آکھ کاہ دا وید سداوناں ایں
جاہ گھروں اساڈیوں نکل بھکھے ہنیں جٹاں دی جوٹ کھوہاوناں ایں
کھوہ باہریاں کھپری بھن توڑوں ہنیں ہور کیہ مونہوں اکھاوناں ایں
رناں بلعم باعور دا دین کھوہیا وارث شاہ توں کون سداوناں ایں

۳۷۱

اساں مختاں ڈاہڈیاں کیتیاں نی انی گنڈیئے ٹھیٹھریئے جٹیئے نی
کرامات فقیر دی ویکھ ناہیں خیر رب تھوں منگ کوہتیئے نی
کن پائیاں نال نہ ضد کیجے انھیں کھوہ وچ جہات نہ گھتیئے نی
مست نال تکبرے رات دہیں کدی ہوش دی اکھ ابھرتیئے نی
کوئی دکھ تے درد نہ رہے بھورا جھاڑا مہرا جنہاں نوں گھتیئے نی
پڑھ پھوکیئے اک عزمت سیفی جڑھ جن تے بھوت دی پٹیئے ن
تیری بھابھی دے دکھڑے دور ہوون اسیں مہر جے چا پلٹیئے نی
مونہوں مٹھڑا بول تے موم ہو جا کھی ہوئے نہ کملیئے جٹیئے نی

جاندے سب ازار یقین کرے وارث شاہ دے پیر جے چٹّے نی

۳۷۲

پھر پہنچیا بیر بتالیا وے اوکھے عشق دے جھاڑے پاوئیں وے
نیناں ویکھ مارنی پھوک ساہویں تے پریم دے ناگ جگاوئیں وے
کدوں یوسفی طب میزان پڑھیوں دستور علاج سکھاوئیں وے
قرطاس سکندری طب اکبر تے ذخیروں باب سناوئیں وے
قانون موجز تحفہ مومنی بھی کفایہ منصوری تھیں پاوئیں وے
پران سنگلی وید منوت سیرت زکھنڈے دے دھیان بھلاوئیں وے
قرابا دین شفائی تے قادری بھی متفرقہ طب پڑھ جاوئیں وے
رتن جوت تے شانکھ بلمیک سوجن سکھ دیہہ گنگا تھیں آوئیں وے
فیلسوف جہان دیاں اسیں رناں ساڈے مکر دے بھیت کس پاوئیں وے
افلاطون شاگرد غلام ارسطو لقمان تھیں پیر دھواوئیں وے
جن ایس نوں جھنگ سیال والے قابو کیے وے ایہہ نہ آوئیں وے
گلاں چاۓ چواۓ دیاں بہت کریں ایہہ روگ نہ تدھ تھیں جاوئیں وے
انہاں مکریاں تھوں کون ہووے چنگا ٹھگ پھردے نیں رناں ولاوئیں وے
جیہڑے مکر دے پیر کھلار بیٹھے بناں پھاٹ کھادے نہیں جاوئیں وے
منہ نال کیہاں جیہڑے جاہن ناہیں ہڈ گوڈرے تنہاں بھناوئیں وے
وارث شاہ ایہہ مار ہے وست ایسی جن بھوت تے دیوانوئیں وے

۳۷۳

ایہا رسم قدیم ہے جوگیاں دی اوہنہوں مار دے نیں جہڑی ٹرکدی ہے
خیر منگن گۓ فقیر تائیں اگوں کتیاں وانگر گھرکدی ہے
ایہہ خصم نوں کھان نوں کویں دیسی جیہڑی خیر دے دین نوں جھرکدی ہے
اڈی پیرنی کہ پہلوانی ہے اکے کنجری ایہہ کسے ترکدی ہے
سلے پھوک کے اگ شتابیاں نوں پچھوں سرد پانی ویکھ برکدی ہے

رن گھنڈنوں جدوں پیزار وجن اوتھوں چپ چپاتڑی سرکدی ہے
اک جھٹ دے نال میں پٹ لینی جھڑی زلف گلھاں اتے لڑکدی ہے
سیانیں جان دے نیں دھنی جائے جھوٹی جیہڑی ساہناں دے موترے کھرکدی ہے
فقر جاں منگن خیر بھکھ مردے آگوں سگاں وانگوں سگ درکدی ہے
لنڈی پاہڑی نوں کھیت ہتھ آیا پئی اپروں اپروں مرکدی ہے
اوسدے مور پھردے اتے لون چترڑ سوامنی مطہر بھی پھرکدی ہے

۳۷۴

جیہڑیاں لین اڈاریاں نال بازاں اوہ بلبلاں ٹھیک مرندیاں نیں
اونہاں ہرنیاں دی عمر ہو چکی پانی شیر دی جوہ دا پیندیاں نیں
اوہ ڈائیناں جان کباب ہوئیاں جیہڑیاں ہیڑیاں نال کھیندیاں نیں
اوہ آکدن پھیر سن آن گھوڑے کڑاں جنہاں دیاں نت سنیندیاں نیں
تھوڑیاں کرن سہاگ دیاں اوہ آساں جیہڑیاں دھاڑویاں نال منگیندیاں نیں
جوکاں اک دن پکڑ نچوہیں گیاں ان پنیں لہونت پیندیاں نیں
دل مال دتیے لکھ کنجری نوں کدی دلوں محبوب نہ تھیندیاں نیں
اک دن پکڑیاں جان گیاں حاکماں دے پر سیج تے نت چڑھیندیاں نیں
اک دن گڑے وساسن ایہہ گھٹاں ہاٹھاں جوڑ کے نت گھرندیاں نیں
تیرے لون موہڈے ساڈے لون ناڑے مشکاں کے دیاں اج بھجیندیاں نیں

۳۷۵

سن ستنے اسیں ہاں ناگ کالے پڑھ سیفیاں زہد کمانونیں ہاں
مکر فن نوں بھن کے صاف کر دے جن بھوت نوں ساڑ وکھاونیں ہاں
نقش لکھ کے پھوک ٹیین دیئے سائے سول دی ذات گوانونیں ہاں
دکھ بلائے تے جائے تنگی قدم جنہاں دے ویہڑیاں پاونیں ہاں
سنیں تسمیہ پڑھاں اخلاص سورت جڑھاں ویڑیاں پٹ وکھاونیں ہاں
دلوں حب دے چائے تعویذ لکھے اسیں رٹھڑے یار ملاونیں ہاں

جیہڑا مارناں ہووے تاں کیل کرکے ایتوار مسان جگاونیں ہاں
جیہڑے گبھرو توں رہے رن وڑ لونگ مندر چائے کھواونیں ہاں
جیہڑے یار نوں یارنی ملے ناہیں پھل مندر کے چائے سنگھاونیں ہاں
انہاں وہوٹیاں دے دکھ درد جاندے پڑھ بک تے ہتھ پھراونیں ہاں
کیل ڈائیناں کچیاں پکیاں نوں دند بھن کے لٹاں مناونیں ہاں
جاں سحر جادو جری بھوت کدی کنڈا کیل دوالے دا پاونیں ہاں
کسے نال جے ویر کرودھ ہووے اوہنوں بھوت مسان چمڑا ونیں ہاں
برا بول دی جیہڑی جوگیاں نوں سرمن کے گدھے چڑھاونیں ہاں
جیندے نال مدیڑا ٹھیک ہووے اوہنوں بیر بتال پہنچاونیں ہاں
ایس کھیڑیاں دے گھروں اک بوٹا حکم رب دے نال پٹاونیں ہاں
وارث شاہ جے ہور نہ داؤ لگے سر پریم جڑیاں چائے پاونیں ہاں

۳۷۶

محبوب اللہ دے لاڈرے ہو ایس ووہٹڑی نوں کوئی سول ہے جی
کوئی گجھڑا روگ ہے ایس دھاناں پئی نت ایہہ رہے رنجول ہے جی
ہتھوں لہڑی وہندی لاہو لتھڑی بھی دیہی ہوجاندی مختول ہے جی
مونہوں مٹھڑی لاڈ دے نال بولے ہر کسے دے نال معقول ہے جی
موہڈا پیا ہے جھگڑا نت ساڈا ایہہ ووہٹڑی گھرے دا مول ہے جی
میرے ویر دے نال ہے ویر اسدا جیہا کافراں نال رسول ہے جی
اگے ایسدے ساہو رے ہتھ بدھی جو کجھ آکھدی سب قبول ہے جی
ایہہ پلنگ تے کدی نہ اٹھ بیٹھے ساڈے ڈھڈھ وچ پھرے ڈنڈول ہے جی

۳۷۷

ہتھ ویکھ کے کرو علاج اسدا ہتھ بنھ کے بینتی کراں تینوں
ناڑی ویکھ کے کراں علاج ایس دا جے ایہہ اٹھ کے ہتھ وکھائے مینوں
نبض ویکھ کے ایس دی کراں کاری دے ویدناں سب بتائے مینوں

روگ کاس تھوں چلیا کرے ظاہر مزہ منہ دا دے سنائے مینوں
وارث شاہ میاں چھتی روگ کٹاں پلک موت تھیں لیاں بچائے تینوں

۳۷۸

کھنگ کھرک تے ساہ تے اکھ آئے سوہل وندی پیڑ گوانوناں ہاں
قولنج تپ دق تے محرقہ تپ اوہنوں کاہڑیاں نال گوانوناں ہاں
سرسام سودا، زکام نزلہ ایہہ شربتاں نال پٹانوناں ہاں
سل نفخ تے استسقا ہووے لحم طبل تے واوَ ونجانوناں ہاں
لوط پھوڑیاں اتے کھنیر چنبل تیل لائیکے جڑھاں پٹانوناں ہاں
ہووے پیٹ دی پیڑ کے ادھ سیسی اوہدے گنھا دینہ اٹھویں پاوناں ہاں
ادھرنگ مکھ بھوں گیا ہووے جس دا شیشہ حلب دا کڈھ وکھاوناں ہاں
مرگی ہوس تاں لاہ کے پیر چھتر رکھ نک تے چائے سنگھانوناں ہاں
جھولا مار جائے جیہڑے روگیاں نوں سوئی تیل سہانجناں لانوناں ہاں
بانہہ سک جائے تنگ سن ہووے تدوں پین دا تیل ملانوناں ہاں
رن مردنوں کام جے کرے غلبہ دھنیاں بھیوں کے چاء پواناں ہاں
نامردنوں چیچ وہٹیاں دا تیل کڈھ کے نت ملاوناں ہاں
جے کسے نوں باد فرنگ ہووے رسکپورتے لونگ دواوناں ہاں
پرمیو سوزاک تے چھاہ موتی اوہنوں اندری جھاڑ دواوناں ہاں
اتیسار نباہیاں سول جیہڑے اسبغول ہی گھول پواوناں ہاں
وارث شاہ جیہڑی اٹھ بے نہیں اوہنوں ہتھ ہی مول نالاوناں ہاں

۳۷۹

لکھ ویدگی وید لگائے تھکے دھروں ٹٹڑی کسے نہ جوڑنی وے
جتھے قلم تقدیر دی وگ چکی کسے ویدگی نال نہ موڑنی وے
جس کم وچ ووہٹڑی ہوئے چنگی سوئی خیر ہی اساں نے لوڑنی وے
وارث شاہ آزار ہو سبھ مڑ دے ایہہ قطعی کسے نہ موڑنی وے

۳۸۰

من ضحک ضحک حکم ہویا گل فقر دی توں نہیں ہسّے نی
جو کجھ کہن فقیر سورب کروا آکھے فقر دے تھوں نہیں نسّیے نی
ہووے خیر تے دیہ داروگ جائے نت پہنئے کھائیے وسّیے نی
بھلا برا جو دیکھئے مست کریئے بھیت فقر دا مول نہ دسّیے نی
ہتھ بنھ فقیر تے صدق کیجے نہیں ٹوپیاں سیلیاں کھسّے نی
دکھ درد تیرے سبھ جان کڑیئے بھیت جیئو دا کھوہل کے دسّیے نی
مکھ کھوہل وکھائے جو ہوویں چنگی نی ایانئیں بھولئیے سسّے نی
رب آن سبب جاں میل دا اے خیر ہوجاندی نال لسّے نی
صلح کیتیاں فتح جے ہتھ آوے کمر جنگ تے مول نہ کسّے نی
تیری درد دا سبھ علاج میتھے وارث شاہ نوں ویدناں دسّیے نی

۳۸۱

سہتی سچ کے آکھ دی چھڈ جتا کھوہ سب نوالیاں سٹیاں نی
ہور سبھ ذاتاں ٹھگ کھادیاں نی پرالیس ویہڑے وچ جٹیاں نی
اساں اتینی گل معلوم کیتی ایہہ جٹیاں ملک دیاں ڈھٹیاں نی
ڈوماں راولاں کونتیاں جٹیاں دیاں جیہاں دھروں شیطان نے چٹیاں نی
پراساں بھی جنہاں نوں ہتھ لایا اوہ بوٹیاں جڑھاں تھیں پٹیاں نی
پوے ڈھڈھ تے عقل دی مار وارث چھاباں چین پریہاں کھٹیاں نی

۳۸۲

ہولی سچ سبھاؤ دی گل کیجے ناہیں کڑ کیئے بولیئے گجھے نی
لکھ جھٹ تر لے پھرے کوئی کروا دتے رب دے باجھ نہ رجیئے نی
دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی لکھ اوگن ہون تاں کجیئے نی
اسیں نظر کریئے ترت ہون چنگے جنہاں روگیاں تے جاوجیئے نی

چوداں طبقاں دی خبر فقیر رکھن منہ تنہاں تھوں کاسنوں کجے نی
جیندے حکم وچ جان تے مال عالم اوس رب تھوں کاہنوں بھجے نی
ساری عمر وی پلنگ تے پئی رہیں اپنے عقل دے نال کجھے نی
شرم جیٹھ تے سوہریوں کرن آئی منہ فقرتھوں کاسنوں کجے نی
وارث شاہ تاں عشق دی نبض دسے جدوں اپنی جان نوں تجے نی

۳۸۳

کہی ویدگی آن مچایا ای کس وید نے دس پڑھایا ہیں
وانگ چودھری آن کے پینچ بنیوں کس چٹھیاں گھل سدھایا ہیں
سیلی ٹوپیاں پہن کے لگڑ وانگوں توں تے شاہ بھولو بن آیا ہیں
وڈے دغے تے فن فریب پھڑیوں اینویں من کے گھون کرایا ہیں
نہ توں جٹ رہیوں نہ توں فقر ہویوں اینویں پاڑ کے کن گوایا ہیں
نہ توں جمیوں نہ کسے مت دتی مڑ پٹ کے کسے نہ لایا ہیں
برے دیہاں دیاں پھیڑیاں ایہہ بنی اج رب نے ٹھیک کنایا ہیں
وارث شاہ کر بندگی رب دی توں جس واسطے رب بنایا ہیں

۳۸۴

تیری طبع چالاک چھل چھدریے نی چور وانگ کیہ سہلیاں سلیاں نیں
پیریں بلیاں ہون پھرندیاں دی تیری جیبھ ہر یاری بلیاں نیں
کیہا روگ ہے دس اس ووہٹڑی نوں اکے مار دی پھریں ٹرپلیاں نیں
کسے ایس نوں چائے مسان گھتے پڑھ ٹھوکیاں ساردیاں کلیاں نیں
سبھس ویدتے دھوپ ہور پھل ہر مل ہرے شرہنہ دیاں چھمکاں گلیاں نیں
جھب کراں میں جتن جھڑ جاہن کامن انی کملینو ہووو نہ ڈھلیاں نیں
ہتھ پھیر کے دھوپ دا کراں جھاڑا پھریں مار دی نیین نیں کھلیاں نیں
رب وید پکا گھر گھلیا جے پھرو ڈھونڈ دیاں پوریاں دلیاں نیں
وارث شاہ پریم دی جڑ ہی گھتی نیناں ہیردیاں کچیاں پلیاں نیں

۳۸۵

میرے نال کیہ پیا ہیں ویر چاکا متھا سوکناں وانگ کیہ ڈاہیا ای
اینویں گھور کے ملک نوں پھریں کھاندا کدی جوترا مول نہ واہیا ای
کسے جوگیڑے ٹھگ فقیر کیتوں انجان گکوہڑا پھاہیا ای
ماپوں باپ گورپیر گھر بار چھڈیو کسے نال نہ قول نباہیا ای
بڈھے باپ نوں روندڑا چھڈ آیوں اس دا عرش دا کنگرہ ڈھایا ای
پیٹ رکھ کے اپناں آپ پالیو کتے رن نوں چائے تراہیا ای
سواہ لایا بان نہ لتھیا ای اینویں کپڑا چھتڑا لاہیا ای
آء اکھنی ہاں ٹل جاہ ساتھوں گاندو ساتھ لدھو ہندو واہیا ای

۳۸۶

مان متنے روپ گمان بھریئے بھیڑو کاریئے گرب گہیلے نی
اڈے فن فریب کیوں کھیڈ نی ہیں کسے وڈے استاد دیئے چیلے نی
ایس حسن دا نانہہ گمان کیجے مان متنے گرب گہیلے نی
تیری بھالی دی نہیں پرواہ سانوں وڈی ہیر دی انگ سہیلے نی
ملے سروں نوں ناہ وچھوڑ دیجے ہتھوں وچھڑیاں سرں نوں ملے نی
کیہا ویر فقیر دے نال چایو پچھا چھڈ انوکھیئے لیلے نی
ایسہ جٹی سی کونج تے جٹ الو پری بدھیا جے گل کھولیئے نی
وارث جنس دے نال ہم جنس ہندے بھورتازناں گدھے نانہہ ملے نی

۳۸۷

ہیر کن دھریا ایسہ کون آیا کوئی ایسہ تاں ہے دردخواہ میرا
مینوں بھور تازن جیہڑا آکھیا ہے اتے گدھا بنایا سوچاء کھیڑا
متاں چاک میرا کویں آن بھاسے اوس نال میں اٹھ کے کراں جھیڑا
وارث شاہ مت کن پڑا رانجھا گھت منداراں منیاں حکم میرا

۳۸۸

بولی ہیر وے اڑیا جاہ ساتھوں کوئی خوشی نہ ہووے تاں ہسئے کیوں
پردیسیاں جوگیاں کملیاں نوں وچوں جیئوڑا بھیت چاء دسیئے کیوں
جیتاں جفا نہ جالیا جائے جوگی جوگ پنتھ وچ آئکے دھسئے کیوں
جے توں انت رناں ول ویکھناں سی واہی جوترے چھڈ کے نسیئے کیوں
جے تاں آپ علاج نہ جانئیں وے جن بھوت دے جا دوڑے دسیئے کیوں
فقر بھارڑے گورڑے ہورہیئے کڑی چڑی دے نال خرخسئے کیوں
جیہڑا کن لپیٹ کے نس جائے گل لگ کے اوس نوں دھسئے کیوں
وارث شاہ اجاڑ کے وسدیاں نوں آپ خیر دے نال وسیئے کیوں

۳۸۹

گھروں سکھناں فقر نہ ڈوم جائے انی کھیڑیاں دی اے غنوریئے نی
کوئی وڈی تقصیر ہے اساں کیتی صدقہ حسن دا بخش لے گوریئے نی
گھروں سروں سو فقر نوں خیر دتیجے نہیں ترت جواب دے ٹوریئے نی
وارث شاہ کجھ رب دے ناؤں دتیجے نہیں عاجزاں دی کالی زوریئے نی

۳۹۰

ہیر آکھ دی جوگیا جھوٹھ آکھیں کون رٹھڑے یار ملاؤں دا ای
ایسا کوئی نہ ملیا میں ڈھونڈ تھکی جیہڑا گیاں نوں موڑلیاوں دا ای
ساڈے چم دیاں جتیاں کرے کوئی جیہڑا جیئوڑا روگ گواؤں دا ای
بھلا دس کھاں چریں وچھنیاں نوں کدوں رب سچا گھر لیاؤں دا ای
بھلا موئے تے وچھڑے کون میلے ایویں جیوڑا لوک ولاؤں دا ای
اک باز تھوں کاؤں نیں کونج کھوہی ویکھاں چپ ہے کہ کرلاؤں دا ای
اس جٹ دے کھیت نوں اگ لگی ویکھاں آن کے کدوں بجھاؤں دا ای
دیاں چوریاں گھیئو دے بال دیوے وارث شاہ جے سناں میں آؤں دا ای

۳۹۱

جداں تیک ہے زمیں آسماں قائم تداں تیک ایہہ واہ سب وہن گے نی
سبھا کبر ہنکار گمان لدے آپ وچ ہے انت نوں ڈہن گے نی
اسرافیل جاں صور قرناء پھوکے تدوں زمین اسمان سبھ ڈہن گے نی
کرسی عرش تے لوح تے قلم جنت نالے دوزخ چھئی ایہہ رہن گے نی
قرعہ سٹ کے پرشن میں لانوناں ہاں دساں انساں نوں اٹھ کے بہن گے نی
نالے پتری پھول کے فال گھتاں وارث شاہ ہوری سچ کہن گے نی

۳۹۲

تسیں چھتیاں نال اوہ مس بھناں تدوں دوہاں داجیو رل گیا سی نی
اوس ونجھلی نال توں نال لٹکاں جیئو دوہاں دا دوہاں نے لیاسی نی
اوہ عشق دے ہٹ وکائے رہیا مہیں کے دیاں چاردا پیاسی نی
نال عشق دے مہیں اوہ چاردا سی تیرا ویاہ ہویا لڑھ گیا سی نی
تسیں چڑھے ڈولی تاں اوہ ہک مہیں ٹمک چاٹیکے نال لے گیا سی نی
ہن کن پڑائے فقیر ہویا نال جوگیاں دے رل گیا سی نی
اج پنڈ تساڈڑے آئے وڑیا اجے لنگھ کے اگانہاں نانہہ گیاسی نی
ہن سنگلی سٹ کے شگن بولاں دویا سانوری تے شگن گیا سی نی
وارث شاہ میں پتری بھال ڈٹھی قرعہ ایہہ نجوم دا پیاسی نی

۳۹۳

چھوٹی عمردیاں یاریاں بہت مشکل پتر مہراں دے کھولیاں چار دے نیں
کن پاڑ فقیر ہو جاہن راجے درد مند پھرن وچ بار دے نیں
رناں واسطے کن پڑا راجے سبھا ذات صفات نگھار دے نیں
بھلے رناں دے آن نصیب ہوون تجن آن بہن کول یار دے نیں
دھن مال گیا سر وکھ کرکے دید باز عاشق دید مار دے نیں

وارث شاہ جاں ذوق دی لگے گدی جوہر نکلے اصل تلوار دے نیں

۳۹۴

جس جٹ دے کھیت نوں اگ لگی اوہ راہکاں وڈھ کے گاہ لیا
لاوے ہار راکھے سبھ وداع ہوئے ناامید ہو کے جٹ راہ لیا
جیہڑے باز تھوں کانوں نیں کونج کھوہی صبر شکر کر باز فنا ہویا
دنیاں چھڈ اداسیاں پہن لیاں سید وارثوں ہن وارث شاہ ہویا

۳۹۵

ہیر اٹھ بیٹھی پتے ٹھیک لگے اتے ٹھیک نشانیاں ساریاں نیں
ایہہ تاں جوگیڑا پنڈت ٹھیک ملیا باتاں آکھدا خوب کراریاں نیں
پتے ونجھلی دے ایس ٹھک دتے اتے مینیں بھی ساڈیاں چاریاں نیں
وارث شاہ ایہہ علم دا دھنی ڈاہڈا کھوہل کہے نشانیاں ساریاں نیں

۳۹۶

بھلا دس کھاں جوگیا چور ساڈا ہن کیہڑی طرف نوں اٹھ گیا
ویکھاں آپ ہن کیہڑی طرف پھردا اتے مجھ غریب نوں کٹھ گیا
رٹھے آدمی گھراں وچ آن ملدے گل سمجھ جا بدھڑی مٹھ گیا
گھر وچ پوندا گناں سجناں دا یار ہورنہیں کٹے گھٹ گیا
گھر یار تے ڈھونڈ دی پھریں باہر کتے محل نہ ماڑیاں اٹھ گیا
سانوں صبر آرام تے چین نہیں وارث شاہ جدوکناں رٹھ گیا

۳۹۷

ایس گھنڈوچ بہت خرابیاں نیں اگ لائیکے گھنڈ نوں ساڑیئے نی
گھنڈ حسن دی آب چھپا لیندا وڈے گھنڈ والی رڑے ماریئے نی
گھنڈ عاشقاں دے بیڑے ڈوب دیندا میناں تاڑ نہ پنجرے ماریئے نی
تدوں ایہہ جہان سب نظر آوے جدوں گھنڈ نوں ذرا اتاریئے نی

گھنڈ انھیاں کرے سوجاکھیاں نوں گھنڈ لاہ مونھوں اتوں لاڑیئے نی
ساڑھ گھنڈ نوں کھوہل کے دیکھ نیناں نی انوکھیاں سالواں والیئے نی
وارث شاہ نہ دبیئے موتیاں نوں پھل اگ دے وچ نہ ساڑیئے نی

۳۹۸

اکھیں ساہمنے چور جے آن پھاسن کیوں دکھ وچ آپ نوں گالیئے وے
میاں جو گیا جھوٹھیاں ایہہ گلاں کھر ہون تاں کاسنوں بھالیئے وے
اگ بجھی نوں دھیریاں لکھ دیجن بناں بھوک مارے نہیں بالیئے وے
ہیر ویکھ کے ترت پچھان لیتا ہس آکھ دی بات سنبھالیئے وے
سہتی پاس نہ دیوناں بھیت مولے شیر پاس ناں بکری پالیئے وے
ویکھ مال چرانیکے پیا مکر راہ جاندڑا کوئی نہ بھالیئے وے
وارث شاہ ملکھائیاں مال لدھا چلو کجیاں بدر پوا لیئے وے

۳۹۹

کہی دسی عقل سیانیاں نوں کدی نفر قدیم سمبھالیئے نی
دولت مندوں نوں جان دا سبھ کوئی نیوں نال غریب دے پالیئے نی
گودی بال ڈھنڈورڑا جگ سارے جیئو سمجھ لے کھیڑیاں والیئے نی
وارث شاہ ہے عشق دا گاؤ تکیہ انی حسن دیئے گرم نہالیئے نی

۴۰۰

سہتی سمجھیا ایہہ رل گئے دونویں لیاں گھت فقیر بلائیاں نی
ایہہ ویکھ فقیر نہال ہوئی جڑیاں ایس نے گھول پوائیاں نی
سہتی آکھدی مغز کھپا نہیں انی بھابیئے گھول گھمائیاں نی
ایس جوگیڑے نال توں کھوجھ نہیں نی میں تیریاں لیاں بلائیاں نی
متھاں گھت جگ دھوڑتے کرے کملی گلاں ایس دے نال کیہ لائیاں نی
آٹا خیر بچھیا لئے دانیں کتھوں کڈھیئے دودھ ملائیاں نی

ڈرن آنوں دا بھوتنیں وانگ اس تھوں کے تھانوں دیاں ایہہ بلائیاں نی
خیر گھن کے چاہ پھر بھیجیاوے آئے راولا کہیاں چائیاں نی
پھریں مست پکھنڈ کھلاردا توں ایتھے کہی ولیلیاں پائیاں نی
وارث شاہ غریب دی عقل کُٹھی ایہہ پٹیاں عشق پڑھائیاں نی

۴۰۱

میں اکلڑا گل نہ جاناں ہاں تسیں دونوں نناں بھرجائیاں نی
مالزادیاں وانگ بناء تیری پاء بیٹھی ہیں سرم سلائیاں نی
پیر پکڑے فقیر دے دیہہ پچھیا اڑیاں کیہاں کواریئے لائیاں نی
دھیان رب تے رکھ نہ ہوتی غصے ہون نہ بھلیاں دیاں جائیاں نی
جیتوں شوق ہے تنہاں دا بھاگ بھریئے جنہاں ڈاچیاں بار چرائیاں نی
جس رب دے اسیں فقیر ہوئے ویکھ قدرتاں اوس وکھائیاں نی
ساڈے پیر نوں جان دے مویا گیا تاہیں گالھیاں دینیاں لائیاں نی
وارث شاہ اوہ سدا ہی جیئوں دے نیں جنہاں کیتیاں نیک کمائیاں نی

۴۰۲

برے کہن فقیراں دے نال پیاں اٹھکیل بریار اچکیاں نیں
راتب کھائکے ہنجرن وچ تلے مارن لت عراقیاں بکیاں نیں
بھونکدی دوسری دیئے ڈچکر ایہہ نناں بھابی دونوں سکیاں نیں
ایتھے بہت فقیر ظہیر کر دے خیر دیندیاں دیندیاں اکیاں نیں
جنہاں ڈبیاں پائیکے سریں چائیاں رناں تنہاں دیاں ناہیوں سکیاں نیں
نالے ڈھڈ کھرکن نالے دودھ رڑکن اتے چاٹیاں کتیاں لکیاں نیں
جھاٹا کھر کدیاں کھندیاں نک سنکن مارن واگی چاڑھ کے نکیاں نیں
لڑو نہیں جے چنگیاں ہووناں جے وارث شاہ تھوں لیو دو بھکیاں نیں

۴۰۴

انی ویکھو نی واسطہ رب دا جے واہ پے گیا نال کوپتیاں دے
گھر ہلاں دے چوبر لادیجن اگے چھیڑ دیجن گھر کٹیاں دے
اکے واڑھیاں لاویاں کرن کھپر اکے ڈاہ دیجن بیٹھ چھٹیاں دے
ایہہ پرانیاں لعنتاں ہین جوگی گدوں وانگ لیٹن وچ گھٹیاں دے
ہیر آکھدی بہت ہے شوق تینوں بھیڑ پاء بہیں نال ڈٹیاں دے
وارث شاہ میاں کھرڑے نانہہ پوئیے کن پاٹیاں رب دیاں پٹیاں دے

۴۰۵

بھائی جوگیاں دے وڈے کارنیں نی گلاں نہیں سنیاں کن پاٹیاں دیاں
روک بنھ پلے دودھ دہیں پیون وڈیاں چاٹیاں جوڑ دے آٹیاں دیاں
گھٹ گھٹ ودھانیکے وال ناخن وچ پلم دے لانگراں پاٹیاں دیاں
وارث شاہ ایہہ مست کے پاٹ لتھے رگاں کرلیاں وانگ نیں گاٹیاں دیاں

۴۰۶

ایہہ مثل مشہور جہان سارے جٹی چارے ہی تھوک سوار دی ہے
ان تمبدی ممے تے بال لٹرے چڑیاں ہاکر دی لیلڑے چاردی ہے
بنھ جھڑی فقیر دے نال لڑ دی گھر سانجھ دی لوکاں نوں مار دی ہے
وارث شاہ دولڑن معشوق ایتھے میری سنگلی شگن وچار دی ہے

۴۰۷

میرے ہتھ لوندے تیرا لویں ٹوٹن کوئی ماریگا نال مہلیاں دے
اسیں گھڑاں گے وانگ قلبوت موچی کریں چاوڑاں نال توں اہلیاں دے
سٹوں مار چپیڑ تے دند بھنوں سواد آنونیں چھلیاں پھلیاں دے
وارث ہڈ تیرے کاٹھ وانگ چھڑبن نال کتکیاں مہلیاں کھلیاں دے

۴۰۸

تیرے مور لوندے پھاٹ کھان اتے میری پھر کدی اج مطھر ہے نی
میرا کتکا لویں تے تیرے چتتراج دونہاں دے وڈھی کدبھر ہے نی
چھبڑ وانگ تیری بیو کڈھ شاں تینوں آیا روم دا قہر ہے نی
ایس بھیڈ دے خون تے کیسے چڑھ کے نہیں مار لیناں کوئی شہر ہے نی
اجاڑے خور گدھے وانگ کٹیئیں گی کہی مست تینوں وڈی وہر ہے نی
وارث شاہ ایسہ ڈگڈگی رن کتاں کس چھڈاونی وہرتے قہر ہے نی

۴۰۹

بنیں فقر تے پھکڑاں وانگ لڑمیں بے سوادیا کوڑ کڑاہنگیا وے
گلاں کرنا ایں بہت بے لنگیاں توں، کسے جٹ نلج دیا وانگیا وے
کسے بار اجاڑ دے وچ پلیئوں، وڈھیوں وانگ کھجور دے ڈھانگیا وے
باناں فقر دا پہن کے آء وڑیوں، بھنڈا پنڈویا کھجیا سانگیا وے
جیئوں جیئوں ورجنی ہاں، تیئوں تیئوں سرچڑھنا ئیں، سنگھ پاڑ کے مرے جیئوں بانگیا وے
لیئوں لیئوں کرکے کہیا مغز کھاہدو، رہئوں اڈنوں کالیا کانگیا وے
جناں جوٹ کھائیکے نکلیں گا، اوپر وار جیئوں ککروں چھانگیا وے
کیہڑی گل اتوں رپھڑ پاء بیٹھوں، وارث شاہ دے نالدیا نانگیا وے

۴۱۰

کہی اٹھدیاں اج مہانجلے ای، متھے لگیں کالیئے کننیں نی
وڈی پیڈیئے ٹاٹ دیئے کھتلئے نی، مکراں نال مونہوں منہ تتیں نی
کھکھر کھوہل کے پاڑا نگارسٹوں، لیر لیر کرساں وانگ چنئیں نی
کیوں بچھنی ایں فقراں نوں چھیڑنی ایں، بھوری والیئے بھڑ بھننیں نی
ذرا شکل تے اپنی ویکھ پسلاں نکوں بھنئیں تے اکھوں چنئیں نی
ڈھڈوچ جاں ناوری دیاں چھنبڑ، دسرپار جائے ونہ ,ھنیں نی

لڑیں نال فقراں سروں ہونگی سر کھسے چونڈیاں منسیں نی
سانوں بونیاں مار کے تایا ای، شالایار توں راہیں وچھنسیں نی
خلق نال فقیر دے پیش آیئے، دل جھیڑیاں وچ نہ رہنسیں نی
وارث فقیر دے حال تے رحم کریئے، سگوں لوتیاں نال نہ بھنسیں نی

۴۱۱

سہتی آکھیا ہک نہ ساڑ ساڈی کال جیبھیا لوٹھیا متھیاوے
سرگوھیاں کون منونیاں وے، کوئی جن پہاڑ توں لتھیا وے
پھریں کھرلیاں نال کیہڑدا توں، کسے پگڑ بتھاڑ نہ نتھیا وے
ترکیاں تیتھوں دوروں آوندی اے، جویں ڈھیر سنیر دا پتھیاوے
بنیوں فقر تے پھیر بھی رہیو کورا کسے گھت تھندا نہیں ستھیاوے
کھیہ چھانیاں کجھ نہ لبھنائیں، وارث وانگ اسیں خالی ہتھیاوے

۴۱۲

کچے دھسکلے وڈی چنچال رنیں، کس ماں کمذات دیئے دھیڑیئے نی
کرڑ کسے تے گھرڑ گھسے نی، نرڑ گنڈیئے انگ جھیڑیئے نی
وٹ متھے ناس مروڑیئے نی، گھرک بلیئے کھاکھ چٹیرڈلے نی
چترڑ گھسے تے مونہوں ٹھسے نی، دند چبے جبھ گلیڑیئے نی
منہ پاٹیئے تے چیڑ چدپیئے نی، باہروں کھلے تے وچوں بھیڑیئے نی
ان چھتے چونڈیاں گھتسے نی، یاراں جوگیا دب رگیڑیئے نی
لوں لوں تیرا ترنجن وچ نچے، چرخہ ٹٹیا ای سنیں پھیڑیئے نی
وارث تیل آپ کے نکل راہ پیندا، وکھر گھت کولہو جدوں پیڑیئے نی

۴۱۳

سنی جوگیا لنجیرڑا پھنیاں وے، تے بے شرم کپتیا مھوٹیا وے
دھرناں، مار بیٹھا ایں، وچ کواریاں دے، کس ویہلڑی یار دیا جھوٹیا وے

لیا ای ولیس مداریاں جوگیاں دا، میسڑ گھونبیاں نہوں نسوں کھوٹیا وے
جان گئی ہاں میں سارا فقر تیرا، اتوں کچیا وچوں پکنوٹیا وے
ٹنڈوچ وارو شاہاں نال لاگا سدھا کروں گی مار کے سوٹیا وے
وے دھرکونیاں کون منونیاں وے، کسے چک توں لتھیا لوٹیا وے
بیعت فقر دی من نہ نرم ہویوں ریہوں سخت ہشانت دیا ٹوٹیا وے
پوے کاغذ تے وارثاتدوں نکتہ، جدوں جائے تختی اتے گھوٹیا وے

۴۱۴

کیوں فقر دینال رہاڑیئیں، بھلا بخش سانوں ماپے جنئیں نی
سپ شینہ دے وانگ کلنئیں نی، ماس کھائیئے تے رت پنئیں نی
ساتھوں نشا نہ ہوسیا مول تیری سکے خصم توں نہیں پتنئیں نی
دکھی جیئو دکھا نہ بھاگ بھریئے سوئین چڑی تے کونج لکھنئیں نی
تھیا تھیا کر دی پھریں نچدی توں، ٹلجاہ فقیر توں مینئیں نی
وارث شاہ فقیر دے ویر پینئیں جرم تھسے تے کرم ہنئیں نی

۴۱۵

اسیں صبر کرکے چپ ہو بیٹھے بہت اوکھیاں ایہہ فقیریاں نیں
نظر تلے کیوں لیانوں نیں کن پاٹے جس دے ہس دے نال زنجیریاں نیں
جیہڑے درشنی ہنڈوی واچ بیٹھے سبھ چٹھیاں عاشقاں چیریاں نیں
تسیں کرو حیا کواریو نی اجے دودھ دیاں دندیاں کھیریاں نیں
وانگ بڈھیاں کریں پک چند گلاں متھے چونڈیاں کواریاں چیریاں نیں
کہی چندری لگی ہیں آن متھے اکھیں بھکھ دیاں بھوں بھنبھیریاں نیں
میں تاں مار تلٹھیاں پٹ سٹاں میری انگلی انگلی پیریاں نیں
وارث شاہ فوجدار دے مارنیں نوں سیناں ماریاں ویکھ کشمیریاں نیں

۴۱۶

سینے مار کے ہیر نے جوگیڑے نوں کہیا چپ کر ایس بھوکانوں نی ہاں
تیرے نال جے ایس نے ویر چایا متھا ایس دے نال میں لانوں نی ہاں
کراں گل گلانیوں نال اس دے گل ایس دے ریشٹہ پانوں نی ہاں
وارث شاہ میاں رانجھے یار اگے اسنوں کنجری وانگ نچانوں نی ہاں

۴۱۷

ہیر آکھدی ایس فقیر نوں نی کیہا گھتیو غیب دا واعدا ای
انہاں عاجزاں بھور نمانیاں نوں پئی مارنی ہیں کیہا فائدہ ای
اللہ والیاں نال کیہ ویر پئی ہیں بھلا کواریئے ایہہ برا قاعدہ ای
پیر چم فقیر دے ٹہل کیجے ایس کم وچ خیر دا زایدا ای
پچھوں پھڑیں گی کتکا جوگیڑے دا کون جان دا کیہڑی جائیداد ای
وارث شاہ فقیر جے ہون غصے خوف شہر نوں قحط وبائے دا ای

۴۱۸

بھابھی اکدھروں لڑے فقیر سانوں توں بھی جند کڈھیں نال گھوریاں دے
جیتاں ہنگ دے نرخ دی خبر ناہیں کاہ پچھیے بھاء کستوریاں دے
انہاں جوگیاں دے نہیں وس کائی کیتے رزق نیں واعدے دوریاں دے
جیتاں پٹ پڑانو ناں نانہ ہووے کاہ کہن کجن نال بھوریاں دے
جان جتنے نقر نے ناگ کالے ملے حق کمائیاں پوریاں دے
کوئی دے بددعا تے کال سٹے پچھوں فائدہ کیہ انہاں جھوریاں دے
لچھو لچھو کر دی پھریں نال فقراں لچ چاڑے انہاں لنگوریاں دے
وارث شاہ فقر دی رن ویرن جیویں مرگ تے ویر انگوریاں دے

۴۱۹

بھابھی کریں رعایتاں جوگیاں دیاں ہتھیں پچیاں پائے ہتھوڑیاں نی

جیہڑی ونڈ دکھائیکے کرے آکڑ میں تاں پٹ سٹاں ایدیاں چوڑیاں نی
گورو ایسدے نوں نہیں پہنچ اوتھے جتھے عقلاں اساڈیاں دوڑیاں نی
مار ملیلیاں سٹاں سوہن ٹنگاں پھرے ڈھونڈدا کاٹھ کٹھوریاں نی
جن بھوت نے دیودی عقل جاوے ایس مار کے اٹھسے چھوڑیاں نی
وارث شاہ فقیر دے نال لڑناں کپن زہردیاں گنداں کوڑیاں نی

۴۲۰

ہائے ہائے فقیر نوں برا بولیں بری سٹتے تیری اپوڑ ہوئے
جنہاں نال نمانیاں ویر چایا سٹیں جان تے ماں دے چوڑ ہوئے
کن پاٹیاں نال جس پھہ بدھی پس و پیش تھیں انت نوں روڑ ہوئے
رہی اوت نکھتڑی رنڈ سنجیں جیہڑی نال ملنگاں دے کوڑ ہوئے
انہاں تیہاں نوں چھیڑئیے نہیں موئیے جیہڑے عاشق فقیر تے بھور ہوئے
وارث شاہ لڑائی دا مول بولن دیکھ دوہاں دے لڑن دے طور ہوئے

۴۲۱

بھالی ایس جے گدھے دی اڑی بدھی اسیں رناں بھی پھہ چھاریاں ہاں
ایہہ ماریا ایس جہاں تازہ اسیں روز میثاق دیاں ماریاں ہاں
ایہہ ضد دی چھری جے ہوئے بیٹھا اسیں پھہ دیاں تیز کٹاریاں ہاں
جے ایہہ گنڈیاں وچ ہے پیر دھردا اسیں نخچریاں بانکیاں ناریاں ہاں
مرد رنگ محل ہیں عشرتاں دے اسیں ذوق تے مزے دیاں ماڑیاں ہاں
ایہہ آپ نوں مرد سدانوں دا ہے اسیں نراں دے نال دیاں ناریاں ہاں
ایس چاک دی کون مجال ہے نی راجے بھوج تھیں اسیں نہ ہاریاں ہاں
وارث شاہ وچ حق سفید پوشاں اسیں ہوری دیاں رنگ پچکاریاں ہاں

۴۲۲

جنہاں نال فقیراں دے اڑی بدھی ہتھ دھوئے جہان تھیں چلیاں نی

آئے ملیں کواریئے ڈاریئے نی کیہاں چائیوں بھکھاں اولیاں نی
ہن ون دے مینہ بھی ہوئے نیویں دھماں قہر دیاں دیس تے گھلیاں نی
کارے ہتھیاں کواریاں ویہہ بھریاں بھلا کیکروں رہن نچلیاں نی
منس منگدیاں جوگیاں نال لڑکے راتیں اوکھیاں ہون اکلیاں نی
بچے چوکھڑا رلے ہے سڑن جوگا کدی چار نہ لاہیوں چھلیاں نی
جتھے گھبرو ہون جا گھسین آپے پرے مار کے بہین پتھلیاں نی
ٹل جاہ فقیر تھوں گنڈیئے نی آئے کواریئے راہیں کیوں ملیاں نی

۴۲۳

بھلا دس بھائی کیہاویں چایو بھیا پٹیاں نوں لی لوہنی ہیں
ان ہندیاں گلاں دے ناؤں لیکے گھاء الڑے پئی کھنڈو ہنی ہیں
آپ چھانی چھیڑ دی دوہنی نوں ایویں کنڈیاں توں پئی دھوہنی ہیں
سوہنی ہوئی ہیں نہیں توں غضب چایا خون خلق دا پئی نچوہنی ہیں
آپ چاک ہنڈائیکے چیڈر آئیں ہور خلق نوں پئی وڈ وہنی ہیں
آکھ بھائی نوں ہنیں کنائی کدھوں جیہا اساں نوں منیں لوہنی ہیں
آپ کملی لوکاں دے سانگ لائیں کنجر وائیاں دی وڈی کھوہنی ہیں
وارث شاہ کہے بھگیاڑیئے نی منڈے موہنی تے وڈی سوہنی ہیں

۴۲۴

خوار نجلاں رلدیاں پھردیاں سن اکھیں ویکھدیاں ہوردیاں ہور ہوئیاں
اتے ددھ دیاں دھوتیاں نیک نیتاں آکھے چوراں دے تے اسیں چور ہوئیاں
چور چودھری گنڈے بھروان کیتے ایہہ الٹ اولیاں زور ہوئیاں
بدزیب تے کوبجیاں بھیڑ موہیاں ایہہ حسن دے باغ دیاں مور ہوئیاں
ایہہ چغل بلوچاں دی ٹونب ہوئی زمین دوز کھوتی من کھور ہوئیاں
ایدھی بنت ویکھو نال نخریاں دے مالزادیاں وچ لاہور ہوئیاں
[illegible] پھراں منڈیاں وچ للور ہوئیاں

وارث شاہ جھناں تے دھم ایہدی ہوئیں سسی دیاں شہر بھنبھور ہوئیاں

۴۲۵

لڑے جٹ تے کٹے ڈوم نائی سر جو گیڑے دے گل آیا ای
آئے کڈھے وڈھے ایہہ بھستا جگ دھوڑ کائی ایس پایا ای
ایس مارمنتر ویر پائے دتا چانچک دی پئی لڑائیا ای
ہیر نہیں کھاندی مار اساں کوں وارث گل فقیر تے آیا ای

۴۲۶

سہتی آکھیا اٹھ رابیل باندی خیر پائے فقیر نوں کڈھیئے نی
آٹا گھت کے رگ کہ بک چیناں وچوں الکھ فساد دی وڈھیئے نی
دے بھچھیا ویہڑیوں کڈھ آیئے ہوڑھ وچ بروہنہ دے گڈھیئے نی
اماں آوے تے بھابی توں وکھ ہوئیے ساتھ اٹھ بلندے دا چھڈیئے نی
آوے کھوہ نوالیاں ہیر ٹے اوہدے یارنوں کٹ کے چھڈیئے نی
وانگ قلعہ دیپالپور ہوئے عاق جھنڈا وچ مواس دے گڈیئے نی
وارث شاہ دے نال دو ہتھ کریئے آئے اٹھ توں سار دیئے بڈیئے نی

۴۲۷

باندی ہوئے غصے نک چاڑھ اٹھی بک چینیں دا چائے الیریا سو
دھروہی رب دی خیر لے جاہ ساتھوں حال حال کر پلوڑا پھیریا سو
باندی لاڈ دے نال چوائے کرکے دھکا دے کے ناتھ نوں گھیریا سو
لے کے خیر تے کھپرا جاہ ساتھوں اوس سترے ناتھ نوں چھیڑیا سو
چھبی گلھ وچ دے کے پشم پئی ہتھ جوگی دے منہ تے پھیریا سو
وارث شاہ فرنگ دے باغ وڑ کے ویکھ کلا دے کھوہ نوں گیڑیا سو

۴۲۸

رانجھا ویکھ کے بہت حیران ہویا پیاں دوھ وچ انب دیاں پھاڑیاں نی

آئے ملیں کواریئے ڈاریئے نی کیہاں چائیوں بھکھاں اولیاں نی
ہن وس دے مینہ بھی ہوئے نیویں دھماں قہر دیاں دیس تے گھلیاں نی
کارے ہتھیاں کواریاں ویہہ بھریاں بھلا کیکروں رہن نچلیاں نی
منس منگدیاں جوگیاں نال لڑکے راتیں اوکھیاں ہون اکلیاں نی
بچے چوکھڑا رلے ہے سڑن جوگا کدی چار نہ لاہیوں چھلیار، نی
جھے گھبرو ہون جا گھسین آپے پرہے مار کے بہین پتھلیاں نی
ٹل جاہ فقیر تھوں گنڈیئے نی آئے کواریئے راہیں کیوں ملیاں نی

۴۲۳

بھلادس بھائی کیہاویہ چایو بھیا پٹیاں نوں لی لوہنی ہیں
ان ہندیاں گلاں دے ناؤں لیکے گھاء الڑے پئی کھنڈو ہنی ہیں
آپ چھانی چھیڑ دی دوہنی نوں ایئویں کنڈیاں توں پئی دھوہنی ہیں
سوہنی ہوئی ہیں نہیں توں غضب چایا خون خلق داپئی نچوہنی ہیں
آپ چاک ہنڈائیکے چیڑ آئیں ہور خلق نوں پئی وڈ وہنی ہیں
آکھ بھائی نوں ہنیں کمائی کدھوں جیہا اساں نوں منیں لوہنی ہیں
آپ کملی لوکاں دے سانگ لائیں فچر وائیاں دی وڈی کھوہنی ہیں
وارث شاہ کہے بھگیاڑیئے نی منڈے موہنی تے وڈی سوہنی ہیں

۲۲۴

خوار نجلاں رلدیاں پھردیاں سن اکھیں ویکھدیاں ہوردیاں ہور ہوئیاں
اتے دودھ دیاں دھوتیاں نیک نیتاں آکھے چوراں دے تے اسیں چور ہوئیاں
چور چودھری گنڈے بھردان کیتے ایہہ الٹ اولیاں زور ہوئیاں
بدزیب تے کوبجیاں بھیڑ موہیاں ایہہ حسن دے باغ دیاں مور ہوئیاں
ایہہ چغل بلوچاں دی ٹونب ہوئی زمین دوز کھوتی من کھور ہوئیاں
ایدھی بنت ویکھو نال نخریاں دے مالزادیاں وچ لاہور ہوئیاں
[illegible] نی پھردیاں منڈیاں وچ للور ہوئیاں

وارث شاہ جھنانوں تے دھم ایہدی ہوئیں سسی دیاں شہر بھنبھور ہوئیاں

۴۲۵

لڑے جٹ تے کٹے ڈوم نائی سر جو گیڑے دے گل آیا ای
آئے کڈھے وڈھے ایہہ بھستا جگ دھوڑ کائی ایس پایا ای
ایس مارمنتر ویر پائے دتا چانچک دی پئی لڑائیا ای
ہیر نہیں کھاندی مار اساں کوں وارث گل فقیر تے آیا ای

۴۲۶

سہتی آکھیا اٹھ رابیل باندی خیر پائے فقیر نوں کڈھیئے نی
آٹا گھت کے رگ کہ بک چیناں وچوں الکھ فساد دی وڈھیئے نی
دے بچھیا ویڑیوں کڈھ آیئے ہوڑھ وچ بروہنہ دے گڈھیئے نی
اماں آوے تے بھابی توں وکھ ہویئے ساتھ اٹھ بلندے دا چھڈیئے نی
آوے کھوہ نوالیاں ہیر سٹے اوہدے یارنوں کٹ کے چھڈیئے نی
وانگ قلعہ دیپالپور ہوئے عاقی جھنڈا وچ مواس دے گڈیئے نی
وارث شاہ دے نال دو ہتھ کریئے آئے اٹھ توں سار دیئے ہڈیئے نی

۴۲۷

باندی ہوئے غصے نک چاڑھ اٹھی بک چینیں دا چائے الیریا سو
دھروہی رب دی خیر لے جاہ ساتھوں حال حال کر پلوڑا پھیریا سو
باندی لاڈ دے نال چوائے کرکے دھکا دے کے ناتھ نوں گھیریا سو
لے کے خیر تے کھپرا جاہ ساتھوں اوس سترے ناتھ نوں چھیڑیا سو
چھبی گلھ وچ دے کے پشم پٹی ہتھ جوگی دے منہ تے پھیریا سو
وارث شاہ فرنگ دے باغ وڑ کے ویکھ کلا دے کھوہ نوں گیڑیا سو

۴۲۸

رانجھا ویکھ کے بہت حیران ہویا پیاں دوھ وچ انب دیاں پھاڑیاں نی

۴۳۵

جھاٹا کھوہ کے میڈھیاں پٹ کُڈھوں گتوں پکڑ کے دیوں ولاوڑا نی
جیتاں پنڈ دا خوف وکھاونی ہیں لکھاں پشم تے ایہہ گرانوڑا نی
تیرا اساں دے نال مدیڑا ہے نہیں ہووناں سہج ملاوڑا نی
لت مار کے چھڑوں گا چاڑئے گبن کُڈھ آئی ہیں ڈیڈھ جیوں تاوڑا نی
سنی کواریئے مار کے مجھ کُڈھوں نکل جان گیاں سبھتی دیاں چاوڑاں نی
ہتھ لگیں تاں ستوں چیر رنیں کُڈھ لوں گا ساریاں کاوڑاں نی
تسیں ترے گھولاتاں ہو جان دا ہاں کُڈھاں دونہاں دا پوست آوڑا نی
وارث شاہ دے موڈھیاں چڑھی ہیں توں نکل جاہن گیاں جوانی دیاں چاوڑاں نی

۴۳۶

ہیرے کراں میں بہت حیا تیرا نہیں ماراں سو پکڑ چتھل کے نی
سبھا پان پت الیس دی لاہ ستاں لکھ واہراں دے جی گھل کے نی
جیہا مار چتورگڈھ شاہ اکبر ڈھاہ مورچے لئے مچل کے نی
جیوں جیوں شرم دا ماریا چپ کراں نال مستیاں آنوں دی چل کے نی
تیری پکڑ سنگھوں جنڈ کڈھ ستاں میرے کھس نہ جان تعلقے نی
بھلا آکھ کیہ کھٹناں وٹناں ہی وارث شاہ دے نال پرل کے نی

۴۳۷

بولی ہیر میاں پاۓ خاک تیری پچھاٹیاں اسیں پردیسناں ہاں
پیارے وچھڑے چونپ نہ رہی کائی لوکاں وانگ نہ مٹھیاں میسناں ہاں
اسیں جوگیا پیر دی خاک تیری نہیں جکھوٹیاں اتے ملکھیسناں ہاں
نال فقر دے کراں برابری کیوں اسیں جٹیاں ہاں کہ قریشناں ہاں

۴۳۸

نویں نوچنے گھبے یارنیئے نی کارے ہتھسے چاک دیئے پیاریئے نی

پہلے کم سوار ہوبہیں نیاری بیلی گھیر لے جانئیں ڈاریئے نی
آپ بھلی ہوبہیں تے اسیں بریاں کریں نخریوں روپ سنگاریئے نی
اکھیں مار کے یار نوں چھڑ پایو نی مہا ستّے پہہ چھاریئے نی
آئے جوگی نوں لئیں چھڈرا ساتھوں تساں دونہاں دی پینچ سواریئے نی
وارث شاہ ہتھ پھڑے دی لاج ہندی کریئے ساتھ تاں پار اتاریئے نی

۴۳۹

سہتی ہوئے غصے چائے خیر پایا جوگی ویکھدا ترت ہی رج پیا
مونہوں آکھدی روہ دے نال جٹی کٹک کھیڑیاں دے بھاویں اج پیا
ایہہ لے مکریا ٹھکریا روا ولا وے کاہے واچناں اڈ دھرج پیا
ٹھوٹھے وچ سہتی چنیاں گھت دتا پھٹ جوگی دے کالجے وچ پیا
ہتھوں چھڈ زنبیل چائے زمیں ماری چنیاں ڈھل پیا ٹھوٹھا بھج پیا
وارث شاہ شراب خراب ہویا شیشہ سنگ تے وج کے بھج پیا

۴۴۰

خیر فقر نوں عقل دے نال دتیجے ہتھ سنبھل بک الاریئے نی
کیجے اڈہنکار نہ جوبنیں دا گھول گھتی مست ہنکاریئے نی
ہو مست غرور تکبرے دی لوڑھ تھیو ای انی ڈاریئے نی
کیجے حسن دا مان نہ بھاگ بھریئے چھل جائیسی روپ وچاریئے نی
ٹھوٹھا بھن فقیر نوں چھیو ای شالا یار مرے انی ڈاریئے نی
ماپے مرن ہنکار بھج پوے تیرا انی پٹنیں دیئے و نجاریئے نی

۴۴۱

گھول گھتیوں یار دے ناؤں اتوں مونہوں سنبھلیں جو گیا واریا وے
تیرے نال آکھ کیہ برا کیتا ہتھ لائے نہیں تیوں ماریا وے
ماتوں سندیاں پٹنیں توں یار میرا وڈا قہر کیتو لوڑھے ماریا وے

رگ آٹے دا ہور لیجاہ ساتھوں کوئی وڈھ فساد ہریاریا وے
تیتھے آدمی گری دی گل ناہیں رب چاۓ بتھن اساریاوے
وارث کسے اساڈے نوں خبر ہووے اینویں مفت وچ جاینگا ماریا وے

۴۴۲

جے تاں پول کڈھانو ناں نانہہ آہا ٹھوٹھا فقر دا چاۓ بھنایۓ کیوں
جیتاں کواریاں یار ہنڈاونیں سن تاں پھر ماپوں دے کولوں چھپایۓ کیوں
خیر منگئے تاں بھن دیہن کاسہ اسیں آکھدے مونہوں شرمایۓ کیوں
بھرجائی نوں مہناں چاکداسی یاری نال بلوچ دے لایۓ کیوں
بوتی ہوۓ بلوچ دے ہتھ آئیں جڑھ کوار دی چاۓ بھنایۓ کیوں
وارث شاہ جاں عاقبت خاک ہوناں ایتھے اپنی شان ودھایۓ کیوں

۴۴۳

جوکو جمیاں مرے گا سبھ کوئی گھڑیا بھجسی واہ سبھ ویہن گے وے
میر پیر ولی غوث قطب جاسن ایہہ سبھ پسارڑے ڈھین گے وے
جدوں رب اعمال دی خبر پچھے ہتھ پیر گواہیاں کہن گے وے
جدوں عمر دی اودہ معیاد مکی عزرائیل ہوری آبہن گے وے
جنہیں ٹھوٹھے توں اڈیودھا کیتو براتدھ نوں لوک سبھ کہن گے وے
جیبھ برا بولیسیار اولاوے ایہہ ہڈ سزائیاں لہین گے وے
کل چیز فناہ ہو خاک رلسی ثابت ولی اللہ دے رہن گے وے
ٹھوٹھا نال تقدیر دے بھج پیا وارث شاہ ہوری تینوں کہن گے وے

۴۴۴

شالا قہر خداۓ دا پیش آوۓ ٹھوٹھا بھن کے لاڈ بھنگارنی ہیں
لک بنھ کے رنیں ککڑے نی ماڑا ویکھ فقیر نوں مارنی ہیں
نالے مارنی ہیں جیسو ساڑنی ہیں نالے حال ہی حال پکارنی ہیں

مرے حکم دے نال تاں سبھ کوئی بناں حکم دے خون گزارنی ہیں
برے نال جے بولئے برے ہوئیے اسیں بولدے ہاں توں مارنی ہیں
ٹھوٹھا پھیر درست کر دیہہ میرا ہور آکھ کیہ سچ نتارنی ہیں
لوک آکھدے ہین ایہہ کڑی کواری ساڈے باب دی دھاڑوے دھاڑنی ہیں
ایڈے فن فریب ہیں یاد تینوں سرداراں دی سرسردارنی ہیں
اک چور تے دوسرا چتر بنیوں وارث پچھ ہن ڈھانیکے مارنی ہیں
گھر والیئے ووہٹے بول توں بھی کہی جیئو وچ سوچ وچارنی ہیں
سوامنی مطر بھی پھرکدی ہے کسے یارنی دے سرمارنی ہیں

۴۴۵

ہیر آکھدی ایہہ چوائے کہیا ٹھوٹھا بھن فقیراں نوں مارناں کیہ
جنہاں اک اللہ دا آسرا ہے انہاں پنکھیاں نال کھہاڑناں کیہ
جیہڑے کن پڑا فقیر ہوئے بھلا انہاں دا پڑتاں پاڑناں کیہ
تھوڑی گل دا وڈھا ودھا کرکے سورے کم نوں چائے وگاڑناں کیہ
جیہڑے گھراں دے چاوڑاں نال ماریں گھر چک کے ایس لے جاوناں کیہ
لڑیئے آپ بروبرے نال کڑیئے سوٹے پکڑ یتیماں تے آوناں کیہ
میرے بوہئیوں فقر کیوں ماریو ای وسدے گھراں توں فقر موڑانوناں کیہ
گھر میرا تے میں نال کونس چایا ایتھوں کواریئے تدھ لے جاوناں کیہ
بوہل راہکاں دا ہونس چوہڑیدی مرشوں مرشوں دن رات کرانوناں کیہ
وارث شاہ ایہہ حرص بے فائدہ ای اوڑک ایس جہان توں چانوناں کیہ

۴۴۶

بھلا آکھ کیہ آہندی نیک پاکے جس دے پلوتے پڑھن نماز آئی
گھر بار تیرا اسیں کوئی ہوئیاں جاپے لدکے گھروں جہاز لیا ای
نڈھی موہنی تے جھوٹی ووہنی دی اجے تیک نہ عشق توں باز آئی
وارث شاہ جوانی دی عمر گزری اجے طبع نہ حرص تھیں باز آئی

۴۴۷

ایس فقر دے نال کیہ ویر چایو اوھل جائیں تدھ نہ وسناں ایں
ٹھوٹھے بھن فقیراں نوں مارنی ہیں اگے رب دے آکھ کیہ وسناں ایں
تیرے کوار نوں خوار سنسار کرسی ایس جوگی دا کجھ نہ کھسناں ایں
نال چوہڑے کھتری گھلن لگے وارث شاہ پھیر ملک نے ہسناں ایں

۴۴۸

تیرے جیہاں لکھ پڑھائیاں میں تے اوڈائیاں نال انگوٹھیاں دے
تینوں سدھ کامل ولی غوث دسے مینوں ٹھگ دسے بھیس جھوٹھیاں دے
حماقتن کھوتڑی لت مارے بھورتازیاں نوں وچ بوتھیاں دے
ساڈے کھونسڑے نوں نہیں یاد چوبر بھانویں آن لائیے ڈھیر ٹھوٹھیاں دے
ایہہ مست ملنگ میں مست ایدوں اتھے مکر ہیں ٹکراں جوٹھیاں دے
وارث شاہ میاں نال چواڑیاں دے لنگ سیکنے چوبراں گھوٹیاں دے

۴۴۹

ایہہ مست فقیر نہ چھیڑ لیکے کوئی وڈا فساد گل پاسیانی
مارے جاہن کھیڑے اجڑ جاہن ماپے تدھ لنڈی دا کجھ نہ جاسیانی
پیر پکڑ فقیر دے کرس راضی آہ اوسدی بری سپے جاسیانی
وارث شاہ جس کے دا برا کیتا جاگور اندر پچھوں تاسیانی

۴۵۰

اکے مراں گی میں اکے ایس ماراں اکے بھابیئے تدھ مرائیساں نی
رووان مار بھبھاں بھائی آوندے تے تینوں خواہ مخواہ کٹائیساں نی
چاک لیک لائے تینوں ملے بھائی گلاں پچھلیاں کڈھ سنائیساں نی
اکے ماریئیں توں اکے بیٹھ جوگی ایہو گھگری چائے وچھائیاں نی
سیتا دھنیسرے نال جوگاہ کیتا کوئی وڈا گھمنڈ پوائیساں نی

رن تاہیں جے گھروں کڈھائے تینوں تے مراد بلوچ ہنڈائیساں نی
سر ایس دا وڈھ کے اتے تیرا ایسے ٹھوٹھے دے نال رلائیساں نی
رکھ ہیرے توں اینی جمع خاطر تیری رات نوں بھنگ لہائیساں نی
کٹائیساں اتے مرائیساں نی گتوں دھروہ کے گھروں کڈھائیساں نی
بھنائیساں اتے ننگائیساں نی وارث شاہ توں چور کرائیساں نی

۴۵۱

خون بھیڈدے پنڈ جے مارلئیں اجڑ جائے جہان تے جگ سارا
ہتھوں جواں دے جل جے ست دیجن کیکوں کٹیئے پوہ تے مانگھ سارا
تیرے بھائی دی بھین نوں کھڑن جوگی ہتھ لائے مینوں کوئی ہوس کارا
میری بھنگ جھاڑے اوہدی ٹنگ بھناں سیال ساڑسٹن اوہدا دیس سارا
مینوں چھڈ کے تدھ نوں کرے سیدا آکھ کوارئے پایو کیہا آڑا
وارث کھوئیکے چونڈیاں تیریاں نوں کراں خوب پیزار دے نال جھاڑا

۴۵۲

کجل پوچھلیا لڑا گھت نیناں زلفاں کنڈلاں دار بنانوں نی ہیں
نیویاں پٹیاں ہک پلما زلفاں چھلے گھت کے رنگ وٹانوں نی ہیں
اتے عاشقاں نوں وکھلانوں نی ہیں نت ویہڑے دے وچ چھنکانوں نی ہیں
بانکی بہک رہی چولی باہفتے دی اتے قہردیاں الیاں لانوں نی ہیں
ٹھوڈی گلھ تے پائیکے خال خونی راہ جاندڑے مرگ پھاؤں نی ہیں
کنہاں نخریاں نال پھرانوں نی ہیں اکھیں پائے سرمہ مٹکانوں نی ہیں
مل وٹناں لوڑھ دنداسڑے دا زری بادلہ پٹ ہنڈانوں نی ہیں
تیڑ چوڑیا پائیکے قہر والا کونجاں گھت کے لانوناں لانوں نی ہیں
نواں ویس تے ویس بنانوں نی ہیں لئیں پھیریاں تے گھمکانوں نی ہیں
نال حسن گمان دے پلنگ بہہ کے حور پری دی بھین سدانوں نی ہیں
مہندی لائے ہتھیں پہن زری زیور سوئین مرغ دی شان گوانوں نی ہیں

پیرناں چوائے دے چانوں نی ہیں لاڈناں گھنیں چھنکانوں نی ہیں
سردار ہیں خوباں دے ترنجناں دی خاطر تلے نہ کسے نوں لیانوں نی ہیں
ویکھ ہورناں نک.چڑھانوں نی ہیں بیٹھی پلنگ تے طوطے لانوں نی ہیں
پراسیں بھی نہیں ہاں گھٹ تیتھوں جے توں آپ نوں چھیل سدانوں نی ہیں
ساڈے چن سریر متھیلیاں دے سانوں چوہڑی ہی نظر آنوں نی ہیں
ناڈھو شاہ دی رن ہو پلنگ بہہ کے ساڈے جیئو نوں ذرہ نہ بھانوں نی ہیں
تیرا کم نہ کوئی وگاڑیا میں اینویں جوگی دی ٹنگ بھنانونی نی ہیں
سنیں جوگی دے مار کے مجھ کڈھوں جھنڈیاں چاوڑاں پئی وکھانوں نی ہیں
تیرا یار جانی سانوں ناہ بھاوے ہنیں ہور کیہ مونہوں اکھانوں نی ہیں
سبھا اڑتنیں پڑتنیں پاڑ ستوں اینویں ٹیچیاں پئی جگانوں نی ہیں
ویکھ جوگی نوں مار کھدیڑ کڈھاں ویکھاں اوسنوں آئے چھڈانوں نی ہیں
تیرے نال جوکراں گی ملک ویکھے جھے منیں لوتیاں لانوں نی ہیں
تدھ چاہناں کیہ ایس گل وچوں وارث شاہ تے چغلیاں لانوں نی ہیں

۴۵۳

بھلا کواریئے سانگ کیوں لانوں نی ہیں چپے ہوٹھ کیوں پئی بنانوں نی ہیں
بھلا جیئو کیوں پئی بھرمانوں نی ہیں اتے جیبھ کیوں پئی لپکانوں نی ہیں
لگے وس کھنے کھوہ پانوں نی ہیں سردی کاند کیوں لوتیاں لانوں نی ہیں
ایڈے لٹکنیں نال کیوں گل کریں سیدے نال نکاح پڑھانوں نی ہیں
کاہ جوگی تھوں کوار بھنانوں نی ہیں منڈیاں پنڈیاں تھوں مروانوں نی ہیں
وارث نال اٹھ جاہ توں اوہلے نی کہیاں پئی بجھارتاں پانوں نی ہیں

۴۵۴

سہتی نال لونڈی ہتھیں پکڑ مہلی جیندے نال چھڑیندیاں چاولے نوں
گرد آن بھنویاں وانگ جوگناں دے تاؤ گھتیو نے اوس راولے نوں
کھپر سلیاں توڑ کے کت ہوئیاں ڈھاہ لیئونیں سوہنیں ساولے نوں

اندر ہیر نوں واڑ کے مار کنڈا باہر کیتیونیں لد باولے نوں
گھڑی گھڑی نالوں اکس وار کٹیا انہاں تکیا سی ایس راولے نوں
وارث شاہ میاں نال مہلیاں دے ٹھنڈا کیتو نیں اوس اتاولے نوں

۴۵۵

دوہاں وٹ لنگوٹڑے لئے موہلے کارے ویکھ لے منڈیاں موہنیاں دے
نکل جھٹ کیتا سہتی راولے تے پاسے بھنیوں نیں نال کوہنیاں دے
جٹ مار مدھانیاں بھیہہ سٹیا سر بھنیاں نال ددھ دوہنیاں دے
نواب حسین خاں نال لڑیا جویں ابوسمند وچ چوہنیاں دے

۴۵۶

رانجھا کھائیکے مار پھر گرم ہویا مارو ماریا بھوت فتور دے نیں
ویکھ پری دے نال خم مارپائی ایس فرشتے بیت معمور دے نیں
کمر بنھ کے پیر نوں یاد کیتا لائی تھاپناں ملک حضور دے نیں
ڈیرہ بخشی دا مار کے لٹ لیتا پائی فتح پٹھان قصور دے نیں
جدوں نال ٹکور دے گرم ہویا دتا دکھڑا گھاؤنا سور دے نیں
وارث شاہ جاں اندروں گرم ہویا لاٹاں کڈھیاں تاؤ تنور دے نیں

۴۵۷

اونہاں مار سواریا راولے نوں پنج ست پھوڑیاں لائیاں سو
گلھاں پٹ کے چولیاں کرے لیراں ہکاں بھن کے لال کرائیاں سو
نالے توڑ جھنجوڑ کے پکڑ گتوں دونویں ویہڑے وچ بھوائیاں سو
کھوہ چونڈیاں گلھاں تے مارہنداں دو دو دھون دے مڈھ ٹکائیاں سو
جیہا رچھ قلندراں گھول پوندا سوٹے چترہیں لائے نچائیاں سو
- - - - - - - چنیں بھاڑ دے وانگ ٹپائیاں سو
کتی لک ٹھکور کے پکڑ ترگوں دونویں باندری وانگ نچائیاں سو

جوگی واسطے رب دے بس کر جاہ ہیر اندروں آکھ چھڈائیاں سو

۴۵۸

اونہاں چھٹ دیاں حال پکار کیتی پنج ست مشٹنڈیاں آگئیاں
وانگ کابلی کتیاں گرد ہوئیاں دو دو علی الحساب لگا گئیاں
اونہاں اک کے دھک کے رکھ اگے گھروں کڈھ کے طاق چڑھا گئیاں
دھکا دے کے ست پلٹ اسنوں ہوڑا وڈا مضبوط بھہا گئیاں
باز توڑ کے تابنیوں لاہیونیں معشوق دی دید ہٹا گئیاں
صوبہ دار تغیر کر کڈھ چھٹا وڈا جوگی نوں وائدہ پا گئیاں
گھروں کڈھ اروڑی تے سٹیونیں بہشتوں کڈھ کے دوزخ پا گئیاں
جوگی مست حیران ہو دنگ ریہا کوئی جادوڑا گھول پوا گئیاں
اگے ٹھوٹھے نوں جھور دا خفا ہندا اتوں نواں پسار بنا گئیاں
وارث شاہ میاں نواں سحر ہویا پریاں جن فرشتے نوں کھا گئیاں

۴۵۹

ہیر چپ بیٹھی اسیں کڈھ چھٹے ساڈا واہ پیا نال دوریاں دے
اوہ ویلڑا ہتھ نہ آنوں دا اے لوک دے رہے لکھ ڈھنڈوریاں دے
اک رنگ گئی دویا ون گیا لوگ ساڑ دے نال نہوریاں دے
نونہاں راجیاں دیاں رناں ڈاہڈیاں دیاں کیکوں ہتھ آون بناں زوریاں دے
اساں منگیا اونہاں نیں خیر کیتا مینوں ماریا نال بھوڑیاں دے
وارث زور زر زاریاں یاریاں دیاں ساتھی زراں تے کم زوریاں دے

۴۶۰

دھواں ہونجھ دا روئیکے آہ مارے ربا میل کے یار وچھوڑیو کیوں
میرا رڑے جہاز سی آن لگا بنیں لائیکے پھیر مڑ بوڑیو کیوں
کوئی اساں تھیں وڈا گناہ ہویا ساتھ فضل دا لد کے موڑیو کیوں

وارث شاہ عبادتاں چھڈ کے تے دل نال شیطان دے جوڑیو کیوں

۴۶۱

مینوں رب باجھوں نہیں تاہنگھ کائی سبھ ڈنڈیاں غماں نے ملیاں نیں
سارے دیس تے ملک دی سانجھ چکی ساڈیاں قسمتاں جنگلیں چلیاں نیں
جتھے شینہ بگھن شوکن ناگ کالے بھگیاڑ گھتن نت جلیاں نیں
چلہ کٹ کے پڑھاں کلام ڈاڈھی بھیڑاں وجیاں آن اولیاں نیں
کیتیاں محنتاں وارثا دکھ جھاکے راتاں جاندیاں نہیں نچلیاں نیں

۴۶۲

رونداکاہنوں ہیر بتالیا وے پنجاں پیراں دا تدھ ملاپ میاں
لائے زور للکارتوں پیر پنجے تیرا دور ہووے دکھ تاپ میاں
جیہڑے پیر دا زور ہے تدھ نوں وے کر اوسدا رات دن جاپ میاں
زور اپناں فقر نوں یاد آیا بال ناتھ میرا گوروباپ میاں
وارث شاہ بھکھا بوہے روئے بیٹھا دیہہ انہاں نوں وڈا سراپ میاں

۴۶۳

کرامات لگائیکے سحر پھوکاں جڑھاں کھیڑیاں دیاں مڈھوں پٹ سٹاں
فوجداری نہیں پکڑ کوارڑی نوں ہتھ پیر تے نک کن کٹ سٹاں
نال فوج نہیں دیاں پھوک اگاں کر ملک نوں چوڑ چپٹ سٹاں
الم تر کیف بدوح قہار پڑھ کے نئیں وہندیاں پلک وچ اٹ سٹاں
سہتی ہتھ آوے پکڑ چوڑیاں تھوں وانگ ٹاٹ دے تپڑے چھٹ سٹاں
پنج پیر جے باہوڑن آن مینوں دکھ درد قضیڑے کٹ سٹاں
حکم رب دے نال میں کال جیہا مگر لگ کے دوت نوں چیٹ سٹاں
پارہووے سمندروں ہیر بیٹھی بگاں نال سمندر چھٹ سٹاں
جٹ وٹ تے پٹ تے پھٹ بدھے وردیہن سیانیاں سٹ سٹاں

وٹ سٹ پچھٹ کلٹ ہو کے جھٹ وٹ تے اوندھ ولٹ ستاں

۴۶۴

دل فکر نے گھیریا بند ہویا رانجھا جیئو غوطے لکھ کھا بیٹھا
ستھوں ہونجھ دھواں سرچائے ٹریا کالے باغ وچ ویہڑ مچا بیٹھا
اکھیں میٹ کے رب دا دھیان دھر کے چاروں طرف ہی دھونڑا لاء بیٹھا
وٹ مار کے چار وہی طرف اچی اوتھے ولگناں خوب بنا بیٹھا
اساں کچ کیتا رب سچ کرسی ایہہ آکھ کے ویل جگا بیٹھا
بھڑکی اگ جاں تانوں نئی تاؤ کیتا عشق مشک وسار کے جا بیٹھا
وچ سنگھنی چھانوں دے کھت بھورا وانگ آدھیاں ڈھاساں لا بیٹھا
وارث شاہ اوس وقت نوں جھوردا ای جس ویلڑے اکھیاں لا بیٹھا

۴۲۵

میٹ اکھیاں رکھیاں بندگی تے گھتے جلیاں چلے وچ ہو رہیا
کرے عاجزی وچ مراقبے دے دیہنہ رات خدائے تھیں رو رہیا
وچ یاد خدائے دے محو رہندا کدی بیٹھ رہیا کدی سوء رہیا
وارث شاہ نہ فکر کر مشکلاں دا جو کچھ ہووناں ی سوتاں ہورہیا

۴۲۶

نیولی کرم کردا کدی اردھ تپ وچ کدی ہوم سریر بناء رہیا
کدی کہی تپ شام تپ پوں بھکھے سدا برت نیمے چت لارہیا
کدی اردھ تپ ساس تپ گراس تپ نوں کدی جوگ جتی چیت لارہیا
کدی مست مجذوب لٹ ہو ستھرا الف سیاہ متھے اتے لارہیا
آواز آیا بچار رانجھناں ووتیرا صبح مقابلہ آء رہیا

۴۲۷

روز جمعہ دے ترنجناں دھوڑ کیتی ترنکلے کٹک اربیلیاں دے

جیویں کونجاں دی ڈار آ لہے بانئیں پھر گھوڑے ارتھ میلیاں دے
وانگ شاہ پریاں چھنا چھن چھنکن وڈے ترنجن نال سہیلیاں دے
دھمکار پے گئی تے دھرت کنبی چھٹے پانئیں گرب گہیلیاں دے
ویکھ جوگی دا تھانوں وچ آوڑیاں ھنکار پے گئے چڑیلیاں دے
وارث شاہ اشناک جیئوں ڈھونڈھ لیندے عطر واسطے ہتھ پھلیلیاں دے

۴۲۸

دھواں پھول کے رول کے سٹ کھپر توڑ سیلیاں بھنگ کھلاریانیں
ڈنڈا کونڈڑا بھنگ افیم کھوئی پھول پھال کے پٹیا ڈاریاں نیں
دھواں سواہ کھلار کے بھن حقہ گا گھت کے لڈیاں ماریاں نیں
صافہ سنگی چمٹا بھنگ ککڑ ناد سمرناں دھوپ کھلاریاں نیں
کرن ہلوا ہلوا مار بھگاں دیہن ڈھیریاں تے کھلی ماریا نیں
وارث شاہ جیئوں دلاں پنجاب لٹی تیویں جوگی نوں لٹ اجاڑیا نیں

۴۲۹

قلعہ دارنوں مورچے تنگ ڈھکے شیشوں تے تیار ہوئے بجیا ای
تھڑا پوے جیئوں دھاڑ نوں شینہ چونے اٹھ بوٹیاں دے منیں گجیا ای
بھانس گنیاں اکارہی پچھے آء سوئن چڑی اتے وجیا ای
ہاء ہاء ماہی منڈی جاہ ناہیں پری ویکھ ادھوت نہ لجیا ای
ننگی ہوئے بیٹھی سٹ ستر زیور سبھا جاں بہانیاں تجیا ای
ملک الموت عذاب دی کرے تنگی پردہ کسے دا کدی ناہنہ کجیا ای
اتوں نادوجاٹکے کرے نعرہ اکھیں لال کرکے منہ ٹڈیا ای
وارث شاہ حساب نوں پری پکڑی صور حشر دا ویکھ لے وجیاای

۴۷۰

کڑی آکھیا مار نہ پھاوڑی وے مرجاں گی مست دیوانیاں وے

ٹکی پھاوڑی باہوڑی مراں جانوں رکھ لئیں میاں مستاناں وے
عزرائیل جم آن کے بجے بوہے نہیں چھٹی دا ناں بہانیاں وے
تیری ڈیل ہے دیودی اسیں پریاں اکس لت لگے مرجانیاں وے
گل دسنی ہے سوتوں دس مینوں تیرا لے سنیہڑا جانی آں وے
میری تائی ہے جیہڑی تدھ بلمین اسیں حال تھیں نہیں بیگانیاں وے
تیرے واسطے اوسدی کراں منت جا ہیراگے ٹٹانیاں وے
وارث شاہ آکھ کیکوں آکھاں جائے اوسنوں آوے عشق دے کم دیا بانیاں وے

۴۷۱

جائے ہیر نوں آکھناں بھلا کیتوں سانوں حال تھیں چائے بے حال کیتو
والنزا عت غرقا پڑھی باب ساڈے اذا زلزلت چاک دی فال کیتو
جھنڈا سیاہ سفید سی عشق والا اوہ گھت مجیٹھ غم لال کیتو
دیناں بیگ نوں مگر جیئوں پئے غلزئی ڈیرہ لٹ کے چائے کنگال کیتو
طلاء کندن اگ دا تاؤ دے کے چائے اندروں باہروں لال کیتو
احمد شاہ وانگوں میرے مگر پے کے پٹ ٹھڈ کے چک دا تال کیتو
چڑھی صاو بحالیاں کھیڑیاں نوں برطرفیاں تے مہیں وال کیتو
فتح آباد چائے دیتا کھیڑیاں نوں بھائے رانجھنیں دے وہرو وال کیتو
چھڈ کھیں سیال تے مہیں ماہی وچ کھیڑیاں دے آئے حال کیتو
جاں میں گیا ویہڑے سہتی ناں رل کے پھڑے چور وانگوں میرا حال کیتو
نادر شاہ تھوں ہند پنجاب تھڑکے میرے باپ دا تدھ بھونچال کیتو
بھلے چودھری دا پت چاک ہویا چائے چک اتے مینوال کیتو
تیرے باب درگاہ تھیں ملے بدلہ جیہا ظالمیں تیں میرے ناں کیتو
دتو اپنا شوق تے سوز مستی وارث شاہ فقیر نہال کیتو

۴۷۲

کڑی، آنلا، آپ جھڈا نٹھی، تیرا غضب دا جینو وچ کسیا ای

سچ آئیکے ہیر دے کول بہہ کے حال اوسنوں کھول کے دسیا ای
چھڈ ننگ ناموس فقیر ہویا رہے رونڈرا کدی نہ ہسیا ای
ایس حسن کمال نوں ہتھ پھڑکے آپے قہر دا تیر کیوں کسیا ای
گھروں مار کے مہلیاں کڈھیا ای جائے کالڑے باغ وچ دھسیا ای
وارث شاہ دیہنہ رات مینہ وانگوں نیراوس دے نیناں تھیں وسیا ای

۴۷۳

کڑیئے ویکھ رانجھیڑے کچ کیتا کھول جیئو دا بھیت پیاریو نیں
منصور نے عشق دا بھیت دتا اوسنوں ترت سولی اتے چاڑھیو نیں
رسم عشق دے ملک دی چپ رہناں مونہوں بولیا سواوہنوں ماریو نیں
طوطا بول کے پنجرے قید ہویا اینویں بولنوں اگن سنگاریو نیں
یوسف بول کے باپ تے خواب دی اوسنوں کھوہ دے وچ تاریو نیں
وارث شاہ قارون نوں سنیں دولت ہیٹھ زمین دے چائے نگھاریو نیں

۴۷۴

چاک ہوئیکے کھولیاں چار داسی جدوں اوس دا جیئو توں کھسیا سی
اوہدی نظر دے ساہمنیں کھیڈ دی سیں ملک اوس دے باب داوسیا سی
آئے سوہرے وہوٹڑی ہوئے بیٹھیں تدوں جائیکے جوگ وچ دھسیا سی
آیا ہو فقیر تاں لڑے سہتی گڑا قہر دا اوس تے وسیا سی
مار مہلیاں نال حیران کیتو تدوں کالڑے باغ نوں نسیا سی
پچھا دیہہ نا ماریا جائیکگی نی بھیت عشق دا عاشقاں دسیا سی
ڈولی چڑھدیں تاں یار توں چھپ چکیں تدوں ملک سارا تینوں ہسیا سی
جدوں میں نیں کوچ دا حکم کیتا تنگ توبرا نفریں کسیا سی
جدوں روح اقرار اخراج کیتا تدوں جائے قلبوت وچ دھسیا سی
جیہڑے نیویں سو اوہ حضور ہوئے وارث شاہ نوں پیر نے دسیا سی

۴۷۵

رانجھا وانگ ایمان شرابیاں دے جدا ہوئیکے پنڈ تھیں ہار رہیا
میناں تیریاں جٹ نوں قتل کیا چاک ہوئیکے کھولیاں چار رہیا
توں تاں کھیڑیاں دی چودھرانی رانجھا روئیکے ٹکراں مار رہیا
انت کن پڑا فقیر ہویا کھٹ مندراں وچ اجاڑ رہیا
اوہنوں ورن نہ ملے ستر خانے تھک ہٹ کے انت نوں ہار رہیا
تینوں چاک دی آکھدا جاگ سارا اینویں اوس نوں منیں مار رہیا
شکر گنج مسعود مودود وانگوں اوہ نفس تے حرص نوں مار رہیا
سدھا نال توکل ٹھل بیڑا اکے وچ ڈبا اکے پار رہیا

۴۷۶

عاق ہوئے بیٹھے اسیں جوگیڑے تھوں جاہ لالے زور جو لانوناں اے
اسیں حسن تے ہو مغرور بیٹھے چار چشم دا کٹک لڑانوناں اے
لکھ زورتوں لائے جولانوناں ہیں اساں بدھیاں بابھ نہ آنوناں اے
سرمہ اکھیاں دے وچ پانوناں ہیں اساں وڈا گھمنڈ پوانوناں اے
رخ دے کے یار ہتیار تائیں سیدا رانجھے دے نال لڑانوناں اے
سیتا پوچ بیٹھا سیدا وانگ دھنیسر سوہنیں لنک اوس لٹانوناں اے
رانجھے کن پڑائیکے جوگ لیتا اساں جزیہ لوگ تے لونوناں اے
وارث شاہ اوہ باغ وچ جائے بیٹھا اساں باغ دا حاصل کھانوناں اے

۴۷۷

عاق ہوئیکے کھیڑیاں وچ وڑئیں عاشق حسن دی وارثے جٹیئے نی
پچھا انت نوں دیوں ہووے جس نوں جھگا اوس دا کاس نوں پٹئے نیں
جیہڑا ویکھ کے مکھ نہال ہووے کیجے قتل نہ ہانوں پلٹئے نی
ایہہ عشق ویل انگور دی ہے مڈھوں اوس نوں پٹ نہ سٹئے نی

ایہہ جوبناں نت نہ ہووناں ای چھاؤں بدلاں دی جان جتّیئے نی
لے کے سٹھ سہیلیاں وچ بیلے نت دھاندی سیں اوہ نوں ڈٹھیئے نی
پچھے نہ دیتے سچے عاشقاں نوں جو کجھ جان تے بنیں سو کٹیئے نی
دعوے بنھیئے تاں کھڑیاں ہولڑیئے تیر مار کے آپ نہ چھپیئے نی
اٹھ جھب دے جانیکے ہوئے حاضر اہے کم نوں ڈھل نہ گھتیئے نی
اٹھے پہر وساریئے نہیں صاحب کدی ہوش دی اکھ اگھیٹئے نی
جنہاں کونت بھلایا چھٹڑاں نیں لکھ مولیاں مندیاں گھتیئے نی
مٹھی چاٹ بلانیکے طوطڑے نوں پچھوں کنکری روڑ نہ گھتیئے نی

۴۷۸

جویں مرشداں پاس جا ڈگن طالب تویں سہتی دے پاؤں دی ہیر پھیرے
کریں سبھ تقصیر معاف ساڈی پیریں پواں تے منئیں نال ہیرے
بخشے نت گناہ خدا سچا بندہ بہت گناہ دے بھرے بیڑے
وارث شاہ مناوڑا اساں آندا ساڈی صلح کرانوں دا نال تیرے

۴۷۹

اساں کسے دے نال کجھ نہیں مطلب سروپائے خوشی ہاں ہورہیئے
لوکاں منیں مار بے پتی کیتی مارے شرم دے اندرے رورہیئے
غصہ نال ایہہ وال پیکاں وانگوں ساڈے جسم تے تیر کھلورہیئے
نیل نیلیاں وچ ڈبو رہیئے لکھ لکھ میلے نت دھورہیئے
وارث شاہ نہ سنگ نوں رنگ آوے لکھ سوہے دے وچ سمورہیئے

۴۸۰

ہیر آن جناب وچ عرض کیتا نیازمندیاں بخش مرغولیاں نی
کیتی سبھ تقصیر سو بخش مینوں جو کجھ آکھیں میں تیری گولیاں نی
سانوں بخش گناہ تقصیر ساری جو کجھ لڑدیاں تدھ نوں بولیاں نی

پچھی پیٹ ونڈاوری بھین میری تیتھوں وارثی کھول کھوٹیاں نی
میرا کم کرل لے باجھ دیاں دوناں بول تے لے جو کجھ بولیاں نی
گھر بار تے مال زر حکم تیرا سبھ تیریاں ڈھانڈیاں کھولیاں نی
میرا یار آیا چل ویکھ آیئے پئی مار دی سیں نت بولیاں نی
جس ذات صفات چودھرائی چھڈی میرے واسطے چارپائی کھولیاں نی
جیہڑا مڈھ قدیم دا یار میرا جس چونڈیاں کواردیاں کھولیاں نی
وارث شاہ گمان دے نال بیٹھا نال بول دا مار دا بولیاں نی

۴۸۱

پیا لعنتوں طبق شیطان دے گل اوہنوں رب نہ عرش تے چاڑھناں ایں
جھوٹھ بولیا جنہاں بیاج کھاہدی تنہاں وچ بہشت نہ واڑناں ایں
اسیں جیو دی میل چکا بیٹھے وت کراں نہ سیوناں پاڑناں ایں
سانوں مار لے بھیڑے پٹیاں نوں چاڑھ سیخ اتے جے توں چاڑھناں ایں
اگے جوگی تھوں مار کرائیا ای ہن ہور کیہ پڑتناں پاڑناں ایں
توبتہ نصوحا جے موہنوں بولاں نک وڈھ کے مارجے مارناں ایں
گھر بار تھیں چائے جواب دتو ہور آکھ کیہ چج نتارناں ایں
میرے نال نہ وارثا بول اینویں متاں ہو جائے کوئی کارناں ایں

۴۸۲

آء ستیئے واسطہ رب دا ای نال بھابیاں دے مٹھا بولیئے نی
ہوئیے پیڑ ونڈاویاں شہدیاں دیاں زہر بشراں وانگ نہ گھولیئے نی
کم بند ہووے پردیسیاں دا نال مہر دے اوس نوں کھولیئے نی
تیرے جیہی ننان ہو میل کرنی جیو جان بھی اوس تھوں گھولیئے نی
جوگی چل منائیے باغ وچوں ہتھ بنھ کے مٹھڑا بولیئے نی
جو کجھ کہے سوسرے تے من لیئے غمی شادیوں مول نہ ڈولیئے نی
چل نال میرے جیویں بھاگ بھریئے میل کرنئیں وچ وچولیئے نی

کویں میرا تے رانجھے دا میل ہووے کھنڈ دودھ دے وچ کھولیئے نی

۴۸۳

جویں صبح دی قضا نماز ہندی راضی ہو ابلیس تے نچ دا اے
تویں سہتی دے جیئو وچ خوشی ہوئی جیئو رن دا چھلڑا کچ دا اے
جاہ بخشیا سبھ گناہ تیرا تینوں عشق قدیم تھوں سچ دا اے
وارث شاہ چل یار منا آیئے ایتھے نواں اکھاڑا مچ دا اے

۴۸۴

سہتی کھنڈ ملائی داتھال بھریا چائے کپڑے وچ لکایا ای
جیہا وچ نماز وسواس غیبوں عزازیل بنا لے آیا ای
اتے پنج روپے سو روک رکھے جائے فقر دے پھیرڑا پایا ای
جدوں آنوں دی جوگی نے اوہ ڈٹھی پچھاں اپناں مکھ بھوایا ای
اساں روحاں بہشتیاں بیٹھیاں نوں تاؤ دوزخے دا کیہا آیا ای
طلب مینہ دی وگیا آن جھکھڑ یارو آخری دور ہن آیا ای
سہتی بنھ کے ہتھ سلام کیتا اگوں مول جواب نہ آیا ای
عامل چور تے چودھری جٹ حاکم وارث شاہ نوں رب وکھایا ای

۴۸۵

جدوں خلق پیدا کیتی رب سچے بندیاں واسطے کیتے نے ایہہ پیارے
رناں چھوکرے جن شیطان راول کتا ککڑی بکری اٹھ سارے
ایہا مول فساد دا ہوئے پیدا جنہاں سبھ جگت دے مول مارے
آدم کڈھ بہشت تھیں خوار کیتا ایہہ ڈانکاں دھروں ہی کرن کارے
ایہہ کرن فقیر چائے راجیاں توں انہاں راؤ رزادڑے سدھ مارے
وارث شاہ جوہنر سبھ وچ مرداں اتے مہریاں وچ نیں عیب بھارے

۴۸۶

ستی آکھیا پیٹ نے خوار کیتا کنک کھائے بہشت تھیں کڈھیا ای
آئی میل تاجنتوں ملے دھکے رسا آس امید دا وڈھیا ای
آکھ رہے فرشتے کنک دانہ نہیں کھاوناں حکم کر چھڈیا ای
ولا تقربا ھذاہ لشجرۃ نالے سپ تے مورنوں کڈھیا ای
یہہ سمجھ شیطان بھی مرد ہویا ناؤں رناں دا برا کر چھڈیا ای
سگوں آدمے حوا نوں خوار کیتا ساتھ اوس دا ایس نہ چھڈیا ای
چھیڑن مرد تے سونپ دے تریمتاں نوں منہ جھوٹھ دا کاہنوں ٹڈیا ای
مرد چور تے ٹھگ جواریئے نے ساتھ برے دا نراں نے لدیا ای
قرقان وچ فانکحوا رب کہیا جدوں وحی رسول نے سدیا ای
وارث شاہ ایہہ تریمتاں کھان رحمت پیدا جنہاں جہان کر چھڈیا ای

۴۸۷

رنھاں دھنیسرے نال کیہ گاہ کیتا راجے بھون نوں دیمن لگامیاں نی
سرکپ تے نال سلواہنیں دے ویکھ رناں نے کیتیاں خامیاں نی
مرد ہین سورکھدے بیٹھ سوٹے سر چاڑھیاں نے انہاں کامیاں نی
جنہاں نہیں داڑھی کن نک پاٹے کون تنہاں دیاں بھرے گا حامیاں نی

۴۸۸

جس مرد نوں شرم نہ ہووے غیرت اوس مرد تھیں چنگیاں تیویاں نیں
گھر وسدے عورتاں نال سوہن شرم وند ستردیاں بیویاں نیں
اک حال وچ مست گھر بار اندر اک بار سنگار وچ کھیویاں نیں
وارث شاہ حیا دے نال اندر رکھیں بیٹھ زمین دے سیویاں نیں

۴۸۹

وفادار نانہہ رن جہان اتے لاوی شیر دے نک وچ نتھ نہیں

گدھا نہیں کولد مکھٹ خوجہ اتے خسریاں دیاں کائی کتھ نہیں
نامرد دے وار نہ لگے گانویں اتے گانڈواں دی کائی ستھ نہیں
جوگی نال نہ رن داترے ٹوناں روز نئیں دا چڑھے اگتھ نہیں
یاری سوہندی نہیں سہاگناں توں رنڈی رن نوں سوہندی نتھ نہیں
وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن کارن انہاں بندیاں دے کائی ہتھ نہیں

۴۹۰

میاں تریمتاں نال ویاہ سوہن اتے مرن دے سوہندے وین میاں
گھربار دی زیب تے ہین زینت نال تریمتاں ساک تے سین میاں
ایں تریمتاں بچ دیاں وارثنیں اتے دلاں دیاں دیہن تے لین میاں
وارث شاہ ایہہ جوروان جوڑدیاں نیں اتے مہریاں مہردیاں ہین میاں

۴۹۱

سچ آکھیا رنیں کیہی دھم چایا تساں بھوج وزیچ نوں کٹھیا جے
دھنیسر ماریا بھیت گھرو گڑے نے سنیں لنک دے اوس نوں پٹیا جے
کیرو پانڈواں دے کٹک گئے کھوہن مارے تساں دے سبھ گھٹیا جے
قتل امام ہوئے کربلا اندر مار دین دے وارثاں سٹیا جے
جو کوئے شرم حیا دا آدمی سی جان مال تھوں اوس نوں پٹیا جے
وارث شاہ فقیر تاں نس آیا پچھا ایس دا آن کیوں گھٹیا جے

۴۹۲

تینوں وڈا ہنکار ہے جوبنیں دا خاطر تلے نہ کسے نوں لیاؤناں ہیں
جنہاں جائیوں تنہاں دے ناؤں رکھیں وڈا آپ نوں غوث سداؤناں ہیں
ہون تریمتاں نہیں تاں جگ کے وت کسے نہ جگ تے آؤناں ہیں
اساں چٹھیاں گھل سدیاں سیں ساتھوں آپناں آپ چھپاؤناں ہیں
کرامات تیری اساں ڈھونڈ ڈٹھی ایویں شیخیاں پیا جگاؤناں ہیں

چاک سد کے باغ تھیں کڈھ چھڈوں ہنسیں بور کیہ مونہوں اکھاؤناں ہیں
ان کھاناں ہیں رج کے گدھے وانگوں کدی شکر بجانہ لیاؤناں ہیں
ننگے فرض تے بہت ووھا پشماں خصیتین نوں چاڑے پلماؤناں ہیں

۴۹۳

باغ چھڈ گئے گوپی چند جیہے شداد فرعون کہا گیا
نوشیرواں چھڈ بغداد ثریا اوہ آپنی وار لنگھا گیا
آدم چھڈ بہشت دے باغ نٹھا بھلے وسرے کنک نوں کھا گیا
فرعون خدا کہائیکے تے موسیٰ نال اشتنڈ اٹھا گیا
نمرود شداد جہان اتے دوزخ اتے بہشت بنا گیا
قاروں زراں اکٹھیاں میل کے تے بنھ سرے تے پنڈ اٹھا گیا
مال دولتاں حکم تے شان شوکت کھا سروں اندلنا گیا
سلیمان سکندروں لائے سبھے تہاں پواں تے حکم چلا گیا
اوہ بھی ایس جہان تے رہیو نہیں جیہڑا آپ خدا کہا گیا
مویا بخت نصر جیہڑا چاڑھ ڈولا سچے رب نوں تیر چلا گیا
تیرے جیہاں کتیاں ہویاں نیں تینوں چاء کیہ باغ دا آ گیا
وارث شاہ اوہ آپ ہے کرن ہارا سرہندیاں دے گل آ گیا

۴۹۴

پنڈ جھگریاں دی کہی کھوہل بیٹھوں وڈا مخصری گھنڈلڈ باولاوے
اساں اک رسال ہے ڈھونڈھ آندی بھلا دس کھاں کیہ ہے راولاوے
اتے رکھیا کیہ ہے نذر تیری گنیں آپ نوں بہت اتاولاوے
دے بناں نہ جاپدی ذات تیری چھڑے بناں نہ نکلے چاولاوے
کیہ روک ہے کاس دا ایہہ باسن سانوں دس کھاں سوہنیاں سانولاوے
سچ نال سبھ کم نباہ ہندے وارث شاہ نہ ہوئے اتاولاوے

۴۹۵

کرامات ہے قہر دا ناؤں رنیں کیہا گھتیوں آن وسوریا اے
کریں چاوڑاں چھگڑاں نال مستی اجے تیک اجاناں نوں گھوریا اے
فقر آ کھسن سوئی کجھ رب کرسی ایویں جوگی نوں چاء وڈوریا اے
اتے پنج پیسے لال روک دھریو کھنڈ چاولاں دا تھال پوریا اے

۴۹۶

مگر تتراں دے انھاں باز چھٹے چاڑے چڑے داند پتالواں نوں
انھاں گھلیا انب انار ویکھن چاء چڑے توت سنبھالواں نوں
گھلیا پھل گلاب دے توڑ لیاویں جا لگا ہے لین کچالواں نوں
انھاں موہری لائے قافلے دا لٹوائیسی ساتھ دیاں مالواں نوں
خچریاں دے چاڑے کرن لگوں اساں ﷲ بہاپایا کٹیا چالواں نوں
وارث شاہ تندور وچ دب بیٹھا کملا گھلیا رنگیں سالواں نوں

۴۹۷

جاہ کھولھ کے ویکھ جو صدق آوے کیہا شک دل اپنے پایونی
کیہا اساں سو رب تحقیق کرسی کیہا آن کے مغز کھپایونی
جاویکھ جو وسوسہ دور ہووے کیہا در در آن مچایونی
شک مٹے جو تھال نوں کھولھ ویکھیں اتھے مکر کیہ آن پھیلایونی

۴۹۸

سہتی کھولھ کے تھال جاں دھیان کیتا کھنڈ چاولاں دا تھال ہو گیا
چھٹا تیر فقیر دے معجزے دا وچوں کفر دا جیئو پرو گیا
جیہڑا چلیا نکل یقین آہا کرامات نوں ویکھ کھلو گیا
گرم غضب دی آتشوں آب آہا برف کشف دے نال سمو گیا
جس نال فقیراں دے اڑی بدھی اوہ اپناں آپ وگوء گیا

ایتویں ڈانڈیاں ماڑیاں کیہا لیکھا اوس کھوئے لیا اوہ رو گیا
مرن وقت ہویا سبھو ختم لیکھا جو کوء جمیا چھوونیں چھوء گیا
وارث شاہ جو کیمیا نال چھتا سوئیناں تانبیوں ترت ہی ہو گیا

۴۹۹

ہتھ بنھ کے بینتی کرے سہتی دل جان تھیں چیلڑی تیریاں میں
کراں باندیاں وانگ بجا خدمت نت پانوں دی رہاں گی پھیریاں میں
پیر سچ دا اساں تحقیق کیتا سنیں ہیر تے ماپیاں تیریاں میں
کرامات تیری اتے صدق کیتا تیرے حکم دے کشف نے گھیریاں میں
ساڈی جان تے مال تے ہیر تیری نالے سنیں سہیلیاں تیریاں میں
اساں کسے دی گل نہ کدی منی تیرے اسم اعظم حب گھیریاں میں
اک فقر اللہ دا رکھ تقویٰ ہوڑھا اے بیٹھی سبھ ڈھیریاں میں
پوری نال حساب نہ ہوسکاں وارث شاہ کیہ کراں کیہ سیریاں میں

۵۰۰

گھر اپنے وچ چوائے کرکے آکھ ناگنی وانگ کیوں شوکیں نی
نال جوگیاں مورچا لایو ای رجے جٹ وانگوں وڈی بھوکیں نی
جدوں بنھ جھیڑے تھک ہٹ رہئیں جائے پنڈ دیاں رناں تے کوکیں نی
کڈھ گالیاں سنیں رنیل باندی گھن موہلیاں اساں تے گھوکیں نی
بھلو بھلی جاں ڈنھیاں عاشقاں دی وانگ کتیاں انت نوں چوکیں نی
وارث شاہ تھیں پچھ لے بندگی نوں روح ساز قلبوت وچ پھوکیں نی

۵۰۱

سانوں بخش اللہ دے ناتوں میاں ساتھوں بھلیاں ایہہ گناہ ہویا
کچا شیر پیتا بندہ سدا بھلا دھروں آدموں بھلناں راہ ہویا
آدم بھل کے کنک نوں کھائے بیٹھا کڈھ جنتوں حکم فناہ ہویا

شیطان استاد فرشتیاں دا بھلا سجدیوں کبر دے راہ ہویا
مڈھوں روح ہی قول دے نال وڑیا جس چھڈ کے انت فناہ ہویا
قاروں بھل زکوٰۃ تھیں شوم ہویا وارد اوس تے قہر الہ ہویا
بھل ذکریئے لئی پناہ ہیزم آری نال اوہ چیر دوپھاہ ہویا
عملاں باجھ درگاہ وچ پون پولے لوکاں وچ میاں وارث شاہ ہویا

۵۰۲

گھر پیڑے وڑی ہوا تینوں دتیوں چھیاں نال انگوٹھیاں دے
انت سچ دا سچ آئے نترے گا کوئی دیس نہ وسدے جھوٹھیاں دے
فقر ماریو اساں نے صبر کیتا نہیں جان دی داؤتوں گھوٹھیاں دے
جٹی ہوئے فقیر دے نال لڑئیں چھناں بھڑیو ای نال ٹھوٹھیاں دے
سانوں بولیاں مار کے نندی سیں یمن ڈھیو ای ٹکراں جوٹھیاں دے
وارث شاہ فقیر نوں چھیڑ دی سیں ڈھو معجزے عشق دے لوٹھیاں دے

۵۰۳

کرے جنہاں دیاں رب حمایتاں نی حق تنہاں دا خوب معمول کیتا
جدوں مشرکاں آن سوال کیتا تدوں چن دوکھن رسول ﷺ کیتا
کڈھ پتھروں اوٹھنی رب سچے کرامات پیغمبری مول کیتا
وارث شاہ نے کشف وکھا دتا تدوں جٹی نے فقر قبول کیتا

۵۰۴

پھریں زوم دی بھری تے سان چاڑھی آء ٹلیں نی منڈیئے واسطا ای
مرد مار مرکنیں جنگ بازے مان متے گنڈیئے واسطا ای
اتفاق دے نال فقیر ماریو ہیر سیال دی جنڈیئے واسطا ای
بخشی سبھ گناہ تقصیر تیری لیائے ہیر نی نندھیئے واسطا ای
وارث شاہ سمجھائے جٹیٹڑی نوں لاہ دے دی گھنڈیئے واسطا ای

۵۰۵

جیکوں تسیں فرماؤ سوئے جا آکھاں تیری حکم دی تابع ہوئیاں میں
تینوں پیر جی بھل کے برا بولیا بھلی وسری آن وگوئیاں میں
تیری پاک زبان دا حکم لے کے قاصد ہوئیکے جا کھلوئیاں میں
وارث شاہ دے معجزے صاف کیتی نہیں مدھ دی وڈھی بدخوئیاں میں

۵۰۶

لیائے ہیر سیال جودید کریئے آء جاء او دلبرا واسطا ای
جانئیکے آکھ رانجھا تینوں عرض کردا گھنڈ لاہ او دلبرا واسطا ای
سانوں مہر دے نال ویکھا صورت جھاک لاہ او دلبرا واسطا ای
زلف ناگ وانگوں چھک گھٹ بیٹھی گلوں لاہ او دلبرا واسطا ای
دیہنہ رات نہ جوگی نوں ٹکن دیندی تیری چاہ او دلبرا واسطا ای
لوڑھے لٹیاں نیناں دی جھاک دے کے لوڑھ جاہ او دلبرا واسطا ای
گل پلوڑا عشق دیاں کٹھیاں دے منہ گھاہ او دلبرا واسطا ای
صدقہ سیدے دے نویں پیار والا مل جاہ او دلبرا واسطا ای
وارث شاہ نماز دا قرض وڈا سروں لاہ اوہ دلبرا واسطا ای

۵۰۷

لے کے سوہنی مورنی ہنس رانی مرگ موہنی جانئیکے گھلنی ہاں
تیریاں ویکھ کے عظمتاں پیر میاں باندی ہوئیکے گھراں نوں چلنی ہاں
تیری پیر دی ویکھ مرید ہوئی تیرے پیر ہی آن کے ملنی ہاں
مینوں بخش مراد بلوچ سائیاں تیریاں جتیاں سرے تے جھلنی ہاں
وارث شاہ کر ترک برائیاں دی دربار اللہ دا ملنی ہاں

۵۰۸

سہتی جانئیکے ہیر نوں کول بہہ کے بھیت یار دا سبھ سمجھایا ای

جینوں مار کے گھروں فقیر کیتو اوہ جوگیڑا ہونکے آیا ای
اوہنوں ٹھگ کے مہیں چرائے لیوں ایتھے آنکے رنگ وٹایا ای
تیرے نیناں نے چاکے ملنگ کیتا منوں اوس نوں چاکے بھلایا ای
اوہدے کن پڑانکے ون لتھا آپ وہوٹڑی آن سدایا ای
آپ ہو زلیخا دے وانگ سچی اوہنوں یوسف چاکے بنایا ای
کیتے قول قرار وسار سارے آن سیدے نوں کونت بنایا ای
ہوے چاک پنڈے ملی خاک رانجھے کن پاڑ کے حال ونجایا ای
دینیں دار مواس ہووہر بیٹھا لینیں دار ہی اک کے آیا ای
گالیں دے کے ویڑیوں کڈھ اوس نوں کل مہلیاں نال کتایا ای
ہوئے جائیں نہال جے کریں زیارت تینوں باغ وچ اوس بلایا ای
زیارت مرد کفارت ہون عصیاں نور فقر دا ویکھناں آیا ای
بہت زہد کیتا ملے پیر پنجے مینوں کشف بھی زور کمایا ای
جھب نذر لے کے مل ہوئے رعیت فوجدار بحال ہو آیا ای
اوہدی نزع توں آب حیات اوسدا کیہا بھابیئے جھگڑا پایا ای
چاک لانکے کن پڑایونی نیناں والیئے غیب کیوں چایا ای
بچے اوہ فقیراں تھوں ہیر کڑیئے ہتھ بنھ کے جنہاں بخشایا ای
اکے تار جاسی اکے مار جاسی ایہہ مینہ ایناوں دا آیا ای
عمل قوت تے وڈی دستار چھلی کیہا بھیل دا سانگ بنایا ای
وارث قول بھلانکے کھیڈ روھوں کیہانواں مخول جگایا ای

۵۰۹

ہیر آکھیا جانکے کھول بکل اوہدے ویس نوں پھوک وکھاوں نی ہاں
نیناں چاڑھ کے سان تے کراں پرزے قتل عاشقاندے اتے دھاوں نی باں
اکے چاک سی خاک کرساز شاں اوہدے عشق نوں عقل چڑھانوں نی باں
اوہدے پیراں دی خاک ہے جان میری سارے سچ دی نشاوے آنوں نی باں

مویا پیا ہے نال فراق رانجھا عیسیٰ وانگ مڑ پھیر جوانوں نی ہاں
وارث شاہ پتنگ نوں شمع وانگوں اگ لائیکے ساڑ وکھاوَں نی ہاں

۵۱۰

ہیر نھائیکے پٹ دا پہن تیور والیں عطر پھلیل ملانوں دی ہے
ول پائیکے میڈھیاں خونیاں نوں گورے مکھ تے زلف پلمانوں دی ہے
کجل بھنڑے نیں اراہدھ لٹے دونویں حسن دے کٹک لے دھانوں دی ہے
مل وٹناں ہوٹھاں تے لاء سرخی نواں لوڑھ تے لوڑھ چڑھانوں دی ہے
سرے صاف دا بھوچن سوہای کنیں بک بک والیاں پانوں دی ہے
کمخواب دی چولڑی بھک بنتھی مانگ چونک تے پیروالانوں دی ہے
گھت جھانجراں لوڑھ دے سرے چڑھ کے ہیر سیال لشکدی آنوں دی ہے
ٹکا بندلی بنی ہے نال لوہلاں وانگ مور دے پایلاں پانوں دی ہے
ہاتھی مست چھٹا چھن چھن چھنکے قتل عام خلقت ہندی آنوں دی ہے
نیناں مست تے لوڑھ دے سرے چڑھ کے شاہ پری چھنکدی آنوں دی ہے
کدی کنڈھ کے گھنڈ لوڑھا دیندی کدی کھوہل کے مار مکانوں دی ہے
گھنڈ لاہ کے لٹک وکھائے ساری جٹی رٹھڑا یار منانوں دی ہے
وارث مال دے نوں سبھا کھوہل دولت وکھو وکھ کرچائے وکھانوں دی ہے
وارث شاہ پری دی نظر چڑھیا خلقت سیفیاں پھوکنیں آنوں دی ہے

۵۱۱

رانجھا ویکھ کے آکھ دا پری کوئی اکے بھانویں تاں ہیر سیال ہووے
کوئی ہیر کہ موہنی اندرانی ہیر ہووے تاں سیاں دے نال ہووے
نیڑے آئیکے کالجے دھا گیئوس جویں مست کوئی نشہ نال ہووے
رانجھا آکھدا ابر بہار آیا بیلا جنگلا لالو ہی لال ہووے
ہاتھ جوڑ کے بدلاں ہانجھ بدھی ویکھاں کیہڑا دیس نہال ہووے
چمکی لیلتہ القدر سیاہ شب تھیں جس تے پوے گی نظر نہال ہووے

ڈول ڈال تے چال دی لنک سندر جیہا پیکھنیں دا کوئی خیال ہووے
یارسوئی محبوب تھوں فدا ہووے جیئو سوئی جو مرشداں نال ہووے
وارث شاہ آئے چنبڑی رانجھنیں نوں جیہا گدھے دے گل وچ لال ہووے

۵۱۲

گھنڈ لاہ کے ہیر دیدار دتا رہیا ہوش نہ عقل تھیں طاق کیتا
لنک باغ دی پری نے جھاک دے کے سینہ پاڑ کے چاک دا چاک کیتا
بنھ ماپیاں ظالماں نور دتی تیرے عشق نے مار کے خاک کیتا
ماں باپ تے انگ بھلا بیٹھی اساں چاک نوں آپناں ساک کیتا
تیرے باجھ نہ کسے نوں انگ لایا گواہ حال دا میں رب پاک کیتا
ویکھ نویں نروئی اماں تیری سینہ ساڑ کے برہوں نے خاک کیتا
اللہ جان دا ہے ایہناں عاشقاں نے مزے ذوق نوں چائے طلاق کیتا
وارث شاہ لے چلناں تساں سانوں کس واسطے جیئو غمناک کیتا

۵۱۳

چودھرائیاں چھڈکے چاک بنیں مہیں چار کے انت نوں چوربوئے
قول کواریاں دے لوڑھے ماریاں دے اولو باریں دے ہور و ہور ہوے
مانوں باپ قرار کر قول ہارے کم کھیڑیاں دے زور و زور ہوئے
راہ سچ دے تے قدم دھرن ناہیں جنہاں کھوٹیاں دے من کھور ہوئے
تیرے واسطے ملئے کڈھ دیسوں اسیں اپنے دیس تے چور ہوئے
وارث شاہ نہ عقل نہ ہوش رہیا مارے ہیر دے سحر دے مور ہوئے

۵۱۴

مہتر نوح دیاں بیٹیاں ضد کیتی ڈب موئے نیں چھڈ ٹکانیاں نوں
یعقوب دیاں پتراں ظلم کیتا سنیاں ہوسیا یوسف دے وانیاں نوں
ہابیل قابیل دی جنگ ہوئی چھڈ گئے نیں قطب ٹکانیاں نوں

سبے میں جان دی ماپیاں بنھ دیئی چھڈ چل دی جھنگ سمانیاں نوں
خواہش حق دی قلم تقدیر وگی موڑے کون اللہ دیاں بھانیاں نوں
کسے سترے وقت سی نہوں لگا تساں بیچیا بھینیاں دانیاں نوں
ساڈے تن جتھ ملک ہے زمیں تیری ولیں کاس نوں ایڈولانیاں نوں
گنگا نہیں قرآن دا ہوئے حافظ انھاں ویکھ دا نہیں ٹھاہنیاں نوں
وارث شاہ اللہ بن کون پچھے بچھا ٹٹیاں اتے نتانیاں نوں

۵۱۵

تیرے ماپیاں ساکھ کتھاں کیتا اسیں رلدڑے رہسہ گئے پاسیاں تے
آپ رپ گئیں نال کھیڑیاں دے ساڈی گل گوائی آباسیاں تے
سانوں مار کے حال بیحال کیتو آپ ہوئی ہیں دابیاں دھاسیاں تے
ساڈے تن من دیہی میں فدا کیتی انت ہوئی ہے تولیاں ماسیاں تے
شش پنج باراں وساں تن کانیں لکھے ایس زمانے دے پاسیاں تے
وارث شاہ وساہ کیہ زندگی دا ساڈی عمر ہے نقش پتاسیاں تے

۵۱۶

جوکو ایس جہاں تے آدمی روندا مرے گا عمر تے جھوردا ای
سدا خوشی نہیں کسے نال نبھ دی ایہہ زندگی بھیس زنبور دا ای
بندہ جیونیں دیاں نت کرے آساں عزرائیل سرے اتے گھور دا ای
وارث شاہ ایس عشق دے کرن بارا وال وال تے خارنجور دا ای

۵۱۷

تسیں کروجے حکم تاں گھریں جایئے نال سہتی دے سازبنایئے جی
بحر عشق دا خشک غم نال ہویا مینہ عقل دے نال بھرایئے جی
کویں کراں ہیں کوششاں عقل والیاں تیرے عشق دیاں پوریاں پایئے جی
جائے تیاریاں ترن دیاں جھب کریئے سانوں سجنوں حکم کرایئے جی

حضرت سورۃ اخلاص لکھ دیہو مینوں فال قرعہ نجوم دا پایئے جی
کھوہل فالنامہ تے دیوان حافظ وارث شاہ تھوں فال کڈھایئے جی

۵۱۸

اول پیر پکڑے اعتقاد کرکے پھیر نال کلیجے دے لگ گئی
نواں طور عجوبے دا نظر آیا ویکھو جل پتنگ تے اگ گئی
کہی لگ گئی چنگ جگ گئی خبر جگ گئی وچ دھرگ گئی
یارو ٹھگاں دی ریوڑی ہیر جٹی منہ لگ دیاں یار نوں ٹھگ گئی
لگا مست ہو کملیاں کرن گلاں دعا اے کسے فقیر دی وگ گئی
اگے دھواں دھکھندڑا جو گیڑے دا اتوں پھوک کے جھگڑے اگ گئی
یاریار دا باغ وچ میل ہویا گل عام مشہور ہو جگ گئی
وارث ترٹیاں نوں رب توڑ دا اے ویکھو کملڑے نوں پری لگ گئی

۵۱۹

ہیر ہو رخصت رانجھے یار کولوں آکھے سہتیے متا پکایئے نی
ٹھوٹھا بھن فقیر نوں کڈھیا سی کویں اوس نوں خیر بھی پایئے نی
ویہن بوڑھ پیا بڑا شہدیاں دا نال کرم دے بنڑے لایئے نی
میرے واسطے اوس نے لئے ترلے کویں اوس دی آس پوچایئے نی
تینوں ملے مراد تے اساں ماہی دونوں اپنیں یار ہنڈایئے نی
رانجھا کن پڑا فقیر ہویا سراوس دے وری چڑھایئے نی
باقی عمر رانجھیٹے دے نال جالاں کویں سہتیے ڈول بنایئے نی
ہویا میل جاں چریں وچھنیاں دا یار رج کے گلے لگایئے نی
جیئو عاشقاں دا عرش رب دا ہے کویں اوس نوں ٹھنڈ پوایئے نی
ایہہ جوبناں ٹھگ بازار دا ہے سر کسے دے ایہہ چڑھایئے نی
شیطان دیاں اسیں استاد رناں کوئی آؤ کھاں مکر پھیلایئے نی
باغ جاندیاں اسیں نہ سوہندیاں ہاں کویں یار نوں گھریں لیایئے نی

کل گھت پلامنہ گھاہ لے کے پیریں لگ کے پیر منایئے نی
وارث شاہ گناہاں دے اسیں لدے چلو کل تقصیر بخشایئے نی

۵۲۰

اگوں رائیاں صیرفاں بولیاں نیں کیہا مناں بھابیئے کیریا ای
بھابھی آکھ کیہ لبھیو ٹھگ آئیں سوئن چڑی وانگوں رنگ پھیریا ای
موئی گئی سیں جیوندی آء وڑئیں سچ آکھ کیہ سچ سہیڑیا ای
اج رنگ تیرا بھلا نظر آیا سبھو سکھ تے دکھ نبیڑیا ای
نین شوخ ہوئے رنگ چمک آیا کوئی جوبنیں دا کھوہ گیڑیا ای
عاشق مست ہاتھی بھانویں باغ والا تیری سنگی نال کھہیڑیا ای
قدم چست تے صاف کنوتیاں نیں ہتھ چابک اسوار نے پھیریا ای
وارث شاہ اج حسن میدان چڑھ کے گھوڑا شاہ اسوار نے پھیریا ای

۵۲۱

نیناں مست گلھاں تیریاں لال ہوئیاں دکاں بھن چولی وچ ٹھلیاں نی
کسے ہک تیری نال ہک جوڑی نال ولوندھراں ملیاں نی
کسے انب تیرے اج چوپ لئے تل پیڑ کڈھے جویں تیلیاں نی
تیرا کسے نڈھے نال میل ہویا دھاراں کھلے دیاں سرمیلیاں نی
دس وارث کسے نچوہئیں توں کتے گوشہ ہی ہوریاں کھیلیاں نی

۵۲۲

سبھو مل ول شٹیں وانگ پھلاں جھوکاں تیریاں مانیاں بیلیاں نیں
کسے زوم بھرے پھڑپیں توں دھڑکے کالجا پونڈیاں تیلیاں نیں
بھریاں بھٹھیاں دا کھلا اج بارا کونتاں رانویاں ڈھاہ کے میلیاں نیں
کسے لئی ہوشناک نے جت بازی پاسا لائیکے بازیاں کھیلیاں نیں
صوبہ دار نے قلعہ نوں ڈھوئے توپاں کرکے زیر رعیتاں۔ میلیاں ۔ نیں

تیریاں گلھاں تے دنداں دے داغ دسن اج سیدھیاں ٹھاکراں چیلیاں نیں
اج نہیں عیالیاں خبر لدھی گھیاڑاں نے رولیاں چھیلیاں نیں
اج کھیڑیاں نے نال مستیاں دے ہتھنیاں ہاتھیاں تے چاڑے میلیاں نیں
چھٹا جھانجرا باغ دے صفی وچوں گاہ کڈھیاں سب حویلیاں نیں
تھک ہٹ کے گھر کدی آن پیئیں لگیاں مٹھیاں بھرن سہیلیاں نیں

۵۴۳

جویں سوہنیں آدمی پھرن باہر کھرک دولتاں ریہن چھپائیاں نیں
اج بھانویں تاں باغ وچ عید ہوئی کھاہدیاں بھکھیاں نے مٹھائیاں نیں
اج کنیاں دے دلاں دی آس پنی جم جم جان باغیں بھرجائیاں نیں
وے باغ جگاں تائیں سنیں بھائی جھتے پین فقیر ملائیاں نیں
خاک تودیاں تے وڑے تیر چھٹے تیر اندازاں نے کانیاں لائیاں نیں
اج جو کوئی باغ وچ جائے وڑیا موہنوں منگیاں دولتاں پائیاں نیں
پانی باجھ سکی داڑھی کھیڑیاں دی اج من کڈھی دونہاں نائیاں نیں
اج پا کے سر مچو چھیلیاں نے سرمے دانیاں خوب ہلائیاں نیں
سیاہ بھور ہوئیاں چشماں پیاریاں دیاں بھربھر پانوں دے رہے سلائیاں نیں
اج آبداری چڑھی موتیاں نوں جیئو آئیاں بھابیاں آئیاں نیں
وارث شاہ ہن پانیاں زور کیتا بہت خوشی کیتی مرغائیاں نیں

۵۴۴

تیرے چنبے دے سہرے حسن والے اج کسے ہوشناک نے لٹ لئے
تیرے سینہ نوں کسے ٹھوہیائی نافے مشک والے دونویں پٹ لئے
جیہڑے نت نشان چھپانوں دی سیں کسے تیر انداز نے چٹ لئے
کسے ہک تیری نال ٹک جوڑی وچے پھل گلاب دے گھٹ لئے
کسے ہوبے درد کھیش دتی بند بندکمان دے ترٹ گئے
آکھ کنہاں بھلیلیاں پیڑمس توں عطر کڈھ کے پھوگ نوں سٹ گئے

۵۲۵

پیڈو صاف ہویا سینہ لال ہویا تیری ہِک تے ہتھ کس پھیریا ای
تیری گادھی نوں اج کسے دھکیا ای اج تیرا کھوہ گیڑیا ای
لایا رنگ نسنگ ملنگ بھانویں انگ نال تیرے انگ بھیڑیا ای
لاہ چپنی ددھ دی دیگچی دی کسے اج ملائی نوں چھیڑیا ای
سرے دانی دا لاہ بروچناں نی سرے سرچھو کسے لویڑیا ای
وارث شاہ تینوں پچھوں آن ملیا اگے نواں ہی کوئی سہیڑیا ای

۵۲۶

بھابی اج جوبن تیرے لہر دتی جویں ندی دا نیر اچھلیا ای
تیری چولی دیاں، ڈھلیاں ہین تنیاں تینوں کسے محبوب پتھلیا ای
قفل جندرے توڑ کے چور وڑیا اج بیڑا کستوری دا ہلیا ای
سوہا گھگرا لہراں دے نال اڈے بوگ بند دو چند ہو چلیا ای
سرخی ہوٹھاں دی کسے نے چوپ لئی انب سکھناں موڑ کے گھلیا ای
کستوری دے مرگ جس ڈھائے لئے کوئی وڈا ہیڑی آئے ملیا ای

۵۲۷

تیرے سیاہ متوڑے کجلے دے ٹھوڈی اتے گلھاں اتوں گم گئے
تیرے پھل گلاب دے لال ہوئے کسے گھیر کے راہ وچ چم لئے
تیرے خونچے سکرپاریاں دے ہتھ مار کے بھکھیاں لم لئے
دھاڑا مار کے دھاڑوی میویاں دے رلے جھاڑ بوٹے کتے گم گئے
بڑے ونج ہوئے اج وہوٹیاں دے کوئی نویں ونجارڑے گھم گئے

۵۲۸

کوئی دھوبی ولایتوں آئے لتھا سرے صاف دے تھان چڑھ کھنب گئے
تیری چولی ولوہندھری سنیں سینے بینجے تو نبیاں نویں جویں تتب گئے

کھیڑے کابلی کتیاں وانگ اتھے وڈھوانیکے کن تے دنب گئے
وارث شاہ اچنبڑانواں ہویا تے پاہرونوں چور ٹنب گئے

۵۲۹

کسے کیہے نیہڑن پیڑئیں توں تیرا رنگ ہے توری دے پھل وانی
ڈھاکاں تیریاں کسے مروڑیاں نی ایہہ تا کم ہویا ہل جل وانی
تیرا رنگ کسے پامال کیتا ڈھگا جو ترے جویں ہے گھل
وارث شاہ میاں ایہو دعا منگو کھل جائے بارا اج کل وانی

۵۳۰

پرنیہاں دا میتوں اثر ہویا رنگ زرد ہویا ایسے واسطے نی
چھاپاں کھب گئیاں گلھاں میریاں تے داغ لال پئے ایسے واسطے نی
کٹے جاندے نوں بھج کے نلی ساں میں تنیاں چولی دیاں ڈھلیاں پاسے نی
رنی اتھرو ڈلھے سن مکھڑے تے کھل گئے تولڑے پاسے نی
مودھی پئی بنیرے تے ویکھدی ساں پیڈو لال ہویا ایسے واسطے نی
سرخی ہوٹھاں دی آپ میں چوپ لئی رنگ اڈ گیا ایسے واسطے نی
کٹا گھٹیا وچ گلوکڑی دے دوکاں لال ہویاں ایسے واسطے نی
میرے پیڈو نوں کٹے نیں ڈھڈ ماری لاساں پے گیاں میرے ماس تے نی
ہور پچھ وارث میں غریبنی نوں کیوں آکھدے لوک مہاتے نی

۵۳۱

بھابی اکھیاں دے رنگ رت ونہیں تینوں حسن چڑھیا انیانوں وانی
اج دھیان تیرا آسمان اتے تینوں آدمی نظر نہ آنوں دانی
تیرے سرے دیاں دھاریاں دھوڑپیاں جویں گاہک کو مال تے دھانوں دانی
راجپوت میدان وچ لڑن تیغاں اگے ڈھاڈھیاں دا پت گانوں دانی
رخ ہور دا ہور ہے اج تیرا چالانواں کوئی نظر نہ آنوں دانی

اج آکھ دے ہین وارث شاہ ہوریں کھیڑا کون کاندوکس تھانوں دانی

۵۳۲

مٹھی مٹھی مینوں کوئی اثر ہو یا اج کم تے جیئو نہ لگ دانی
بھلی وسری بوٹی الہنگ آئی اکے پیا بھلاوڑا ٹھگ دانی
تیور لال مینوں اج کھڑیاں دا جویں لگے التبرڑا اگ دانی
اج یاد آئے مینوں سئی سجن جیندا مگر اولانبڑا جگ دانی
کھل کھل جاندے بند چولڑی دے اج گلے میرے کوئی لگ دانی
گھر بار وچوں ڈرن آنوں دا اے جویں کسے نسار چاوگ دانی
اک جوبن دی نئیں ٹھاٹھ دتی بوہنا آنوں دا پانی تے جھگ دا نی
وارث شاہ بلاوئنہ مول مینوں سانوں بھلا نہیں کوئی لگ دا نی

۵۳۳

اج کسے بھابی تیرے نال کیتی چور یار پھڑے گنہگاریاں نوں
بھابی اج تیری گل اوہ بنی ددھ ہتھ لگا ددھا دھاریاں نوں
تیرے نیناں دے نوکاں دے خط بنیں واڈھ ملدی ہے جویں کٹاریاں نوں
حکم ہوردا ہور اج ہو گیا اج ملی پنجاب قندھاریاں نوں
تیرے جوبن دا رنگ کسے کھس لیا ہنومان جیئوں لنک اتاریاں نوں
ہتھ لگ گئی سیں کسے یار تائیں جیئوں کستوری دا بھار بپاریاں نوں
تیری تکڑی دیاں کساں ڈھلیاں نیں کسے تولیا لونگ سپاریاں نوں
جیہڑے نت سواہ وچ لیٹ دے سن اج لے بیٹھے سرداریاں نوں
اج سکدیاں کواریاں کرم کھلے نت ڈھونڈ دے سن جیہڑے یاریاں نوں
چوڑے بیڑے تے ہار سنگار ہوئے ٹھوکر لگ گئی منہاریاں نوں
وارث شاہ جنہاں ملے عطر شیشے انھاں کیہ کرناں فوجداریاں نوں

۵۳۴

کہی چھنج گھتی اج تساں بھیناں خوار کیتا جے میں نگھڑ جاندڑی نوں
بھیا ٹپڑی میں کدوں گئی کتے کیوں اڈایا جے میں منس کھاندڑی نوں
چھج چھانی گھت اڈایا جے ماپے پٹنی تے لڑھ جاندڑی نوں
وارث شاہ دے ڈھڈھ وچ سول ہندا سدن گئی ساں میں کسے ماندری نوں

۵۳۵

کسے ہوئے بے درد لگام دتی اڈیاں وکھیاں وچ چبھائیاں نیں
ویہلیاں ہوئیکے کسے میدان دتالیاں کسے محبوب صفائیاں نیں
ساہ کاہلا ہوٹھاں تے لہو لگا کسے نیلی نوں ٹھکراں لائیاں نیں
وارث شاہ میاں ہونی ہو رہی ہن کیہاں رکتاں لائیاں نیں

۵۳۶

لڑھ گئی جے دھرت پاٹ چلی کڑیاں پنڈیاں اج دیوانیاں نیں
چوچی لانوں دیاں دھیاں پرائیاں نوں بیدرد تے انت بیگانیاں نیں
میں بیدوسڑی اتے بے خبر تائیں رنگ رنگ دیاں لانوں دیاں کانیاں نیں
مست پھرن اودماو دے نال بھریاں ٹیڈھی چال چلن مستانیاں نیں

۵۳۷

بھابھی جانئیں ہاں اسیں سبھ چالے جیہڑے منگ چنیں کھڈانوں نی ہیں
آپ کھیڈنی ہیں توں کتال چالے سانوں مستیاں چائے بنانوں نی ہیں
چیچو چیچ کھنڈولیاں آپ کھیڈیں چیڈے ٹاپیا نال ولانوں نی ہیں
آپ رہیں بیدوس بے غرض بنی مال کھیڑیاں دالٹوانوں نی ہیں

۵۳۸

اڑیو قسم مینوں جے یقین کرو میں نرول بے غرض بے دوسیاں نی

جیہڑی آپ وچ رمز سنانوں دیاں ہونئیں جان دی میں چاپلوسیاں نی
میں تاں پیکیاں نوں نت یاد کراں پئی پانوں نی ہاں نت اوسیاں نی
وارث شاہ کیوں تنہاں آرام آوے جیہڑیاں عشق دے تھلاں وچ توسیاں نی

۵۳۹

بھابی دس کھاں اسیں جے جھوٹھ بولاں تیری ایہو جیہی کل ڈول سی نی
باغوں تھرکدی گھرکدی آن پئیں دس کھیڑیاں دا تینوں ہول سی نی
اج گھوڑی تیری نوں آرام آیا جیہڑی نت کر دی پئی اول سی نی
بوٹا سکھناں اج کرائے آئیں کسے توڑ لیا جیہڑا مول سی نی

۵۴۰

راہ جاندی میں جھوئی نے ڈھاہ لئی ساہن تھل کو تھل ماریاں نی
ہوں کیوں گوانیکے بھن چوڑا پاڑ سٹیاں چنیاں ساریاں نی
ڈاہڈا ماڑیاں نوں ڈھائے مار کردا زوراں وراں اگے نت ہاریاں نی
نس چلی ساں اوسنوں ویکھ کے میں جویں ولہڑے تھوں جاہن کواریاں نی
سینہ بھن کے ہنیوس پاسیاں نوں دونہاں سنگاں اتے چائے چاڑھیاں نی
رڑے ڈھانیکے کھائی بتاک میری شینہ ڈھاہ لیندے جویں پاہڑیاں نی
میرے کرماں نوں آن ملنگ ملیا جس جیوندی پنڈوچ واڑیاں نی
وارث شاہ میاں نویں گل سنی ہیڑی ہرن میں تتڑی داہڑیاں نی

۵۴۱

بھابی ساہن تیرے پچھے دھروں آیا ہلیا ہویا قدیم دامار دا ای
توں بھی وہٹڑی پت سردار دے دی اوس دودھ پیتا سرکار دا ای
ساہن لشکدا باغ وچ ہوکملا ہیر ہیر ہی نت پکار دا ای
تیرے نال اوہ لاڈ پیار کردا ہور کسے نوں مول نہ ماردا ای
پر اوہ ہلت بری ہلایا ای پانی پیوں دا تیری نسار دا ای

توں بھی جھنگ سیالاں دی موہنی ہیں تینوں آئے ملیا ہرن باردا ای
وارث شاہ میاں سچ جھوٹ وچوں پن کڈھ دا اتے نتاردا ای

۵۴۲

انی بھیڑو متھیں اوہ اوہ مٹھی کٹھی برہوں تے ڈنڈھ وچ سول ہویا
لہر پیڈووں اٹھ کے پوے سینے میرے جیو دے وچ ڈنڈول ہویا
طلب ڈب گئی سرکار میری مینوں اک نہ دام وصول ہویا
لوگ نفع دے واسطے لین ترلے میرا سئیں پونجی چوڑ مول ہویا
انب بیج کے ددھ دے نال پالے بھائے تتی دے انت ببول ہویا
کھیڑیاں وچ نہ پرچ دا جیو میرا شاہد حال دا رب رسول ہویا

۵۴۳

بھابی زلف گلھاں اتے پیچ کھاوے اکھیں تیریاں سرے دیاں دھاریاں نی
گلھاں اتے بھنیریاں اڈیاں نیں نیناں سان کٹاریاں چاڑھیاں نی
تیرے نیناں نیں شاہ فقیر کیتے سئیں ہاتھیاں فوج عماریاں نی
وارث شاہ زلفاں خال نین خونی فوجاں قتل اتے چاء چاڑھیاں نی

۵۴۴

باراں برساں دی اوڑی مینہ ڈھا لگا رنگ پھر خشک بغچیاں نوں
فوجدار تغیر بحال ہویا جھاڑ تمبواں اتے غلیچیاں نوں
ولاں سکیاں پھیر مڑ سبز ہوئیاں ویکھ حسن دی زمین دیاں پیچیاں نوں
وارث شاہ وانگ کشتی پریشان ساں میں پانی پہنچیا نوح دیاں ٹیچیاں نوں

۵۴۵

سہتی بھابی دے نال پکا مصلحت وڈا مکر پھیلائیکے بول دی ہے
گرد آندی مطولاں نوں اتے کنز فریب دی کھوہل دی ہے
ابلیس ملفوف خناس وچوں روایتاں جائزے کھوہل دے ہے

وفا کل حدیث منسوخ کیتی پئی لعنتہ اللہ دے کول دی ہے
تیرے یار دا فکر دن رات مینوں جان ماپیاں توں پئی ڈول دی ہے
وارث شاہ سہتی اگے ماؤں بڈھی وڈے غضب دے کیرنیں پھول دی ہے

۵۴۶

اساں ویاہ آندی کونج پھاہ آندی ساڈے بھادی بنی ہے اوکھڑی نی
ویکھ حق حلال نوں اگ لگیں رہے خصم دے نال ایہہ کوکھڑی نی
جدوں آئی تدوکنی رہی ڈھٹھی کدی ہوئے نہ بیٹھیا سوکھڑی نی
لاہو لتھڑی جداں دی ویاہ آندی اک کل دی ذرہ ہے چوکھڑی نی
گھراں وچ ہندی ہاں نال وسدی ایہہ اجاڑے دا مول ہے چھوکری نی
وارث شاہ نہ ان نہ دودھ لیندی بھکھ نال سکانوں دی کوکھڑی نی

۵۴۷

ہاتھی فوج دا وڈا سنگار ہندا اتے گھوڑے سنگار ہیں نراں دے نی
اچھا پہنناں کھانوناں شان شوکت ایہہ سب بنائے ہیں زراں دے نی
گھوڑے کھان کھٹن کرامات کر دے اکھیں ویکھدیاں جاہن بن پراں دے نی
مجھیں گائیں سنگار دیاں ستھ تلے اتے نوہاں سنگارہین گھراں دے نی
خیرخواہ دے نال بدخواہ ہوناں ایہہ کم ہن گنڈیاں خراں دے نی
مشہور ہے رس جہان اندر یار وہوٹیاں دے نال وراں دے نی
دل عورتاں لین پیار کرکے ایہہ گھبرو مرگ ہن سراں دے نی
تدوں رن بد خونوں عقل آوے جدوں لت لگے وچ پھراں دے نی
سیدا ویکھ کے جائے بلا وانگوں ویر دونہاں دے سراں تے دھراں دے نی

۵۴۸

پیہڑا گھت کے کدی نہ بہے بوہے اسیں ایس دے دکھ وچ مراں گے نی
اسدا جینو نہ پرچ دا پنڈ ساڈے اسیں ایہہ اعلان کیہ کراں گے نی

سوہنی رن بازار نہ وکچنی ہے، ویاہ پت دا ہور دھرکراں گے نی
ملاں وید حکیم لے جان پیسے کیہاں چٹیاں غیب دیاں بھراں گے نی
وہٹی گبھرو دونہاں نوں واڑ اندر اسیں باہروں جندرا جڑاں گے نی
سیدا ڈھائیکے ایس توں لیے لیکھا اسیں چیکنوں ذرا نہ ڈراں گے نی
شرمندگی سہاں گے ذرہ جگ دی منہ پرہاں نوں کر ذرہ بہاں گے نی
کدی چرکھڑا ڈاہ نہ چھوپ گھتی اسیں میل بھنڈار کیہ کراں گے نی
وارث شاہ شرمندگی ایس دی تھوں اسیں ڈب کے کھوہ وچ مراں گے نی

۵۴۹

عزرائیل بھی عمرعیار آیا ہیر چل کے سس تے آنوں دی ہے
سہتی نال میں جائیکے کھیت ویکھاں پئی اندرے عمر وہانوں دی ہے
پچھوں پھکدی نال بہانیاں دے نڈھی نڈھی تے پھیرڑا پانوں دی ہے
وانگ ٹھگاں دے ٹکڑاں رات ادھی ازغیب دا جوڑ سنانوں دی ہے
وانگ بڈھی امام نوں زہر دینی قصہ غیب دا جوڑ سنانوں دی ہے
چل بھابیئے واہ جہان دی لے بانھوں ہیرنوں پکڑ اٹھانوں دی ہے
قاضی لعنت اللہ دا دے فتویٰ ابلیس نوں سبق پڑھانوں دی ہے
ایہنوں کھیت لیجائے کپاہ چنئیں میرے جیئو تدبیر ایہہ آنوں دی ہے
ویکھو ماتوں نوں دھی ولانوں دی ہے کیہاں پھوکیاں امیاں لانوں دی ہے
تلے بیٹھ انگیار ٹکانوں دی ہے اتوں بہت پیار کرانوں دی ہے
شیخ سعدی دے فلک نوں خبر ناہیں جیکوں روئیکے فن چلانوں دی ہے
ویکھو دھی اگے ماتوں جھرن لگی حال نہوں دا کھوہل سنانوں دی ہے
ایہدی پئی دی عمر وہانوں دی ہے زار و زار روندی پلوپانوں دی ہے
کس منع کیتا کھیت نہ جائے قدم منجیوں ہیٹھ نہ پانوں دی ہے
دکھ جیئو دا کھوہل سنانوں دی ہے پنڈت شاہ جی دے ہتھ لانوں دی ہے
انصاف دے واسطے گواہ کرکے وارث شاہ نوں کول بہانوں دی ہے

۵۵۰

نهوں لعل جیہی اندر گھتیائی پرکھ باہراں لعل ونجانوں نی ہیں
تیری ایسہ پھیلڑی پدمنی سی واوّلین کھونی توں گوانوں نی ہیں
ایسہ پھل گلاب دا گھٹ اندر پئی وکھڑے نال سکانوں نی ہیں
اٹھے پہر ہی تاڑ کے وچ کوٹھے چتر پاتاں دے پئی ونجانوں نی ہیں
وارث دھی سیالاں دی مارنی ہیں دس آپ نوں کون سدانوں نی ہیں

۵۵۱

نونہاں ہندیاں خیال جیوں پیکھنیں دا مان تتیاں بوہے دیاں مہریاں نیں
پری مورتاں ۔ سگھڑ راچندراں نیں اک موم طبع اک نہریاں نیں
اک کرم دے باغ دیاں مورنیاں نیں اک نرم ملوک اک زہریاں نیں
پچھا کھان پہنن لاڈنال چلن دیہن لین دے وچ لذبہریاں نیں
باہر پھرن جیوں باردیاں واتاں نیں ستروچ بہائیاں شہریاں نیں
وارث شاہ ہے حسن گمان سندر اکھیں نال گمان دے گہریاں نیں

۵۵۲

جائے منجیوں اٹھ کے کویں ٹل کے ہڈ پیر ہلائیکے چست ہووے
وانگ روگناں رات دینہ رہے ڈھٹھی کویں ہیر بچے تندرست ہووے
ایسہ بھی وڈا عذاب ہے ماپیاں نوں نونہوں دھی بوہے اتے ست ہووے
وارث شاہ میاں کیوں نہ ہیر بولے سہتی جیہاں دی جنھوں پشت ہووے

۵۵۳

ہیر آکھیا بیٹھ کے عمر ساری میں تاں اپنے آپ نوں ساڑنی ہاں
متاں باغ گیاں میرا جیئو کھلے انت ایسہ بھی پاڑناں پاڑنی ہاں
پئی رونی ہاں کرم میں اپنے نوں کجھ کسے دا نہیں وگاڑنی ہاں
وارث شاہ میاں تقدیر آکھے ویکھ نواں میں کھیل پسارنی ہاں

۵۵۴

اڑیو آؤ کھاں بیٹھ کے گل گنوں سدگھلیاں سبھ سہیلیاں نی
کئی کواریاں کئی وہایاں نیں چن جیئے سریر متھیلیاں نی
رجوع آن ہوئیاں سبھے پاس سہتی جویں گورو اگے سبھ چیلیاں نی
جنہاں مانوں تے باپ نوں بھن کھادا منگ چنیں کواریاں کھیلیاں نی
وچ ہیر سہتی دونویں بیٹھیاں نیں دوالے بیٹھیاں ارٹھ میلیاں نیں
وارث شاہ سنگار مہاوتاں نیں جیویں ہتھنیاں قلعہ نوں پیلیاں نیں

۵۵۵

وقت فجر دے اٹھ سہیلیونی تساں اپنے آہری انوناں جے
مانوں باپ نوں خبر نہ کرو کوئی بھلکے باغ نوں پاستاں لانوناں جے
ووہٹی ہیر نوں باغ لے چلناں ہے ذرہ ایس دا جیئو پرچاوناں جے
لانون پھیرنی وچ کپاہ بھیناں کسے پرس نوں نہیں وکھاوناں جے
راہ جاندیاں نوں پچھے لوک اڑیو کوئی افتراء چاء بناوناں جے
کھیڈو سمیاں تے گھتو بھیاں نی بھلکے کھوہ نوں انگ لگاوناں جے
وڑو وٹ لنگوٹڑے وچ بیلے بناں وٹ سبھ پٹ وکھاوناں جے
بنھ جھولیاں چنوں کپاہ سبھے تے منڈاسیاں تے انگ لاوناں جے
وڈے انگ ہوسن اکو جیڈیاں دے راہ جاندیاں دا سانگ لاوناں جے
چرخے چائے بھروڑی کج اٹھو کسے پونی نوں ہتھ نہ لاوناں جے
وارث شاہ میاں ایہو ارتھ ہوئی سبھناں اجوڑے پچھلے نوں آوناں جے

۵۵۶

قتیاں وچ گذاری ہے رات ساری تارے گن دیاں ہی اوماویاں نی
گردھے پانوں دیاں گھنبراں ماردیاں سن جیہاں ہون مٹیاراں دیاں واویاں نی
نخریلیاں اک تک توڑناں سن اک بولیاں سدھیاں سادیاں نی

اک نیک بختاں اک نے بے زباناں اک نچنیاں تے ماڑاویاں نی

۵۵۷

گنڈھ پھری راتیں وچ کھیڑیاں دے گھرو گھری وچار وچاریو نیں
بھلکے کھوہ تے چل کے کراں کشتی اک دوسری نوں خم ماریو نیں
چلو چل ہی کرن چھنال بازاں سبھو کم تے کاج وساریو نیں
بازی دتیا نیں پیواں بڈھیاں نوں لتاں مانواں دیاں مونہاں تے ماریو نیں
شیطان دیاں لشکراں فیلسوفاں بناں آتشوں فن پکھاریو نیں
گلتی مار لنگوٹڑے وٹ ٹریاں سبھو کپڑا چھتڑا جھاڑیو نیں
سبھا بھن بھنڈار اجاڑ چھوپاں سنیں پونیاں پرے نوں ساڑیو نیں
تنگ کچھ سوار تیار ہوئے کڑیالڑے گھوڑیاں چاڑھیو نیں
راتیں لائے مہندی دیہنہ گھت سرمہ گند چونڈیاں کم سنگاریو نیں
تیڑ لنگیاں بھکراں دیہن پچھوں سُتھن چوڑیاں پاونچے چاڑھیو نیں
کجل پوچھلیا لڑے ویاہیاں دے ہوٹھیں سرخ دنداسڑے چاڑھیو نیں
زلفاں پلم پیاں گورے مکھڑے تے بندیاں پائیکے روپ اکھاڑیو نیں
گلھاں ٹھوڈیاں تے بنیں خال دانیں رڑے حسن نوں چاء اگھاڑیو نیں
چھاتیاں کھوہل کے حسن دے کڈھ لاٹو وارث شاہ نوں چائے اجاڑیو نیں

۵۵۸

دے دعائیاں رات مکا سٹی ویکھو ہوونی کرے شتابیاں جی
جیہڑی ہوونی گل سو ہو رہی سبھ ہوونی دیاں خرابیاں جی
ایس ہوونی شاہ فقیر کیتے پنوں جیہاں کرے شرابیاں جی
مجنوں جیہاں نام مجذوب ہوئے شہزادیاں کرے بے آبیاں جی
معشوق نوں بے پرواہ کرکے دے عاشقاں رات بے خوابیاں جی
علی جیہاں قتل غلام کیتا خبر ہوئی نہ مول اصحابیاں جی
[illegible]

وارث شاہ میاں پچھلے کھیڑیاں دے جمع آن ہوئیاں ہرر بابیاں جی

۵۵۹

اک عشق تے افترے لکھ کرنے یارو اوکھیاں یاراں دیاں یاریاں نی
کیڈا پاڑن پاڑیا یار پچھے سدگھلیاں سبھ کواریاں نی
انہاں یاریاں راجیاں فقر کیتا اسیں کنہاں دیاں پارنی ہاریاں نی
کوئی ہیر نے نواں نہ عشق کیتا عشق کیتا ہے خلقتاں ساریاں نی
ایس عشق نے ویکھ فرہاد ماریا کیتیاں یوسف نال خواریاں نی
عشق سوہنی جیہاں صورتاں نوں ڈوب وچ دریا دے ماریاں نی
مرزے جیہاں صورتاں عشق سنجیں اگ لائیکے بار وچ ساڑیاں نی
سسی جیہاں صورتاں وچ تھلاں ایس عشق رلائیکے ماریاں نی
ویکھ بوہناں مارون قہر کیتی ہور کئی کر چلیاں یاریاں نی
وارث شاہ جہان دے چلن نیارے اتے عشق دیاں دھجاں نیاریاں نی

۵۶۰

صبح چلناں کھیت قرار ہویا کڑیاں مانواں دیاں کرن دلداریاں نی
آپو آپنے تھانوں تیار ہوئیاں کئی ویاہیاں کئی کواریاں نی
روزہ داراں نوں عید دا چن جوں حاجیاں حج دے واسطے تیاریاں نی
جویں ویاہ دی خوشی دا چاؤ چڑھدا اتے ملن مبارکاں کواریاں نی
چلو چل ہل چل تھرتھل دھردھر خوشی نال نچن ٹمیاریاں نی
تھاؤں تھائیں چوائے دے نال پھر کے متھے چوڑیاں دے منہاریاں نی
گرد پھلے دے گھور لے آن ہوئیاں سبھ ہارسنگھار کر ساریاں نی
ایدھر سہتی نے مانوں توں لئی رخصت چلو چل جاں سبھ پکاریاں نی
اینویں بنھ قطار ہو صفاں تریاں جیویں لدھیا ساتھ بیوپاریاں نی
اینویں سہتی نے کواریاں میل لیاں جھنڈ میل لئے جٹا دھاریاں نی
کھتریٹیاں اتے بھمنیٹیاں نی جٹیٹیاں نال سنیاریاں نی

گھوڑے چھٹے عیار جیوں پھرن نچدے چلن ٹیڈھری چال مُٹیاریاں نی
جنہاں چن جیہے مکھ شوخ نیناں چنن جیہے سریر سہاریاں نی
وارث شاہ ہن ہیر نوں سپ لڑدا پچھر پانوں دیاں پچھر ہاریاں نی

۵۶۱

حکم ہیر دا مانوں تھوں لیا سہتی گل کیتی سونال سہیلیاں دے
تیار ہوئیاں دونویں نناں بھابی نال چڑھے نیں کٹک اربیلیاں دے
چھڈ پاسئیں ترک بیزار چلے راہ مار دے نیں اٹھکھیلیاں دے
کھلے پٹ ہو گئی وچ ویہڑیاں دے رہی اک نہ وچ حویلیاں دے
سوہن بیراں نال بلاق بندے ٹکے بھب بیٹھے وچ سہیلیاں دے
دھاگے بانوٹے بنھ کے نال بودے گویا بھرن دوکان بھلیلیاں دے
جتادھاریاں داجھنڈ تیار ہویا سہتی گورو چلیا نال چیلیاں دے
راجے اندر دی صفاوچ ہوئی ہوری پئے عجب جھنکار اربیلیاں دے
آپ ہارسنگار کر دوڑ چلیاں ارتھ کیتیاں نیں نال بیلیاں دے
وارث شاہ کستوری دے مرگ چھٹے تھئی تھئی سریر متھیلیاں دے

۵۶۲

فوج حسن دی کھیت وچ کھنڈ پئی ترت چائے لنگوٹڑے وٹیونیں
سمی گھت دیاں ماردیاں پھرن گردھا چھبی گھت بناں وٹ ٹپیو نیں
توڑ ٹکروں سول دا وڈا کنڈا پیر چوبھ کے خون پلٹیو نیں
سہتی ماندرن فن دا ناگ کچھیا دندمار کے سپ الٹیو نیں
شست انداز نے مکر دی شست کیتی اوس حسن دے مورنوں بھٹیو نیں
وارث یار دے خرچ تحصیل وچوں حصہ صرف قصور دا کٹیو نیں

۵۶۳

دند میٹ گھسیٹ ایہہ ہڈ گوڈے چپے ہونٹھ گلھاں کرنیلیاں نی

نک چاڑھ دندیڑکاں وٹ رووے کڈھ اکھیاں نیلیاں پیلیاں نی
تھرتھر کنبے تے آکھے میں موئی لوکا کوئی کرے جھارا برجیلیاں نی
مارلنگ تے پیر بے سرت ہوئے لئے جیو نے کاج کلیلیاں نی
شیطان شطونگڑے ہتھ جوڑن سبھتی گوروتے اسیں جو گیلیاں نی

۵۶۴

ہیر میٹ کے دند پے رہی بے خود سبھتی حال بو شور پکاریا ای
کالے ناگ نے پھن پھلا وڈا ڈنگ ووہٹی دے پیر تے ماریا ای
کڑیاں کانگ کیتی آئے پئی واہر لوکاں کم تے کاج وساریا ای
منجے پائیکے ہیر نوں گھریں آندا جٹی پلو پل رنگ نوں ہاریا ای
ویکھو فارسی تورکی نظم نثروں ایہہ مکر کھیو وانگ نتاریا ای
اگے کسے کتاب وچ نہیں پڑھیا جیہا خچریاں خچر پوساریا ای
شیطان نے آن سلام کیتا تساں جتیا تے اساں ہاریا ای
افلاطون دی ریش مقراض کیتی وارث قدرتاں ویکھ کے واریا ای

۵۶۵

کھیڑے سانگھرو واہراں کانگ کیتی سارے دیس تے دھم بھوچال آہی
گھریں خبر ہوئی کڑاں دیس گیاں نونہہ کھیڑیاں دی جیہڑی سیال آہی
سردار سی خوباں دے ترنجناں دی جس دی ہنس تے موروی چال آہی
کھیڑیاں نال سی اوس اجوڑ مڈھوں دلوں صاف رانجھے دے نال آہی
اوس ناگنی نوں کوئی سپ لڑیا سس اوس نوں ویکھ نہال آہی
ان کید کن عظیم باب عورتاں دے دھروں وچ قرآن دے فال آہی
وارث شاہ سہاگے تے اگ وانگوں سوتاں کھیڑیاں دا سبھوگال آہی

۵۶۶

سدماندری کھیڑیاں بہت آندے فقر ویدتے لکھ مداریاں دے

تریاق اکبر افلاطون والا دارو وڈے فرنگ پساریاں دے
جنہاں ذات ہزارے دے سپ کیلے گھت آندے نیں وچ پٹاریاں دے
گنڈے لکھ تعویذ تے دھوپ دھونی سوت آندے نیں کنج کواریاں دے
کوئی اک چوائے کھوائے گنڈھے ناگ دون دھاتاں سبھ ساریاں دے
کسے لائے منکے لسی وچ گھتے پردے چائے پائے نراں ناریاں دے
تیل مرچ تے بوٹیاں دودھ پیپے گھیو دیندے نال خواریاں دے
وارث شاہ سیاہدیاں پنڈ بدھے گھس زہر مہرے دھاتاں ماریاں دے

۵٦۷

درد ہور تے داروڑا ہور کردے فرق پوے نہ لہر وچ لڑھی ہے نی
رناں ویکھ کے آکھدیاں زہر دھانی کوئی ساعت جیوندی کڑی ہے نی
ہیر آکھدی زہر ہے کھنڈ چلی جیہی کالجا چیر دی چھری ہے نی
مرچلی ہے ہیر سیال بھانویں بھلی بری اوتھے آن جڑی ہے نی
جس ویلے دی سوتری ایہہ سکھی بھاگی ہو گئی نہیں مڑی ہے نی
وارث شاہ سدائیے وید رانجھا جس تھے ہیر دے درد دی پڑی ہے نی

۵٦۸

سہتی آکھیا فرق نہ پوے ماسہ ایہہ سپ کیل تے آنوں دے نیں
کالے باغ وچ جو گیڑا سدھ داتا اوس دے قدم پایاں دکھ جانوں دے نیں
باشک ناگ کرنڈیے میڈ چھک پھنیے ترے سبھ نیوں آنوں دے نیں
کلگی دار تے اڈناں بھوند آبی اسرال کھرال ڈرکھانوں دے نیں
تندورڑا بورڑا پھنی بھنیر سبھ آن کے سیس نوانوں دے نیں
منی دار دوسرے تے کھرنیال بھی منتر پڑھے تاں کیل تے آنوں دے نیں
کنگوریا دھامیاں بس بساتی رتواڑیا کجلیا جھانوں دے نیں
کھجوریاں تیلیاں بنت جنگھا ہتواریا کوجھیا گانوں دے نیں
بلشتیا چپیا سنگ تاپو چلماوڑا داوڑا دھانوں دے نیں

کوئی دکھ تے درد نہ رہے روگی دکھ کلاں دے اوس تھوں جانوں دے نیں
راو راجے تے وید تے دیوریاں سبھ اوس تھوں ہتھ دکھانوں دے نیں
ہور وید سبھ ویدگی لائے تھکے وارث شاہ جوگی ہن آنوں دے نیں

۵۶۹

کھیڑیاں آکھیا کیہڑا گھل دیئے جیہڑا ڈگے فقیر دے جائے پیریں
ساڈی کریں واہر نام رب دے تے کوئی فضل دا پلوڑا چائے پھیریں
سارا کھوہل کے حال احوال آکھیں نال مہریاں برکتاں وچ ویہڑیں
چلو واسطے رب دے نال میرے قدم کھتیاں فقر دے ہون خیریں
دم لائیکے سیال سی ویاہ آندی جنج جوڑ کے گئے ساں وچ ڈیریں
بیٹھ کوڑمیں گل پکائے چھڈی سیدا کھلے رلن جاں اڑیاں ایڑیں
جیکوں جانسیں توں لیائے جوگی کر منتاں لاوناں ہتھ پیریں
وارث شاہ میاں تیرا علم ہویا مشہور وچ جن تے انس طیریں

۵۷۰

اجو آکھیا سیدیا جاہ بھائی ایسہ وہوٹیاں بہت پیاریاں جی
جاہ بنھ کے ہتھ سلام کرناں تساں تاریاں خلقتاں ساریاں جی
اگے نذر رکھیں سبھو حال دسیں اگے جو گیڑے دے کریں زاریاں جی
سانوں بنی ہے ہیر نوں سپ لڑیا کھوہل کہیں حقیقتاں ساریاں جی
آکھیں واسطے رب دے چلو جوگی سانوں بنیاں مصیبتاں بھاریاں جی
جوگی مارمنتر سپ کرے حاضر جائے لیائے ولائیکے واریاں جی
وارث شاہ اوتھے نہیں پھرے منتر جتھے دندیاں عشق نے ماریاں جی

۵۷۱

سیداوٹ بکل بدھی پچھارکی جتی چاڑھ کے ڈانگ لے کڑکیا ای
واہو واہ چلیا کھری بنھ کھیڑا وانگ کاٹکو مال تے سرکیا ای

کالے باغ وچ جوگی تھے جاوڑیا جوگی ویکھ کے جٹ نوں وڑلیا ای
کھڑا ہو ماہی منڈیا کہاں آنویں مار بھانبڑا شور کر پھڑکیا ای
سیدا سنگ کے تھرتھر کھڑا کنبے اوس دا اندروں کالجا دھڑکیا ای
اوتھوں کھڑی کر بانہہ پکار دا ای ایسا خطرے دا ماریا برکیا ای
چلیں واسطے رب دے جوگیا وو خار وچ کلیجے دے رڑکیا ای
جوگی پچھدا بنی ہے کون تینوں ایس حال آیوں جنا بڑکیا ای
جٹی وڑی کپاہ وچ بنھ جھولی کالا ناگ ازغیب دا کڑکیا ای
وارث شاہ جوں چوٹیاں کڈھ آیئے اتے سپ ڈاہڈا زہری لڑکیا ای

۵۷۲

تقدیر نوں موڑناں بھلا ناہیں سپ نال تقدیر دے ڈنگ دے نیں
جنھوں رب دے عشق دی چاٹ لگی دیدوان قضائے دے رنگ دے نیں
جیہڑے چھڈ جہان اجاڑ وسن صحبت عورتاں دے کولوں سنگدے نیں
کدی کسے دی کیل وچ نہیں آئے جیہڑے سپ سیال تے جھنگ دے نیں
اساں چائے قرن تے ترک کیتی سنگ مہریاں دے کولوں سنگدے نیں
مرن دیہہ جٹی ذرہ وین سنیں راگ نکلن رنگ برنگ دے نیں
جوان مرے مہری وڈے رنگ ہونی خوشی ہوتے ہیں روح ملنگ دے نیں
وارث شاہ منائیکے سیس داڑھی ہو رہے جینوں سنگ تے کنگ دے نیں

۵۷۳

ہتھ بنھ نیویں دھون گھائے منہ وچ کڈھ دندیاں منتاں گھالیا وو
تیرے چلیاں ہندی ہے ہیر چنگی دھروئی رب دی منداں والیا وو
اٹھ پہر ہوئے بھکھے کوڑمیں نوں لڑھ گئے ہاں فاقڑا جالیا وو
جٹی زہر والے کسے ناگ ڈنگی اساں ملک تے ماندری بھالیا وو
چنگی ہوئے نہیں جٹی ناگ ڈنگی تیرے چلیاں خیر ہو راولا وو
جوگی واسطے رب دے تار سانوں بیڑا لائے بنیں اللہ والیا وو

لکھی وچ رضا دے مرے جٹی جس نے سپ دا ہی دکھ جا لیا وو
تیری جٹی دا کیہ علاج کرناں اساں اپناں کوڑماں گالیا وو
وارث شاہ رضا تقدیر ویلا پیراں اولیاں نے نہیں ٹالیا وو

۵۷۴

چپ ہوئے جوگ سہج نال بولے جٹا کاہے نوں پکڑیو کاہیاں نوں
اسیں چھڈ جہان فقیر ہوئے چھڈ دولتاں مال بادشاہیاں نوں
یاد رب دی چھڈ کے کراں جھاڑے ڈھونڈاں اوڈ دیاں چھڈ کے پھاہیاں نوں
تیرے نال نہ چلیاں نفع کوئی میرا علم نہ پھرے دواہیاں نوں
رناں پاس فقیر نوں عیب جاناں جیہا نساں رنوں سپاہیاں نوں
وارث کڈھ قرآن تے بہیں منبر کیہا اڈیو مکر دیاں پھاہیاں نوں

۵۷۵

سیدا آکھدائے روندڑی پئی ڈولی چپ کرے ناہیں ہتیارڑی وو
وڈی جوان بالغ کوئی پری صورت تن کپڑے وڈی ٹمیارڑی وو
جے میں ہتھ لانواں سروں لاہ لیندی چائے گھت دی چیک جھارڑی وو
ہتھ لانوناں پلھنگ نوں ملے نہیں خوف خطریوں رہے نیارڑی وو
مینوں مار کے آپ نت رہے روندی ایسے بان اوہ رہے کوارڑی وو
نال سس نناں دے گل ناہیں پئی بچ دی نت خوارڑی وو
اساں اوس نوں مول نہ ہتھ لایا کائی لاغر لوتھ ہے بارڑی وو
ایویں غفلتاں وچ برباد گئی وارث شاہ ایہہ عمر وچارڑی وو

۵۷۶

جوگی کیل کیتی پر ہے وچ چونکی چھری اوس دے وچ کھبھایو سو
کھا قسم قرآن دی بیٹھ جٹا قسم چورنوں چائے کرایو سو
اوہدے نال توں ناہیوں انگ لایا چھری پٹ کے دھون رکھایو سو

پھڑیا حسن دے مال دا چور ثابت ناہیں اوس نوں قسم کرایو سو
وارث رب نوں چھڈ کے پیا جھنجٹ اینویں رائگاں عمر گوایو سو

۵۷۷

کھڑے نشادتی اگے جوگیڑے دے سانوں قسم ہے پیر فقیر دی جی
مراں ہوئیکے ایس جہان کوڑھا کدی صورت ڈٹھی جے میں ہیر دی جی
سانوں ہیر جٹی دھولی دھار دے کوہ قاف تے دھار کشمیر دی جی
لنکا کوٹ پہاڑ دا پار دسے فرہاد نوں نہرجیوں شیر دی جی
دوروں ویکھ کے فاتحہ آکھ چھڈاں گور پیر پنجال دے پیر دی جی
سانوں قہقہہ ایہہ دیوار دسے دھکاں جائے تاں کالجا چیر دی جی
اوس دی جھال نہ اساں تھوں جائے جھلی جھال کون جھلے چھٹے تیر دی جی
بھینس مار کے سنگ نہ دے ڈھوئی اینویں ہونس کیہی دوھ کھیر دی جی
لوک آکھ دے پری ہے ہیر جٹی اساں ڈٹھی نہ صورت ہیر دی جی
وارث جھوٹ نہ بولیے جوگیاں تھے خیانت نہ کریئے چیز پیر دی جی

۵۷۸

جوگی رکھ کے انکھ تے نال غیرت کڈھ اکھیاں روہ تھیں بھٹیا ای
ایہہ ہیر دا وارثی ہو بیٹھا چاڑے ڈیریوں سواہ وچ سٹیا ای
سنیں جتیاں چونکے وچ آء وڑیوں ساڈا دھرم تے نیم سبھ پٹیا ای
لت پٹ کے نال گھٹیا ای کٹ پھاٹ کے کھوہ وچ سٹیا ای
برا بولدا نیر پلٹ اکھیں جیہا بانیاں شہر وچ لٹیا ای
پکڑ سیدے نوں نال پھوڑیاں دے چور یار وانگوں ڈھائے کٹیا ای
کھڑلتاں پھوڑیاں خوب جٹیاں دھون سیکیا نال غریٹیا ای
دونویں بنھ باہاں سروں لاہ پٹکا گنہگار وانگوں اٹھ جٹیا ای
شانہ آئینہ کٹ چپھور کیتا لنگ بھن کے سنگھ نوں گھٹیا ای
وارث شاہ خدا دے خوف کولوں ساڈا روندیاں نیر گھٹیا ای

۵۷۹

کھیڑا کھائیکے مارتے بھج چلیا واہو واہ روندا گھر آنوں دا اے
ایہہ جوگیڑا نہیں جے دھاڑ کرکے حال آپناں کھوہل سنانوں دا اے
ایہہ کانورو دیس دا سحر جانیں وڈے تے قہر کمانوں دا اے
ایہہ دیو اجار وچ آن لتھا نال کڑکیاں جند گوانوں دا اے
نالے پڑھے قرآن تے دے بانگاں چونگی پانوں دا سنکھ وجانوں دا اے
مینوں مار کے کٹ تہ بار کیتا پنڈا کھوہل کے جٹ وکھاوَں دا اے

۵۸۰

اجو آکھیا لوؤ انھیر یارو ویکھو غضب فقیر نے چاپا جے
میرا سونیں دا کیوڑا مارجندوں کم کار تھیں چائے گنوایا جے
فقر مہر کر دے سب خلق اتے اوس قہر جہان تے چایا جے
وارث شاہ میاں نواں سانگ ویکھو دیو آدمی ہوئیکے آیا جے

۵۸۱

سہتی آکھیا بابلا جا آپے سیدا آپ توں دور سدانوں دا اے
نال کبر ہنکار دے مست پھر دا نظر تلے نہ کسے نوں لیانوں دا اے
ساہنیں وانگروں سری پٹانوں دا اے اگوں آکڑاں پیاوکھانوں دا اے
جا نال فقیر دے کرے آکڑ غصہ غصہ تے پیا ودھانوں دا اے
مار نونہہ دے دکھ حیران کیتا اجو گھوڑے چڑھدڑا دھانوں دا اے
یارو عمر ساری جٹی ناہ لدھی رہیا سوہنی ڈھونڈ ڈھونڈانوں دا اے
وارث شاہ جوانی وچ مست رہیا وقت گئے تائیں پچھوں تانوں دا اے

۵۸۲

جائے بنھ کھڑا ہتھ پیراگے تسیں لاڈلے پروردگار دے ہو
تسیں فقر اللہ دے پیر پورے وچ رنج دے میخ نوں مار دے ہو

ہوئے دعا قبول پیاریاں دی دین دنی دے کم سوار دے ہو
اٹھے پہر خدائے دی یاد اندر تسیں نفس شیطان نوں مار دے ہو
حکم رب دے تھوں تسیں نہیں باہر پیر خاص حضور دربار دے ہو
میری نہوں نوں سپ دا اثر ہویا تسیں کیل منتر سپ مار دے ہو
لڑھے جان بیڑے اوگنہاریاں دے کرو فضل تاں پار اتار دے ہو
تیرے چلیاں نہوں میری جیوندی ہے لگا دامن سو تسیں تار دے ہو
وارث شاہ دے عذر معاف کرنیں بخشنہار بندے گنہگار دے ہو

۵۸۳

چھڈ دیس جہاں اجاڑ ملی اجے جٹ ناہیں پچھا چھڈ دے نیں
اساں چھڈیا ایہہ نہ مول چھڈن کھیڑے مڈھ قدیم دے ہڈ دے نیں
لیہ پئی میرے اتے جھاڑیاں دی پاس جاہن نہیں پنج گڈ دے نیں
وارث شاہ جہاں تھوں اک پئے اج کل فقیر ہن لدوے نیں

۵۸۴

چلیں جو گیا واسطہ رب دا ای اسیں مردنوں مرد للکارنیں ہاں
جو کجھ سرے سو نظر لے پیر پکڑاں جان مال پروارنوں وار نیں ہاں
پئے کلہ دے کوڑمیں سبھ روندے اسیں کاگ تے مور اڈارنیں ہاں
ہتھ بنھ کے بینتی جوگیا جی اسیں عاجزی نال پکارنیں ہاں
چورسدیا مال دے ساہمنیں نوں تیریاں قدرتاں تھوں اسیں وارنیں ہاں
وارث شاہ وساہ کیہ ایس دم دا اینویں رائگاں عمر کیوں ہارنیں ہاں

۵۸۵

جوگی چلیا روح دی کلا ہلی تتر بولیا شگن مناونیں نوں
ایتوار نہ پچھیا کھیڑیاں نے جوگی آندا نیں سیس مناونیں نوں
ویکھو عقل شعور جو ماریا نیں تانبا بازو دے ہتھ پھڑاونیں نوں

بھکھا کھنڈ تے کھیر دا پیا راکھا رنڈا گھلیا ساک کراونیں نوں
سپ مکروا پری دنے پیر لڑیا سلیمان آیا جھاڑا پاونیں نوں
آجان جہان ہٹائے دتا آئے ماندری کیل کراونیں نوں
راکھا جواں دے ڈھیر دا گدھا ہویا انھاں گھلیا حرف لکھاونیں نوں
نیت خاص کرکے انہاں سدآندا میاں آیا ہے رن کھسکاونیں نوں
انہاں سپ دا ماندری ڈھونڈآندا میاں آیا ہے سپ لڑاونیں نوں
وسدے جھگڑے چوڑ کراونیں نوں مڈھوں پٹ بوٹا لیند وجاونیں نوں
وارث بندگی واسطے گھلیا سیں آجٹیا پھنئیں کھاونیں نوں

۵۸۶

کھسکو شاہ ہوری اج آن وڑے تنبو آن ادھالواں لایانی
دھواں مار بیٹھا جوگی مدتاں دا اج کھیڑیاں نے خیر پایانی
کھوں لکھ کر دے خدا سچا دکھ ہیر دا رب گوایانی
انہاں سکدیاں دی دعا رب دی سن اوس واندھیری دایار آیانی
بھلا ہویا جے کسے دی آس پنی رب وچھڑیا لعل ملایانی
سہتی اپنیں ہتھ اختیار لے کے ڈیرہ ڈوماں دی کوٹھڑی پایانی
رناں موہ کے لین شہزادیاں نوں ویکھو افترا کون بنایانی
آپے دھاڑوی دے اگے مال دتا پچھوں آکھسو ڈھول وجایانی
بھلکے ایتھے نہ ہوسن دو کریاں سانوں شگن ایہو نظر آیانی
وارث شاہ شیطان بدنام کرسو لون تھال دے وچ بھنایانی

۵۸۷

بھلا ہویا بھیناں ہیر بچی جانوں من منیں دا وید ہن آیانی
دکھ درد گئے سبھے ہیر والے کامل ولی نے پھیرڑا پایانی
جیہڑا چھیڑ چدھرایاں چاک بنیاں وت اوس نے جوگ کمایانی
[illegible]

ساکھاں رنگ بیرنگیاں ہون پیدا ساون ماہ جیئوں مینہ وسایانی
نالے سہتی دے حال تے رب تڑٹھا جوگی دلاں دا مالک آیانی
تاں دھراں دی ہوئی مراد حاصل دھواں ایس چروکناں لایانی
ایہدی پھری کلام اج کھیڑیاں تے اسم اعظم اثر کرایانی
مزماں جیوں آنوں دا لین ووہٹی اگوں ساہوریاں پلنگ وچھایانی
ویرا رادھ ویکھو ایتھے کوئی ہندے جگ دھوڑ بھلاوڑا پایانی
منتر اک تے پتلیاں دوئیں اڈن اللہ والیاں کھیل رچایانی

۵۸۸

کڑیاں آکھیا آن کے ہیر تائیں انی وہوٹیئے اج ودھائیں نی
ملی آبحیات پیاسیاں نوں ہدے جوگیاں دے وچ آئیں نی
تیتھوں دوزخ دی آنچ دور ہوئی رب وچ بہشت دے پائیں نی
جوڑی رب نے میل کے تارئیں توں موتی لعل دے نال پرائیں نی
وارث شاہ کہہ ہیر دی سس تائیں اج رب نے چوڑ کرائیں نی

۵۸۹

جوگی آکھیا پھرے نہ مرد عورت پورے کسے دانہ پرچھانوناں وو
کراں بیٹھ نویکلا جتن گوشے کوئی نہیں جے پھنج پوانوناں وو
کن سن وچ وہوڑی آن پایو نہیں دھم لے شور کراوناں وو
کواری کڑی دا رکھ وچ پیر پائے نہیں ہور کسے ایتھے آنوناں وو
سپ نس جائے جھل مار جائے کھڑا اوکھڑا چلہ کمانوناں وو
لکھیا ست سے وار قرآن اندر چھڈ نہیں نماز پچھوتانوناں وو
وارث شاہ نکوئی تے بندگی کر وت نہیں جہان تے آنوناں وو

۵۹۰

سہتی کڑی نوں سد کے سونپیو نیں منجا وچ ایوان دے پاپکے تے

پنڈوں باہر ڈوماں دا کوٹھڑا سی اوتھے دتی نیں تھانوں بنائیکے تے
جوگی پلنگ دے پاس بہاونیں آئے بیٹھا ہے شگن منائیکے تے
ناڈھو شاہ بنیاں مست ہوئے عاشق معشوق نوں پاس بہائیکے تے
کھیڑے آپ جاگھریں بے فکر تے تانبا بازوے ہتھ پھڑائیکے تے
سرتے ہوونی آئیکے کوکدی ہے چٹکی مار کے ہتھ بنائیکے تے
اوس کھیہ سر گھت کے پٹنائیں جنہاں ویاہیوں دھڑی گندائیکے تے
وارث شاہ ہن تنہاں نے وین کرنیں جنہاں ویاہیوں گھوڑیاں گائیکے تے

۵۹۱

ادھی رات رانجھے پیر یاد کیتے طرہ خضروا ہتھ لے بولیا ای
شکر گنج والے رومال چھیں مندرا لال شہباز داتولیا ای
خنجر کڈھ مخدوم جہانیئے دا وچوں روح رانجھٹے دا ڈولیا ای
کھونڈی سید جلال بخاریئے دی وچ مشک تے عطر دے جھولیا ای
پیر بہاؤ الدین ذکریئے دھمک دتی کندھ ڈھائیکے راہ نوں کھولیا ای
جاہ بیٹھا ہیں کاسنوں اٹھ جٹا سویں نہیں تیرا راہ کھولیا ای
وارث شاہ پچھوتاسیں بندگی نوں عزرائیل جاں دھون چڑھ بولیا ای

۵۹۲

نکل کوٹھیوں ترن نوں تیار ہوئے سہتی آن حضور سلام کیتا
بیڑا لاء بنیں اساں عاجزاں دا رب فضل تیرے اتے عام کیتا
میرا یار ملاوناں واسطا ای اساں کم تیرا سرانجام کیتا
بھابھی ہتھ پھڑائیکے ٹور دتی کم کھیڑیاں دا سبھو خام کیتا
تیرے واسطے ماپیاں نال کیتی جو کجھ علی دے نال غلام کیتا
جو کجھ ہوونی سیتا دے نال کیتی اسے دھینسرے نال جورام کیتا
وارث آپ جس نے مہربان ہووے اوتھے فضل نے آن مقام کیتا

۵۹۳

رانجھے ہتھ اٹھائیکے دعا منگی ربا میلناں یار گوارنی دا
ایس حب دے نال ہے کم کیتا بیڑا پار کرناں کم سارنی دا
پنجاں پیراں دی ترت آواز ہوئی ربا یار میلیں ایس یارنی دا
فضل رب کیتا یار آئے ملیا اوس شاہ مراد پکارنی دا

۵۹۴

ڈاچی شاہ مراد دی آن رنگی اتوں بولیاں سائیں سواریئے نی
شالا دھکا آوے ہش ڈھکسرنیڑے آئے چڑھیں کجاوے تے ڈاریئے نی
میری گئی قطار کوراہ گھتی کوئی سحر کیتو ٹونیں ہاریئے نی
وائی سوئی دی بوتڑی ایہہ ڈاچی گھن جھوک پلائیں نوں لاڑیئے نی
وارث شاہ لنگور دی بھین دھدھل ایہہ فرشتیاں اٹھ چتاریئے نی

۵۹۵

سہتی لئی مراد تے ہیر رانجھے روان ہوئے چلے لاڑے لاڑیاں نی
راتوں رات گئے لے کے باز کونجاں سریاں ناگاں دیاں شیناں لتاڑیاں نی
آپو آپ گئے لے کے واہو داہی گھباڑاں نے ترنڈیاں پاڑیاں نی
فجر ہوئی گرانواں گج گھتی ویکھ کھیڑیاں واہراں چاڑھیاں نی
جڑھاں دین ایمان دیاں کٹنیں نوں ایہہ مہریاں تیز کٹاریاں نی
میاں جہیاں بیگاڑی ناررانویں ملن دوزخوں تائے چواڑیاں نی
وارث شاہ نائی نال جنگ بدھا کھیڑیاں کل منائیکے واڑھیاں نی

۵۹۶

اک جاہن بھنیں بہت نال خوشی بھلا ہویا فقیراں دی آس ہوئی
اک جاہن روندے جوہ کھیڑیاں دی اج ویکھو تو چوڑ نخاس ہوئی
اک لے ڈنڈے ننگے جاہن بھنیں یارو پئی سی ہیر اداس ہوئی

اک چتڑ وجانوں دے پھرن بھوندے جو مراد فقیراں دی راس ہوئی
وارث شاہ کیہ من دیاں ڈھل لگے جدوں استرے نال پٹاس ہوئی

۵۹۷

پہلی ملی مراد نوں جا واہر اگوں کٹک بلوچاں دے چاڑھ دتے
پکڑ ترکشاں اتے کمان دوڑے کھیڑے نال ہتھیاراں دے مار دتے
مار برچھیاں آن بلوچ کڑکے تیغاں مار کے واہر وجھاڑ دتے
مارناوکاں مورچے بھن دتے مار جھاڑ کے پنڈ وچ واڑ دتے
وارث شاہ جاں رب نے مہر کیتی بدلے قہر دے لطف نے پاڑ دتے

۵۹۸

دوئیاں واہراں رانجھے نوں آن ملیاں ستا پیا اجاڑ وچ گھیریو نیں
ڈنڈ مار دے برچھیاں پھیردے نیں گھوڑے وچ میدان دے پھیریو نیں
سر ہیر دے پٹ تے رکھ ستا سپ مال توں آن کے چھیڑیو نیں
ہیر پکڑ لئی رانجھا قید کیتا ویکھو جوگی نوں آن کے گھیریو نیں
لاہ سلیاں بنھ کے ہتھ دونویں پنڈا چابکاں نال اچیڑیو نیں
وارث شاہ فقیر اللہ دے نوں مار مار کے چائے کھدیڑیو نیں

۵۹۹

ہیر آکھیا ستے سو سبھ مٹھے نیند ماریا راجیاں رانیاں نوں
نیند ولی تے غوث تے قطب مارے نیند لٹیا راہ پندھانیاں نوں
ایس نیند نے شاہ فقیر کیتے روئے بیٹھے نیں وقت وہانیاں نوں
نیند شیر تے دیو امام کٹھے نیند ماریا وڈے سیانیاں نوں
ستے سوئی وگترڑے ادھم وانگوں غالب نیند ہے دیوانجانیاں نوں
نیند بھٹھ سونپیا سلیمان تائیں دیندی نیند چھڈائے ٹکانیاں نوں
نیند پتر یعقوب دا کھوہ پایا سنیاں ہوسیا یوسف دے وانیاں نوں

نیند ذبح کیتا اسماعیل ؑ تائیں یونس ؑ پیٹ مچھی وچ پانیاں نوں
نیند فجر دی قضا نماز کر دی شیطان دے تمبواں تانیاں نوں
نیند ویکھ جو سسی نوں وقت پایا پھرے ڈھونڈ دی یار وہانیاں نوں
رانجھے ہیر نوں بنھ لے ٹرے کھیڑے دونویں روندے نیں وقت وہانیاں نوں
ساڈے تن ہتھ ملک زمین تیرا وارث شاہ کیوں ولیں ولانیاں نوں

۶۰۰

ہائے ہائے مٹھی مت نہ لیا دتی عقل ہزار جو گیٹیا وے
وس پیئوں توں وریاں سانویاں وے کیہی واہ ہے مشک لپیٹیا وے
جیہڑا کھنڈیا وچ جہان جھیڑا نہیں جاوناں مول سمیٹیا وے
راجہ عدلی ہے تخت تے عدل کردا کھڑی بانہہ کر کوک رجھیٹیا وے
بناں عمل دے نہیں نجات تیری پیا مارئیں قطب دیا بیٹیا وے
نہیں حور بہشت دی ہو جاندا گدھا زری دے نال پیٹیا وے
اثر صحبتاں دے کر جان غلبہ جاہ راجے دے پاس جٹیٹیا وے
وارث شاہ میاں تانبا ہوئے سوئنیاں جتھے کیمیا نال لپیٹیا وے

۶۰۱

او کو کوکو کیتا کوک رانجھے اچا کوکدا چانگراں دھراس دا اے
بوبو مار کے للکراں کرے دھاں راجے پچھیا شور وسواس دا اے
رانجھے آکھیا راجیا چریں جیویں کرم رب دا فکر غم کاس دا اے
حکم ملک دتا تینوں رب سچے تیرا راج تے حکم اراستا ا اے
تیری دھانگ پئی روم شام اندر بادشاہ ڈرے آس پاس دا اے
تیرے راج وچ بناں تقصیر لٹیا نہ گناہ تے نہ کوئی واسطا اے
مکھی پھاس دی شہد وچ ہوئے نیڑے وارث شاہ ہن جگ وچ پھاس دا اے

۶۰۲

پلو پھیر کے رانجھے فریاد کیتی بھلا سنی دا عدلیا راج تیرا
زور زور لے چلے نیں مال میرا تاں میں ہویا ہوں آن محتاج تیرا
سبھ میر امراء ورثا تیرے بھلا نظر آیا مینوں ساج تیرا
میری غور کریں تیرا بھلا ہوسی رب آپ سواری کاج تیرا

۶۰۳

راجے حکم کیتا چڑھی فوج بانکی آئے راہ وچ گھیریا کھیڑیاں نوں
تسیں ہوئے سدھے چلو پاس راجے چھڈ دیو کھاں چھل وریڑیاں نوں
راجے آکھیا چور نہ جان پاوے چلو چھڈ دیو جھگڑیاں جھیڑیاں نوں
پکڑ وچ حضور دے لیاؤ حاضر راہ زناں تے کھوہرواں پھیڑیاں نوں
بنھ کھڑاں گے اگے تاں چلو آپے نہیں جان دے اسیں بکھیڑیاں نوں
وارث شاہ چند سورجاں گرہن لگے اوہ بھی پھڑے نیں ساڈیاں پھیڑیاں نوں

۶۰۴

کھیڑے راجے دے آن حضور کیتے صورت بنی نیں آن فریادیاں دے
رانجھے آکھیا کھوہ لے چلے نڈھی ایہہ کھوہرو پرہے بیدادیاں دے
میتھوں کھوہ فقیرنی اٹھ ٹھے جیویں پیسیاں نوں ڈوم شادیاں دے
میرا نیانوں تیرے اگے رائے صاحب ایہہ وڈے دربارنیں آدیاں دے
جے تاں داڑھیاں پگڑیاں ویکھ بھلیں شیطان ہن اندروں وادیاں دے
وارث باہر سوہنیں سیاہ اندر تنبو ہون جویں مالزادیاں دے

۶۰۵

کھیڑیاں جوڑ کے ہتھ فریاد کیتی نہیں وقت ہن ظلم کماونیں دا
ایہہ ٹھگ جے ماجھی وڈا کھوٹا سحر جان دا سرہوں جماونیں دا
ویہڑے وڑدیاں نڈھیاں موہ لیس اس تے علم جے رناں ولاونیں دا

ساڈی نونہہ نوں اک دن سپ لڑیا اوہ وقت سی ماندری لیاونیں دا
سہتی دسیا جوگیڑا باغ کالے ڈھب جان دا جھاڑیاں پاونیں دا
منتر جھاڑنیں نوں اساں سد آندا سانوں کم سی جند چھڈاونیں دا
لیندو دوہاں نوں راتو ہی رات نٹھا فقر ولی اللہ پڑھاونیں دا
وچوں چور تے باہروں ساد دسے ایس تے دل جے بھیکھ وٹاونیں دا
راجے چوراں تے یاراں نوں مار دے نیں سولی رسم ہے چور چڑھاونیں دا
اقتلو الموزایات قبل الایذاء کیہا فائدہ جھگڑیاں پاونیں دا
بھلا کریں تاں ایس نوں مارسٹیں حکم آیا ہے چور مکاونیں دا
بادشاہ تھوں عدل ہی پچھیئے گا وقت آوسی عمل تلاونیں دا

۶۰۶

رانجھے آکھیا سوہنی رن ڈٹھی مگر لگ میرے آئے گھیریا نیں
نٹھا خوف تھوں ایہہ سن دیس والے پچھے کٹک ازعیب دا چھیڑیا نیں
پنجاں پیراں دی ایہہ مجاورانی انہاں کدھروں ساک سہیڑیاں نیں
سبھ راجیاں انہاں نوں دھک دتا تیرے ملک وچ آن کے چھیڑیا نیں
ویکھو وچ دربارے جھوٹھ بولن ایہہ وڈا ہی پھیڑتاں پھیڑیا نیں
مجروح ساں غماں دے نال بھریا میرا الڑا گھاؤ اچیڑیا نیں
کوئی روز جہان تے واؤ لینی بھلا ہویا نہ چائے نبیڑیا نیں
آپ وارثی بنیں ایس ووہٹڑی دے مینوں مار کے چائے کدھیڑیا نیں
راجہ پچھدا کراں میں قتل سارے تیری چیز نوں راہ جے چھیڑیا نیں
سچ آکھ توں کھل کے کراں پرزے کوئی برا جے ایس نال پھیڑیا نیں
چھڈ ارلیاں جوگ بھجا نٹھے پرکھوہ نوں اجے نہ گیڑیا نیں
وارث شاہ میں گرد ہی رہیا بھوندا سرے سرچونگاہ لویڑیا نیں

۶۰۷

رانجھے آکھیا تساں تقصیر کیتی ایہہ وڈا فقیر رنجاناں یاں جے

نک کن وڈھا دیاں چاڑھ سولی اینویں گئی ایہہ گل نہ جانیاں جے
رجے جٹ نہ جان دے کسے تائیں تسیں آپنی قدر پچھانیاں جے
رناں کھوہ فقیراں دیاں راہ مارو تنبو گرب گمان دے تانیاں جے
راتیں چور تے دہیں ادھالیاں تے شیطان وانگوں جگ رانیاں جے
قاضی شرع واتساں نوں کرے جھوٹھا موجاں سولیاں دیاں تسیں مانیاں جے
ایہہ نت ہنکار نہ مال رہندے کدی موت تحقیق پچھانیاں جے
وارث شاہ سرائے دی رات وانگوں دنیا خواب خیال پچھانیاں جے

۶۰۸

جدوں شرع دے آن کے رجوع ہوئے قاضی آکھیا کرو بیان میاں
دیہو کھوہل سنائیکے بات ساری کراں عمر خطاب دا نیاں میاں
کھیڑے آکھیا ہیر سی ساک چنگا گھر چوچک سیال دے جان میاں
اجو کھیڑے دے پت نوں خیر کیتا ہور لائے تھکے لوک تان میاں
جنج جوڑ کے اساں ویاہ آندی ٹکے خرچ کیتے خیر دان میاں
لکھ آدماں دے ڈھکے لکھی سال ہندو جان دے تے مسلمان میاں
وڈھ رسم کیتی ملاں سدآندا جس نوں حفظ فقہ قرآن میاں
ملاں شاہداں نال وکیل کیتے جویں لکھیا وچ قرآن میاں
اساں لائیکے دم ویاہ آندی دیس ملک رہیا سبھو جان میاں
رانوں وانگ لے چلیا سیتا تائیں ایہہ پھوہڑا تیز زبان میاں
وارث شاہ نہ رہے جے کویں ساتھی رہا جمل دا رہے ایمان میاں

۶۰۹

رانجھا آکھدا پچھوکھاں ایہہ چھلیا کتھوں دامن نال چموڑیا جے
راہ جاندرے پون نہ کسے چنبڑ ایہہ بھوتاں کتھوں چموڑیا جے
سارے ملک جو جھگڑدا نال پھریا کسے ہٹکیا تے نہیں ہوڑیا جے
وارث شاہ کسنے دے پھوک وانگوں اسدا اکڑا رسا نچوڑیا جے

۶۱۰

کتھوں آیا کال وچ بھکھ مردا ایہہ چاک سی مہریاں کھولیاں دا
لوک کرن وچار جوان بیٹی اوہنوں فکر شریکاں دیاں بولیاں دا
چھیل نڈھڑی ویکھ کے مگر لگا ہلیا ہویا سیالاں دیاں گولیاں دا
مہیں چار کے مچیا دعویاں تے ہویا وارثی ساڈیاں ڈولیاں دا
موجو چودھری دا پت آکھدے سن پھلگ ہزارے دیاں ڈھولیاں دا
حق کریں جو عمر خطاب کیتا ہتھ وڈھناں جھوٹھیاں رولیاں دا
نوشیرواں گدھے دا عدل کیتا اتے کنجری عدل تنبولیاں دا
ناد کھپری ٹھگی دے باب سارے چیتا کریں دھیان جے جھولیاں دا
منتر مار کے کھنب دا کرے ککڑ ہیرا نم دیاں کرے مولیاں دا
کنگھی لوہے تائیکے پٹے واہے سردار ہے وڈے کبولیاں دا
انب بیج تندور وچ کرے ہریا بنیں گمیو بالکا اولیاں دا
وارث شاہ سب عیب دا رب محرم اینویں سانگ ہے پگڑیاں پولیاں دا

۶۱۱

قاضی آکھیا بول فقیر میاں چھڈ جھوٹھ دے دب وریڑیاں نوں
اصل گل سو آکھ درگاہ اندر لاپذکر جھگڑیاں جھیڑیاں نوں
سارے دیس وچ ٹھٹھ ہو سیں نڈھی دونویں پھڑے ہو آپنے چھیڑیاں نوں
پچھے میل کے چویا رڑکیا ای اوہ رواسی وقت سہیڑیاں نوں
انہاں جٹاں دی شرم ہے لاہ سٹی خوار کیتا سیالاں تے کھیڑیاں نوں
پہلا مچیا آن کے دعویاں تے سلام ہے ول چھلاں تیریاں نوں
آہیو بھن دیاں جھاڑ کے جیب چکوں ہن ووہٹڑی دیہہ ایہہ کھیڑیاں نوں
اوۓ ویکھ لہو سنن گنن والیو ایہہ ملاح ہے ڈوب دے بیڑیاں نوں
دنیا دار نوں عورتاں زہد فقراں میاں چھوڑ کر ستھ دیاں جھیڑیاں نوں
قاضی بہت ہے آنوں دا ترس تینوں بیٹی اپنی بخش دے کھیڑیاں نوں

نت مال پرائے جو چور کھاندے ایہہ دس مسئلے راتیں پیریاں نوں
چھڈ جائے حیا دے نال جٹی نہیں جانسیں دریاں میریاں نوں
غنی کل جہان دے پکڑینگے وارث شاہ فقیر دے پھیڑیاں نوں

۶۱۲

قاضی کھوہ دتی ہیر کھیڑیاں نوں مارو ایہہ فقیر دغولیا جے
وچوں چور تے یار ہے لچ لنڈا ویکھو باہروں ولی تے اولیا جے
دغاوار تے جھاگڑو کلاکاری بن پھرے مشائخ مولیا جے
جدوں دغے تے آوے تاں صفاں گالے اکھیں میٹ بہے جاپے اولیا جے

۶۱۳

ہیر کھوہ کھیڑے چلے واہی واہی رانجھا رہیا منہ کج حیران یارو
اڈ جائیگے نگری غرق ہووے ویہل دیس نہ زمین اسمان یارو
کھیپ مارئیے کھتری سڑے بوہل حقے عملیاں دے رڑہ پان یارو
ڈوراں ویکھ کے میر شکار رووَن ہتھوں جنہاں دیوں باز اڈ جاہن یارو
اونہاں ہوش تے عقل نہ تھاؤں رہناں سریں جنہاں دے پون ودان یارو
ہیر لاہ کے گھنڈ حیران ہوئی سنی چنا دے وچ میدان یارو
تکھا ویڈرا وانگ مہاستی دے مل کھڑی سی عشق میدان یارو
وچ اوڈھنی سہم دے نال چھپی جویں وچ قربان کمان یارو
چپ شل ہو بولنوں رہی جٹی بناں روح دے جیویں انسان یارو
وارث شاہ دونوں پریشان ہوئے جیویں پڑھے لاحول شیطان یارو

۶۱۴

رانجھا آکھدا جاہ کیہ ویکھدی ہیں برا موت تھیں ایہہ وجوگ ہے نی
پئے دھاڑوی لٹ لے چلے مینوں ایہہ دکھ کیہ جان دا لوگ ہے نی
ملی سیدے نوں ہیر تے سواہ مینوں تیرے نام دا اساں نوں ٹوگ ہے نی

بگل لیف دی جھیاں وہوٹیاں دیاں ایہہ رل سیال دا بھوگ ہے نی
سوکن رن گوانڈھ کپتیاں دا بھلے مرد دے باب دا روگ ہے نی
خوشی کت ہوون مرد پھل وانگوں گھریں جنہاں دے نت دا سوگ ہے نی
تنہاں وچ جہان کیہ مزا پایا گل جنہاں دے ریشٹہ جوگ ہے نی
جیہڑا بناں خوراک دے کرے کشتی اوس مرد نوں جانیئے پھوگ ہے نی
اسماں ڈھیہ پوے تاں نہیں مہوے باقی جنہاں دی زمین تے چوگ ہے نی
جدوں کدوں محبوب نہ چھڈنا ایں کالا ناگ خدائے دا جوگ ہے نی
کونج کانوں نوں ملے تے شیر پھوی وارث شاہ ایہہ دھروں سنجوگ ہے نی

۶۱۵

ہر وقت جے فضل دا مینہ وسے برا کون مناوں دا رٹھیاں نوں
لب یار دے آب حیات باجھوں کون زندگی بخش دا کٹھیاں نوں
دونویں آہ فراق دی مار لیئے کرامات مناوں دی رٹھیاں نوں
وارث مار کے آہ تے شہر ساڑو بادشاہ جانیں اساں مٹھیاں نوں

۶۱۶

ہیر نال فراق دے آہ ماری ربا ویکھ اساڈیاں بھکھن باہیں
اگے اگ پچھے سپ شینہہ پاسیں ساڈی واہ نہ چل دی چوہیں راہیں
اکے میل رنجھیٹڑا عمر جالاں اکے دونہاں دی عمر دی الکھ لاہیں
ایڈا قہر کیتا دیس والیاں نے ایس شہر نوں قادرا اگ لائیں

۶۱۷

ربا اوہ پائیں قہر شہر اتے جیہڑا گھت فرعون ڈبایا ای
جیہڑا نال ہویا ذکریے تے اونہوں گھت سریہنہ چروایا ای
جیہڑا پائکے قہر تے نال غصے وچ اگ خلیل پوایا ای
جیہڑا پائکے قہر تے سٹ تختوں سلیمان نوں بھٹھ جھلکایا ای

جیہڑے قہر دا یونسؑ تے پیا بدل اونہوں ڈنبرے تھوں نگلایا ای
جیہڑے قہر تے غضب دے پکڑ کاتی اسماعیلؑ نوں ذبح کرایا ای
جیہڑا گھتیو غضب تے وڈا غصہ یوسفؑ کھوہ دے بند پوایا ای
جیہڑے قہر دے نال پھر شاہ مردان اکس نفرتوں قتل کرایا ای
جیہڑے قہر دے نال اوس بڈھڑی توں امیر حمزہؓ نوں چائے مروایا ای
جیہڑے قہر دے نال یزیدیاں توں امام حسینؑ نوں چائے کہایا ای
گگی پھوہڑی تیز زبان کولوں حسن دے کے زہر مروایا ای
اوہا قہر گھتیں ایس دیس اتے جیہڑا ایتاں دے سر آیا ای

۶۱۸

رانجھے ہتھ اٹھا دعا دتی تیرا نام قہار جبار سائیں
توں تاں آپنے ناؤں دے نیاؤں پچھے ایس دیس تے غضب دا غضب پائیں
سارا شہر اجاڑ کے ساڑ نائیں کویں مجھ غریب دی داد پائیں
ساڈی شرم رہے کرامات جاگے بنیں بیڑیاں ساڈیاں چائے لائیں

۶۱۹

جویں اندھ تے قہر دی نظر کرکے مکھا سروں پری لٹوایا ای
سرگاپری، امر پری اند پری دیو پری مکھواسن لایا ای
قہر کریں جیوں بدھرکا کو ماریا ای چند مند مکھا اتے دھایا ای
رکت بیج مکھا سروں لائے سبھے پرچنڈ کر پلک وچ آیا ای
اوہا کروپ کر جیہڑا پیا جوگی بسوا متروں کھیل کروایا ای
اوہا کرودھ کر جیہڑا پائے راون رام چند تھوں لنک لٹایا ای
اوہا کروپ کر جیہڑا پانڈواں تھوں چکھایوہ دے وچ کروایا ای
دھرو پتی چاڑھ جولائیکے بھیل ہنگم جیہڑا کیرواں دے گل پایا ای
قہر پاء جو گھت ہرناکسے تے نال نکھاں دے ڈھڈ پڑوایا ای
گھت کروپ جو پائیکے کنس راجے بودے کاہن تھوں چائے پٹایا ای

گھت کروپ جو پائے گل کھتری نوں کئی کھوہنی سیّں گلوایا ای
گھت کروپ جو دھروپتی نال ہوئی پت نال پھرانت بچایا ای
گھت کروپ جو رام دے کرودھ کرکے بل سندھ نوں کھیت کرایا ای
جودہ وچ جو رام نل چھمن کنبھ کرن دے باب بنایا ای
گھت کروپ جو رام نے کرودھ کرکے بلی سندھ دی کھیڈ مکایا ای
گھت کروپ جو بالی تے رام کیتا اتے مار کے پکڑ چڑوایا ای
گھت کرودھ سنباہ مریچ ماریو مہاندیو دا کنڈ بہایا ای
اوہ کروپ کر جیہڑا اتنیاں تے جگا جگ ہی دھم کرایا ای
اسدا آکھیا رب منظور کیتا ترت شہرنوں اگ لگائیا ای
جدوں اگ نے شہر نوں چوڑ کیتا دھم راجے دے پاس پھرآئیا ای
وارث شاہ میاں وانگ شہر لنکا چاروں طرف ہی اگ مچایا ای

۶۲۰

لگی اگ چو طرف جاں شہر سارے کیتا صاف سبھ جھگیاں جھائیاں نوں
سارے دیس وچ دھم تے شور ہویا خبراں پہنچیاں پاندھیاں راہیاں نوں
لوکاں آکھیا فقر بددعا دتی راجے بھیجیا ترت سپاہیاں نوں
پکڑ کھیڑیاں نوں کرو آن حاضر نہیں جان دے ضبط بادشاہیاں نوں
جائے گھیر آندے چلو ہووَ حاضر کھیڑے پھڑے نیں ویکھ لے کاہیاں نوں
وارث صوم صلوٰۃ دی چھری کٹے انہاں دین ایمان دیاں پھاہیاں نوں

۶۲۱

ہیر کھوہ کے رانجھے دے ہتھ دتی کریں جوگیا خیر دعا میاں
رانجھے ہتھ اٹھائیکے دعا دتی تو ہیں جل جلال خدا میاں
تیرے حکم تے ملک وچ خیر ہووے تیری دور ہے کل بلا میاں
ان دھن سے کچھی حکم دولت نت ہووے ہی دون سوا میاں
گھوڑے اٹھ ہاتھی دم توپ خانے ہند سندھ تے حکم چلا میاں

وارث شاہ نوں نال حیا رکھیں مٹی مٹھ ہی دیہہ لنگھا میاں

۶۲۲

لیکے چلیا آپنے دیس تائیں چل نڈھیئے رب دوائیں نی
چدھرانے تخت ہزارے دیئے پنجاں پیراں نے آن بہائیں نی
کڈھ کھیڑیاں توں رب دنیں توں اتے ملک پہاڑ پہنچائیں نی
ہیر آکھیا اینویں جائے وڑساں رناں آ کھسن اوھلی آئیں نی
پیئے ساہو رے ڈوب کے گالیو نی کھوہ کن نوالیاں آئیں نی
لانواں پھیریاں عقد نکاح باجھوں اینویں بودلی ہوٹیکے آئیں نی
گھت جادوڑا دیو نے پری ٹھگی حور آدمی دے ہتھ آئیں نی
وارث شاہ پریم دی جڑھی گھتی مستانڑی چاۓ کر آئیں نی

۶۲۳

رناں دیس پہاڑ دی ٹیکری دیاں آئیاں ہوٹیکے دھنبلا وڈا بھارا
راجے ماہنواں جیئو کون سیوکناں کدی پریم دی جھوک تھیں جیئو مھاڑا
تھارو اتھرو تھار ہی تھار جاندے انا کیہ کون چڑھوا پراوھ بھارا
اڈو دین اوھان کلاۓ کی نی مارو دیس کون لئے جاہن کارا
دھری راجے کو ماہنواں لیہ لتی کی بی کاندی اندھیر ہے چڑھے دھارا
بھرم گلے کوں پیر پنجال چتر بلھو گھاٹ کون کو بری چلن ہارا
کدی کدی ونجیں چھکے ماہنواں ووچھکیں کالپ ستوں جویں کونت تارا
کی بی لاڑیاں کئی کلاۓ مندی وارث کون کو راج کرھڈ دھارا

۶۲۴

تھارو معسرو کون کی بات بیرو کن کن ہوبدری کون ولھر وڑیئے
کدو ویشر و چندر مکھ کال بیدھی ریرو لاکرو بھیت کن کلر وڑیئے
اٹھکھیلڑ وکیل کنکتے دھایو کرو ٹھاک کن دیس لے چل روڑیئے

دھنوں دھار کے کیل لے دھونس دھانکوں سروسنہ بسوت جیہڑی الروڑیئے
چھٹے ہیر رانجھا ووہیں جدوں اوتھوں جوہ جھنگ سیالاں دی چل روڑیئے
الی تھر ہری کالجا کنوں ٹھاکیو ٹھاک وارثو ناھ لے چل روڑیئے

۴۲۵

راہے راہ جاں سیالاں دی جوہ آئی ہیر آکھیا ویکھ لے جوہ میاں
جتھوں کھیڈ دی گئی ساں چوچ کر دی تقدیر لاہی وچ کھوہ میاں
جدوں جنج آئی گھر کھیڑیاں دی طوفان آیا سر نوح میاں
ایہہ تھانوں جتھے کیدو پھاٹیاسی وارث سلیاں بنھ دھروہ میاں

۴۲۶

آکھیا ماہیاں جانکے وچ سیالاں نڈھی ہیرنوں چاک لے آیا جے
داڑھی کھیڑیاں دی سبھو من سٹی پانی اک پھوہی میں لایا جے
سیالاں آکھیا پرہاں نہ جان کتے جانکے نڈھڑی نوں گھر لے آیا جے
آکھو رانجھے نوں جنج بنا لیاوے بنھ سہرے ڈولڑی پایا جے
جو کجھ ہین نصیب جو داج دامن ساتھوں تسیں بھی چاہئے لیجایا جے
ایدھروں ہیر تے رانجھے نوں لین چلے اودھروں کھیڑیاں دا نائی آیا جے
سیالاں آکھیا کھیڑیاں نال ساڈے کوئی خیر دا پیچ نہ پایا جے
ہیر ویاہ دتی موئی گئی ساتھوں منہ دھی دا ناہ وکھایا جے
سڑی تساں تھوں اوہ کسے کھوہ ڈبی کیہا دیس تے پچھناں لایا جے
ساڈی دھی دا کھوج مکایا جے کوئی اساں نوں ساک دوایا جے
اونویں موڑ کے نائی نوں ٹور دتا مڑ پھیر نہ اساں ول آیا جے
اوڑک تساں تے ایہہ امید آہی ڈنڈے ستھریاں وانگ وجایا جے

۴۲۷

بھائیاں جانکے ہیر نوں گھریں آندا رانجھا نال ہی گھریں منگایو نیں

لاہ منداں جتاں منا سٹیاں سر سوہنی پگ بنھایو نیں
کھن گھت اتے کھنڈ دودھ چاول اگے رکھ کے پلنگ بہایو نیں
یعقوبؑ دے پیارڑے پت وانگوں کڈھ کھوہ تھیں تخت بہایو نیں
جاہ بھائیاں دی جنج لوڑ لیا نویں اندر واڑ کے بہت سمجھایو نیں
نال دبے لاگی خوشی ہو سبھناں طرف گھراں دے اوہ پہنچایو نیں
بھائی چارے نوں میل بہایونیں سبھو حال احوال سنایا نیں
بھائی چارے نوں میل بہایو نیں دھی مارن دا متا پکایو نیں
وارث شاہ ایہہ قدرتاں رب دیاں نیں ویکھ نواں پکھنڈ جگایو نیں

۶۲۸

رانجھے جانکے گھریں آرام کیتا گنڈھ پھیریا سووچ بھائیاں دے
سارو کوڑماں آئیکے گرد ہویا بیٹھا پنچ ہووچ بھرجائیاں دے
چلو بھایو ویاہ کے سیال لیایئے ہیر لئی ہے نال دعائیاں دے
جنج جوڑ کے رانجھے تیار کیتی تونک چاڑئے بدھے مگر نائیاں دے
واجے دکھنی ھرگاں دے نال وجن لگے رنگ چھٹن سرنائیاں دے
وارث شاہ وساہ کیہ زندگی دا بندہ بکرا ہتھ قصائیاں دے

۶۲۹

سیالاں بیٹھ کے ستھ وچار کیتی بھلے آدمی غیرتاں پال دے نی
یارو گل مشہور جہان اتے سانوں مہنیں ہیر سیال دے نی
پت رہے گی ناہ جے ٹور دتی نڈھی نال منڈے مہینوال دے نی
پھٹ جیبھ دے کالکاں بیٹیاں دیاں عجیب جوانی تے مہنیں کال دے نی
جتھوں کھانانوں تتھوں دا برامنگن دغا کرن ہوے محرم حال دے نی
قبر وچ دیوث خنزیر ہوسن اولاد سبھ کرندین رال دے نی
عورت اپنی کول جے غیر ویکھن غیرت کرن نہ اوس دے حال دے نی
منہ تنہاں دا ویکھناں خوک وانگوں قتل کرو رفیق جو نال دے نی

سید شیخ نوں پیر نہ جاننا ایں عمل کرے جے اوہ چنڈال دے نی
ہوئے چوہڑا ترک حرام مسلم مسلمان سبھ اوس دے نال دے نی
دولت دیوث دی ترک صحبت مگر لگئے نیک کنگال دے نی
کوئی ٹھکرا لعل نہ ہو جاندا جے پرویئے نال اوہ لعل دے نی
زہر دے کے ماریئے نڈھڑی نوں سر گنہگار ہو جل جلال دے نی
مار سٹیا ہیر نوں ماپیاں نے ایہہ پھکینیں اوس دے خیال دے نی
بدعملیاں جنہاں تھوں کریں چوری محرم حال تیرے وال وال دے نی
سانوں جنتی ساتھ رلاونا ایں اساں آسرے فضل کمال دے نی
جیہڑے دوزخاں نوں بنھ تورینگے وارث شاہ فقیر دے نال دے نی

۶۳۰

ہیر جان بحق تسلیم ہوئی سیالاں دفن کرکے خط لکھایا ای
ولی غوث تے قطب سبھ ختم ہوئے موت سچ ہے رب فرمایا ای
کل شی هالک الا وجهه حکم وچ قرآن دے آیا ای
اساں صبر کیتا تساں صبر کرناں ایہہ دھروں ہی ہندڑا آیا ای
اساں ہور امید سی ہور ہوئی خالی جائے امید فرمایا ای
ایہہ رضا قطعی نہ ٹلے ہرگز لکھ آدمی ترت بھجایا ای
ڈیرا پچھ کے دھیدو دا جائے وڑیا خط رونیکے ہتھ پھڑایا ای
ایہہ رووناں خبر کیہ لیایا ای منہ کاہنوں برا بنایا ای
معزول ہویوں تخت زندگی تھوں فرمان تغیری دا آیا ای
میرے مال نوں خیر ہے قاصدا وو آکھ کاہنوں رووناں لایا ای
ہیر موئی نوں اٹھواں پہر ہویا مینوں سیالاں نے اج بھجایا ای
وارث شاہ میاں گل ٹھک جانیں تیتھے کوچ دا آدمی آیا ای

۶۳۱

کئی بول گئے شاخ عمر دی تے ایتھے آہلناں کسے نہ پایا ای

کئی حکم تے ظلم کما چلے نال کسے نہ ساتھ لدیا ای
وڈی عمر اوزار اولاد والا جس نوح طوفان منگایا ای
ایہہ روح قلبوت دا ذکر سارا نال عقل دے میل ملایا ای
اگے ہیر نہ کسے نہ کہی ایسی شعر بہت مرغوب بنایا ای
وارث شاہ میاں لوکاں کملیاں نوں قصہ جوڑ ہشیار سنایا ای

۶۳۲

رانجھے وانگ فرہاد دے آہ کڈھی جان گئی سو ہوئے ہوا میاں
دونویں دار فناہ تھیں گئے ثابت جائے پھرے نیں داربقامیاں
دونویں راہ مجاز دے رہے ثابت نال صدق دے گئے وہاء میاں
وارث شاہ اس خواب سرائے دی تے کئی واجڑے گئے وجا میاں

۶۳۳

سن یاراں سے اسیاں نبی ہجرت لمیں دیس دے وچ تیار ہوئی
اٹھاراں سے تے تریہیاں سمتاں دی راجے بکر ماجیت دی سار ہوئی
جدوں دیس تے جٹ سردار ہوئے گھرو گھری جاں نویں سرکار ہوئی
اشراف خراب کمین تازہ زمیندار نوں وڈی بہار ہوئی
چور چودھری یار نیں پاکدامن بھوت منڈلی اک تھوں چار ہوئی
وارث جنہاں نے آکھیا پاک کلمہ بیڑی تنہاں دی عاقبت۔ پار ہوئی

۶۳۴

کھرل ہانس دا ملک مشہور ملکا تھے شعر کیتا یاراں واسطے میں
پرکھ شعر دی آپ کر لین شاعر گھوڑا پھیریا وچ نخاس دے میں
پڑھن گھبرو دیس وچ خوشی ہو کے پھل بیجیا واسطے باس دے میں
وارث شاہ نہ عمل دی راس میتھے کراں مان نمانڑا کاستے میں

۶۳۵

افسوس مینوں اپنی ناقصی دا گنہگاراں نوں حشر دے صور دا اے
انہاں مومناں خوف ایمان دا اے اتے حاجیاں بیت معمور دا اے
صوبہ دار نوں طلب سپاہ دی دا اتے چاکراں کاٹ قصور دا اے
سارے ملک خراب پنجاب وچوں سانوں وڈا افسوس قصور دا اے
سانوں شرم حیا دا خوف رہندا جویں موسیٰ نوں خوف کوہ طور دا اے
انہاں غازیاں کرم بہشت ہووے تے شہیداں نوں وعدہ حور دا اے
اینویں باہروں شان خراب وچوں جویں ڈھول سہانوں دا دور دا اے
وارث شاہ وسنیک جنڈیالڑے دا شاگرد مخدوم قصور دا اے
ربا آبرونال توں بخشش ایمان سانوں آسرا رب غفور دا اے
وارث شاہ نہ عمل دی تاہنگھ میتھے آپ بخش لقا حضور دا اے
وارث شاہ روشن ہووے نام تیرا کرم ہووے جے رب شکور دا اے
وارث شاہ تے جملیاں مومناں نوں حصہ بخشاں آپنے نور دا اے

۶۳۶

ختم رب دے کرم دے نال ہوئی فرمایش پیارڑے یار دی سی
ایسا شعر کیتا پر مغز موزوں جیہاں موتیاں لڑی شہواردی سی
طول کھول کے ذکر بیان کیتا رنگ رنگ دی خوب بہار دی سی
تمثیل دے نال بیان کیتا جیہی زینت لعل دے ہار دی سی
جو کوئے پڑھے سو بہت خورسند ہووے واہ واہ سبھ خلق پکار دی سی
وارث شاہ نوں سک دیدار دی ہے جیہی ہیر نوں بھٹکناں یار دی سی

۶۳۷

بخش لکھن والیاں جملیاں نوں پڑھن والیاں کریں عطا میاں
سنن والیاں نوں بخش خوشی دولت رکھیں ذوق تے شوق دا چا میاں

رکھیں شرم حیا تو جملیاں دا مٹی منھ ہی دیہہ لنگھا میاں
وارث شاہ تمامیاں مومناں نوں دئیں دین ایمان لقا میاں

۶۳۸

ہیر روح تے چاک قلبوت جانوں بال ناتھ ایہہ پیر بنایا ای
پنج پیر حواس ایہہ پنج تیرے جنہاں تھاپناں تدھ نوں لایا ای
قاضی حق جھیل نیں عمل تیرے عیاں منکر نکیر ٹھہرایا ای
کوٹھا گور عزرائیل ہے ایہہ کھیڑا جیہڑا لیندو ہی روح نوں ڈھایا ای
کیدو لنگا شیطان ملعون جانوں جس نے وچ دیوان پھڑایا ای
سیاں ہیر دیاں رنگ گھر بار تیرا جنہاں نال پیوند بنایا ای
وانگ ہیر دے بنھ لے جاہن تینوں کسے نال نہ ساتھ لدایا ای
جیہڑا بول دا ناطقہ ونجھلی ہے جس ہوش دا راگ سنایا ای
سہتی موت تے جسم ہے یار رانجھا انہاں دوہاں نیں پھیڑ مچایا ای
شہوت بھابھی تے بھکھ ربیل باندی جنہاں جنتوں مار کڈھایا ای
جوگ عورت ہے کن پاڑ جس نے سبھ انگ بھبوت رمایا ای
دیناں جان اینویں جویں جھنگ پیکے گور کالڑا باغ بنایا ای
ترنجن ایہہ بدعملیاں تیریاں نیں کڈھ قبر تھیں دوزخ پایا ای
اوہ میت ہے مانوں دا شکم بندے جس وچ شب روز لنگھایا ای
عدلی راجہ ایہہ نیک نیں عمل تیرے جس ہیر ایمان دوایا ای
وارث شاہ میاں بیڑے پار تیرے کلمہ پاک زبان تے آیا ای

